

Konjunkturindikatorer 2000

Dokumentasjon

Norges offisielle statistikk

I denne serien publiseres hovedsakelig primærstatistikk, statistikk fra statistiske regnskapssystemer og resultater fra spesielle tellinger og undersøkelser. Serien har først og fremst referanse- og dokumentasjonsformål. Presentasjonen skjer vesentlig i form av tabeller, figurer og nødvendig informasjon om datamaterialet, innsamlings- og bearbeidingsmetoder, samt begreper og definisjoner. I tillegg gis det en kort oversikt over hovedresultatene.

Serien omfatter også publikasjonene Statistisk årbok, Historisk statistikk, Regionalstatistikk og Veiviser i norsk statistikk.

Official Statistics of Norway

This series consists mainly of primary statistics, statistics from statistical accounting systems and results of special censuses and surveys, for reference and documentation purposes. Presentation is basically in the form of tables, figures and necessary information about data, collection and processing methods, and concepts and definitions. In addition, a short overview of the main results is given.

The series also includes the publications Statistical Yearbook of Norway, Historical Statistics, Regional Statistics and Guide to Norwegian Statistics.

© Statistisk sentralbyrå, mai 2000
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen,
vennligst oppgi Statistisk sentralbyrå som kilde.

ISBN 82-537-4782-9

Design: Enzo Finger Design
Trykk: GCS as

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpige tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Rettet siden forrige utgave	Revised since the previous issue	r
Desimalskilleteng	Decimal punctuation mark	, (,)

Forord

Brukere av konjunkturindikatorer har et stort behov for informasjon om de enkelte statistikkene bl.a. i tilknytning til tolkning av utviklinga og til nærmere analyse. Denne NOS er utarbeidet for å gi interne og eksterne brukere en kortfattet, men dekkende oversikt over grunnleggende prinsipper, definisjoner og metoder i tilknytning til konjunkturindikatorer.

Denne publikasjon inneholder to typer informasjon. 1) Artikler som omhandler viktige emner knyttet til produksjonen av konjunkturindikatorer; 2) Dokumentasjon av de enkelte indikatorene. De innledende artiklene er korte og gir ingen fullstendig oversikt over de ulike emnene. I artiklene henvises det derfor til mer litteratur om det aktuelle emnet. Artiklene dekker heller ikke alle emner knyttet til produksjonsprosessen.

62 konjunkturindikatorer er dokumentert i rapporten. Bortimot all korttidsstatistikk ved Avdeling for økonomisk statistikk og Avdeling for næringsstatistikk inngår. I dokumentasjonen av de enkelte indikatorene er det henvist til mer utfyllende dokumentasjon.

Arbeidet med publikasjonen har vært ledet av Arild Vaktskjold og Pål Bakken.

Statistisk sentralbyrå,
Kongsvinger, 16. november 1999

Svein Longva

Tom Langer Andersen

Innhold

Forkortelser brukt i dokumentasjonen	7
1. Innledning.....	8
2. Kvartalsvis nasjonalregnskap og konjunkturindikatorer	8
2.1 Nasjonalregnskapsstatistikk	8
2.2 Feilkilder og usikkerhet	9
2.3 Kvartalsregnskap og konjunkturindikatorer.....	9
3. Viktige emner i tilknytning til konjunkturindikatorene	13
3.1 Innledning	13
3.2 Krav til indikatorene	13
3.3 Grunnlaget for indikatorene Bedrifts- og foretaksregisteret	18
3.4 Datafangst.....	20
3.5 Indekser og beregningsmetoder	21
3.6 Feilkilder og usikkerhet	26
3.7 Standarder.....	28
3.8 Sesongjustering	32
4. Publisering	35
5. Dokumentasjon av de enkelte statistikker	38
5.1 Arbeidsmarkedet	39
5.2 Bygg og anlegg	43
5.3 Industri og energi	49
5.4 Konsum	64
5.5 Kredittmarkedet	68
5.6 Finansinstitusjoner. Bankvirksomhet og annen finansiell tjenesteyting.....	70
5.7 Finansmarkeder. Aksjer, obligasjoner, aksjekurser, valutakurser	72
5.8 Offentlige finanser.....	73
5.9 Priser og lønninger	76
5.10 Tjenesteyting	91
5.11 Utenriksøkonomi	101
Vedlegg	
A. Viktige konjunkturindikatorer som brukes i Kvartalsvis nasjonalregnskap (KNR).....	109
Referanser	112
De sist utgitte publikasjonene i serien Norges offisielle statistikk.....	118

Tabellregister

2.1.	Konjunkturindikatorer og kvartalsregnskapet.....	11
3.1.	Status for indikatorene med hensyn til internasjonale krav pr. juli 1999	15
4.1.	Oversikt over hvor de ulike statistikkene publiseres	36

Forkortelser brukt i dokumentasjonen

AKU	Arbeidskraftundersøkelsen.
BEC	Broad Economic Categories (FNs gruppering av varer etter anvendelsesområder).
BOF	Det sentrale bedrifts- og foretaksregister (SSBs bedrifts- og foretaksregister).
CAPI	Computer Assisted Personal Interview.
CATI	Computer Assisted Telephone Interview.
COICOP	Classification of individual consumption by purpose (ei internasjonal klassifisering av forbruksutgiftene utarbeidet av EUROSTAT).
CPA	Classification of products by activity. EUs produktgruppering etter næring.
CTSE	Commodity Classification for Transport Statistics in Europe.
DS	Dagens statistikk.
ESA	Council Regulation on the European System of National Accounts.
ER	Enhetsregisteret.
EUROSTAT	Statistical Office of the European Communities (EUs statistiske kontor).
EU	Den europeiske union.
EØS	Europeisk økonomisk samarbeid.
FAME	Forecasting, Analysis and Modeling Environment. Databaseverktøy.
GAB	Grunneiendoms-, adresse- og bygningsregisteret.
HS	Det harmoniserte system, internasjonal toll- og statistikkomenklatur.
IMF	International Monetary Fund (Det internasjonale pengefondet).
ISIC (Rev. 3)	International Standard Industrial Classification of all Economic Activities. FN's standard for næringsgruppering.
ISO	International Organization for Standardization.
KNR	Kvartalsregnskapet i nasjonalregnskapet.
LBA	Landsforeningen for bygg og anlegg.
NACE (Rev. 1)	Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes. EUs standard for næringsgruppering.
NHO	Næringslivets hovedorganisasjon.
NIS	Norsk Internasjonalt Skipsregister.
NOR	Norsk Ordinært Skipsregister.
NORMAP	Forskningsavdelingen i SSB sin database (FAME under UNIX) med konjunkturindikatorer.
NOS	Norges offisielle statistikk.
NR	Nasjonalregnskapet.
NS	Norsk standard.
NST/R	EUs transportstatistiske varenomenklatur.
NUS	Standard for utdanningsgrupperinger.
NVE	Norges vassdrags- og energidirektorat.
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development.
SAKSYS	Enhetsregisterets saksbehandlingssystem.
SDDS	Special Data Dissemination Standard.
SITC (Rev. 3)	Internasjonal standard for varegruppering i statistikken over utenrikshandelen.
SM	Statistisk månedshefte.
SN83	Standard for næringsgruppering av 1983, bygger på ISIC.
SN94	Standard for næringsgruppering av 1994, bygger på NACE.
SNS	Standard for norsk statistikk.
SSB	Statistisk sentralbyrå.
SÅ	Statistisk årbok.
TBL	Teknologibedriftenes Landsforening.
TVINN	Tollvesenets informasjonssystem med næringslivet.
US	Ukens statistikk.
X12ARIMA	Sesongjusteringsverktøy.

1. Innledning

En samledokumentasjon av konjunkturindikatorerne i Statistisk sentralbyrå ble sist utgitt i 1997.¹ Siden da har det blitt utarbeidet en del ny konjunkturstatistikk, samt at det har skjedd betydelige endringer i noe av den statistikk som da ble dokumentert. De siste årene har det også blitt utarbeidet mer fullstendig dokumentasjon for enkelte av indikatorerne. En oppdatert utgave av samledokumentasjonen vurderes som nødvendig for å kunne gi interne og eksterne brukere en dekkende og omfattende oversikt over grunnleggende prinsipper, definisjoner og metoder som anvendes ved utarbeidelsen av eksisterende konjunkturstatistikk.

Den viktigste formidlingskanal for konjunkturindikatorer er nå Statistisk sentralbyrås Internett-sider. Det er derfor viktig at dokumentasjonen er tilgjengelig for brukere av Internett-sidene. Hver av konjunkturindikatorerne som er omtalt i denne publikasjon vil ha sin egen hjemmeside på nettet og via denne vil brukere få tilgang til den angjeldende dokumentasjon.

Samledokumentasjonen inneholder to typer stoff. Første del gir kortfattede artikler om emner knyttet til indikatorerne, mens andre del gir en dokumentasjon av hver enkelt indikator. Artiklene belyser emner som populasjon og enheter (bedriftsregister), datafangst, estimerings- og aggregeringsmetoder, feilkilder og standarder. Artiklene er imidlertid ikke helt dekkende for disse emnene. For mer inngående drøftelser og beskrivelser gis det i hver artikkel henvisninger til annen litteratur om det aktuelle emnet.

Dokumentasjonen omfatter 62 konjunkturstatistikker fra avdelingene for næringsstatistikk (avd. 400) og økonomisk statistikk (avd. 200). I denne sammenheng regnes konjunkturstatistikk som all statistikk som utgis kvartalsvis eller hyppigere. De fleste av disse nyttes i det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR). Hvordan statistikkene er gruppert framgår i tabell 2.1.

Samledokumentasjonen er blitt ajourført med utgaven av 1997 som mal for oppbygging og innhold. Artiklene om Kvartalsvis nasjonalregnskap, Sesongjustering, Krav til indikatorerne, Datafangst og Standarder er blitt betydelig endret. Førstnevnte er skrevet av Tore Halvorsen, mens Joaquin Rodriguez har oppdatert kapitlet om sesongjustering. De resterende artiklene sammenfaller med artiklene som framkom i 1997-utgaven, og er i sin opprinnelige form skrevet av personer fra forskjellige seksjoner i Statistisk sentralbyrå (SSB). Alle artiklene er blitt oppdatert i henhold til referanser. I tillegg har Jan Bruusgaard

skrevet om SSBs nettjeneste i kapitlet om publisering. Tabellene som inngår er blitt gjort mer utfyllende, oppdatert og endret noe i utforming. Dessuten er elementene i beskrivelsene av indikatorerne noe endret siden forrige samledokumentasjon. Dokumentasjonen av den enkelte indikator er utarbeidet og skrevet ved den ansvarlige seksjon. Samledokumentasjonen er revidert og satt sammen av Pål Bakken (seksjon 240) og Arild Vakt skjold (seksjon 460).

2. Kvartalsvis nasjonalregnskap og konjunkturindikatorer

2.1 Nasjonalregnskapsstatistikk

Formålet med nasjonalregnskapsstatistikken er å gi et avstemt og helhetlig bilde av samfunnsøkonomien. Nasjonalregnskapet gir både en sammenfattet beskrivelse av økonomien under ett, og en detaljert beskrivelse av transaksjoner mellom de ulike deler av økonomien, og mellom Norge og utlandet. Statistikk fra en rekke områder stilles sammen og bearbeides i nasjonalregnskapet. På enkelte områder kan annen statistikk utnyttes mer eller mindre direkte i nasjonalregnskapet, mens det på andre områder er nødvendig med omfattende beregninger.

I nasjonalregnskapet deles økonomien inn i institusjonelle sektorer; offentlig forvaltning, foretak, husholdninger, ideelle organisasjoner og utlandet. For hver av disse stilles det opp *institusjonelle sektorregnskap* som beskriver ulike økonomiske prosesser, dvs. produksjon, inntektsfordeling og -bruk, og investering. Den delen av nasjonalregnskapet som beskriver tilgang og anvendelse av varer og tjenester, omtales som *realregnskapet*. Her beskrives realøkonomiske prosesser som produksjon, konsum og realinvesteringer, samt eksport og import. I tillegg til resultater i løpende kroneverdier, gis både volum- og prisutvikling i de ulike postene.

I Norge utarbeides det både årlig og kvartalsvis realregnskap. De årlige realregnskapene utarbeides på et detaljert nivå og inneholder om lag 180 næringer og 1 000 produkter (varer og tjenester). Kvartalsregnskapet er en aggregert versjon av årsregnskapet og spesifiserer om lag 60 næringer og 80 produkter. Kvartalsregnskapet har, som årsregnskapet, integrerte kryssløpstabeller. Basisåret i kvartalsregnskapet er sammenfallende med siste tilgjengelige årsregnskap. Normalt vil basisåret være år $t-2$, der t er året som vi beregner kvartalstall for.

Nasjonalregnskapstall blir revidert med jevne mellomrom. Det skyldes dels at man får tilgang til nytt kilde-materiale og forbedret primærstatistikk og dels muligheter til å forbedre beregningsmetodene. Det

¹ Seliussen I. og E. Sørensen. Samledokumentasjon av konjunkturindikatorer i Statistisk sentralbyrå, 1997. Statistisk sentralbyrås rapporter 97/17.

lages tre foreløpige versjoner av det årlige nasjonalregnskapet før det endelige årsregnskapet utarbeides. Beregningene følger faste rutiner og har en fast publiseringsrytme.

Kvartalsvis nasjonalregnskapstall publiseres ni uker etter beregningskvartalets utløp, mens regnskapstall for et år - beregnet som sum fire kvartaler - publiseres for første gang om lag en måned etter beregningsårets utløp. Så kort tid etter årets utløp er 4. kvartal i stor grad beregnet ved hjelp av framskrivninger og estimater, mens de tre første kvartalene i hovedsak bygger på et fullstendig sett av konjunkturindikatorer. Tallene revideres etter tre måneder og bygger fortsatt på kvartalsregnskapets beregningsopplegg som summen av fire kvartaler, men statistikkgrunnlaget er nå mer fullstendig for 4. kvartal. I tillegg får en i denne regnskapsversjonen tatt hensyn til at tallene for tidligere år er oppdatert.

Reviderte tall basert på det årlige nasjonalregnskaps-systemet utarbeides 2 ganger, første gang vel ett år etter beregningsårets utløp og deretter lages en endelig versjon vel 2 år etter beregningsårets utløp. I disse regnskapsversjonene innarbeides detaljerte årsstatistikker, og konjunkturindikatorer benyttes kun i den grad andre statistikkilder ikke finnes.

2.2 Feilkilder og usikkerhet

Nasjonalregnskapstallene vil i stor grad avspeile den usikkerheten som ligger i det statistiske kildegrunnlaget. Feilkilder og usikkerhet knyttet til de enkelte kildene er vanligvis beskrevet som en del av kilde-dokumentasjonen. Siden nasjonalregnskapet er et integrert system som inneholder mange rutiner for avstemming og konsistenskontroll av data, er det imidlertid grunn til å anta at nasjonalregnskapet på enkelte områder kan bidra til å redusere noe av den usikkerheten som ligger i kildematerialet.

På den annen side krever nasjonalregnskapet at det beregnes tall på områder hvor grunnlagsstatistikken er mangelfull og der tallene i mange tilfeller beregnes som residualer, og som dermed kan være beheftet med større usikkerhet. Dessuten inneholder nasjonalregnskapet beregnede poster der observerbare transaksjoner ikke finnes, og der resultatene framkommer gjennom konvensjonelt valgte metoder. Eksempler er boligjenester og kapitalslit. Dermed er angivelse av kvaliteten på nasjonalregnskapet et forhold som favner videre enn usikkerheten i kildegrunnlaget.

Flere av de statistiske kildene som ligger til grunn for nasjonalregnskapet har relativ lang bearbeidings-tid. Dette medfører at de foreløpige resultatene fra nasjonalregnskapet er mer usikre enn de endelige tallene.

EUs statistiske kontor, Eurostat, har gjennomført en kvalitetsvurdering av nasjonalregnskapet i alle medlemsland pluss EØS-landene. For Norges del var konklusjonen at nasjonalregnskapet har en høy kvalitet, er basert på pålitelige og uttømmende kilder (Report on the sources and methods used in compiling GNP in Norway, Eurostat/B1/CPNB/237/EN, 9 December 1997, Luxembourg).

2.3 Kvartalsregnskap og konjunkturindikatorer

Kvartalsregnskapet er et indikatorbasert regnskap. Det betyr at de aggregerte basisårstallene utvikles parallelt med de ulike konjunkturindikatorene. Metoden som brukes er den samme for de fleste størrelsene: siste kjente verdi fra det årlige nasjonalregnskapet gis samme utvikling som indikatoren fra korttidsstatistikken. Eksempel på en typisk indikatorformel er:

$$X_q^i = X_a^i \frac{I_q^i}{I_a^i} k_q^i$$

der

X_q^i = produksjon i næring i for kvartal q i millioner kroner i basisårets (faste) priser, $q=1,2,3,4$

X_a^i = produksjon i basisår a i millioner kroner, næring i

I_q^i = produksjonsindeks (volum) i næring i , i kvartal q (omregnet fra månedsindeksene)

I_a^i = tilsvarende for basisår a , næring i (omregnet fra månedsindeksene)

k_q^i = korreksjonsfaktor for X_q^i

Produksjonsindeksens månedstall transformeres m.a.o. til kvartalstall og divideres deretter med summen av produksjonsindeksen i kvartalsregnskapets basisår, noe som gir uttrykk for utviklingen i indikatoren fra grunnlagsåret til beregningskvartalet. Deretter blir dette multiplisert med årstallet for produksjonen i basisåret, og vi får inneværende kvartals produksjon i millioner kroner, regnet i basisårets priser. Dette blir gjort for hver næring. Tilsvarende metode blir brukt for alle andre måneds- og kvartalsindekser. Også verdiindekser benyttes på tilsvarende måte. Korreksjonsfaktoren - som i utgangspunktet er lik 1 - er lagt inn for å ha en mulighet til å justere kvartalsanslaget basert på indikatorutviklingen, dersom annen informasjon tilsier det.

Kvartalsregnskapet publiseres hvert kvartal, 9 uker etter kvartalets utløp. Arbeidet med regnskapet strekker seg over 2-3 uker og oppstartings-tidspunktet - 6 uker etter kvartalets utløp - er sammenfallende med publiserings-tidspunktet for sentrale korttidsstatistikker som produksjonsindeksen for oljeutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning, konsumprisindeksen og detaljomsetningsindeksen.

Kvartalsregnskapet utarbeides for realøkonomiske størrelser som produksjon, konsum og investeringer. I

tillegg er det utviklet et kvartalsvis arbeidskraftregnskap som beskriver sysselsetting og lønnskostnader i de ulike næringene. Dette vil være et viktig data-grunnlag for en videre utbygging av kvartalsvis institusjonelt sektorregnskap.

Tabell 2.1 viser hvorvidt de enkelte konjunkturindikatorer inngår i kvartalsregnskapet. Vedlegg A gir en mer utførlig oversikt over de konjunkturindikatorer som benyttes i kvartalsregnskapet og hvordan de inngår i beregningene. Mer detaljert informasjon om hvordan de enkelte konjunkturindikatorerne brukes, er gitt i Todsens (1999). For mer generell informasjon om nasjonalregnskapet henvises det til referanselisten.

Referanser

Brathaug, A. L. (1996): Quarterly National Accounts in Norway (notat presentert i forbindelse med IARIW-konferansen på Lillehammer i august 1996), Statistisk sentralbyrå.

Fløttum, E. J. (1996): Norwegian National Accounts, I/II, Documents 96/5, Statistisk sentralbyrå.

Fløttum, E. J. (1996): Norwegian National Accounts, III/IV, Documents 96/6, Statistisk sentralbyrå.

Hansen, S. og T. Skoglund (1997): Beregning av sysselsetting og lønn i nasjonalregnskapet, Notater 97/21, Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (1999): *Kvartalsvis nasjonalregnskap 1978-1998. Produksjon, anvendelse og sysselsetting*. NOS C 538

Statistisk sentralbyrå (1999): *Nasjonalregnskapsstatistikk 1991-1998, Produksjon, anvendelse og sysselsetting*, NOS C 542.

Statistisk sentralbyrå (1999): *Nasjonalregnskapsstatistikk 1991-1998, Institusjonelt sektorregnskap*, NOS C 544.

Todsens, S. (1999): *Kvartalsvis nasjonalregnskap - dokumentasjon av beregningsopplegget*, Rapport 99/25, Statistisk sentralbyrå.

Tønjum, P. E. (1999): Teknisk dokumentasjon av beregningsopplegget for kvartalsvis nasjonalregnskap (KNR), Notater 1999/51, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.1. Konjunkturindikatorer og kvartalsregnskapet

Statistikk	Brukes i kvartalsregnskapet?
Arbeidsmarkedet	
Arbeidskraftundersøkelsen (AKU)	Ja
Arbeidsledighetsstatistikk for innvandrere	Nei
Kvartalsvis registerbasert arbeidsledighetsstatistikk på kommunenivå	Nei
Bygg og anlegg	
Byggearealstatistikk	Ja
Eiendomsomsetning	Nei
Omsetningsstatistikk. Bygge- og anleggsvirksomhet	Ja, indirekte
Ordrestatistikk. Bygge- og anleggsvirksomhet	Nei
Produksjonsindeks, bygg og anlegg	Ja
Industri og energi	
Fiskerier. Fangstmengde etter fiskeslag	Ja
Investeringsstatistikk. Bergverksdrift, industri og kraftforsyning	Ja
Investeringsstatistikk. Oljevirkomheten	Ja
Konjunkturbarometer	Nei
Kontrollerte slakt	Ja
Lagerstatistikk. Industri	Nei, ikke foreløpig
Månedlig og kvartalsvis elektrisitetsstatistikk	Ja
Omsetningsstatistikk. Olje- og gassutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning	Ja, indirekte
Ordrestatistikk. Industri	Nei
Priser på elektrisk kraft	Nei, ikke foreløpig
Produksjonsindeks for olje- og gassutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning	Ja
Salg av petroleumsprodukter	Ja
Vannmagasinenes fyllingsgrad	Nei
KONSUM	
Detaljomssetningsindeks	Ja
Omsetningsstatistikk. Varehandel	Ja, indirekte
Personbilregistreringer, førstegang	Ja
Varekonsumindeksen	Ja
Kredittmarkedet	
Livs- og skadeforsikringselskaper	Ja
Åpnede konkurser	Nei
Finansinstitusjoner	
	Nei
Finansmarkeder	
	Nei

Tabell 2.1 (forts). Konjunkturindikatorer og kvartalsregnskapet

Statistikk	Brukes i kvartalsregnskapet?
Offentlige finanser	
Skatteregnskapsstatistikk. Innbetalt og fordelt skatt	Nei
Statsgjelden ved utgangen av kvartalet	Nei
Statsregnskapets inntekter og utgifter	Ja
Priser og lønninger	
Byggekostnadsindeks, anlegg	Ja
Byggekostnadsindeks, boliger	Ja
Byggekostnadsindeks, rørleggerarbeid i kontor- og forretningsbygg	Nei
Harmonisert konsumprisindeks	Nei
Konsumprisindeksen, herunder prisindeks for detaljhandel og husleieindeks	Ja
Kostnadsindeks for lastebiltransport.	Ja
Prisindeks, bruktbolig	Nei
Prisindeks, engroshandel	Nei
Prisindeks, jordbruk	Ja
Prisindeks, nye eneboliger	Ja
Produksjonspriser for jordbruksvarer	Nei
Prisindeks for førstegangsomsetning innenlands	Ja
Produsentprisindeks	Ja
Utenrikshandelen med varer: Indekser	Ja
Tjenesteyting	
Camping. Overnattingsstatistikk	Ja
Fergetransport mellom Norge og utlandet. Passasjerstatistikk	Ja
Godstrafikk med lastebil over grensen	Nei
Hoteller. Overnattingsstatistikk	Ja
Hytteformidlere. Overnattingsstatistikk	Ja
Hyttegrender. Overnattingsstatistikk	Ja
Lastebilundersøkelse. Internasjonal transport	Nei
Lastebiltransport. Nasjonal transport	Ja
Omsetningsindeks eiendomsdrift, forretningsmessig tjenesteyting, eiendomsdrift og utleievirksomhet	Ja
Servering. Omsetningsstatistikk	Ja
Telekommunikasjon. Omsetningsstatistikk	Ja, indirekte
Utenriksøkonomi	
Eksport av laks. Uketall	Nei
Utenrikshandelen med varer	Ja
Utenrikshandelen med varer. Eksport av råolje og naturgass	Ja
Utenrikshandelen med varer. Skip og oljeplattformer	Ja
Utenriksregnskap	Ja

3. Viktige emner i tilknytning til konjunkturindikatorerne

3.1 Innledning

I dette kapitlet beskrives emner som er felles for utarbeidelsen av indikatorene. De beskrevne emnene representerer et utvalg av emner knyttet til utarbeidelsen av indikatorene. Framstillingen i artiklene er kortfattet, og formålet er å gi en kort beskrivelse av emnene. På slutten av artiklene er det derfor referert til mer utfyllende litteratur om de ulike emnene. Følgende emner er beskrevet:

- Krav til indikatorene
- Bedrifts- og foretaksregisteret
- Datafangst
- Indekser og beregningsmetoder
- Feilkilder og usikkerhet
- Standarder
- Sesongjustering

3.2 Krav til indikatorene

Nasjonale krav

En av grunnene for utarbeidelsen av konjunkturindikatorer er behovet til det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR). KNR omfatter all næringsvirksomhet og beskriver utvikling i produksjon og produksjonskostnader samt sysselsetting brutt ned på de ulike næringene. Videre beskrives utvikling i investeringer i produksjonskapital, konsum i husholdninger, idielle organisasjoner og offentlig forvaltning, samt eksport og import av varer og tjenester. En forutsetning for god kvalitet på KNR er at det foreligger dekkende, pålitelige og aktuelle konjunkturindikatorer for de ulike næringer og anvendelseskategorier i KNR. KNR frigis om lag 2 måneder etter kvartalets utløp. Statistikk som inngår i KNR må av den grunn være tilgjengelige rundt 6 uker etter kvartalets utløp.

Konjunkturindikatorerne er også en selvstendig del av datagrunnlaget for vurdering av økonomisk utvikling, prognose- og analysearbeid utført av organisasjoner, offentlige myndigheter, forskningsinstitusjoner osv. Utvikling og vendepunkter er viktige størrelser.

Brukernes statistikkbehov formidles gjennom ulike kanaler. De rådgivende utvalg for det enkelte statistikkområde, der representanter fra sentrale brukergrupper deltar, er et forum for informasjonsutveksling. Deltakerne i utvalgene bistår også Statistisk sentralbyrå (SSB) med råd og forslag til prioriteringer på de respektive områder. En stor del av brukerbehovene kommuniseres til SSB på andre måter, f.eks. ved direkte kontakt mellom bruker og fagstatistiker.

Internasjonale krav

Som del av Norges tilknytning til Europeisk økonomisk samarbeid (EØS), statistikkdelen av avtalen, er SSB forpliktet til å levere statistikk på en rekke områder. Kravene til de enkelte områder er gitt i ulike forordninger² og direktiver³. Det statistiske samarbeid og konsekvensene for statistikkproduksjon er dokumentert i SSBs håndbøker 47 (nå under revisjon). Nedenfor nevnes de viktigste av EUs rettsakter på det statistiske området.

Nasjonalregnskapet bygger på internasjonale anbefalinger nedfelt i System of National Accounts (SNA 1993) utgitt i 1993 av FN, OECD, Verdensbanken og EU/Eurostat i fellesskap. EU har utarbeidet en egen versjon; Det europeiske nasjonalregnskapssystem (ENS 1995). Norsk utgave i NOS C 522 (1999). Denne er Norge ifølge EØS-avtalen forpliktet til å følge. EØS-kravene til nasjonalregnskapet, og dermed KNR, er gitt i Rådsforordning (EF) nr. 2223/96 av 25. juni 1996 om det europeiske nasjonal- og regionalregnskapssystem i Fellesskapet.

Rapportering av utenriksregnskap er ikke underlagt noen lovmessig forpliktelse. På dette statistikkområdet er det imidlertid inngått en Gentleman's Agreement med Eurostat, EUs statistikkbyrå, om levering av data. Kravene i denne avtalen er i tråd med anbefalinger fra International Monetary Fund (IMF).

Konjunkturindikatorerne er i dag definert i Rådsforordning (EU) nr. 1165/98 av 19. mai 1998 om korttidsstatistikk. (Council Regulation (EC) No 1165/98 of 19 May 1998 concerning short-term statistics). Denne omfatter en rekke av konjunkturindikatorerne innen industri, bygge- og anleggsvirksomhet, tjenesteytende næringer og detaljhandel, som f.eks. produksjonsindekser, ordrestatistikk, omsetningsstatistikk og produsentpriser. Kravene omfatter bl.a. kjennetegn, periodisitet, aktualitet og form.

Kravene til Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) er definert i «Council Regulation (EEC) No 3711/91 of 16 December 1991 on the organization of an annual labour force sample survey in the Community».

² Forordning (regulation) gjelder for alle medlemsland med en gang den er vedtatt av EU-rådet (lov i seg selv). Forordning har prioritet foran nasjonale lover og kan angi både mål og midler. Vedtatte forordninger/direktiver av EU-rådet må imidlertid godkjennes av fellestrådet mellom EU og EFTA (Joint Committee) før de også gjelder for EFTA-landene. Stortinget skal også bli informert om nye rettsakter før de blir inkludert i EØS-avtalen. Hele denne prosessen kan ta tid.

³ Direktiv (directive) pålegger medlemslandene å gjennomføre vedtak, men disse må godkjennes i hvert medlemsland før det kan tre i kraft, dvs. de må transponeres til en nasjonal lov. Norge har en generell statistikklov (og ikke statistikklover for hvert enkelt område). Det betyr i praksis at det ikke er forskjell på implementering av forordning eller direktiv i norsk statistikk.

Kravene som stilles til den årlige AKU er også retningsgivende for den kvartalsvise undersøkelsen. En oversikt over tekniske sider ved undersøkelsen, herunder en liste over spørsmål som må stilles, er også utarbeidet. Spørsmålene omhandler blant annet demografisk bakgrunn, arbeidsstatus, karakteristikk av hovedstilling, bistilling, tidligere arbeidserfaring for arbeidsledige, arbeidssøking, utdanning og situasjonen for ett år siden.

For utenrikshandelsstatistikken finnes en rekke EU-forordninger som er relevante. I SSBs håndbøker 47 er en rekke av disse listet opp⁴. Statistikken må bl.a. kunne utarbeides iht. regler for omfang og spesifisering av varestrømmer, som f.eks. varer til bearbeiding. Statistikken må også følge retningslinjene for omfang og statistiske begreper trukket opp av FNs statistiske kommisjon.

Kravene til den harmoniserte konsumprisindeksen er gitt i «Council Regulation (EC) No 2494/95 of 23 October 1995 concerning harmonized indices of consumer prices». Forordningen skal sikre at konsumprisindekser i større grad enn i dag kan sammenlignes over landegrensene. Det stilles krav om bl.a. periodisitet, sammenlignbarhet, publikasjon og aktualitet. Denne forordningen regulerer imidlertid ikke arbeidet med den nasjonale konsumprisindeksen.

I tillegg til kravene fra EU, kommer også krav om statistikk fra andre internasjonale organisasjoner. International Monetary Fund har åpnet en database som skal lette tilgangen til internasjonal sammenlignbar statistikk. Basen er knyttet til en ny internasjonal standard for spredning av statistikk, som Norge har sluttet seg til. Standarden - som kalles Special Data Dissemination Standard (SDDS) - stiller krav til 18 statistikkategorier innen 4 hovedgrupper. Standarden omfatter blant annet statistikk over nasjonalregnskap, produksjonsindeks, konjunkturbarometer, arbeidsmarkedsdata, priser og utenrikshandel. Det stilles krav om dekning, hyppighet og aktualitet, med obligatoriske krav og oppfordringer til frivillig publisering noe utover dette. For mer informasjon om dette, vises det til Ukens statistikk, 39/96.

---

⁴ Statistisk sentralbyrå (1994): EØS-avtalen, Det statistiske samarbeid og konsekvenser for Statistisk sentralbyrås statistikkproduksjon, Statistisk sentralbyrås håndbøker 47.

Tabell 3.1. Status for indikatorene med hensyn til internasjonale krav pr. juli 1999

Statistikk	Status med hensyn til internasjonale krav
Arbeidsmarkedet	
Arbeidskraftundersøkelsen (AKU)	Oppfyller kravene i EU-forordning om AKU.
Arbeidsledighetsstatistikk for innvandrere	Ingen.
Kvartalsvis registerbasert arbeidsledighetsstatistikk på kommunenivå	Ingen.
Bygg og anlegg	
Byggearealstatistikk	Oppfyller kravene i EU-forordningen for korttidsstatistikk.
Eiendomsomsetning	Ingen.
Omsetningsstatistikk. Bygge- og anleggsvirksomhet	Ingen
Ordrestatistikk. Bygge- og anleggsvirksomhet	Oppfyller kravene i EU-forordningen for korttidsstatistikk.
Produksjonsindeks, bygg og anlegg	Oppfyller kravene i EU-forordningen for korttidsstatistikk, med unntak av at det publiseres kvartalsvise tall i stedet for månedlige.
Industri og energi	
Fiskerier. Fangstmengde etter fiskeslag	Oppfyller krav i Council Regulation (EEC) no 1382/91 av 21/5-1991 og no 2104/93 av 22/7-1993
Investeringsstatistikk. Bergverksdrift, industri og kraftforsyning	Ingen.
Investeringsstatistikk. Oljevirksomhet	Ingen.
Konjunkturbarometer	Ingen.
Kontrollerte slakt	Ingen.
Lagerstatistikk. Industri	Ingen.
Månedlig og kvartalsvis elektrisitetsstatistikk	Ingen.
Omsetningsstatistikk. Olje- og gassutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning	Oppfyller kravene i EU-forordningen for korttidsstatistikk, med unntak av for dårlig aktualitet og at det ikke publiseres månedlige tall.
Ordrestatistikk. industri	Oppfyller kravene i utkastet til ny EU-forordning for korttidsstatistikk, med unntak av at det ikke publiseres månedlige tall.
Priser på elektrisk kraft	Ingen.
Produksjonsindeks for industrien	Oppfyller kravene i EU-forordningen for korttidsstatistikk.
Salg av petroleumsprodukter	Ingen.
Vannmagasinenes fyllingsgrad	Ingen.

Tabell 3.1 (forts.). Status for indikatorene med hensyn til internasjonale krav pr. juni 1999

Statistikk	Status med hensyn til internasjonale krav
KONSUM	
Detaljomssetningsindeks	Rådsforordning (EF) nr. 1165/98 av 19. mai 1998
Omsetningsstatistikk. Varehandel	Ingen (Dekkes av Detaljomssetningsindeksen).
Personbilregistreringer, førstegangs	Rådsforordning (EF) nr. 1165/98 av 19. mai 1998
Varekonsumindeksen	Ingen
KREDITTMARKEDET	
Livs- og skadeforsikringselskaper	Oppfyller kravene i EUs Rådsforordning nr. 410/98.
Åpnede konkurser	Ingen.
FINANSINSTITUSJONER	
	Oppfyller kravene i FNs SNA 1993 og EUs ESA 1995.
FINANSMARKEDER	
	Ingen.
OFFENTLIGE FINANSER	
Skatteregnskapsstatistikk. Innbetalt og fordelt skatt	Ingen.
Statsgjelden ved utgangen av kvartalet	Omfattes av IMF's Special Data Dissemination Standard, som stiller krav til hva som publiseres, samt hyppighet og aktualitet.
Statsregnskapets inntekter og utgifter	Oppfyller kravene til IMF's Special Data Dissemination Standard, med unntak av hyppighet og aktualitet.
PRISER OG LØNNINGER	
Byggekostnadsindeks, anlegg	Ingen.
Byggekostnadsindeks, boliger	Oppfyller kravene EU-forordningen for korttidsstatistikk.
Byggekostnadsindeks, rørleggerarbeid i kontor- og forretningsbygg	Ingen
Harmonisert konsumprisindeks	Oppfyller kravene i EU-forordningen 2494/95.
Konsumprisindeks, herunder pris indeks for detaljhandel og husleieindeks	Oppfyller kravene i International Labour Office's konvensjon 160. Konsumprisindeksen er dekket av EUs forordning for korttidsstatistikk.
Prisindeks, bruktbolig	Ingen.
Prisindeks, engroshandel	Ingen.
Prisindeks, jordbruk	Ingen.
Prisindeks, nye eneboliger	Ingen.
Produksjonspriser for jordbruksvarer.	Ingen.
Produsentprisindeks	Oppfyller kravene i EU-forordningen for korttidsstatistikk.
Prisindeks for førstegangsomsetning innenlands	Ingen
Utenrikshandelen med varer. Indekser	Ingen.

Tabell 3.1 (forts.) Status for indikatorene med hensyn til internasjonale krav pr. juni 1999

Statistikk	Status med hensyn til internasjonale krav
TJENESTEYTING	
Camping. Overnattingsstatistikk	Oppfyller kravene i EU-direktiv 95/57 av 23. november 1995 for turismestatistikk.
Fergetransport mellom Norge og utlandet. Passasjerstatistikk	Oppfyller ikke kravene i EU-direktiv 95/64 av 8. desember 1995 for sjøtransportstatistikk
Godstrafikk med lastebil over grensen	Ingen
Hoteller. Overnattingsstatistikk	Oppfyller kravene i EU-direktiv 95/57 av 23. november 1995 for turismestatistikk
Hytteformidlere. Overnattingsstatistikk	Ingen
Hyttegrender. Overnattingsstatistikk	Oppfyller kravene i EU-direktiv 95/57 av 23. november 1995 for turismestatistikk
Lastebiltransport. Kostnadsindeks	Ingen
Lastebiltransport. Internasjonal transport	Følger EU-forordning 1172/98 for statistiske oppgaver over godstransport på vei
Lastebiltransport. Nasjonal transport	Følger EU-forordning 1172/98 for statistiske oppgaver over godstransport på vei.
Omsetningsindeks eiendomsdrift, forretningsmessig tjenesteyting, og utleievirksomhet.	Følger EUs lovforordning nr.1165/98.
Servering. Omsetningsstatistikk	Ingen
Telekommunikasjon. Trafikk- og omsetningsstatistikk	Oppfyller kravene i EU-forordningen for korttidsstatistikk
UTENRIKSØKONOMI	
Eksport av laks. Uketall	Ingen.
Utenrikshandelen med varer	Oppfyller i hovedtrekk kravene i rettsakter under EØS-avtalen.
Utenrikshandelen med varer. Eksport av råolje og naturgass	Oppfyller kravene i rettsakter under EØS-avtalen.
Utenrikshandelen med varer. Skip og oljeplattformer	Oppfyller kravene i utkastet til ny EU-forordning om særskilte varebevegelser.
Utenriksregnskap	Statistikken utarbeides i tråd med anbefalinger fra IMF og EU.

3.3 Grunnlaget for indikatorene - Bedrifts- og foretaksregisteret

Mange av konjunkturindikatorerne bygger på oppgaver fra et utvalg av bedrifter / foretak. Utvalg benyttes for å minimere oppgavebyrden og utnytte tilgjengelige ressurser maksimalt. Ved utvalgstreking og beregning av populasjonstall forutsettes et register. SSB har for statistiske formål etablert et bedrifts- og foretaksregister (BoF) basert på utveksling av informasjon fra administrative registre utenfor SSB, f.eks. Enhetsregisteret, GAB-registeret m.fl., samt annen tilgjengelig informasjon som innhentes gjennom de løpende undersøkelsene.

Bedrifts- og foretaksregisteret har følgende oppgaver:

- Ansvar for definisjon og konstruksjon av statistiske enheter, herunder identifikasjon
- Næringsklassifisering av disse enhetene
- Link til andre administrative data
- Redskap til forberedelse, gjennomføring og koordinering av statistiske utvalgsundersøkelser
- Informasjonskilde til statistiske analyser av foretak og bedrifter
- Redskap for å administrere tvangsmulkt - jf. statistikkloven § 2-3
- Produsere informasjon til SSBs ledelse.

Data som SSB samler inn og bruker til ajourhold av dette registeret innhentes med hjemmel i lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå av 16. juni 1989. Denne loven med forskrifter, samt Datatilsynets rammekonsesjon gir bestemmelser bl.a. om vår rett til å kreve inn oppgaver og om utlevering av opplysninger fra registeret.

Registeret er videre definert som et tilknyttet register i lov om Enhetsregisteret av 22. mars 1994, noe som betyr at vi er forpliktet til å bruke Enhetsregisteret i oppdatering. En referansegruppe for BoF holder oppsyn med driften av registeret og følger opp den praktiske implementeringen av prinsipper og definisjoner.

Prinsipper og definisjoner

Standard for Næringsgruppering (SN94) gir en oversikt over de offisielle definisjoner og en mer utfyllende beskrivelse av registerets prinsipper. Registeret ble etablert i 1956 og er et register over eiere (Juridisk enhet⁵/institusjonell enhet⁶) og deres virksomhet

(bedrift). En juridisk enhet/foretak kan drive/være ansvarlig for flere bedrifter. Det er juridisk enhet-/foretak og bedrifter som nå ligger inne i registeret.

Hver enkelt enhet er entydig identifisert ved hjelp av et foretaksnummer eller et bedriftsnummer. Den juridiske enheten kan forholde seg til ulike funksjonelle enheter, bedrifter, i løpet av sin levetid. Da må tidspunkt og kriterier for registrering følge ett mønster for den juridiske enheten og ett annet for bedriften. Juridiske enheter fødes ved formell registrering i Enhetsregisteret. Bedriften fødes når virksomheten faktisk starter. Tilknytningen mellom juridisk enhet og bedrift kan også endres over tid, f.eks. gjennom at en butikk blir overtatt av ny juridisk enhet. Bedriften får da et endret forhold til ny juridisk enhet, men beholder sitt bedriftsnummer.

En juridisk enhet kan ha én eller flere bedrifter knyttet til seg avhengig av virksomhetens art og omfang (bransje/næring), og i hvilken grad dette skjer lokalt atskilt. Hovedbegrunnelsen for dette er blant annet å unngå at all virksomhet som en juridisk enhet driver rundt om i landet i sin helhet blir plassert der selskapet har sin hovedadresse, f.eks. at all sysselsetting og omsetning kommer i Oslo.

Datinnhold

De viktigste opplysningene i et register er alltid de opplysningene som må til for å identifisere enhetene. BoF inneholder en rekke kjennemerker utover identifikasjonsopplysningene. I prinsippet er det kun informasjon av betydning for flere brukere som tas inn i registeret. Mange andre opplysninger er lagret på annen måte ved det enkelte fagkontor, men de er likevel knyttet til de samme identifikasjonsbegrepene som i det sentrale registeret. Dette gjør sammenkobling mulig.

⁵ Juridiske enheter er juridiske personer som er anerkjent i henhold til nasjonal lovgivning uavhengig av de personer eller institusjoner som eier dem eller er medlemmer av dem og fysiske personer som utøver økonomisk virksomhet som selvstendig næringsdrivende.

⁶ Institusjonelle enheter er den grunnleggende enhet for økonomiske beslutninger. En enhet anses som institusjonell enhet dersom den har selvstendig beslutningsmyndighet med hensyn til utøvelsen av sin hovedfunksjon, og dersom den fører et fullstendig regnskap.

Registeret inneholder bl.a. følgende opplysninger:

Juridisk enhet	Bedrift
Navn	Navn - avdelingsbetegnelse
Organisasjonsnummer	Organisasjonsnummer - bedrift
Postadresse	Tilknytning til juridisk enhet
Kommunekode	Beliggenhetsadresse
Stiftelsesdato	Oppstartsdato
Slette-/opphørsdato	Opphørsdato
Eierform	Kommunekode
Enhetstype	Næringskode
Næringskode	Bedriftstype
Sektorkode	Tilstandskode
Foretakstype	Omsetning
Tilstandskode	Sysselsetting
Omsetning	
Sysselsetting	

Brukerdokumentasjon av registerinnhold (november 1988) inneholder utfyllende opplysninger om de viktigste kjennemerkene. Registeret er i 1999 under omlegging til ny teknologisk plattform. I den sammenheng foretas en gjennomgang og delvis omlegging av innholdet i registeret. Dokumentasjon av registerets innhold og kvalitet vil samtidig bli utarbeidet.

Omfang

Registeret inneholdt tidligere alle som drev momspliktig virksomhet og/eller var arbeidsgivere, i ajourholdte næringer. Unntakene gjaldt særlig primærnæringene. Etter innføringen av Enhetsregisteret (ER) i 1995 er registeret utvidet til å gjelde alle relevante enheter som inngår i ER. I 1999 er registeret heldekkende, med unntak for grupper av selvstendige og utenriks sjøfart. Disse enhetene vil bli registrert i løpet av 2000. De aktuelle gruppene av selvstendige vil bli registrert i ER ved at BOF, som tilknyttet register, utløser registreringsplikt. Det skal settes en nedre grense for aktivitet for å unngå å ta inn enheter av mer hobbypreget art.

Registeret omfatter pr. juni 1999 om lag 529 000 foretak.

Vedlikehold

Informasjon om endringer hentes i hovedsak fra to ulike datakilder. Det er endringsmeldinger i forbindelse med SSBs egne statistiske undersøkelser og endringsmeldinger i ER. SSB håndterte i 1998 om lag 20 000 meldinger om endringer fra andre seksjoner i SSB (fagseksjonsmeldinger) og 78 000 meldinger fra ER. Næringsundersøkelsen genererte om lag 10 000 endringer. Sentralt i oppdateringsarbeidet står ER. ER identifiserer enheter, inneholder utvalgte og sentrale grunndata og gir inngang til andre administrative datasystemer gjennom en samordnet tildeling av organisasjonsnummer til alle juridiske enheter. Rammene for dette registeret - Enhetsregisteret - er fastlagt i egen

lov. Lov om Enhetsregisteret ble vedtatt av Stortinget 3. juni 1994. Selve registeret ble satt i operativ drift 1. mars 1995.

Da mange instanser har ansvar for å være med på å oppdatere og bruke ER, vil det gjennom dette samspillet ligge flere ulike kilder til grunn for oppdateringa. Blanketten "Samordnet registermelding" er grunnlaget for nyregistreringer, og skal fange alle endringer i ER. Det er forutsatt at meldingen brukes ved endringer av registrerte opplysninger om en enhet (adresse, navn osv.), kjøp, salg, eller opphør (nedleggelse av virksomhet) og ved oppløsning og sletting av enhet i ER. SSB arbeider online, integrert i Enhetsregisterets saksbehandlingssystem (SAKSYS). Bedriftsenheten med tilhørende kjennemerker vil i hovedsak bli behandlet innenfor dette systemet. Vårt eget registersystem blir oppdatert av ER over linje hvert døgn.

Det kan ta lang tid før vi har fått registrert avgang av enheter i BoF. Siden det er i bedriften selve virksomheten foregår, vil denne kunne opphøre lenge før selve foretaket blir slettet. Ofte opphører virksomheten mens foretaket fortsatt finnes. At en arbeidsgiver ikke lenger har ansatte, er ingen sikker indikasjon på «opphør» siden eier selv kan drive virksomheten videre (for slike typer av eierformer). At vedkommende ikke lenger betaler moms er heller ingen entydig indikasjon på opphør, siden enheten kan fortsette med virksomhet som ikke er momspliktig.

Oppgavene om omsetning og sysselsetting samles inn via SSBs egne skjemaundersøkelser eller hentes fra ulike administrative datasystemer. For énbedriftsforetak som driver momspliktig virksomhet hentes omsetningstallene fra Momsregisteret, slik at disse enhetene slipper å «dobbelrapportere» oppgavene. Sysselsettingen er fram til 1994 målt i «årsverkstall» innenfor de fleste områder, men er fra og med kalenderåret 1994 endret til «antall sysselsatte». Den

viktigste registerkilden for å beregne sysselsetting er antall innmeldte arbeidstakere i Arbeidstakerregisteret.

Tilknytninger

I vårt databasesystem er det etablert tilknytning mellom enheter i vårt register og tilsvarende enheter i andre administrative datasystemer. Dette gjelder:

- Enhetsregisteret
- Momsregisteret
- Arbeidsgiverregisteret (Det særskilte AA-registeret oppdateres ikke. RTV bruker i stedet ER.)

Enhetene i de ulike registersystemene er knyttet sammen via organisasjonsnummer. Disse registersystemene gir et utvidet informasjonsgrunnlag utover basisinformasjonen i BoF. Informasjonen brukes i ulike statistikk innen SSB. For å lette dette arbeidet og sikre et løpende vedlikehold, har vi en versjon av disse registrene integrert i vår database. Enhetsregisteret blir oppdatert daglig, mens momsregisteret oppdateres hver måned.

3.4 Datafangst

Med datafangst menes innsamling, klargjøring og dokumentasjon av datagrunnlaget i undersøkelsene. Datafangsten gjøres fra forskjellige kilder og med forskjellige metoder. Dersom data ikke fanges i elektronisk lesbar form, blir de overført til elektronisk form for videre bruk i statistikkproduksjonen. Før og/eller etter registrering til elektronisk form gjennomgås data med sikte på å avdekke eventuelle feil.

Formelle forutsetninger for innsamling av data

SSB har en generell rammeavtale med Datatilsynet om etablering av registre for produksjon av statistikk. Hvert enkelt register (som tilsvarende hver «undersøkelse» i vid forstand) må meldes til Datatilsynet før etablering. Rammeavtalen er knyttet opp mot «lov om personvern.....». SSBs produktkatalog vil gi opplysninger om hvilken melding den enkelte undersøkelse (egentlig det registret som produseres) er omfattet av.

Alle konjunkturindikatorerne samler inn sine data med grunnlag i lovhjemmel; loven om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå av 16. juni 1989 nr. 54, som trådte i kraft 16. februar 1990. Lovens §§ 2-2 og 2-3 gir SSB hjemmel til å pålegge oppgaveplikt og bruke tvangsmulkt for å få inn de opplysninger som er nødvendige for utarbeidelse av offisiell statistikk. Innhenting av data fra administrative registre er hjemlet i § 3-2 i den samme loven. Det er gitt nærmere retningslinjer gjennom forskrifter til loven, og SSB har fått delegert myndighet til å pålegge opplysningsplikt. Interne dokumenter 97/1 gir mer informasjon om

lovhjemmelen ved datainnsamling.⁷ En egen håndbok⁸, beskriver de rutineene SSB følger i arbeidet med datainnsamling etter disse reglene.

Innhenting

SSB innhenter om mulig data fra administrative eller statistiske registre. Der dette ikke er mulig, må innhentingene skje fra juridiske eller fysiske personer, som regel fra dem opplysningene gjelder. Vi kan i noen tilfeller hente opplysninger fra skjema som andre offentlige etater har samlet inn uten å bruke i administrative registre som er tilgjengelige. I beskrivelsen av hver enkelt indikator er det spesifisert hvilken innsamlingsmetode som nyttes, og hvordan manglende svar/fracfall håndteres. Oppfølging av dem som ikke svarer, eller bare svarer delvis, er av stor betydning for kvaliteten av et datamateriale.

Aktuelle datakilder i form av registre overføres til statistikkprodusenten som filer med (EDB-lesbare) data. Disse går deretter over i en kontroll- og feilrettingsfase og/eller sammenkobling mot andre data i samme undersøkelsen, før de er klare for bruk i beregninger og publisering. Direkte innhenting fra primærkilden foregår for det meste ved hjelp av skjema, men også intervjuer og forskjellige former for elektronisk innhenting er aktuelle.

Den store mengden av data direkte fra primærkilden hentes inn postalt. Her brukes skjema både med tomme felt og med forhåndsutfylt informasjon, f.eks. forrige periodes verdi. Bruk av telefaks ved purringer er etter hvert kommet noe i bruk.

Oppgavegivere kan i noen undersøkelser velge å sende data på diskett til SSB. Det arbeides med tilrettelegging for uttak fra bedriftenes data(regnskaps-)systemer av slike data som SSB kan motta på diskett. Overføringer på e-post eller andre former for direkte elektronisk overføring er i lite bruk foreløpig, men vil bli viktigere etter hvert.

Data innhentes også gjennom intervjuer. Det nyttes flere intervjuformer, bl.a. dataassistert personlig intervju (CAPI) og dataassistert telefonintervju (CATI). SSBs intervjukorps er i dag utstyrt med datamaskin, og registrerer data direkte under intervjuet. Data overføres deretter elektronisk til egne maskiner i SSB.

Dataregistrering

Data som ikke hentes inn på elektronisk medium, må overføres til et slikt medium. Den vanligste måten å gjøre dette på er optisk lesing, som nyttes i dag på de fleste av undersøkelsene som produserer konjunktur-

⁷ Statistisk sentralbyrå (1997): *Lovhjemmel ved datainnsamling*, Interne dokumenter 97/12.

⁸ Statistisk sentralbyrå (1995): *Oppgaveplikt og tvangsmulkt*, Statistisk sentralbyrås håndbøker 49.

indikatorer. Bruk av optisk lesing har gitt aktualitetsgevinster for flere av undersøkelsene. For enkelte undersøkelser nyttes fortsatt manuell registrering av opplysninger til fil eller database.

Prinsipielt omfatter dataregistrering bare overføring av data fra skjema til EDB-lesbar form, og sikring av at denne registreringen er utført korrekt. Hvilken registreringsmetode en nytter vil ha minimal betydning for datakvaliteten i undersøkelsen.

I undersøkelser der det er nødvendig med koding av opplysninger på skjemaet (f.eks. næring, yrke) til numeriske eller andre standarder blir dette ofte integrert med registreringsarbeidet når dette utføres ved manuell inntasting. Ved bruk av optisk lesing blir kodingen gjort i egen operasjon på forhånd, og koden registrert sammen med de øvrige opplysningene, eller koding og registrering integreres med feilsøking/opp retting etter registreringen av øvrige opplysninger.

Kontroller og feilrettinger

Selv om registreringen er korrekt utført, eller data er innhentet i elektronisk format, kan det være feil i data. Enhver undersøkelse har et kontrollopplegg for best mulig å sikre seg mot slike feil. Hvilke kontroller som tas, og på hvilke stadier i arbeidsprosessen, varierer. I beskrivelsen av hver enkelt indikator er det gitt en kort omtale av dette under punktet datafangst. Ved bruk av lovlige verdier, minimums- og maksimumsverdier på kjennemerker eller forholdstall, kan mange feil identifiseres og rettes i registreringsfasen. Ved siden av opprettinger som gjøres etter vurdering og/eller innhenting av tilleggsinformasjon, kan det foretas enkelte automatiske opprettinger i materialet, basert på informasjon som finnes i det samme eller andre datasett.

Valg av kontroll- og opprettingsopplegg er av meget stor betydning for datamaterialets kvalitet. Det vil alltid ligge noen valgte forutsetninger til grunn for å avgjøre hva som skal regnes som feil, og ofte også for måten feilene skal rettes opp på. Videre utvikling av rutineene, basert på ny teknologi og erfaring fra tidligere perioder, brukes for å finne mer optimale metoder.

Lagring og dokumentasjon

Med lagring av data menes oppbevaring av grunnlagsdata (rådata), data på mellomstadier og ferdig bearbejdede data. Grunnlagsdata og endelige data lagres elektronisk. SSB har et system som bestemmer hvor lenge ulike filer skal lagres. Ferdige statistikkfiler langtidslagres, og sikkerhetskopieres på bånd. Dokumentasjon av hver statistikkproduksjonsopplegg, er beskrivelser av alt fra utvalg og definisjoner, til beskrivelser av de programmer som brukes i produksjonen og den ferdige fila. Mange statistikker har presis og godt gjennomarbeidet dokumentasjon,

bestående av en bruker- og en detaljdokumentasjon. Sistnevnte til hjelp i produksjonen av statistikken. Nyere brukerdokumentasjon finnes i SSBs serie Notater. Tidligere ble slik dokumentasjon publisert i serien Rapporter. For hver enkelt statistikk er det lengre bak i denne publikasjonen gitt en enkel dokumentasjon og henvisning til tilknyttede notater.

3.5 Indekser og beregningsmetoder

Indeksproblematikken tar generelt utgangspunkt i behovet for en dekomponering av utviklinga i et verdital, der verditallet kan være en forbruksutgift, en salgsverdi e.l., i de to grunnleggende komponentene: pris- og kvantumsutvikling.

Det er imidlertid mange problem knyttet til det å estimere de to komponentene. Et helt grunnleggende problem er knyttet til det å veie sammen ulike typer informasjon til en indeks. Nordmannen Ragnar Frisch var en av pionerene på indeksområdet: «The index-number problem arises whenever we want a quantitative expression for a *complex* that is made up of individual measurements for which no common *physical* unit exists. The desire to unite such measurements and the fact that this cannot be done by using physical or technical principles of comparison only, constitute the essence of the index-number problem and all the difficulties center here.» Frisch (1936).

I praksis finnes det mange mulige løsninger på et indeksproblem. Valg av løsning avhenger imidlertid av de konkrete problemstillinger en skal løse. Generelt har Paasches og Laspeyres formler gjennom internasjonale anbefalinger blitt betydelig utbredt i statistikkproduksjonen i de fleste land. Formlene er praktisk anvendelige og fyller dessuten mange av de krav som stilles til «gode formler» i den aksiomatiske indeksteorien. På konsumprisindeksområdet har indeksproblemet også blitt vinklet fra en konsumentteoretisk innfallsvinkel. Dette har for mange formål ledet til særskilte løsninger/anbefalinger, men i praksis nyttes Laspeyres' formel eller varianter av denne i de fleste land. I nyere arbeider med indekser, der problemet i sterkere grad er knyttet til det å kontrollere for kvalitative endringer i de enkelte kjennetegn, benyttes andre metoder enn tidligere. Mange av prinsippene fra Laspeyres og Paasches arbeider er imidlertid beholdt.

I tilknytning til indekser snakker man om en basis eller en basisperiode (og i noen tilfeller også referanseperiode). Disse uttrykkene benyttes om den perioden der indekstallet er satt lik 100. For fastvektsindekser angir basisperioden også det år eller den periode vektene er hentet fra. Størrelser innhentet i basisperioden merkes i formelnotasjonen vanligvis med fotskrift 0, mens størrelser som refererer seg til beregningsperioden merkes med fotskrift *t*. Denne notasjonen brukes også i det følgende.

Det praktiske arbeidet med produksjonen av indekser skjer som regel i flere etapper. På detaljert nivå, der en ofte mangler relevant vektinformasjon, benyttes enkle formler (mikroformler) basert på ulike gjennomsnitt. På aggregerte nivå der relevante vektdata er tilgjengelig kombineres mikroresultater og vekter ved bruk av Laspeyres, Paasches eller andre formler. Dette kapitlet beskriver hovedtrekk ved dette arbeidet - fra mikronivå til aggregert nivå. De vanligst brukte formlene gjennomgås. I tillegg behandles kjeding av indekser, bruk av nyere metoder i indeksarbeider og til slutt en kortfattet presentasjon av andre estimeringsmetoder.

Mikroformler

I de fleste undersøkelsene samles det inn detaljert informasjon om varer. I prisstatistikkene samles det inn priser basert på detaljerte beskrivelser av de produktene som ønskes kartlagt (representantvarer). I annen statistikk samles det etter tilsvarende prinsipper inn informasjon om produserte mengder, verdi på omsetning, tilgang av nye ordre osv. For prisstatistikkene innen byggesektorene samles det også inn detaljert kvalitativ informasjon om produktene. Denne informasjonen benyttes i arbeidet med å estimere kvalitetskorrigerte prisindekser. For mer om dette - se avsnittet om den hedoniske metode.

Som del av arbeidet med å kombinere den detaljerte vareinformasjonen, grupperes primærmaterialet i strata eller sektorer, dvs. i praksis deler av ei næring eller av ei hovedgruppe - definert ved en standard. For mange av statistikkene mangler det relevant vektinformasjon på dette nivået. Dette gjelder imidlertid ikke generelt. For å illustrere mikroløsninger skal vi se på to eksempler - et fra produksjonsindekser og et fra prisindekser.

I arbeidet med produksjonsindeksen for industri- og næringsgrupperes bedrifter som rapporterer mengdedata i egne sektorer. For denne type sektorer benyttes prisdata som vekter. Her omregnes mengdetall som rapporteres fra bedriftene til basisårets verdi (omsetning) ved bruk av gjennomsnittlige produktpriser. Deretter beregnes enkle indekser ved å dividere tellingsmånedens omsetningsverdi med gjennomsnittlig verdi for basisåret, begge målt i de samme prisene.

For sektorer der bedriftenes timeverksforbruk brukes som en produksjonsindikator, benyttes samme framgangsmåte. I utgangspunktet gis alle timeverk samme pris, noe som innebærer at mikroindeksen i praksis blir beregnet ved antall timer i beregningsperioden sett i forhold til gjennomsnittlig antall timer i basisåret. For disse sektorene foretas det imidlertid i tillegg en korrigering for antatte produktivitetsforbedringer, som kan variere fra sektor til sektor.

I arbeidet med mikroløsninger for de mest detaljerte nivåene i prisindeksene har valg av formel lenge hatt en sentral plass i den faglige debatten. To forskjellige metoder er mye anvendt :

A. Relativ av aritmetiske gjennomsnitt av prisene i de to tidsperiodene :

$$A = \frac{\sum \frac{P_t}{n}}{\sum \frac{P_0}{n}}$$

B. Aritmetisk gjennomsnitt av prisrelative for de to periodene :

$$B = \frac{1}{n} \sum \frac{P_t}{P_0}$$

En av forskjellene mellom de to metodene er at i B «veies» alle prisendringer likt, mens i A er prisendringen veid med prisnivået, dvs. at produkter som koster mest også veier mest.

En tredje metode, geometrisk gjennomsnitt, har gjennom de siste årene fått økt anvendelse.

$$C = \frac{\sqrt[n]{\prod P_t}}{\sqrt[n]{\prod P_0}} = \sqrt[n]{\prod \frac{P_t}{P_0}}$$

I formelen for det geometriske gjennomsnitt uttrykker n antall observasjoner i et stratum. Det kan vises at bruk av et geometrisk gjennomsnitt alltid vil gi et resultat som er mindre eller lik det vi får med metode B. I forhold til metode A kan det geometriske gjennomsnitt gi et resultat som er høyere. Det kan også vises at bruk av en relativ av geometriske gjennomsnittspriser og et geometrisk gjennomsnitt av prisrelative vil gi identiske resultater.

I de fleste prisindeksene benyttes i dag metodene A eller B. I konsumprisindeksen er, fra og med augustindeksen 1999, det geometriske gjennomsnittet tatt i bruk. For aggregering over mikronivå benyttes Laspeyres' eller Paasches formler.

Laspeyres' indekser

Laspeyres' metode er mye brukt ved aggregering av indekser i SSB. Metoden benyttes både til pris- og volumindekser, og brukes bl.a. i Konsumprisindeksen, Produsentprisindeksen og Byggekostnadsindeksene. Utgangspunktet for metoden er at verdien til en vare eller en tjeneste kan deles opp i en pris- og en volumkomponent. På høyere nivå beskrives produksjonsverdier som summer av produkter av pris- og volumkomponenter for varer og tjenester. Metoden benytter et aritmetisk gjennomsnitt til å beregne gjennomsnittlige endringer i pris eller volum. Vektene i dette

gjennomsnittet er varens eller tjenestens andel, for eksempel av den totale produksjonsverdien, i basisperioden. Vektene normeres slik at summen av alle vektene er 1.

Prisendringen mellom beregnings- og basisperioden kan beskrives ved forholdet mellom prisene i disse to periodene, der det er tatt hensyn til de enkelte prisenes relative viktighet i basisperioden (vektandel). Laspeyres' prisindeks for beregningsperiode t blir dermed :

$$P_{t,0}^{La} = \frac{\sum p_0 q_0 \frac{p_t}{p_0}}{\sum p_0 q_0} = \frac{\sum p_t q_0}{\sum p_0 q_0}$$

der p og q står for henholdsvis pris- og volumkomponenten til varer og tjenester. Man summerer produktene av pris og kvantum over alle varer og tjenester som inngår.

På samme måte kan volumendringen for en vare eller tjeneste mellom beregnings- og basisperioden beregnes ved forholdet mellom volumene, målt i faste priser, i disse to periodene. Laspeyres' volumindeks for beregningsperiode t kan dermed skrives :

$$Q_{t,0}^{La} = \frac{\sum p_0 q_0 \frac{q_t}{q_0}}{\sum p_0 q_0} = \frac{\sum p_0 q_t}{\sum p_0 q_0}$$

I en Laspeyres prisindeks beregnes verdien for beregningsperioden ut fra samme kvanta av varer og tjenester som i basisperioden. Indeksen angir derfor hvor mye denne bestemte kombinasjonen av varer og tjenester koster i beregningsperioden i forhold til i basisperioden. I volumindeksen holdes derimot prisene fast. Indeksen måler derfor forholdet mellom verdien til beregningsperiodens og basisperiodens produkt i basisperiodens priser.

Laspeyres' indekser har faste vekter. Siden varenes og tjenestenes betydning endres over tid, foreldes vektgrunnlaget i disse indeksene. Over tid må derfor vektene oppdateres, og indeks beregnet med nye vekter kjedes til indeks beregnet med gamle vekter. Se mer om dette i kapittel 3.5.4 Kjedeindekser.

Paasche-indekser

Paasche-indekser benyttes i nasjonalregnskapet og i utenrikshandelen med varer: prisindekser for utenrikshandelen. I motsetning til Laspeyres' indekser krever Paasche-indekser løpende oppdaterte vekter, dvs. vekter fra beregningsperioden. Forenklet kan vi si at en konsumprisindeks av Laspeyres' type gir svar på spørsmålet «hvor mye koster gårdsdagens forbruk i dagens priser», mens en tilsvarende Paasche-indeks gir

svaret på spørsmålet «hvor mye kostet dagens forbruk i gårdsdagens priser».

Til forskjell fra Laspeyres' formel, som benytter et veid aritmetisk gjennomsnitt, uttrykkes Paasches formel ved bruk av et veid harmonisk gjennomsnitt av pris- eller kvantumsrelativene. Vektene i Paasches formel beregnes ut fra hver enkelt vares eller tjenestes andel av den totale verdien i beregningsperioden.

Paasches prisindeks for beregningsperiode t kan uttrykkes ved :

$$P_{t,0}^{Pa} = \frac{1}{\frac{1}{\sum p_t q_t} \sum \frac{1}{\left(\frac{p_t}{p_0}\right)} p_t q_t} = \frac{\sum p_t q_t}{\sum p_0 q_t}$$

Tilsvarende er Paasches volumindeks for beregningsperiode t

$$Q_{t,0}^{Pa} = \frac{1}{\frac{1}{\sum p_t q_t} \sum \frac{1}{\left(\frac{q_t}{q_0}\right)} p_t q_t} = \frac{\sum p_t q_t}{\sum p_t q_0}$$

Paasche-indeksene måler endringer med utgangspunkt i enten kvanta eller priser i beregningsperioden. Prisindeksen angir forholdet mellom verdien i beregningsperioden målt i henholdsvis beregnings- og basisperiodens priser. Volumindeksen holder vare- og tjenestepriene lik beregningsperiodens priser og beregner forholdet mellom beregningsperiodens og basisperiodens verdi i disse prisene.

Siden vektene i både Laspeyres' og Paasches indekser holdes konstante over hver beregningsperiode, er disse indeksene i utgangspunktet mest egnet til å vise forskjellen mellom pris eller volum i beregnings- og basisperioden. Indekser beregnet for perioder mellom basis- og beregningsperioden vil ikke være direkte sammenlignbare fordi vareutvalget endres for hver periode. En vanlig måte å overkomme dette problemet på er å kjede indeksene for hver beregningsperiode.

Kjedeindekser

Kjeding gjør at indeksen gir et mer korrekt bilde over tid, og særlig over lengre tidsrom blir kvaliteten bedre. Legges vekter fra 1950 til grunn ved beregning av pris- eller volumendringer fra til f.eks. 1996, er det klart at resultatet blir mindre korrekt enn om mer oppdaterte vekter ble benyttet. For å beholde sammenlignbarhet over tid, samtidig som vi ajourholder vektene, brukes derfor kjeding.

Kjedeindekser kan sees på som en kombinasjon av flere indekser med faste vekter. Overgangen til nye vekter kan skje et vilkårlig antall ganger. I det mest ekstreme tilfellet kan kjedingen skje mellom hver observasjonsperiode, f.eks. månedlig. Utviklinga fra en periode til den neste kan måles enten ved bruk av Laspeyres- eller Paasche-indekser. Kjedeindeksene kalles da henholdsvis Laspeyres- og Paasche-kjede.

En Laspeyres-kjede av prisindekser med kjeding hver periode kan skrives :

$$\begin{aligned} P_{1,0}^{KLa} &= P_{1,0}^{La} \\ P_{2,0}^{KLa} &= P_{1,0}^{La} P_{2,1}^{La} \\ &\vdots \\ P_{t,0}^{KLa} &= P_{1,0}^{La} P_{2,1}^{La} \dots P_{t-1,t-2}^{La} P_{t,t-1}^{La} \end{aligned}$$

Tilsvarende er en Paasche-kjede av prisindekser med kjeding hver periode gitt ved :

$$\begin{aligned} P_{1,0}^{KPa} &= P_{1,0}^{Pa} \\ P_{2,0}^{KPa} &= P_{1,0}^{Pa} P_{2,1}^{Pa} \\ &\vdots \\ P_{t,0}^{KPa} &= P_{1,0}^{Pa} P_{2,1}^{Pa} \dots P_{t-1,t-2}^{Pa} P_{t,t-1}^{Pa} \end{aligned}$$

Årlig kjeding, dvs. at nye vekter introduseres med 12 måneders mellomrom, benyttes for sentrale indikatorer som Konsumprisindeksen, Detaljomsetningsindeksen og i Produksjonsindeks for utvinning av råolje- og naturgass, bergverksdrift, industri og kraftforsyning. Dette reduserer Laspeyres-indeksens svakheter betydelig, samtidig som fastvektsindeksenenes gode egenskaper i stor grad beholdes.

Kjedeindekser basert på Laspeyres' og Paasches formel har imidlertid en svakhet. Denne svakheten framtrer hvis utviklingen er slik at produktet etter en periode med endringer i forholdsvise priser og volum, går tilbake til akkurat samme situasjon som i basisperioden. Indeksen for denne perioden får da ikke verdien 100. Dette omtales i litteraturen som «price bouncing» eller «permutation». Denne feilkilden kan reduseres ved at det aritmetiske gjennomsnittet erstattes av et geometrisk gjennomsnitt.

Sammenhenger mellom Paasches og Laspeyres' formler

Prisindekser ved bruk av Paasche og Laspeyres fra samme datagrunnlag vil normalt vise ulike forløp over tid. Forskjeller mellom formlene kan tilskrives en manglende oppdatering av vekter i Laspeyres-formel, da endringer i etterspurte kvanta av de forskjellige varer, som følger av økende priser, ikke vil gjenspeiles i Laspeyres' formel. I konsumprisindekssammenheng sies det - under visse forutsetninger om konsumentenes

nyttefunksjoner - at en Laspeyres-indeks angir en «øvre grense» og en Paasche-indeks en «nedre grense» for utviklinga i leveomkostningene over tid.

Ved endringer i de forholdsvise priser, vil imidlertid konsumentene i praksis ved tilpasninger i sitt forbruk, kunne øke sin velferd for et gitt utgiftsnivå. Paasche-indeksen, som en motsatt ytterlighet jevnført med Laspeyres-indeksen, tar disse endringene opp i seg ved at den beregnes med løpende oppdaterte vekter. Fischer, en amerikansk økonom og en foregangsmann i arbeidet med den aksiomatiske indeksteorien, utarbeidet tidlig i dette århundre det han betegnet som en «idealindeks», som en tilnærming til den «sanne» indeks. Idealindeksen framkommer ved et geometrisk gjennomsnitt av en Paasche-prisindeks og en Laspeyres-prisindeks, og har et forløp som ligger mellom øvre og nedre grense. Det bør her legges til at Fischers idealindeks bare er en av mange løsningsforslag for å estimere den sanne indeks. Slike formler er i litteraturen gitt betegnelsen superlative indekser.

I praksis legger datatilgjengeligheten hindringer i veien for å ha en løpende produksjon av en idealindeks. I det praktiske statistiske arbeidet arbeides det derfor i større grad med å redusere betydningen av feilkilder som gir opphav til avvik mellom en indeks basert på Laspeyres formel og den sanne indeks. Slike arbeider omfatter f.eks. jevnlig oppdatering av vare- og tjenestetutvalg og hyppige skift i vektgrunnlag kombinert med kjeding av Laspeyres formel.

Det kan også vises at Paasches og Laspeyres' formler har definisjonsmessige sammenhenger. En del av det allmenne indeksproblemet springer ut av behovet for å dekomponere utviklingen i et verditall, f.eks. salgsverdi, forbruksutgifter e.l., i to grunnleggende komponenter: pris- og volumutvikling.

Ved bruk av de generelle definisjonene av Paasches og Laspeyres' formler kan det vises at :

$$P_{t,0}^{Pa} Q_{t,0}^{La} = V_{t,0} = P_{t,0}^{La} Q_{t,0}^{Pa}$$

der $V_{0,t}$ er den elementære verdiindeksen, dvs. $(\sum p_t q_t / \sum p_0 q_0)$. Verdiindeksen kan med andre ord beregnes som produktet av Paasches prisindeks og Laspeyres' volumindeks, eller som produktet av Laspeyres' prisindeks og Paasches volumindeks.

Disse sammenhengene utnyttes i nasjonalregnskapet og i utenrikshandelens pris- og volumindekser. På begge områder benyttes Paasches prisformel og Laspeyres' kvantumsformel, da begge områder har vektdata for beregningsperioden tilgjengelig. Ved å beregne Paasches prisindeks og Laspeyres' volumindeks kan forholdet over brukes til konsistenskontroller, imputering (tilregning) ved manglende data mv. Dersom Paasches prisindeks er estimert, kan også

Laspeyres' volumindeks avledes direkte ved bruk av den beregnede verdiindeksen.

Den hedoniske metode

Den hedoniske metoden tar utgangspunkt i en hypotese om at et produkt kan verdsettes på grunnlag av sine kvalitetsegenskaper eller karakteristika. Med denne metoden er derfor det sentrale å etablere en beskrivende sammenheng mellom pris og kvalitetsegenskaper, dvs. pris som funksjon av slike egenskaper. Slike sammenhenger kan estimeres ved bruk av statistiske modeller, som f.eks. multipel lineær regresjon.

For arbeidet med prisindekser for boliger, Prisindeks, bruktbolig og Prisindeks, nye eneboliger, beregnes indeksene ved bruk av andre metoder. Det grunnleggende problem på dette området er at gjennomsnittlig pris for boligene - fra en periode til neste - normalt vil være sterkt påvirket av variasjoner i bygningenes størrelse og standard (kvalitet). Erfaringer fra andre land har vist at de tradisjonelle indeksmetodene egner seg lite for slike problemstillinger.

Første steg i indeksproduksjonen er derfor å finne en sammenheng mellom boligens pris og deres kvalitative egenskaper :

$$y = \sum \alpha_i x_i + \varepsilon$$

der y er pris for en bolig, α_i er sammenhengen mellom pris og i -te karakteristikk, x_i er i -te karakteristikk for produktet og ε er et feilledd. Når produktet er en bolig, kan en karakteristikk for x f.eks. være: boligens størrelse, kvalitet på material, etc.

α_i -ene er ukjente parametre som estimeres ved hjelp av observerte data, og predikert pris for et gjennomsnittlig produkt kan da skrives:

$$\hat{y} = \sum \hat{a}_i \bar{x}_i$$

der $\hat{y}$ er predikert gjennomsnittlig pris for boligene, $\hat{a}_i$ er i -te estimerte parameter i modellen og $\bar{x}_i$ er et gjennomsnittsmål for i -te karakteristikk for produktet. $\hat{a}_i$ kan også tolkes som den implisitte prisen for karakteristikk i .

En Paasche-prisindeks for en gruppe av boliger for periode t kan beregnes på grunnlag av de estimerte parametrene og opplysninger om boligens karakteristika i beregningsperioden. Indeksberegningene kan i praksis utføres på flere måter. For enkelthets skyld har vi valgt en trestegs framgangsmåte for å klargjøre overgangen til indeks. I eksempelet har vi lagt til grunn at det er en grunnleggende kvalitetsindikator.

Det beregnes først en ujustert prisindeks, $V_{t,0}$, for gruppa, definert slik :

$$V_{t,0} = \frac{\bar{y}_t}{\bar{y}_0} 100$$

Den ujusterte prisindeksen er med andre ord en enkel prisindeks basert på gjennomsnittsprisene i beregnings- og basisperioden, men uten korreksjoner for endringer i produktets kvalitative egenskaper.

Deretter estimeres en kvalitetsindeks, $K_{t,0}$, ved bruk av det estimerte parameter fra data for basisperioden. Bruk av basisperiodens datagrunnlag i beregningen av kvalitetsindeksen tilsier at indeksen er av en Laspeyres type. Kvalitetsindeksen blir da :

$$K_{t,0}^{La} = \frac{\hat{y}_t}{\hat{y}_0} = \frac{\sum \hat{a}_{i,0} \bar{X}_{i,t}}{\sum \hat{a}_{i,0} \bar{X}_{i,0}}$$

der $\hat{y}_0$ og $\hat{y}_t$ er de predikerte prisene for et gjennomsnittlig produkt i hhv. periode 0 og t .

Kvalitetsindeksen uttrykker endringa i kvalitetsfaktoren fra basis- til beregningsperioden målt i basisperiodens implisitte priser. En Paasche-prisindeks på generell form framkommer ved å dividere den ujusterte prisindeksen med kvalitetsindeksen, dvs:

$$I_{t,0}^{Pa} = \frac{V_{t,0}}{K_{t,0}^{La}}$$

Tilsvarende kan en Laspeyres-prisindeks utledes.

Rateestimator

Rateestimering benyttes til å estimere totaler, og brukes i bl.a. Detaljomsetningsindeksen og Produksjonsindeks for bygg og anlegg. Totalen estimeres ved å anta proporsjonalitet mellom kjennemerket det skal estimeres en total for, og et annet kjennemerke med kjente verdier for hele populasjonen. Dette andre kjennemerke kan eventuelt ha kjent total for populasjonen og kjente verdier i utvalget. Det innsamlede kjennemerke og tilleggskjennemerke må dessuten være høyt korrelert hvis data innhentet fra utvalget skal blåses opp fornuftig. Indekser beregnes ved forholdet mellom estimerte totaler for populasjonen i beregnings- og basisperioden. Rateestimatoren bygger på en modell som kan skrives

$$y_i = r x_i + \varepsilon_i$$

der y_i er totalen for kjennemerket, r er raten mellom tilleggskjennemerke og kjennemerke det skal estimeres total for, x_i er tilleggskjennemerke og ε_i er

feilledet. Hvis $t = \sum_1^N y_i$ er den ukjente parameter

som skal estimeres og $\hat{t}_R$ en estimator for t , kan rateestimatoren skrives

$$\hat{t}_R = \frac{\sum_{i \in S} y_i}{\sum_{i \in S} x_i} \sum_1^N x_i = \frac{y_s}{x_s} X$$

der y_s og x_s er observerte totaler i utvalget, og X observert total i populasjonen.

Ved rateestimering blåses totalen for utvalget opp til en total for populasjonen. Siden proporsjonalitetsfaktoren (forholdet mellom y og x) kan være ulikt for ulike grupper enheter, er det ofte hensiktsmessig å beregne estimater for flere strata i utvalget, og så summere sammen estimatene til en total til slutt.

Litteratur, teoretisk

Dalén, J. (1991): *Computing elementary aggregates in the Swedish consumer price index*, Statistics Sweden, R&D Report.

Diewert, W. E. (1995): *Axiomatic and Economic Approaches to Elementary Price Indexes*, University of British Columbia.

Forsyth, F. G. and R. F. Fowler. (1981): *The Theory and Practice of Chain Price Index Numbers*, The Journal of the Royal Statistical Society, Series A, 144, Part 2.

Frisch, R. (1936): *The problem of index numbers*, *Econometrica* 4.

Gørtz, E. og J. D. Hansen, (ed) (1977): *Indeksteori*, Odense: Odense universitetsforlag.

Litteratur, anvendt metode

Lillegård, M. (1994): *Prisindekser for boligmarkedet*. Rapporter 94/7, Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (1977): *Prinsipper og metoder for Statistisk sentralbyrås utvalgsundersøkelser*. Samfunnsøkonomiske studier 33.

Statistisk sentralbyrå (1991): *Konsumprisindeksen*, Rapporter 91/8.

Wass, K. Å. (1992): *Prisindeks for nye eneboliger*, Rapporter 92/21, Statistisk sentralbyrå.

3.6 Feilkilder og usikkerhet

Det er knyttet en viss usikkerhet til enhver statistikk. Dette betyr at tallene som gis ikke må oppfattes som fullstendig riktige. Usikkerheten i en statistikk skyldes flere forhold. Til hvert steg i produksjonsprosessen er det knyttet feilkilder og de kan variere fra statistikk til statistikk. De viktigste feilkildene er:

- registerfeil
- utvalgsfeil
- målefeil
- frafall
- registreringsfeil
- modellfeil

Registerfeil

Registre benyttes i hovedsak til å definere populasjonen til en statistikk og til å hente inn kjennemerker for aktuelle enheter. Tre typer registerfeil har innvirkning på usikkerheten i statistikk. Disse feilene er:

- Feilklassifisering
- Overdekning
- Underdekning

Feilklassifisering betyr at enhetene som tilhører målpopulasjonen blir feilaktig plassert i en klasse. Overdekning skjer når enheter som ikke hører til i populasjonen eller enheter som ikke finnes, er feilaktig medregnet i populasjonen. Underdekning forekommer når (nye) enheter ikke er tatt med i registeret, enten på grunn av nyetablering eller fisjon, eller fordi enheter er klassifisert feil.

Når innføringer i registeret ikke skjer raskt nok, såkalt etterslep i registreringer, oppstår det altså en over- og underdekning. Det er vanligvis et etterslep i registreringene i et register. Dette skyldes forsinket rapportering og at hendelser normalt registreres etter at de har inntruffet. Dette gjør at registeret ikke er fullstendig oppdatert verken med hensyn til eksisterende enheter eller nye enheter. Etterslep er ikke utslagsgivende på kvaliteten til indekstall dersom det er konstant gjennom året, og dersom det ikke er for stort. Ofte varierer imidlertid etterslepet gjennom året. Tidsvarierende etterslep forårsaker kunstig økning eller nedgang i indikatoren.

Kjennemerker i registre danner utgangspunkt for trekking av utvalg. Dårlig kvalitet på kjennemerkene gir et dårlig grunnlag for inndeling i hensiktsmessige strata og vanskeliggjør trekking av representative utvalg. Utvalget representerer dermed ikke den populasjonen vi skal lage statistikk for. Kjennemerker fra registre benyttes i tillegg ofte i selve beregningen av statistikken, f.eks. ved rateestimering. Kvaliteten til kjennemerkene har derfor også i dette tilfellet innvirkning på usikkerhet i statistikken.

Utvalgsfeil

Denne typen feil er forårsaket av at det ved innhenting av datagrunnlag for en statistikk benyttes et utvalg i stedet for en totaltelling og er mer presist en stokastisk usikkerhet enn en egentlig feil. Utvalgsfeilen reduseres normalt når størrelsen på utvalget øker. (Utvalgsfeil måles ved varians som i mange stokastiske modeller lar seg estimere. Utvalgsfeilen lar seg dermed i prinsippet tallfeste.) Flere ulike størrelser kan brukes til å si noe om størrelsen på utvalgsfeilen. Utvalgsprosent og dekningsgrad er lettest å beregne. Utvalgsprosenten angir hvor stor del av populasjonen som er med i utvalget, mens dekningsgraden for et kjennemerke angir hvor stor andel av kjennemerket utvalget omfatter i forhold til populasjonen.

Det kan ikke settes opp generelle normer for hva som er akseptabel (optimal) utvalgsprosent og dekningsgrad. I homogene populasjoner vil forholdsvis lave verdier for disse størrelsene gi tilfredsstillende resultater. For heterogene populasjoner må utvalgsprosenten og dekningsgraden være større. For å redusere utvalgsfeilen i slike populasjoner brukes ofte stratifisering. Ved stratifisering deles populasjonen inn i flere ikke-overlappende grupper (strata) etter visse regler som skal sikre mest mulig homogene grupper. Utvalget trekkes så slik at det inneholder enheter fra alle gruppene, men ikke nødvendigvis proporsjonalt. Ved å kombinere utvalgsdata med registeropplysninger kan utvalgsfeilen reduseres ytterligere.

Utvalgsusikkerhet kan (også) beskrives ved hjelp av utvalgsstandardavvik (eller varians). Utvalgsstandardavviket er et mål for hvor store avvik en i gjennomsnitt kan vente seg fra den riktige verdi. Denne er vanskeligere å beregne enn utvalgsprosenten og dekningsgraden. Det er viktig å skille mellom den tilfeldige feilen som måles ved standardavviket eller variansen og den systematiske feilen som måles ved skjevheten. Den siste skyldes andre faktorer som registerfeil, frafall, målefeil osv. Kun for de mest kjente estimeringsmetodene der utvalget trekkes tilfeldig, finnes det enkle formler for utvalgsstandardavviket. Vanligvis trekkes imidlertid ikke utvalget tilfeldig, og da er det oftest arbeidskrevende å beregne denne størrelsen. Beregningene kompliseres ytterligere hvis statistikken gir indekstall.

Målefeil

Målefeil er unøyaktige eller feilaktige opplysninger fra enhetene statistikken henter datagrunnlag fra. Vanlige feil er knyttet til:

- oppgaveenhet
- måleenhet
- periode
- begrep

Feil oppgaveenhet betyr at de oppgitte tallene gjelder for en annen enhet enn den det spørres etter opplysninger for. Et eksempel på dette er å oppgi tall for hele foretaket i stedet for en enkelt bedrift. Med feil måleenhet menes at tall ikke oppgis i samme enhet som det spørres etter. Omsetning som gis i hele kroner i stedet for i 1 000 kroner er et eksempel på dette. Feil periode innebærer at det oppgitte tallet gjelder for en annen periode enn den det ønskes opplysninger for. Det kan f.eks. være tall for en fireukersperiode i stedet for en måned. Begreper benyttet ved innsamling av data kan feiltolkes slik at oppgavegivere gir opplysninger for et annet begrep enn det de var ment å gi data for. Endring av rutiner eller kontaktperson kan også medføre endring av begrepene. Bruk av kjente begreper og lett tilgjengelig rettledning er med på å redusere feil av denne typen.

Feilene kan også knyttes til:

- intervjupåvirkning
- sosialt ønskelige svar (f.eks. underrapportering m.h.t. alkoholforbruk)
- manglende kunnskaper
- dårlig hukommelse
- misforståelser

Frafall

Det finnes to typer frafall: totalt frafall og partielt frafall. Disse kan deles i systematisk og usystematisk frafall. Totalt frafall betyr at enheten ikke har svart, mens partielt frafall betyr at det mangler svar på ett eller flere spørsmål. Totalt frafall kan skyldes nedleggelse, konkurser, fusjoner, fisjoner, ferier, feil i utsendingen (feil adresse, kontaktperson e.l.), nekting eller andre forhold. Partielle frafall kan skyldes forglemmelser, mangel på bestemte data eller andre forhold. Frafall medfører at datagrunnlaget reduseres. I tillegg oppstår det skjevheter i statistikken dersom det er ei spesiell gruppe oppgavegivere som ikke svarer. Frafall kan også komplisere beregningsrutinene. I mange statistikker imputeres derfor frafall etter et sett regler, hvis det er umulig å få innhentet de manglende data. Imputeringen baseres på informasjon fra de observerte verdiene eller annen tilgjengelig informasjon. Slik imputering kan imidlertid aldri erstatte nytten av observerte data.

Bruk av tvangsmulkt for oppgavegivere som ikke sender inn data reduserer frafallet. Noe frafall blir det imidlertid alltid på grunn av forholdene beskrevet ovenfor. Selv om tvangsmulkt fører til lavere frafall, reduseres ikke nødvendigvis usikkerheten i statistikken. Dette kommer av at kvaliteten på de oppgitte tallene vil reduseres dersom oppgavegiver anslår tall for å slippe tvangsmulkt. Frafall av viktige enheter følges ofte opp spesielt, for å redusere usikkerheten, samtidig som ressursene brukes på en fornuftig måte. Ved konstant høyt frafall må supplerings av utvalget vurderes, for å unngå økt usikkerhet over lengre tid.

Registreringsfeil

Registreringsfeil er knyttet til feil inntasting eller innlesing under dataregistreringen. Det vil si at det som blir registrert avviker fra det som ble oppgitt på skjemaet eller under intervjuet. Vanlige registreringsfeil er:

- feil under inntasting
- feiltolking på grunn av utydelig skrift
- feilkoding
- dublettregistrering
- tusenfeil
- kommafeil
- feil identifikator (bedriftsnr, foretaksnr, personnr osv.)

Bruken av optisk lesing øker, og registreringsfeil av denne typen vil fremover i høyere grad skyldes maskinelle svakheter i stedet for menneskelige feil.

Modellfeil

Når man ikke er i stand til å innhente det man egentlig ønsker, f.eks. på grunn av oppgavebyrde og kompleksitet, må man innhente informasjon som har (nesten) samme utvikling, og beregne det ønskede kjennermerket. Den bakenforliggende modellen ved slike beregninger bygger ofte på historiske data og andre forutsetninger. Dette medfører at de beregnede, aktuelle tallene som oftest vil avvike fra de faktiske, fordi forutsetningene endres på grunn av nye preferanser, markedsforhold o.l. Når nye data er tilgjengelige og forutsetningene endres, bør modellene oppdateres for å ta hensyn til dette.

Litteratur

Stålnacke M., Hustoft A., Solheim L. (1999): Vurdering av kvalitet i statistikk. En oversettelse av notater fra Eurostat om kvalitetsrapportering. Notater 99/42, Statistisk sentralbyrå.

Cox B. m. fl.: *Business Survey Methods*, New York: Wiley.

Eurostat: Model Quality Report in Business Statistics vol. 1, Theory and Methods for Quality Evaluation.

Særndal C. og B. Swenson og J. Wretman. (1992): Model-assisted Survey Sampling. New York: Springer forlag.

3.7 Standarder

Ved innhenting, kontroller og analyse av data er standarder av stor betydning. De gjør det mulig å sammenligne data over tid, over grupper og over landegrensene. I dette kapitlet tar vi for oss de viktigste standardene som er i bruk ved utarbeidelse av konjunkturindikatorer. En standard som dukker opp i tilknytning til mange av disse indikatorer, er *Standard for næringsgruppering* (SN94). Denne omtales

derfor atskilt. For informasjon om standarder i SSB vises til *Statusrapport for standardarbeidet i Statistisk sentralbyrå - 1998*. Rapporten oppdateres og utgis årlig.

Standard for næringsgruppering (SN94)

Grunnlaget for SN94 er EUs standard NACE Rev.1 (*Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes*) og FNs standard ISIC Rev.3 (*International Standard Industrial Classification of all Economic Activities*). For de statistiske standarder som FN utarbeider, gis det anbefalinger til utforming av nasjonale standarder. Praktis i SSB har generelt vært å følge anbefalingene fra FN. I den senere tiden har spesifikke europeiske standarder kommet mer til anvendelse. Gjennom EØS-avtalen har Norge forpliktet seg til å følge EUs Rådsforordning av 9. oktober 1990, NACE Rev.1. Ned til 4-sifret nivå er SN94 identisk med NACE Rev.1. Ut fra et norsk behov for ei mer detaljert næringsinndeling og en god tilpasning til norske forhold, er det innført et nasjonalt nivå. De øvrige land har også innført et tilsvarende nasjonalt nivå.

Standarden er publisert i *Standard for næringsgruppering*, NOS C 182.

Definisjoner og kriterier for næringsgruppering.

Hovedformålet med standarden er å gi regler og retningslinjer for næringsklassifisering og entydige definisjoner av de statistiske enheter som skal klassifiseres. Næringsgruppering vil si at en grupperer homogene aktiviteter så langt det er mulig, dvs. at en klassifiserer produksjonsenheter (foretak, bransjeenhet osv.) etter den økonomiske aktiviteten de utøver. Med aktivitet menes i den sammenheng en prosess der ulike produksjonsfaktorer (råvarer, kapital og arbeidskraft) i samspill produserer varer eller tjenester. En aktivitet kjennetegnes ved produktinnsats (varer og tjenester), en produksjonsprosess og av de produktene som framstilles. Aktiviteter bestemmes ved henvisning til et bestemt nivå i SN94.

Ved gruppeinndelingen er det tatt sikte på at to forhold blir tilfredsstillende. For det første at enheter som blir gruppert i ei gruppe, produserer en vesentlig del av norsk totalproduksjon av de produktene som karakteriserer vedkommende gruppe. For det andre at enheter i ei næringsundergruppe sett under ett, skal være mest mulig homogene med hensyn til den tekniske organiseringen av produksjonen og med hensyn til produktets art og anvendelsesområde. I noen tilfeller har produktene karakter vært avgjørende for inndeling, uavhengig av produksjonsprosessen.

I praksis vil en produksjonsenhet bli gruppert ut fra en beskrivelse av virksomheten den driver. Beskrivelsen vil bestå av opplysninger om selve produktets art. Når en enhet utfører flere aktiviteter, vil den viktigste aktiviteten avgjøre hvilken næringskode enheten skal

gis. I prinsippet er det den aktiviteten som gir størst bidrag til produksjon (bruttoprodukt) som skal regnes som viktigste aktivitet. Når opplysninger om dette mangler, kan omsetning eller sysselsetting legges til grunn.

Oppbygging

Standarden har ei hierarkisk inndeling med 6 nivå. Grappa "næringsområde" finnes bare innenfor næringshovedområdene C: Bergverksdrift og utvinning og D: Industri. Eksempel på de ulike nivå er vist i tabellen nedenfor:

Nivå	Eksempel på kode	Forklarende tekst
Næringshovedområde	D	Industri
Næringsområde	DA	Produksjon av nærings- og nytelsesmidler
Næring	15	Produksjon av næringsmidler og drikkevarer
Næringshovedgruppe	15.2	Bearbeiding og konservering av fisk og fiskevarer
Næringsgruppe	15.20	Bearbeiding og konservering av fisk og fiskevarer
Næringsundergruppe	15.201	Produksjon av saltfisk, tørrfisk og klippfisk

Begrepet næring vil ofte bli brukt generelt. Det vil f. eks. være naturlig å omtale hver produksjonsaktivitet i nasjonalregnskapet som næring, selv om disse vil kunne avvike fra 2-sifret NACE Rev.1. Sifferkoden er selvstendig i forhold til bokstavkoden. Dette betyr at det er tilstrekkelig med sifferkoden for å angi ei næring entydig. Bokstavkodene er ment brukt i internasjonal statistikk.

Andre standarder og grupperinger

Bygningstype. Koder benyttet i Grunn-eiendoms-, adresse- og bygningsregisteret (GAB)

Standarden fastlegger inndeling av bygg etter hvilken hovedfunksjon de har. Boliger deles inn i 20 bygningstyper, produksjonsbygg for bergverksdrift og industri i 7 bygningstyper, kontor- og forretningsbygg i 9 bygningstyper, hotell og restaurantbygg i 5 bygningstyper, undervisnings- og forskningsbygg i 1 bygningstype, bygg for helsestell og sosial omsorg i 2 bygningstyper, forsamlingshus i 4 bygningstyper, bygg for jordbruk, skogbruk og fiske i 18 bygningstyper og andre bygg i 8 bygningstyper. Bygningstypekodene i GAB er dokumentert Tørstad, T. (1996). Denne standard vil etter hvert bli erstattet av Norsk standard 3457 Bygningstypetabell.

CPA - Statistisk produktgruppering etter næring

Ved rådsforordning (EØF) nr. 3696/93 av 29. oktober 1993 ble det innført et felles grunnlag for statistisk produktgruppering etter næring (Classification of products by activity - CPA) innen det Europeiske økonomiske fellesskap. En revidert versjon ble utgitt av Eurostat i 1997: Statistical Classification of Products by Activity in the EEC (CPA 1996). CPA er en generell produktnomenklatur som dekker både varer og tjenester. I SSB brukes CPA systematisk som grunnlag for Nasjonalregnskapets produktgruppering. I utbyggingen av statistikk på tjenesteområdet er CPA retningsledende.

Hvert CPA-produkt er i regelen knyttet til ei og bare ei næring (viktigste opprinnelsesnæring - «hovedleverandørnæring»). Omvendt produserer ei næring karakteristiske CPA-produkter, men også andre ikke-karakteristiske CPA-produkter i tillegg. CPA-koden er 6-sifret. De fire første siffer er NACE (Rev.1)-koden for den næringsgruppa som er viktigst for produktet. På det mest detaljerte nivå (undergrupper) omfatter CPA om lag 1 800 produkter, hvorav 200 for varehandel. De 1 600 «primære» produkter er fordelt med 2/3 på varer og 1/3 på tjenester. For å ivareta særlige nasjonale behov kan det innføres egne nasjonale underinndelinger av CPA. Produktgrupperingen i det norske nasjonalregnskapet bygger på CPA for de «primære» produkter. Nasjonalregnskapsproduktene bygger vesentlig på 5-sifret CPA.

CTSE

Commodity Classification for Transport Statistics in Europe er en varenomenklatur for samferdselsstatistikk i Europa. Standarden grupperer vareslagene i 20 ulike grupper. CTSE-grupperinga og transportkategoriene som ligger bak denne er dokumentert i ØyH/Mst 13.1.87 (ikke-publisert notat). Benyttes fortsatt i utenriksstatistikken, men er i transportstatistikk erstattet av EUs Varenomenklatur for transportstatistikk (NST/R).

Det harmoniserte system (HS)

Internasjonal toll- og statistikkomenklatur, der de 6 første sifre av varenumrene er ei internasjonal oppdeling, mens den videre påbygginga er nasjonal og kan variere fra land til land. I den detaljerte norske nomenklatur med en 8-sifret varekode som brukes i tolltariffen, representerer 7. siffer en norsk tolloppdeling og 8. siffer en ytterligere nasjonal statistikkoppdeling. Disse varekoder med tilhørende tekster blir trykket i serien NOS - Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen og er identiske med tolltariffens varenomenklatur.

Distriktsinndeling av ordreservene i bygg og anlegg

Standarden deler landet inn i naturlige virksomhetsområder for bedriftene i bygge- og anleggsnæringene. Den er utarbeidet av SSB i samarbeid med Entreprenørforeningen for bygg og anlegg (EBA). Standarden beskriver i alt 9 områder. Inndelinga er dokumentert i skjemaet for kvartalsvis ordrestatistikk for bygg og anlegg (RA-1506).

EUROSTATs sluttbrukerkategorier

Varetype er gruppering som bygger på de 3-sifrete næringene i SN94. Grupperingen «Division of NACE Rev. 1 into broad economic categories (BEC)» er utarbeidet av EUROSTAT, og betegner hvilke type varer som produseres i næringa. Grupperingen omfatter næringshovedområde C, D og E. Det er 5 varetyper:

- Innsatsvarer
- Investeringsvarer
- Varige konsumvarer
- Ikke-varige konsumvarer
- Energivarer

Næringene som inngår i den enkelte varetype dokumentert i Eurostat (1996).

Fylke

Formålet med standarden er å oppnå ei ensartet gruppering av en viktig administrativ enhet. Standarden dokumenteres ved en oversikt fra Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk. Oversikten ajourføres årlig eller etter behov.

Internasjonal standard for varegruppering i utenrikshandelen (SITC-Rev.3).

Standarden er utgitt i serien *Standarder for norsk statistikk 9 (1989)*. Standarden bygger på FNs standard for varegruppering i internasjonal handel (Standard International Trade Classification, United Nations, Series M, no.34/Rev. 3). Varene er her gruppert etter bearbeidingsnivå, og har på det mest detaljerte varenivå en 5-sifret kode. Den svarer alltid til en eller flere HS-oppdelinger. Koblingen mellom HS og 5-sifret SITC er angitt i serien NOS - *Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen*.

Kommune

Formålet med standarden er å oppnå ei ensartet gruppering av en viktig administrativ enhet. Standarden dokumenteres ved en oversikt fra Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk. Oversikten ajourføres årlig eller etter behov. Hver kommune tildeles et 4-sifret kommunenummer. De 2 første sifrene i dette nummeret angir fylke. Endringer i kommuneinndelingen er gitt i *NOS Folketallet i kommunene 1951-1980*, i *NOS FoB50* og i *NOS Befolkningsstatistikk, Hefte I*.

NHOs bransje- og tariffkoder

I inndelinga i tariffkoder er det i størst mulig utstrekning forsøkt å følge grupperinga i forhandlingsområder som brukes under lønnsoppgjørene mellom NHO og LO. For hvert forhandlingsområde har NHO og LO inngått en tariffavtale. Tariffkoden referer til tariffavtalen som gjelder for området. Inndelinga må ikke forveksles med *Standard for næringsgruppering* (SN94).

Norsk Standard NS 3420: Beskrivelsestekster for bygg og anlegg/ Norsk Standard NS 3420-B (tidligere NS 3419): Beskrivelsestekster for bygg og anlegg del b: Kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging.

Standardene er benyttet i arbeidet med strukturundersøkelser av bygninger. Strukturundersøkelsene danner basis for vektgrunnlaget til Byggekostnadsindeksene. Standardene er utarbeidet for å gi en enhetlig beskrivelse i prosjektering og dokumentering av byggeprosjekter.

Norsk Standard NS 3940: Areal og volumberegninger av bygninger

Standarden definerer areal- og volumbegreper og fastsetter regler for målinger. Den gir også regler for oppdeling av bygning i bruksenheter etter bruksrett og oppdeling av grupper av rom etter funksjon. Standarden gjelder for alle bygningstyper.

Prosesskode for Statens vegvesen, minimumsspesifikasjon

Prosesskoden dekker både anleggsarbeider og vedlikeholdsarbeider. Den beskriver produkter og arbeidsoppgaver i Statens vegvesen ved å gi regler for utførelse, kontroll og oppmåling av samme arbeidsart fra anlegg til anlegg og fra vedlikeholdsområde til vedlikeholdsområde. Standarden er beskrevet i Prosesskode -1 Standard arbeidsbeskrivelse for vegarbeidsdrifta 1994, hovedprosess 0-7 og 9 utgitt av Statens vegvesen.

Prosjektinndeling i Byggekostnadsindeks for boliger

Standarden definerer de 12 delproduktene som inngår i Byggekostnadsindeksen for boliger. Disse delproduktene er rigging og drift, grunnarbeid, betongarbeid, murarbeid, tømmer- og snekkerarbeid, stål- og metallkonstruksjoner, blikkenslagerarbeid, malerarbeid, rørleggerarbeid, varme- og ventilasjonsanlegg, elektrikerarbeid og tekniske anlegg (heis). Inndelinga kan bli endret når nytt vektgrunnlag er utarbeidet høsten 1999.

Prosjektinndeling i Byggekostnadsindeks for vannkraftanlegg

Standarden brukes i Byggekostnadsindeks for vannkraftanlegg. Den definerer de 15 hovedvarene som inngår i denne indeksen. Disse hovedvarene er graving/grunnarbeid, sprengningsarbeid,

sikringsarbeid, forskalingsarbeid, armeringsarbeid, betongarbeid, injeksjonsarbeid, felleskostnader, diverse arbeid, spesielle riggekostnader, filter, overgangsmateriale, støtte/steinfylling, fjellbolter og tetningsmasser.

Regional inndeling av bruktboligpriser

Standarden deler landet inn i boligmarkedsområder. Den er utarbeidet av SSB og dokumentert i Lillegård M. (1994): *Prisindekser for boligmarkedet*, Rapporter 94/7, Statistisk sentralbyrå.

Standard for landkoder (ISO-nomenklatur)

ISO-alfakodene er 2-bokstavers landkoder fastsatt av Det internasjonale standardiseringsforbundet (International Organization for Standardization). Nomenklaturen har bred internasjonal anvendelse. Den blir dokumentert hvert år i serien NOS - *Statistisk varefortegnelse for utenrikshandel* (norsk og engelsk utgave).

Standard for næringsgruppering (SN83)

Standarden er publisert i serien *Standarder for norsk statistikk 2* og er basert på ISIC Rev. 2. Den er erstattet av SN94, men er fortsatt i bruk i noe statistikk. Standarden har et 5-sifret nummersystem for næringene og er mindre detaljert enn SN94. Det er dessuten ulik rekkefølge på de ulike næringshovedområdene. Den største forskjellen mellom SN83 og SN94 er at SN83 har forholdsvis færre tjenesteproduiserende grupper.

Standard for transportmåte over landegrensene

Standarden gir koder for ulike transportmåter. Kodene består av 2 siffer, og skjelner mellom 12 forskjellige transportmåter. Norge (tollvesenet) bruker de samme kodene, og skjelner mellom de samme transportmåtene som EU. Kodene som brukes er:

- 10 - Fartøy
- 12 - Jernbanevogn på fartøy
- 16 - Bil på fartøy
- 17 - Tilhenger på fartøy
- 20 - Jernbane
- 23 - Bil/tilhenger på jernbanevogn
- 30 - Bil (vegtransport)
- 40 - Luftfartøy
- 50 - Post
- 70 - Faste installasjoner (rør, kabler osv.)
- 80 - Transport på innenlandske vannveger
- 90 - Egen framdrift.

Standard for utdanningsgruppering (NUS)

Utgitt i serien *Standarder for norsk statistikk 7*. Revidert i 1989. Standarden er knyttet til International Standard Classification of Education (ISCED), som utarbeidet og fastlagt av UNESCO i 1976. ISCED ble revidert i 1997 (ISCED97).

NUS skal fra våren 1999 brukes i alle internasjonale leveringer. Den nasjonale standarden er under revidering, - et arbeid som forventes å være ferdig våren 2000 (NUS 2000). Standarden definerer utdanningsnivå, fagfelt, faggruppe, utdanningsgruppe og enkeltutdanning. Med utgangspunkt i NUS-koden er det utviklet et sett tilleggs-koder eller kjennemerker:

- Studieretnings- og kurstrinnskode - gjelder bare utdanning under lov om videregående opplæring.
- Gruppering av universitets- og høyskoleutdanning (UH-gruppering). Denne grupperer høyere utdanning på tvers av prinsippene i NUS.
- Utdanningens høyeste og laveste klasseserier.
- Utdanningens varighet og vektall.

Standard for yrkesgruppering

Standarden er knyttet til *International Standard Classification of Occupations (ISCO-88)*. Den er utgitt i *Standard for yrkesklassifisering* (1998) NOS C 521. Standarden klassifiserer personer etter yrke. Den vil fra 1999 danne grunnlag for all koding av yrkesopplysninger i SSBs undersøkelser. Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) gir tall etter den nye yrkesstandarden fra og med 1996.

Standard for økonomiske regioner

Utgitt i serien *Rapporter (99/6)*. En standard for et regionalt nivå mellom fylke og kommune. Formålet med standarden er å oppnå et hensiktsmessig publiseringsnivå for statistikk, og som samtidig er i tråd med EUROSTATs NUTS 4 inndeling. Standarden betegnes som en NUTS 4-analog. Utgangspunktet for regionsinndelingen i standarden er såkalte senterkommuner, som de andre kommunene er tilordnet. Følgende ble vektlagt ved valg av senterkommuner, rangert etter vekt:

1. Pendlingstall (arbeidsmarked)
2. Varehandelsstatistikk
3. Befolkningstall i største tettsted
4. Skjønn

Varenomenklatur for transportstatistikk NST/R

EUs transportstatistiske varenomenklatur NST/R er i stor grad sammenfallende med transportnomenklaturen CTSE, som ble brukt tidligere. NST/R består av 176 vareposisjoner, som bl.a. er gruppert etter varens beskaffenhet og bearbeidingsgrad. Klassifikasjonskriteriene er valgt ut fra den rolle varene spiller i transportøkonomien. Nomenklaturens 176 posisjoner er gruppert i 10 kapitler og 52 grupper i en 3-sifret kode, hvor 1. siffer betegner kapitlene, 2. siffer gruppene og 3. siffer posisjonene. Dokumentert i STATRA 168 (EUROSTAT).

3.8 Sesongjustering

Bakgrunn

Mange av tidsseriene som bearbejdes ved SSB publiseres både som originalserie, sesongjustert serie og eventuelt trendserie. Det er viktig at brukere kan tolke hva som ligger bak disse seriene og i hvilken grad resultatene er preget av rutinene og metodene som har vært brukt.

Hensikten med dette kapitlet er å forklare de viktigste momenter knyttet til sesongjusteringer. Først forklares metoden og de viktigste rutiner som på en eller annen måte påvirker resultatene. Deretter skal vi forklare hvordan de forskjellige serier (original, sesong, trend osv.) bør tolkes, samtidig som noen momenter relatert til kvalitative vurderinger drøftes.

Hvorfor sesongjustering?

Mange tidsserier med en høyere frekvens enn et år kan påvirkes av både sesong- og kalendereffekter. Jo høyere frekvensen er jo større kan disse effektene være. Spesielt vil ulike volum- og verdiserier inneholde sesongeffekter. I prisserier er sesongmønstre mindre vanlig.

For å tolke disse effektene har det vært vanlig å forutsette at hver observasjon i en tidsserie kan dekomponeres i de tre komponentene: sesong, trend og irregulær (eller den uforklarte) komponent.

Begrunnelsen for å estimere og fjerne sesong/kalendereffekter kan oppsummeres på følgende måte:

- Man får et tydeligere bilde av utviklinga til indikatoren som måles
- Det er meningsfullt å sammenligne tall fra 2 forskjellige perioder (kvartal, måned)
- Det er meningsfullt å sammenligne internasjonale tall for samme indikator
- Det er mye enklere å identifisere og tolke ekstreme utslag i tidsserie (isolerte effekter).

Man kan si at sesongjusterte tall beregnes for å gjøre tolkningen av seriene, både løpende og historiske, enklere for brukerne, samtidig som viktig informasjon ikke tapes. Det er imidlertid viktig å være klar over at sesongjustering er en prosess som ikke uten videre er entydig definert. Årsaken er at sesongjusterte tall i betydelig grad er preget av subjektive forutsetninger og vurderinger mht. metode, valgmuligheter osv. Derfor er det behov for en forklaring av hva som ligger bak disse tallene.

Ny metode - X12ARIMA

Inntil nylig har X11ARIMA vært den mest brukte sesongjusteringsmetoden internasjonalt. Noen tester viser at X11ARIMA har den laveste revisjonsgrad av tidligere publiserte tall, samtidig som den fungerer best for å gjenkjenne og fjerne kalendereffekter. SSB brukte

X11ARIMA som sesongjusteringsmetode fram til juli 1999 for månedlige serier og til 2. kvartal 1999 for kvartalsvise serier. Problemene med overgangen til 2000, samt behovet for å dra nytte av resultatene fra en omfattende forskning på sesongjustering, dannet grunnlaget for å skifte fra X11ARIMA til en ny metode.

I løpet av andre halvår 1999 erstattet X12ARIMA X11ARIMA som sesongjusteringsmetode i Statistisk sentralbyrå. Prinsipielt er X12ARIMA det samme som X11ARIMA, men med utvidede muligheter og noen forbedringer. De viktigste forbedringene er:

- Bedre rutiner for å identifisere og behandle kalendereffekt.
- Bedre rutiner for å identifisere og behandle ekstreme verdier.
- Flere diagnoser for å vurdere kvaliteten.

X12ARIMA er basert på X11-algoritmen, og såkalte REGARIMA-modeller, dvs. en kombinasjon av Regresjonsanalyse og ARIMA-modeller.

X11 er basert på å dekomponere seriene ved bruk av forskjellige typer glidende gjennomsnitt satt sammen med en betydelig kompleksitet. Det finnes ikke noen underliggende forklarende økonomisk modell, og metoden har vært utviklet med basis i empiriske tester. Metoden kan brukes både med multiplikativ eller additiv dekomponering av tidsserikomponentene. Det har vært vist at metoden fungerer bra for alle observasjoner som ligger sentrert i tidsserien. Resultatene er mer tvilsomme for de observasjoner som ligger først og sist i serien. Siden det er de løpende verdiene som er mest interessante for brukerne, var det nødvendig å finne et alternativ. For å løse dette problemet ble X11-algoritmen utvidet ved å ta i bruk ARIMA-modeller (X11ARIMA) for å framskrive seriene, og regresjonsanalyse for å gjenkjenne effekten av enkelte observasjoner.

Fordelene med å bruke X12ARIMA er mange. Muligheter for framskrivning og for å etablere solide prekorrigeringsrutiner er de mest relevante. Hovedpoenget med ARIMA-modellering er forutsetningen for at seriens struktur kan beskrives ved hjelp av en ARIMA-modell. Slike modeller beskriver verdien i periode t som en funksjon av tidligere verdier (AR: autoregressiv), pluss en kombinasjon av løpende og laggede verdier av restleddet (MA: moving average). I (integrated) gir mulighet for å behandle ikke-stasjonære serier⁹.

I tillegg til X12ARIMA finnes det mange andre sesongjusteringsmetoder. For mer om dette henvises til Dahle, A. B. (1999) og til Pham, D. Q. (1998). I praksis

⁹ Serier der gjennomsnitt og varians er forskjellig fra en periode til en annen.

er det slik at det ikke finnes en metode som er klart best. Ofte er metoden som fungerer best i et gitt tilfelle avhengig av visse egenskaper i seriene. Man kan si at der sesongmønsteret er klart definert, er alle metoder tilfredsstillende. Derimot er ingen av metodene gode nok der seriene er preget av mye «støy».

Sentrale valgmuligheter

Når vi beregner sesongjusterte tall, er det mange valgmuligheter som er metodebestemt. Likevel er det en del spørsmål som vi må ta stilling til og som har stor betydning for sluttresultatet:

- Er det nødvendig å prekorrigere seriene?
- Hvordan skal ekstreme verdier behandles?
- Inngår sesongkomponentene på en multiplikativ eller additiv form?
- Når seriene er aggregater: skal vi korrigerer direkte eller indirekte?
- Skal vi beregne løpende korrigeringsfaktorer eller skal vi estimere dem framover?

Prekorrigeringsrutiner

Prekorrigeringen av en tidsserie består stort sett av å etablere rutiner som tar vekk endringer som rett og slett er kalenderbestemt. Disse rutinene har stor betydning for de endelige sesongjusterte tall og er særlig relevante når vi opererer med månedlige data for serier som måler beholdninger og strømmer (produksjon, omsetning osv.). For serier som måler tilstand på et bestemt tidspunkt er dette mindre relevant (prisindekser, arbeidsledige osv.).

Månedslengden, antall virkedager i måned og påskeeffekter er de viktigste rutiner på dette området. Beregningen av «tradingday» korrigeringsfaktorer, dvs. faktorer som tar hensyn både til antall dager i måneden og antall ganger de ulike ukedager inntreffer, gjør at vi kan sammenligne 2 forskjellige måneder. Beregningen av påskefaktorer gjør at vi kan sammenligne mars-april uansett i hvilken av de 2 månedene påsken inntreffer.

Ekstreme verdier

Ved hjelp av enkelte rutiner er det mulig å identifisere ekstreme observasjoner. Slike rutiner har et dobbelt formål. For det første er dette en nyttig informasjon for å forklare betydningen av isolerte effekter og for det andre må disse verdiene korrigeres for å unngå at beregningen av sesongfaktorene forstyrres. X12ARIMA har utviklet rutinene for å identifisere og tolke ekstreme verdier.

Additiv/multiplikativ

Ofte er det slik at valg mellom additiv eller multiplikativ dekomponering har ganske stor betydning for resultatene. I de aller fleste tidsserier er det vanskelig å identifisere om sesongkomponentene inngår på en multiplikativ (proporsjonalt med seriens nivå) eller

additiv (konstant) måte. Generelt er det en blanding av begge over tid. En vanlig framgangsmåte er å teste hver serie og til slutt å velge den formen som gir det mest stabile sesongmønsteret. For de fleste serier passer den multiplikative formen best.

Direkte eller indirekte justering

Mange serier justeres i utgangspunktet på det laveste nivå. Deretter aggregeres de til publiseringsnivå, såkalt indirekte justering. Direkte justering medfører at man sesongjusterer de aggregerte seriene uten å gå veien om aggregering. Det er viktig å undersøke på hvilket nivå justeringen skal foretas. Teoretisk er det ikke etablert klare kriterier for å velge mellom de to alternativene. Et utredningsarbeide «Rodriguez (1993)» anbefalte at sesongjusteringen bør foretas på detaljert nivå og at detaljseriene aggregeres til de aktuelle publiseringsnivå. Ulempene med dette er at en ikke kan utnytte det mangfold av tester som er tilgjengelig i sesongjusteringsverktøyene for å vurdere kvaliteten på resultatene.

Løpende eller faste justeringsfaktorer

Mange brukere mener at det er uheldig at hele den sesongjusterte serien oppdateres hver gang en ny observasjon foreligger. Alternativet er å beregne sesongjusteringsfaktorer på forhånd (faktorer for de 12 neste måneder) og bruke dem over en gitt periode. I dette tilfellet må seriene revideres hver gang nye faktorer estimeres. Problemet med dette alternativet er at omfanget av revisjonen på sesongjusterte tall blir mye større.

Årsverdi

Brukerne vil i enkelte tilfelle erfare at årstall for sesongjusterte tall ikke stemmer helt overens med årstall for ujusterte serier. Dette er særlig relevant når man ser på serier i absolutte tall. Avvik vil ofte ha sammenheng med at antall arbeidsdager (skuddår, antall søndager) kan variere fra år til år. Avvikene oppstår i forbindelse med at dette håndteres noe ulikt i beregningene av ujusterte tall og ved sesongjusteringen av de samme seriene.

Tolkning av tidsseriekomponentene

Sesongjusterte tall er et resultat av en prosedyre. I mange tilfeller må seriene prekorrigeres for å fjerne kalendereffekter. Ekstreme verdier må behandles. Nedenfor følger en kort gjennomgang over hvordan seriene bør tolkes.

Rådataserie

Råseriene inneholder all mulig informasjon, og skal reflektere faktiske forhold i tellingsperioden, og både trend-, sesong- og kalendereffekter og tilfeldige effekter er beholdt. Imidlertid må seriene korrigeres for å stemme med kalendermåneden i de tilfellene oppgava er gitt for en annen periode. Endringstall fra en måned til neste måned på rådataserie gir begrenset

informasjon, og tallene er først og fremst interessante for egne bearbejninger og til bruk i økonomiske modeller.

Prekorrigerte tidsserier

Seriene framkommer først og fremst ved å fjerne kalendereffekten fra råseriene, men det kan godt skje at andre type effekter også er fjernet (f.eks. streik osv.). En prekorrigert serie krever en forklaring. Et typisk eksempel er ukekorrigerte serier fra produksjonsindeksen for oljeutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning, hvor effekten av ulike månedslengde, forskjell i intensitet mellom ulike ukedager (tradingday) og effekter av påsken identifiseres og fjernes. Vanligvis tar en ikke hensyn til effekter av feriedager, streiker og andre typer ekstreme verdier ved justeringen av disse seriene.

Endringstall i disse seriene kommer både av sesongvariasjoner og tilfeldige utslag i tillegg til endring i trenden. Av den grunn er endringstallene vanskelige å tolke, men både fortegnet og nivået på endringer viser faktiske forhold selv om det er vanskelig å identifisere «årsaken» til endringene.

Sesongjusterte serier

I de sesongjusterte seriene er rådata korrigert for kalender- og sesongeffekter. Seriene viser derfor trenden pluss tilfeldige komponenter. Årsaken til store endringstall fra en periode til den neste bør skyldes en isolert (ikke systematisk) effekt, bortsett fra seriene der tilfeldige svingninger er helt dominerende. Det er viktig å huske at ekstreme verdier bør komme fram på sesongjusterte tall. Ofte blir ekstreme verdier nedtonet for å beregne sesongfaktorene, for deretter å bli tatt med i de sesongjusterte seriene.

Trend

For serier hvor sesongmønsteret ikke er definert og tilfeldige variasjoner er store, gir sesongjusterte tall veldig lite informasjon. For slike serier kan trenden være til nytte i tolkninga av utviklinga.

Trenden viser den langsiktige utviklinga i en indikator, hvor vi ser bort fra mer kortsiktige svingninger. Den er forholdsvis enkel å tolke, men vanskelig å bestemme korrekt, særlig i endene av serien. I serier hvor komponentene er klart definert er ofte endringstallene fra en periode til den neste uforandret. Derfor er det vanlig å publisere årsrate for trenden. Dersom fortegnet på endringa i trenden fra en periode til den neste endres, kan det indikere et konjunkturomslag i indikatoren.

For serier hvor trenden er veldig ustabil (serier med store endringer) er det ofte nødvendig å glatte selve trenden for å tolke resultatene bedre.

Den tilfeldige tidsseriekomponenten

Den tilfeldige komponenten publiseres vanligvis ikke. Den kan beregnes som differansen/forholdet mellom trend og sesongjustert serie. I noen tilfeller kan det være interessant å undersøke om det finnes noe systematikk ved den. Den kan fungere som en indikator på kvaliteten til de øvrige tidsseriekomponentene.

Kvalitative spørsmål og andre indikatorer

Sesongjusteringsprosedyrer er i seg selv ganske kompliserte. Derfor er det slik at de fleste programmer har utviklet seg slik at det velger parametrene som passer best for hver enkelt serie. X12ARIMA formidler en del indikatorer som viser hvor vellykket det alternativet som ble valgt var. Slik informasjon er viktig for de som er ansvarlige for å produsere disse tallene, men den er ikke så relevant for vanlige brukere.

Brukerne er først og fremst interessert i å få stabile serier hvor revisjonsgraden minskes, samtidig som vendepunkter lett kan identifiseres. Det er et faktum at uansett metode, er det alltid stor usikkerhet på de løpende verdier fordi disse er direkte relatert til usikkerheten til de estimerte verdier i framtiden. Kvaliteten på løpende verdier er også sterk betinget av kvaliteten på det historiske datamaterialet og andre faktorer som kan påvirke mulighetene for å identifisere tidsseriekomponentene.

Litteratur

Fisher. B. (1995): *Comparing different methods in theory and practice*, Luxembourg: Eurostat.

Dagum E. B. (1988): *The X11 Arima/88 Seasonal Adjustment Method - Foundations and user's manual*, Statistics Canada.

Dahle A. B., Q. P. Dihn., J. Rodriguez og T. Skjerpen. (1999): *Internasjonalt seminar om sesongjusteringsmetoder. Rapport fra SAM 98: "Seasonal Adjustment Meeting 1998"*. Interne dokumenter 99/2, Statistisk sentralbyrå.

Jensen M. m. fl. (1985): *Sesongjustering ved X11-Metoden, ikke-publiseret notat*, Statistisk sentralbyrå.

Lothian J. and Morry M. (1977): *The problem of aggregation: Direct or Indirect*, Statistics Canada.

Pham D. Q. (1998): *Sesongjustering av tidsserier i Statistisk sentralbyrå. En sammenligning mellom X11 ARIMA og X12 ARIMA*. Notater 98/20, Statistisk sentralbyrå.

Rodriguez J. (1993): *Drøfting av sentrale rutiner ved bruken av X11ARIMA*, Interne notater 93/29, Statistisk sentralbyrå.

Rodriguez J. (1997): *Sesongjustering i praksis - en innføring*, Notater 97/29, Statistisk sentralbyrå.

4. Publisering

Om Statistisk sentralbyrås web-tjeneste

Statistisk sentralbyrås webtjeneste på Internett har over 1 million oppslag pr. måned. Adressen er <http://www.ssb.no/> og tjenesten er gratis.

De tre viktigste inngangene til tjenesten er: Etter emne, Siste 14 dager (kronologisk) og A-Å (alfabetisk). All statistikk som frigis, legges først ut på Internett. Frigivningstidspunktet er kl 10.00, og tjenesten oppdateres flere ganger daglig. Ny statistikk omtales på forsiden og legges på egne sider for den enkelte statistikk.

Enkelte serier ligger ute i sin helhet. Dette gjelder Discussion Papers, Økonomiske analyser, Aktuelle befolkningstall, Aktuelle utdanningstall og Bank- og Kredittmarkedsstatistikk. Flere og flere hefter i seriene Norges offisielle statistikk (NOS) og Statistiske analyser er også tilgjengelige. Statistisk årbok (www.ssb.no/aarbok) ligger ute i både norsk og engelsk utgave. Det samme gjelder Statistisk månedshefte som presenterer konjunkturindikatorer og andre regelmessig oppdaterte tabeller og en egen side for økonomiske nøkkeltall (www.ssb.no/nokkeltall og www.ssb.no/en/indicators).

Gjennom Internett-tjenesten kan du også finne tall på et detaljnivå og tidsserier som ikke er publisert i trykt form. En stor del av tabellene kan hentes direkte inn i et regneark.

En kan søke i fritekst gjennom hele tjenesten. Dessuten kan en søke på fornavn og etternavn i Norge (www.ssb.no/navn) og på publikasjoner. Muligheten til å bestille trykte publikasjoner og til å stille spørsmål er også nyttige tjenester.

Vi tilbyr også daglig eller ukentlig abonnement på e-post med oversikt over de frigivninger en ønsker.

Våre engelske sider (www.ssb.no/en) er mer begrenset, og er særlig konsentrert om økonomisk statistikk. Fra våre websider er det også lenker til andre lands statistiske byrå.

Tabell 4.1 viser en oversikt over steder de ulike konjunkturindikatorerne publiseres pr. 1. juli 1999. I oversikten er det kun tatt med publiseringssteder for ukentlig, månedlig, to-månedlig og kvartalsvis statistikk selv om statistikken også publiseres på årsbasis. Tabellen inneholder bare publiseringssteder som er tilgjengelig for alle brukere. I tillegg til stedene nevnt i tabell 4.1, er mange av statistikkseriene tilgjengelig i FAME.

Forklaring av forkortelsene:

DS - tabeller og artikkel i Dagens Statistikk,

SM - tabeller i Statistisk månedshefte, finnes kun på Internett

SÅ - tabeller i Statistisk årbok,

Nøkkeltabeller på (den økonomiske) nøkkeltallsiden på Internett,

NOS - Norges offisielle statistikk (unntatt SÅ og SM),

ANNET- andre publiseringssteder.

Tabell 4.1. Oversikt over hvor de ulike statistikkene publiseres

Statistikk	DS	SM	SÅ	Nøk- kel	NOS	ANNET
ARBEIDSMARKEDET						
Arbeidskraftundersøkelsen (AKU)	X	X	X	X	X	Grunntabeller fra AKU
Arbeidsledighetsstatistikk for innvandrere	X			X	X	Grunntabeller Arbeidsløyse- og tiltaksstatistikk for innvandrere.
Registrerte arbeidsledige		X	X	X	X	Arbeidsdirektoratets månedsstat.
BYGG OG ANLEGG						
Byggearealstatistikk	X	X	X		X	Bygginfo, kvartalshefte
Eiendomsomsetning						
Omsetningsstatistikk. Bygge- og anleggsvirksomhet	X	X	X			Bygginfo
Ordrestatistikk. Bygge- og anleggsvirksomhet	X	X	X			Bygginfo
Produksjonsindeks. Bygg og anlegg	X	X	X			Bygginfo
INDUSTRI OG ENERGI						
Fiskerier. Fangstmengde etter fiskeslag		X				
Investeringsstatistikk. Bergverksdrift, industri og kraftforsyning	X	X				
Investeringsstatistikk. Oljevirkosheten	X		X		X	
Konjunkturbarometer	X	X				
Kontrollerte slakt						
Lagerstatistikk. Industri	X		X			
Månedlig og kvartalsvis elektrisitetsstatistikk	X	X	X			
Omsetningsstatistikk. Olje- og gassutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning	X	X	X			
Ordrestatistikk. Industri	X	X	X			
Priser på elektrisk kraft	X					
Produksjonsindeks for olje- og gassutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning	X	X	X	X		
Salg av petroleumsprodukter	X	X	X		X	
Vannmagasinenes fyllingsgrad	X	X			X	
KONSUM						
Detaljomssetningsindeks	X	X	X	X		
Omsetningsstatistikk. Varehandel	X					
Personbilregistrering, førstegangs						
Varekonsumindeksen	X	X				
KREDITTMARKEDET						
Livs- og skadeforsikringselskaper	X					Bank- og kredittstatistikk (Gul serie)
Åpnede konkurser	X	X				Bank- og kredittstatistikk (Gul serie)
FINANSINSTITUSJONER						
Balanse og nøkkeltall	X					
Nøkkeltall						Bank- og kredittstatistikk (Gul serie)
Finansielle hovedstørrelser				X		
Norges Banks regnskap				X		
Renter				X		
Publikums likviditet		X				
Utlån til publikum		X				
Innskudd i banker		X				
Kreditttilførsel		X				
Pengemarkedsrenter		X				
Norges internasjonale reserver og Statens Petroleumsfond		X				
Utvalgte norske rentesatser		X				

Tabell 4.1 (forts.) Oversikt over publiseringssteder for de ulike statistikkene

Statistikk	DS	SM	SÅ	Nøk- kel	NOS	ANNET
FINANSMARKEDER						
Emisjoner av og renter på sertifikater og obligasjoner						Bank- og kredittstatistikk (Gul serie)
Rente på statsobligasjoner med 5 års løpetid			X	X		
Totalindeksen på Oslo Børs			X	X		
Aksjeemisjoner		X				
Aksjekursindeks og verdipapirromsetning		X				
Valutakurser		X		X		
Effektive renter på obligasjoner og sertifikater		X				
Effektive renter på obligasjoner i sentrale valutaer		X				
Eurorenter og effektiv avkastning på statsobligasjoner		X				
Valutakurser og Norges Banks penge- og kredittindikatorer		X				
OFFENTLIGE FINANSER						
Skatteregnskapsstatistikk. Innbetalt og fordelt skatt	X	X	X	X	X	
Statsgjelden ved utgangen av kvartalet	X	X		X		
Statsregnskapets inntekter og utgifter	X	X		X		
TJENESTEYTING						
Camping. Overnattingsstatistikk	X		X		X	
Fergetransport mellom Norge og utlandet	X		X		X	
Godstrafikk med lastebil over grensen	X				X	
Hoteller. Overnattingsstatistikk	X	X	X		X	
Hytteformidlere. Overnattingsstatistikk	X				X	
Hyttegrender. Overnattingsstatistikk	X		X		X	
Lastebilundersøkelse. Internasjonal transport	X		X		X	
Lastebilundersøkelse. Nasjonal transport	X		X		X	
Omsetningsindeks eiendomsdrift, forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	X					
Servering. Omsetningsstatistikk	X		X		X	
Telekommunikasjon. Omsetningsstatistikk	X				X	
UTENRIKSØKONOMI						
Eksport av laks. Uketall	X					
Utenrikshandelen med varer	X	X	X	X	X	Månedstat. over utenriksh.
Utenrikshandelen med varer. Eksport av råolje og naturgass	X	X	X	X	X	Månedstat. over utenriksh.
Utenrikshandelen med varer. Skip og oljeplattformer	X		X		X	Månedstat. over utenriksh.
Uteniksregnskapet	X	X	X	X		

5. Dokumentasjon av de enkelte statistikker

Innledning

I dette kapitlet dokumenteres de enkelte konjunkturindikatorer. Dokumentasjonen er utarbeidet av de ansvarlige personene for hver indikator. Informasjonen er også hentet fra Statistisk sentralbyrås (SSB) produktregister, Abrahamsen m. fl. (1995) og Seliussen I. og E. Sørensen (1997).

Hver enkelt statistikk er beskrevet etter en mal for at all statistikk skal få en ensartet beskrivelse. Malen er noe endret siden forrige samledokumentasjon¹⁰. Den nye malen er et resultat av samarbeid mellom seksjonene 240, 460 og 720. Den statistikkansvarlige for hver indikator har beskrevet sin indikator med utgangspunkt i malen.

For å klarlegge hva som inngår i hvert punkt, forklares først de enkelte punkter i dokumentasjonen. For nærmere opplysninger om hvor statistikkene publiseres, se kapittel 4.

Forklaring av de enkelte punkter i dokumentasjonen

Navn på statistikken

Her beskrives *kort* viktige sider ved statistikken som ikke dekkes av punktene nedenfor.

Generelt:

- **Ansvarlig seksjon:**
Navn på seksjonen som har ansvar for statistikken i henhold til organisasjonskartet.
- **Produktnummer:**
Produktnummer i henhold til Produktnummerkatalogen, som finnes under SSB-info.
- **Emne:**
Emne i henhold til Emneinndeling 1995, Statistisk sentralbyrås håndbøker 50.
- **Formål:**
Hovedmålet med å produsere statistikken.
- **Hyppighet:**
Hvor ofte statistikken produseres.
- **Historikk:**
Kort om når data for statistikken har blitt innhentet fra og når statistikken ble publisert første gang.
- **Lovhjemmel:**
Det rettsgrunnlaget SSB har for å innhente oppgaver i tilknytning til statistikken. Det vises til Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå

av 16. juni 1989 nr. 54 (statistikkloven) og Finansdepartementets delegasjonsbrev av 13. februar 1990 for nærmere informasjon.

- **Internasjonal forankring:**
Statistikkens tilknytning til internasjonalt samarbeide eller krav, dvs. om type og grad av forankring (bindende eller veiledende, vedtatt eller foreslått).

Populasjon og utvalg:

- **Populasjon:**
Alle analyseenheter statistikken er ment å omfatte. Henvisning til næringer i SN94. Populasjonsavgrensninger, f.eks. antall sysselsatte, defineres.
- **Observasjonsenhet:**
Enheten som innhentet informasjon gjelder for.
- **Utvalg:**
Omfatter utvalgsstørrelse, dvs. antall enheter som er med i utvalget, og utvalgsplan, dvs. regler for hvordan utvalget trekkes fra populasjonen. Antall enheter og regler for rulling og supplering (påfyll) nevnes.
- **Utvalgsfeil:**
Mål for feil i statistikken som skyldes at den bygger på opplysninger fra et utvalg og ikke fra hele populasjonen. I denne dokumentasjonen benyttes hovedsakelig målene:
Utvalgsprosent: Prosentandel av enhetene i populasjonen som er med i utvalget.
Dekningsgrad: Prosentandel utvalget dekker av egenskaper som måles for populasjonen.
Standardavvik: Mål for spredning av verdier.

Datafangst:

- **Innsamlingsgrupperinger:**
Grupperinger benyttet ved innhenting av data. Det refereres til standarder som brukes, jf. kapittel 3.7.
- **Kjennemerker:**
Definisjon av de viktigste kjennemerkene som innhentes.
- **Innsamlingsmetode:**
Metode som brukes for å overføre data fra oppgavegiver til statistikkprodusent. Registerbasert innsamling deles i skjema eller elektronisk. Innsamling ved bruk av spørreskjema deles i postal, elektronisk eller intervju. I tillegg nevnes rutiner med hensyn til utsendingstidspunkt, skyttelskjema og forhåndsutfylling av tidligere oppgitte tall.
- **Oppgavegiver:**
Enheten som det hentes inn opplysninger fra.
- Denne kan være lik observasjonsenhet.
Svarprosent:
Prosentandel av enhetene i utvalget som har svart på oppgavene for statistikken ved førstegangs publisering og eventuelt svarprosent ved endelige tall.

¹⁰ Seliussen I. og Sørensen E. (1997): Samledokumentasjon av konjunkturindikatorer i Statistisk sentralbyrå, Rapport 97/17, Statistisk sentralbyrå.

- **Revisjon:**
Revisjon omfatter feilkontroll og oppretting av innkomne oppgaver og rådatafil. All oppretting som gjøres ved revisjon er imputering (tilregning). Imputering betyr å tildele en verdi til et kjennemerke enten på grunn av frafall eller fordi den innsamlede verdien er inkonsistent med andre. Beskriver når og hvordan det tas ny kontakt med oppgavegiver.
- **Håndtering av totalt og partielt frafall:**
Totalt frafall er enheter som i det hele tatt ikke har svart. Partielle frafall er enheter som ikke har besvart ett eller flere spørsmål.
- **Makrokontroller:**
Beskriver kort kontroll og sammenholding med annen korttidsstatistikk og årlig statistikk, for viktige publiseringsnivå.

Beregninger:

- **Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:**
Angir hvordan innsamlet informasjon grupperes under bearbeiding. f.eks. bruk av standarder (jf. kapittel 3.7), stratifiseringskjennemerke og ev. andre inndelinger.
- **Analyseenhet:**
Enheden som statistikken utarbeides på grunnlag av.
- **Estimeringsmetode:**
Ønsket parameter (nivå- eller indekstall) og metoden for å estimere den. Eventuelle hjelpekjennemerker som sysselsetting (men ikke adresse o.l.) fra BoF tas med, hvis brukt i beregningene. Beskriver eventuelle vekter og hyppighet for skifte av basis. Jf. kapittel 3.5.
- **Sesongjustering:**
Angir om statistikken sesongjusteres eller ikke. Gir oversikt over metode, valg av modell (additiv eller multiplikativ), rutiner for forhåndskorrigeringsnivå for korrigerings (direkte eller indirekte) og type korrigeringsfaktorer (løpende eller faste) brukt ved sesongjustering. Se kapittel 3.6 for mer informasjon om de enkelte delpunkter.

Publisering:

- **Produksjons-/publiseringstid:**
Beskriver forholdet mellom tellingsperiodens slutt, innsendingsfrist og publiseringstidspunkt. Produksjonstid er tiden det tar å produsere statistikken, fra innsendingsfrist til offentliggjøring. Publiseringstid er tiden det tar fra perioden er over til statistikken offentliggjøres.
- **Tilgjengelighet:**
Hvor statistikken offentliggjøres; Dagens statistikk, Internett-adresse TD- eller referansedatabase, og eventuelle papirpublikasjoner.
- **Publiseringsform og publiseringsnivå:**
Hva tabellene viser (f.eks. indeks/verditall, hvilke kjennemerker, hvilket nivå tallene publiseres på, ujustert/trend/sesongserier).

- **Historiske serier:**
Angir hvor langt tilbake statistikken er publisert for.

Kobling til annen statistikk:

- Statistikk som bruker opplysninger fra statistikken.
- *Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:*
- Kilder i SSB der statistikken er dokumentert. Det kan være publiserte rapporter og notater, NOS eller interne og ikke-publisert notater. Om ikke annen dokumentasjon finnes, henvises til første publisering i Ukens Statistikk. Eventuelt kan inkluderes også de (tre til fem) viktigste dokumenterte arbeider som er gjort med data fra statistikken. Dette kan f.eks. være analyser/studier av data eller arbeid som undersøker statistikkens kvalitet.

5.1 Arbeidsmarkedet

Arbeidskraftundersøkelsen (AKU)

AKU har vært igjennom en større omlegging med virkning fra januar 1996, vesentlig som ledd i tilpasningen til internasjonale krav gitt gjennom en Eurostat-forordning (Council Regulation No 577/98 concerning Labour Force Survey).

Generelt:

- **Ansvarlig seksjon:**
Arbeidsmarkedsstatistikk (260).
- **Produktnr.:**
2090.
- **Emne:**
06.01 Yrkesdeltaking og 06.03 Arbeidsløshet.
- **Formål:**
Gi informasjon om utviklinga i sysselsetting og arbeidsledighet, og om ulike befolkningsgruppers tilknytning til arbeidsmarkedet.
- **Hyppighet:**
Kvartalsvis, men månedlig publisering av noen få, sesongjusterte nøkkeltall.
- **Historikk:**
Startet opp og ble publisert fra 1. kvartal 1972.
- **Lovhjemmel:**
Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3.
- **Internasjonal forankring:**
Eurostat-forordning (Council Regulation concerning Labour Force Survey No 577/98 of 9 March 1998).

Populasjon og utvalg:

- **Populasjon:**
Personer i alderen 16-74 år.
- **Observasjonsenhet:**
Person.
- **Utvalg:**
24 000 personer i alderen 16-74 år (pr. kvartal), basert på ett-trinnstrekking av familieenheter.

Fra og med 1996 deltar intervjuobjektene i alt 8 ganger i løpet av 8 påfølgende kvartaler (mot 4 ganger i løpet av 6 kvartaler tidligere). Fra og med 1996 er innbyggerne i alle landets kommuner med i trekkgrunnlaget.

- **Utvalgsfeil:**
Utvalgsprosenten og dekningsgraden er 0,76. Det er ikke foretatt nøyaktige beregninger av størrelsen på standardavviket for AKU-estimaterne, men i publikasjonen NOS Arbeidsmarkedsstatistikk 1995 (NOS C 325) finnes en oppstilling som antyder størrelsesordenen av standardavviket for forskjellige estimerte verdier av kvartalstall og årsgjennomsnitt.

Datafangst:

- **Innsamlingsgrupperinger:**
Ingen.
- **Kjennemerker:**
AKU skal i første rekke klassifisere personene ut fra arbeidsstyrkestatus, dvs. som sysselsatt, arbeidsledig eller utenfor arbeidsstyrken. Andre sentrale kjennemerker er utførte timeverk, faktisk og avtalt arbeidstid, og undersysselsetting. Disse begrepene defineres som følger:
Sysselsatte: Personer som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i undersøkelsesuka, samt personer som har et slikt arbeid, men som var midlertidig fraværende pga. sykdom, ferie, lønnet permisjon e.l. Personer som er inne til førstegangsmilitær- eller siviltjeneste regnes som sysselsatte. Personer på sysselsettingstiltak med lønn fra arbeidsgiver klassifiseres også som sysselsatte, til forskjell fra personer på andre typer tiltak (kvalifiseringstiltak), hvor det bare utbetales en kursstønad e.l.
Arbeidsledige: Personer uten inntektsgivende arbeid som forsøkte å skaffe seg slikt arbeid i løpet av de siste fire ukene, og som kunne ha påtatt seg arbeid i undersøkelsesuka (f.o.m. 1996 er den sistnevnte betingelsen endret til "i løpet av de neste to ukene").
Arbeidsstyrken: Summen av de sysselsatte og de arbeidsledige, dvs. personer med tilknytning til arbeidsmarkedet. Personer utenfor arbeidsstyrken er personer som verken var sysselsatte eller arbeidsledige i undersøkelsesuka. Arbeidsledige og personer utenfor arbeidsstyrken utgjør til sammen personene i gruppa ikke sysselsatte.
Utførte timeverk/faktisk arbeidstid: Omfatter alle timeverk utført i inntektsgivende arbeid, inklusive overtid eller ekstraarbeid og eksklusive fravær pga. ferie, sykdom, permisjon, arbeidskonflikter m.v.
Avtalt arbeidstid: Det antall arbeidstimer pr. uke som den ansatte iflg. arbeidskontrakten skal være på arbeid. Eventuelt fravær pga. sykdom, ferie e.l. skal ikke trekkes fra, og overtid skal ikke medregnes.
Undersysselsatte: Deltidssysselsatte som har forsøkt

å få lengre arbeidstid, og som kan starte med økt arbeidstid innen en måned.

- **Innsamlingsmetode:**
Intervju pr. telefon (eventuelt besøk hvis ikke telefonkontakt). En del opplysninger gitt i tidligere intervju brukes ved etterfølgende intervju. For koding av næring hentes det inn informasjon fra Arbeidstakerregisteret og Det sentrale Bedrifts- og Foretaksregisteret (på individnivå).
- **Oppgavegiver:**
I utgangspunktet samme som observasjonsenheten (i 1998 i 16 prosent av tilfellene gjennom indirekte intervju, dvs. ved svar fra nære familiemedlemmer).
- **Svarprosent:**
I 1998 fra 91,5 til 87,3 prosent.
- **Revisjon:**
Ingen.
- **Håndtering av totalt og partielt frafall:**
Partielle frafall imputeres for enkelte sentrale kjennemerke etter et sett med regler (maskinell imputering). For en nærmere dokumentasjon, se Hobæk T., Justering av partielt frafall i arbeidskraftundersøkelsene, Notater 93/34. Totalfracfall justeres ved estimeringa. Tvangsmulkt praktiseres ikke.
- **Makrokontroller:**
Ser på utviklingen i tidsserien.

Beregninger:

- **Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:**
  - Standard for næringsgruppering (NOS C 182).
  - Standard for yrkesklassifisering (ISCO 88, norsk versjon under arbeid).
  - Standard for utdanningsgruppering (SNS nr. 7 1989).
- **Analyseenhet:**
Som observasjonsenheten.
- **Estimeringsmetode:**
De absolutte tallene fra AKU presenteres i form av estimerte totaltall for hele befolkningen i alderen 16-74 år. Oppblåsningsfaktorene er kalibrert slik at antall personer etter kjønn og alder (i 12 femårige aldersgrupper) blir estimert eksakt lik befolkningsstatistikken i hvert fylke. Informasjon om arbeidstakerstatus i Arbeidsgiver-Arbeidstakerregisteret er også benyttet for å styrke estimeringen. Oppblåsningsfaktoren varierer derfor fra person til person i utvalget, men har et gjennomsnitt på om lag 140.
- **Sesongjustering:**
X12ARIMA-metoden (tremåneders glidende gjennomsnitt), jf. Pham D.Q. og Låsta K.: Sesongjustering av AKU på Unix: Dokumentasjon av rutiner, Notater 96/43.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Kvartalstallene publiseres 5-6 uker etter utløpet av den siste måneden i kvartalet.
- Tilgjengelighet:
Dagens statistikk, Internett
<http://www.ssb.no/aku/>, NOS og Arbeidsmarkedsstatistikk.
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Sysselsatte personer, 2-sifret næringskode og 4-sifret yrkeskode.
- Historiske serier:
Tilbake til 1972 (med unntak av enkelte kjennemerke som ble introdusert dels i 1988, dels i 1996). Historiske tall finnes i Historisk statistikk 1994 og i NOS Arbeidsmarkedsstatistikk.

Kobling til annen statistikk:

Resultater overføres til Nasjonalregnskapet.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Statistisk sentralbyrå (19xx): *Arbeidsmarkedet*, Økonomiske analyser 1/97, 56-65.

Statistisk sentralbyrå (19xx): *Arbeidsmarkedsstatistikk*, NOS.

Håland I. m fl. (1993): Dokumentasjon av arbeidskraftundersøkelsen (AKU), Notater 93/27 (et revidert notat etter omleggingen av AKU fra 1996 er under arbeid).

Pham D.Q. og K. Låstad (1996): Sesongjustering av AKU på Unix: Dokumentasjon av rutiner, Notater 96/43.

Hobæk T. (1993): Justering av partielt frafall i arbeidskraftundersøkelsene, Notater 93/34.

Arbeidsledighets- og tiltaksstatistikk for innvandrere**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon:
Arbeidsmarked (260).
- Produktnummer:
2104.
- Emne:
06.03 Arbeidsløshet.
- Formål:
Gi arbeidsledighets- og tiltaksstatistikk med ulike fordelinger for førstegenerasjonsinnvandrere, slik at deres arbeidsmarkedstilknytning bedre kan kartlegges og sammenlignes med befolkningen generelt.
- Hyppighet:
Kvartalsvis.

- Historikk:
Statistikken over registrerte helt arbeidsledige er laget for utgangen av mai 1989-1993. F.o.m. 1. kvartal 1995 er ledighets- og tiltaksstatistikken for innvandrere publisert kvartalsvis.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3.
- Internasjonal forankring:
Ingen.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Bosatte personer i alderen 16-74 år registrert helt arbeidsledige eller på arbeidsmarkedstiltak ved arbeidskontorene ved utgangen av midterste måned i respektive kvartal (SOFA-søker-registeret).
- Observasjonseenhet:
Person.
- Utvalg:
Som populasjon.
- Utvalgsfeil:
Ikke relevant.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennemerker:
Hovedkjennemerkene er registrerte helt arbeidsledige, ordinære arbeidsmarkedstiltak, landbakgrunn, alder, kjønn, botid i Norge definert som differansen mellom statistikkår og første oppholdsdato/år.
- Innsamlingsmetode:
Register over registrerte helt arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (SOFA-søker) overføres elektronisk fra Arbeidsdirektoratet til Statistisk sentralbyrå.
- Oppgavegiver:
Personer som søker arbeid gjennom Arbeidsformidlingen.
- Revisjon:
Når opplysning om fødeland ikke er oppgitt, benyttes informasjon om statsborgerskap fra personregisteret.
Siste måneds arbeidsledighetstall i prosent av arbeidsstyrken er foreløpige. Det skyldes at beregningene av den siste månedens arbeidsstyrke bygger på et uttak av arbeidstakerregisteret gjort fire uker etter referansedatoen. For de foregående månedene benyttes alltid et 16 ukers uttak fra registeret. Arbeidstakerregisteret holdes ajour ved at arbeidsgivere er pålagt å melde fra til trygdekontorene hver gang et ansettelsesforhold starter eller opphører. Et 16 ukers uttak av registeret får derfor med flere forsinkede meldinger fra arbeidsgivere. Kvaliteten på 4 ukers uttaket er dermed dårligere enn det som gjelder for et 16 ukers uttak. Kvalitetsforskjellen fører likevel bare til små end-

ringer i ledighetsprosentene. Årsaken til at vi benytter fire ukers uttak fra arbeidstakerregisteret er at vi får redusert produksjonstiden av statistikken med 2-3 måneder.

- Håndtering av totalt og partielt frafall: Ikke relevant.
- Makrokontroller: Ingen.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger: Statistikken følger ikke SSBs standard for landgruppering, fordi vi har ønsket å lage mest mulig homogene grupper til arbeidsmarkedsanalyseformål. I denne statistikken grupperes Tyrkia sammen med Asia, og ikke sammen med Europa som er standard. Vi opererer også med inndeling av vestlige-/ikke-vestlige innvandrere. Ikke-vestlige innvandrere omfatter personer fra Øst-Europa, Asia, Tyrkia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika, mens vestlige innvandrere omfatter personer fra Vest-Europa og Nord-Amerika og Oseania.
- Analyseenheter: Personer.
- Estimeringsmetode: Arbeidsledighetstall for ei gruppe beregnes både i prosent av personer 16-74 år i gruppa i alt og i prosent av en beregnet arbeidsstyrke for gruppa. Arbeidsstyrken er laget ved å ta utgangspunkt i arbeidsstyrketallet fra Arbeidskraftundersøkelsene (AKU). AKUs arbeidsstyrketall er så brutt ned etter landbakgrunn ved hjelp av arbeidstakerstatistikken og statistikk for registrerte helt arbeidsledige. Arbeidstakerstatistikken som benyttes i den beregnede arbeidsstyrken, bygger på tall fra arbeidstakerregisteret som Rikstrygdeverket og trygdekontorene er ansvarlig for.
- Sesongjustering: Nei.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid: Publisering er om lag 2 1/2 måned etter referansedatoen i SOFA-søkerregisteret.
- Tilgjengelighet: Statistikken offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er <http://www.ssb.no/innvarbl/>. Tall gis også i Norges offisielle statistikk (NOS) Arbeidsmarkedsstatistikk. Dessuten er detaljerte tall tilgjengelig i Grunntabeller Arbeidsledighets- og tiltaksstatistikk for innvandrere.
- Publiseringsform og publiseringsnivå: Arbeidsledighets- og tiltakstall for innvandrere (i alt, vestlige innvandrere og ikke-vestlige innvandrere) lages etter bostedsfylke og utvalgte kommuner (der det bor minst 2 000 ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere)

- Historiske serier: Statistikken over registrerte helt arbeidsledige er laget for utgangen av mai 1989-1993. F.o.m. 1. kvartal 1995 er ledighets- og tiltaksstatistikken for innvandrere publisert kvartalsvis.

Kobling til annen statistikk:

Ingen.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Kjelsrud, M. (1993) : Utvikling av arbeidsløshetsstatistikk for innvandrere / utenlandske statsborgere, Notater 93/12, Statistisk sentralbyrå.

Kvartalsvis registerbasert arbeidsledighetsstatistikk på kommunenivå

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Seksjon for Arbeidsmarked (260)
- Produktnummer: 2106.
- Emne: 06.03 Arbeidsløshet.
- Formål: Produsere statistikk over registrerte arbeidsledige og personer på tiltak på kommunenivå.
- Hyppighet: Kvartalsvis.
- Historikk: Første gang publisert i 1988 med tall på helt ledige. Gradvis utbygd med tall på tiltak og i prosent av arbeidsstyrken. Uendret siden 1992.
- Lovhjemmel: Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3.
- Internasjonal forankring: Statistikken har ingen internasjonal forankring.

Populasjon og utvalg:

- Registerbasert. Basert på Arbeidsdirektoratets SOFA-søker-registeret. Bostedskommune og alder hentes fra Personregisteret.
- Populasjon: Bosatte personer i alderen 16-74 år registrert helt arbeidsledig eller på arbeidsmarkedstiltak ved arbeidskontorene ved utgangen av måneden (SOFA-søker-registeret).
- Observasjonsenhet: Person.
- Utvalg: Totaltelling.
- Utvalgsfeil: Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Ingen.
- Kjennemerker: Hovedkjennemerkene er registrerte helt

arbeidsledige, ordinære arbeidsmarkedstiltak, attføringstiltak, kjønn, alder og bostedskommune.

- **Innsamlingsmetode:**
Statistisk sentralbyrå mottar uttak fra SOFA-søkerregisteret på bånd fra Arbeidsdirektoratet via Statens datasentral ved utgangen av hver måned.
- **Opgavegiver:**
Personer som søker arbeid igjennom Arbeidsformidlingen.
- **Revisjon:**
Opplysninger om bostedskommune og alder hentes fra Personregisteret.
- **Håndtering av totalt og partielt frafall:**
Intet totalt frafall og minimalt partielt frafall.
- **Makrokontroller:**
Sjekkes mot Arbeidsdirektoratets egne landstall som publiseres hver måned.

Beregninger:

- **Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:**
Ingen.
- **Analyseenhet:**
Personer. Arbeidsledighetstall for ei gruppe beregnes både i prosent av personer 16-74 år i gruppa i alt og i prosent av en beregnet arbeidsstyrke for gruppa. Arbeidsstyrken er laget ved å ta utgangspunkt i arbeidsstyrketallet fra Arbeidskraftundersøkelsene (AKU).
- **Estimeringsmetode:**
- **Sesongjustering:**
Nei.

Publisering:

- **Produksjons-/publiseringstid:**
Én til to måneder etter kvartalets utløp. Avhengig av når Regionalstatistikk publiseres.
- **Tilgjengelighet:**
Regionalstatistikk. Alle kjennemerker legges ut i Regionaldatabasen, mens prosenttall ligger bare i Regionalstatistikk.
- **Publiseringsform og publiseringsnivå:**
Papir. Kommune- og fylkestall.
- **Historiske serier:**
Ingen.

Kobling til annen statistikk:

Arbeidsdirektoratets "Statistisk månedshefte".

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Bø, T. P. (1999): Klassifisering av registrerte arbeidsledige og personer på tiltak i Arbeidskraftundersøkelsen (AKU), Notat 99/31. For ytterligere informasjon henvises det til Arbeidsdirektoratet.

5.2 Bygg og anlegg

Byggearealstatistikk

Grunnet store registreringsforsinkelser av byggesaker til GAB-registeret ble byggearealstatistikken stoppet på ubestemt tid i mars 1999. Statistikken vil ikke starte opp igjen før meldingsgangen er kvalitetssikret.

Generelt:

- **Ansvarlig seksjon:**
Bygg- og tjenestetatistikk (460).
- **Produktnummer:**
3311.
- **Emne:**
10.09 Bygge- og anleggsvirksomhet.
- **Formål:**
Måle utviklinga i byggevirksomheten for alle typer bygg.
- **Hyppighet:**
Månedlig.
- **Historikk:**
SSB har publisert statistikken siden 1967, men det finnes statistikk tilbake til 1946.
- **Lovhjemmel:**
Statistikkloven § 3-2.
- **Internasjonal forankring:**
Oppfyller kravene til EU-forordning for korttidsstatistikk. Rådsforordning (EF) nr. 1165/98 av 11. mai 1998.

Populasjon og utvalg:

- **Populasjon:**
Godkjente, igangsatte og fullførte bygg, bygg under arbeid og godkjente, ikke-igangsatte bygg i statistikk måneden.
- **Observasjonsenhet:**
Bygning.
- **Utvalg:**
Totaltelling.
- **Utvalgsfeil:**
Ingen.

Datafangst:

- **Innsamlingsgrupperinger:**
Ingen.
- **Kjennemerker:**
Bruksareal, dvs. areal innenfor omsluttende vegger, i henhold til Norsk standard NS 3940 Areal og volumberegninger av bygninger. Alle kjennemerker for en måned er innhentet fra bygg registrert i GAB-registeret i perioden f.o.m. den 16. i måneden t.o.m. den 15. i måneden etter.
- **Innsamlingsmetode:**
Elektroniske data fra Grunneiendoms-, adresse- og bygningsregisteret (GAB).
- **Opgavegiver:**
Ikke relevant. Hver enkelt kommune er ansvarlig for innregistrering til GAB.
- **Svarprosent:**
Registreringene av byggesaker til GAB-registeret

har et visst etterslep. Igangsatte bygg i 1998 hadde et gjennomsnittlig etterslep på 3,6 måneder for boliger og 3,9 måneder for bruksareal til andre bygg. 59 prosent av boligene ble registrert igangsatt innen en måned etter faktisk igangsetting. Andelen var den samme for bruksareal til andre bygg enn bolig.

- Revisjon:
Det kontrolleres om store bygg er plassert i riktig næring.
- Håndtering av totalt og partielt frafall:
Ved totalt frafall av kommuner med mange innbyggere eller totalt frafall over flere måneder for mindre kommuner, kontaktes kommunene for å etterspørre hovedtall for byggevirksomheten i kommunen.
- Makrokontroller:
Ingen.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
SN94.
- Analyseenhet:
Bygning.
- Estimeringsmetode:
Nivå tall beregnet ved summering.
- Sesongjustering:
Antall boliger igangsatt og igangsatt bruksareal til boliger sesongjusteres, mens det for bruksareal til andre bygg beregnes trendtall. Ved sesongjusteringen benyttes X12ARIMA med løpende korrigeringsfaktor og multiplikativ modell. Sesongjusteringen er direkte. I NORMAP ligger i tillegg en sesongjustert serie for driftsbygg under arbeid.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Publiseres normalt 3-4 uker etter utgangen av statistikk måneden. Produksjonstiden er i underkant av 1 uke. For tiden utgis statistikken ikke.
- Tilgjengelighet:
Statistikken offentliggjøres hver måned i Dagens statistikk på Internett på web-siden <http://www.ssb.no/byggeareal>. Publiseres også i Bygginfo. Tallene er tilgjengelige for enkelte eksterne brukere i referansedatabasen under BYGGEAREAL.
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Totaltall og fylkesvise tall for antall boliger, bruksareal til boliger og bruksareal til andre bygg for bygg satt i gang, bygg under arbeid og bygg fullført. Bruksareal til andre bygg gis også etter brukers næring.
- Historiske serier:
SSB har publisert statistikken fra 1967, men det finnes statistikk tilbake til 1946. Publisert til og med februar 1999.

Kobling til annen statistikk:

Informasjon om fullførte eneboliger benyttes i prisindeks for nye eneboliger.
Informasjon om igangsatte bygg benyttes i produksjonsindeksen for bygg og anlegg.
Tall fra byggearealstatistikken benyttes i Nasjonalregnskapet.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Statistisk sentralbyrå (19xx): Byggearealstatistikk, NOS.

Jule, R. (1995): Registrering av byggesaker til GAB-registeret og byggearealstatistikken kvalitet, Notater 95/34, Statistisk sentralbyrå.

Eiendomsomsetning

Generelt:

- Ansvarlig seksjon:
Seksjon for primærnæringsstatistikk (430)
- Produktnr.:
2000.
- Emne:
10.14.10 Omsetning og drift av fast eiendom.
- Formål:
Framskaffe løpende oversikt over omsetning av fast eiendom i Norge.
- Hyppighet:
Kvartalsvis.
- Historikk:
Utgitt siden 1836.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven § 3-2 og Delingsloven § 4-1.
- Internasjonal forankring:
Ingen.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Alle tinglyste omsetninger sist kvartal.
- Observasjonsenhet:
Tinglyst omsetning.
- Utvalg:
Totaltelling.
- Utvalgsfeil:
Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennemerker:
Type omsetning, type eiendom.
- Innsamlingsmetode:
Elektroniske data fra Grunneiendoms-, Adresse- og Bygningsregisteret (GAB).
- Oppgavegiver:
Alle sorenskriverkontor.
- Svarprosent:
100 .

- Revisjon:
Ekstreme omsetningsverdier kontrolleres ved det aktuelle sorenskriverkontor eller Statens kartverk, Vestfold.
- Håndtering av frafall:
Partielt frafall i form av uoppgitt kode for type eiendom rettes opp for omsetning med oppgitt beløp dersom koden finnes i GAB.
- Makrokontroller:

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
Type eiendom og type omsetning.
- Analyseenheter:
Tinglyst omsetning.
- Estimeringsmetode:
Nivå tall beregnet ved summering.
- Sesongjustering:

Publisering:

- Produksjons- og publiseringstid:
Publiseres kvartalsvis, rundt 8 uker etter kvartalets utløp.
- Tilgjengelighet:
Statistikken offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er <http://www.ssb.no/eiendomsoms/>. Resultatene publiseres også i Bygginfo, NOS Jordbruksstatistikk og Statistisk årbok.
- Publiseringsnivå:
Totaltall og fordeling på fylke og type eiendom.
- Historiske serier:
Med dagens detaljeringsgrad går statistikken tilbake til 1991, med lavere detaljeringsnivå helt tilbake til 1836. Statistikk mangler for årene 1981-1983.

Kobling til annen statistikk:

Ingen.

Dokumentasjon:

Brukerbok med registreringsinstruks.

Omsetningsstatistikk. Bygge- og anleggsvirksomhet**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon:
Bygg- og tjenestestatistikk (460).
- Produktnr:
4700.
- Emne:
10.09 Bygge- og anleggsvirksomhet.
- Formål:
Kartlegge nivå og utvikling i omsetningen innen bygge- og anleggsvirksomhet.
- Hyppighet:
Tomånedlig (januar/februar osv.).

- Historikk:
Utgitt første gang i 1996.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven § 3-2.
- Internasjonal forankring:
Ingen.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Momspliktige enheter innen næringshovedområdet Bygge- og anleggsvirksomhet (SN94:45).
- Observasjonsenhet:
Momspliktig enhet.
- Utvalg:
Totaltelling.
- Utvalgsfeil:
Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennermerke:
Innrapportert omsetning, grunnlag for investeringsavgift og diverse avgifter.
- Innsamlingsmetode:
Registerbasert. Omsetningsoppgaveskjema sendes av de avgiftspliktige til de respektive fylkesskattekontorene, som overfører tall til Skattedirektoratet en gang i uka. SSB mottar data fra Oppgaveregisteret i Skattedirektoratet tre ganger for hver termin.
- Oppgavegiver:
Momspliktig enhet.
- Svarprosent:
Rundt 99 prosent ved første publisering. 100 prosent ved tredje kjøring.
- Revisjon:
Opplysninger kontrolleres i Manntallet for merverdiavgiftspliktige innarbeidet i BoF, Enhetsregisteret, Arbeidsgiverregisteret og Årsstatistikk.
- Håndtering av frafall:
Fylkesskattekontoret ringes opp ved frafall av store enheter. Ellers imputeres ved første og andre gangs kjøring manglende omsetning for bedrifter som er aktive og tilknyttet et aktivt momsnummer både i statistikkterminen og foregående termin. I imputeringen gis disse bedriftene samme prosentvise omsetningsendring som den prosentvise endringa i totalomsetningen for bedrifter som har registrert omsetning i disse to terminene. Omsetningsendringen beregnes på 5-sifret NACE-næring. Ved tredje (og siste) gangs kjøring imputeres ikke.
- Makrokontroll:
Omsetning for næring sammenlignes med forutgående termin og samme termin året før.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger: SN94.
- Analyseenhet: Bedrift.
- Estimeringsmetode: Nivå tall. Momsenhetens tall fordeles på de tilhørende aktive bedriftene i henhold til omsetning i siste årsfil fra BoF eller i henhold til Arbeidsgiver-/arbeidstakerregister i tilfeller hvor tall i sistnevnte er mer oppdatert.
- Sesongjustering: Ingen.

Publisering:

- Produksjons- og publiseringstid: Innsendingsfrist til Fylkesskattekontoret er én måned og ti dager etter terminens utløp. Produksjonstiden er 8-10 uker. Førstegangspubliserings skjer om lag 24 uker etter statistikkperiodens utløp. Tall revideres når nye data for termin mottas fra Skattedirektoratet. Reviderte tall utgis henholdsvis 2 og 4 måneder etter førstegangspubliserings.
- Tilgjengelighet: <http://www.ssb.no/bygganloms>. Bygginfo.
- Publiseringsform og nivå: Total terminomsetning i millioner kroner på 5-sifret NACE-næring for den aktuelle termin og for samme termin året før. Fylkesvis på 2-sifret nivå.
- Historiske serier: Statistikken er utgitt fra 1995.

Kobling til annen statistikk:

Statistikken utarbeides samtidig som statistikk for andre merverdiavgiftspliktige næringer. Henter fordelingsnøkler for omsetning for bedrifter innen foretak fra årsfila i BoF. Bruker sysselsetting fra Arbeidsgiver-/arbeidstakerregisteret. Handels- og servicenæringa anvender statistikken til sine prognoser.

Dokumentasjon:

Ukens statistikk 51/96, 9.

Ordrestatistikk. Bygge- og anleggsvirksomhet Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Bygge- og tjenestestatistikk (460).
- Produktnummer: 6830.
- Emne: 08.03.10 Ordretilgang, ordreserver.
- Formål: Måle endringer i verdien av ordretilgang og ordreserver for store bedrifter innen bygge- og anleggsvirksomhet.

- Hyppighet: Kvartalsvis.
- Historikk: Utgitt siden 1977.
- Lovhjemmel: Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3.
- Internasjonal forankring: Statistikken utgis ifølge EUs rådsforordning nr.1165/98.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: All privat virksomhet med 20 eller flere sysselsatte innen bygg- og anleggsvirksomhet. Ifølge Standard for næringsgruppering SN94: Næring 45. Populasjonen utgjør om lag 800 enheter.
- Observasjonsenhet: Bedrift. Enkelte flerbedriftsforetak leverer etter avtale totaltall samlet for sine bedrifter.
- Utvalg: Totaltelling.
- Utvalgsfeil: Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Nybygg av bolig, rehabilitering av bolig, nybygg av andre bygg, rehabilitering av andre bygg og anlegg. Ordreserver fordeles geografisk i henhold til Distriktsinndeling av ordreserverne i bygg og anlegg.
- Kjennemerke: Ordretilgang, dvs. verdien av alle nye ordrer bedriften har mottatt i løpet av kvartalet, innbefattet ordrer som fullføres i løpet av samme kvartal. Ordreserver, dvs. verdien av den ordremassen bedriften har igjen å utføre ved kvartalets utløp.
- Innsamlingsmetode: Postalt spørreskjema. Skjema sendes ut i slutten av siste måned i kvartalet. Frist for innsending om lag fire uker etter utsending.
- Oppgavegiver: Som observasjonsenhet.
- Svarprosent: Rundt 98 prosent.
- Revisjon: Det er lagt inn matematiske og logiske kontroller i registreringsrutinen. Disse kontrollerer om det er konsistens i de oppgitte verdiene på skjemaet, samt om det er samsvar med verdier for reserve oppgitt i foregående kvartal. Hvis uoverensstemmelse oppdages, kontaktes oppgavegiver over telefon.
- Håndtering av frafall: Bedriftene purres og ilegges tvangsmulkt. Store bedrifter ringes også opp. Det imputeres ikke. Ved delvis frafall innhentes manglende opplysninger over telefon.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
Nybygg av bolig, rehabilitering av bolig, nybygg av andre bygg, rehabilitering av andre bygg, og anlegg. Ordresreserve fordeles geografisk i henhold til Distriktsinndeling av ordreservene i bygg og anlegg.
- Analyseenhet:
Bedrift.
- Estimeringsmetode:
Indekser beregnes ved å sammenligne henholdsvis ordretilgang og -reserver for bedrifter som er med i utvalget både i basiskvartalet og i det aktuelle statistikkvartalet. Basis endres hvert år ved rullering av utvalget, og indekstall kjedes.
- Sesongjustering:
Sesongjusterte serier tilgjengelig for ordresreserve i anlegg, bygg og anlegg i alt, og for boligbygg. Benytter X12ARIMA.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Produksjonstid totalt om lag 8 uker. Indeksen publiseres om lag 9 uker etter kvartalets utløp.
- Tilgjengelighet:
Indeksene er også tilgjengelige på Internett under <http://www.ssb.no/bygganlord> og i referansedatabasen under ORDRE_BYGGANL. Utgis også hvert kvartal i Dagens statistikk og Bygginfo.
- Publiseringsform og nivå:
Totalindekser, samt indekser for boliger, andre bygg og anlegg. For boliger og andre bygg skilles det mellom nybygging og rehabilitering. For ordresreserve utgis også indekstall for 8 soner i landet og for varigheten av ordreserve. Sesongjusterte tall kun tilgjengelig i referansedatabasen og i produksjonsdatabasen.
- Historiske serier:
Går tilbake til 1976. Inndelinga i statistikken har imidlertid endret seg over tid, slik at ikke alle dagens serier kan gis så langt tilbake.

Kobling til annen statistikk:

Skjemaet for innhenting av data for Ordrestatistikk er felles med Produksjonsstatistikken for bygg og anlegg for de største bedriftene.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Wass, K. Å. (1991): Indekser og ordrestatistikk, upublisert notat (WKÅ, 06.06.91).

Produksjonsindeks, bygg og anlegg**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon:
Bygg- og tjenestestatistikk (460).

- Produktnummer:
6840.
- Emne:
08.04 Produksjonsindekser.
- Formål:
Følge aktiviteten/produksjonen til bedrifter i bygge- og anleggsnæringa.
- Hyppighet:
Kvartalsvise indekser for nybygg, anlegg, rehabilitering av bygg og for produksjon totalt.
- Historikk:
Indeksene ble publisert første gang i 1996. De går tilbake til 1. kvartal 1995.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3.
- Internasjonal forankring:
Statistikken utgis ifølge EUs rådsforordning nr.1165/98, med unntak av at det publiseres kvartalsvise tall i stedet for månedlige.

Populasjon og utvalg :

- Populasjon:
All offentlig og privat virksomhet innen bygg og anlegg registrert som aktive i Bedrifts- og foretaksregisteret. Ifølge Standard for næringsgruppering SN94: Næring 45.
- Observasjonsenhet:
Bedrift. Enkelte flerbedriftsforetak leverer etter avtale totaltall samlet for sine bedrifter.
- Utvalg:
Panel av om lag 2 000 enheter. Alle bedrifter med 20 eller flere sysselsatte er med i utvalget. For mindre bedrifter trekkes et utvalg som stratifiseres etter næring, bedriftens størrelse (antall sysselsatte) og bedriftens alder. Det trekkes systematisk mht. kommunefordeling. Bedrifter med mindre enn to sysselsatte trekkes ikke med i utvalget. I tillegg medtas også et utvalg på 84 kommuner og alle statsetater. Om lag ¼ av utvalget av bedrifter med færre enn 20 sysselsatte rulleres hvert år.
- Utvalgsfeil:
Om lag 7 prosent av enhetene i populasjonen er med i utvalget. Utvalget utgjør om lag 50 prosent av sysselsettinga i populasjonen. Dekningsgraden på 5-sifret næring varierer fra 22 til 80 prosent, bortsett fra i næring 45.420, 45.120 og 45.240, hvor dekningsgraden er henholdsvis 13, 94 og 95 prosent.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Antall sysselsatte fordelt på henholdsvis anlegg, nybygg, rehabilitering av bygg og andre sysselsatte.
- Kjennermerke:
Antall ansatte som er direkte sysselsatt i henholdsvis anlegg, nybygg og rehabilitering av bygg ved tre tidspunkter i kvartalet. Antall andre

ansatte, dvs. ansatte som ikke er direkte sysselsatt i det håndverksmessige arbeidet, ved kvartalets utløp.

- **Innsamlingsmetode:**
Postalt spørreskjema. Skjemaene sendes ut i slutten av siste måned i kvartalet. Frist for innsending om lag 4 uker etter utsending.
- **Oppgavegiver:**
Som observasjonsenhet. Etter avtale leverer noen flerbedriftsforetak tall samlet for bedriftene i foretaket.
- **Svarprosent:**
Om lag 96 prosent.
- **Revisjon:**
Det er lagt inn matematiske og logiske kontroller i registreringsrutinen. Disse kontrollerer om det er konsistens i de oppgitte verdiene på skjemaet. I tillegg kontrolleres oppgitte verdier til kjennemerket mot tilsvarende verdier oppgitt i forrige kvartal. Hvis uoverensstemmelser oppdages under revisjon, kontaktes oppgavegiver over telefon.
- **Håndtering av frafall:**
Totalt frafall håndteres direkte i estimeringsmetoden. Ved delvis frafall innhentes manglende opplysninger over telefon.

Beregninger:

- **Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:**
Kjennemerker ved stratifisering er næring, størrelse (antall sysselsatte) og alder.
- **Analyseenhet:**
Bedrift.
- **Estimeringsmetode:**
Rateestimator. Antall sysselsatte i bygg og anlegg hentes fra siste 16-ukers statistikk fra Arbeidstakerregisteret før rullering. For enheter som ikke framkommer i ovennevnte, benyttes antall ansatte registrert i Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF) (baserer seg på siste 4-ukers statistikk fra Arbeidstakerregisteret). Bedrifter som står registrert med null sysselsatte blir endret til en sysselsatt hvis bedriften har hatt ei omsetning av merverdiavgift høyere enn 20 000 kr i minst én av de siste fem terminer for mva. Antall sysselsatte brukes deretter som grunnlag for oppblåsing. Basis endres årlig ved rullering av utvalget. Indekser beregnes. Totalindeksen er en vektet sum av hvor mye henholdsvis anlegg, nybygg og rehabilitering av bygg utgjør av virksomheten i bygg og anlegg. Det korrigeres ikke for produktivitetsutviklinga til de sysselsatte. Opplysninger i BoF danner også grunnlaget for fastsetting av alder og næringskode ved stratifisering.
- **Sesongjustering:**
Indeksen sesongjusteres ikke.

Publisering:

- **Produksjons-/publiseringstid:**
Produksjonstid er om lag 8 uker. Indeksene publiseres rundt 9 uker etter kvartalets utløp.
- **Tilgjengelighet:**
Utgis hvert kvartal i Dagens statistikk og i månedsheftet Bygginfo. Indeksene er også tilgjengelig på Internett under <http://www.ssb.no/bygganlprod> og i referansedatabasen under PROD_BYGGANL.
- **Publiseringsform og nivå:**
Totalindeks for produksjon, samt indekser for anlegg, nybygg og rehabilitering av bygg. Indeksene publiseres for næringsområdet 45 bygg og anlegg. Tabellene viser ujusterte kvartalsvise delindekser samt en vektet totalindeks.
- **Historiske serier:**
Delindeksene for anlegg og rehabilitering av bygg går ubrutt tilbake til 1. kvartal 1995, mens totalindeksene og delindeksen for nybygg hadde et brudd ved inngangen til 1998.

Kobling til annen statistikk:

Indeksen brukes i Nasjonalregnskapet. Skjemaet for innhenting av sysselsettingstall for Produksjonsindeks er felles med Ordrestatistikken for bygg og anlegg for de største bedriftene.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Jule, R. (1997) : Produksjonsindeks for bygg og anlegg, Rapporter 97/1, Statistisk sentralbyrå.

Ukens statistikk 49/96, 11.

5.3 Industri og energi

Fiskerier. Fangstmengde etter fiskeslag

Generelt:

- Ansvarlig seksjon:
Seksjon for primærnæringsstatistikk (430).
- Produktnr:
4390.
- Emne:
10.05 Fiske og fiskeoppdrett.
- Formål:
Framskafe løpende oversikt over fangstmengde av sjøfisk.
- Hyppighet:
Utgis månedlig.
- Historikk:
Går tilbake til 1908.
- Lovhjemmel:
Saltvannsloven og Råfiskloven.
- Internasjonal forankring:

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Fiske og fangst i sjøen fra norskregistrerte båter.
- Observasjonsenhet:
Mengde og verdi av de ulike fiskeslag.
- Utvalg:
Totaltelling.
- Utvalgsfeil:
Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Fiskeslag.
- Kjennermerker:
Redskap, fangstområde, ilandføringssted, bruk av fangsten, førstehandsverdi av fangsten.
- Innsamlingsmetode:
Data mottas fra Fiskeridirektoratet i form av ferdig utarbeidede tabeller.
- Oppgavegiver:
Alle norskregistrerte båter med registrert omsetning av fisk.
- Svarprosent:
100 prosent.
- Håndtering av frafall/revisjon:
Fiskeridirektoratet foretar kontroll og revisjon av datamaterialet.
- Håndtering av totalt og partielt frafall:
Ikke noe frafall.
- Makrokontroller:

Beregninger:

- Bearbeidings- og aggregeringsgrupperinger:
Fangstmengde etter fiskeslag, fangst etter båttype, redskapstype og fangstområde.
- Analyseenhet:
Fiskeslag.

- Estimeringsmetode:
Nivå tall beregnet ved summering.
- Sesongjustering:
Ingen.

Publisering:

- Produksjons- og publiseringstid:
Publiseres halvårlig, om lag 11 uker etter periodens utløp.
- Tilgjengelighet:
Statistikken offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er <http://www.ssb.no/fiskeri/>. Resultatene publiseres også i NOS Fiskeristatistikk og Statistisk årbok.
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Totaltall og fordeling på de ulike fiskeslag, båttype, redskapstype og fangstområde, ilandføringssted, fylke og kommune.
- Historiske serier:

Kobling til annen statistikk:

Ingen.

Dokumentasjon:

For ytterligere dokumentasjon henvises det til Fiskeridirektoratet og NOS Fiskeristatistikk.

Investeringsstatistikk. Bergverksdrift, industri og kraftforsyning

Generelt:

- Ansvarlig seksjon:
Økonomiske indikatorer (240).
- Produktnummer:
2550.
- Emne:
08.03.30 Investering.
- Formål:
Formålet med statistikken er å kartlegge nivå og utvikling i bruttoinvesteringene innen industri, bergverk og kraftforsyning. Statistikken gir verditall for investeringer på kvartals- og årsbasis, brutt ned på kapitalart og næring.
- Hyppighet:
Kvartalsvis.
- Historikk:
Data for investeringsstatistikken er blitt innhentet og publisert siden 1973.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3.
- Internasjonal forankring:
Undersøkelsen har ingen formell tilknytning til internasjonalt samarbeide. I arbeidet med utviklingen av statistikken er det lagt vekt på tilsvarende arbeider i andre nordiske land.

Populasjon og utvalg:

- **Populasjon:**
Alle bedrifter i næringene (15-37), bergverksdrift (10,12-14) og kraftforsyning (40). Enhetene trekkes fra BoF. Se også Standard for næringsgruppering 1994 (SN94), for mer om næringsinndeling. Trekkpopulasjonen omfatter ikke enheter med 10 eller færre sysselsatte.
- **Observasjonsenhet:**
Bedrift.
- **Utvalg:**
Det omfatter om lag 2 100 bedrifter. Alle bedrifter med mer enn 100 sysselsatte inngår fast i utvalget, mens øvrige enheter inngår ved tilfeldig trekking innen strata.
- **Utvalgsfeil:**
Om lag 1/6 av bedriftene i populasjonen er med i utvalget. Utvalgsbedriftene dekker om lag 85 prosent av investeringene i populasjonen. Det er ikke gjort beregninger på utvalgsfeil.

Datafangst:

- **Innsamlingsgrupperinger:**
Ingen.
- **Innsamlingsmetode:**
Spørreskjema, postal undersøkelse. Utsending i løpet av kvartalets 2 første uker.
- **Oppgavegiver:**
Bedrift.
- **Svarprosent:**
95 prosent ved publisering.
- **Revisjon:**
Data kontrolleres for ekstreme verdier og logiske feil. De oppgitte investeringstall blir sjekket mot tidligere rapporterte tall fra oppgavegiver. Store avvik medfører at oppgavegiver kontaktes.
- **Håndtering av frafall:**
Frafall imputeres maskinelt ut fra tidligere rapporterte tall. Om nødvendig kontaktes oppgavegiver.
- **Makrokontroller:**
Data fra statistikken sammenholdes og kontrolleres mot data fra den årlige Industristatistikken.

Beregninger:

- **Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:**
SN94.
Nasjonalregnskapets sektorgruppering.
- **Analyseenhet:**
Bedrift.
- **Estimeringsmetode:**
Nivå tall beregnet ved summering.
- **Sesongjustering:**
Justerte tall beregnes ved bruk av X12ARIMA. Det brukes en multiplikativ modell. Seriene justeres direkte og det benyttes løpende korrigeringsfaktorer.

Publisering:

- **Produksjons-/publiseringstid:**
Innsendingsfrist er den 5. i kvartalets midtmåned. Publisering om lag 4 uker etter innsendingsfrist.
- **Tilgjengelighet:**
Statistikken offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett siden <http://www.ssb.no/kis/>. Resultater er tilgjengelige for enkelte eksterne brukere i referansedatabasen under INVESTERING.
- **Publiseringsform og publiseringsnivå:**
Investeringstallene publiseres på total- og næringsnivå og viser investeringer utført i forutgående kvartal, utført de 10 siste år (bare på totalnivå), antatte inneværende kvartal, antatte inneværende år og antatte neste år.
- **Historiske serier:**
Serier tilbake til 1989 ligger på Internett.

Kobling til annen statistikk:

Investeringsstatistikken inngår i det kvartalsvise nasjonalregnskapet.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Berger m.fl. (1997); *Industriinvesteringer*, Økonomiske analyser nr. 9/97.

Investeringsstatistikk. Oljevirkosomheten**Generelt:**

- **Ansvarlig seksjon:**
Seksjon for Utenrikshandel, energi og industristatistikk (230).
- **Produktnummer:**
2382.
- **Emne:**
10.06.20 Utvinning av råolje og naturgass, 10.06.30 Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning.
- **Formål:**
Kartlegge de påløpte og antatte investeringene knyttet til norsk oljevirkosomhet.
- **Hyppighet:**
Kvartalsvis.
- **Historikk:**
I nåværende form tilbake til 1983.
- **Lovhjemmel:**
Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3.
- **Internasjonal forankring:**
Ingen.

Populasjon og utvalg:

- **Populasjon:**
Alle aktive bedrifter (tilstandskode 9 i BoF) eller investeringsbedrifter, under oppbygging (tilstandskode 0) innen næringa Utvinning av råolje og naturgass (SN94 11.1), Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning (11.2) og

Rørtransport (60.3), med unntak av rettighetshavere uten operatøransvar. Populasjonen omfatter om lag 220 bedrifter.

- Observasjonsenhet: Bedrifter (for leting, feltutbygging og felt i drift tilsvarende bedriftene deres tildelte lisenser).
- Utvalg: Totaltelling.
- Utvalgsfeil: Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Ingen.
- Kjennemerker: Det hentes inn tall for utførte og antatte investeringer i olje- og gassvirksomheten for en rekke ulike varer og tjenester som inngår i investeringene. Det er de påløpte investeringskostnadene det spørres om. Investeringene omfatter næringssektorene Utvinning av råolje og naturgass, og Rørtransport (SN94: 11.1 og 60.3) og grupperes i investeringer til leting, feltutbygging, felt i drift, landvirksomhet og rørtransport. Fra og med 1. kvartal 1996 er det bedt om oppgaver for de påløpte investeringene til tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning (SN94: 11.2). Disse tallene er ikke publisert.
- Innsamlingsmetode: Spørreskjema. Innhentes via post, hvor om lag 75 prosent av opplysningene gis på skjema, og 25 prosent elektronisk (på diskett eller post).
- Oppgavegiver: Operatørene på norsk kontinentalsokkel og foretak som utfører boring på kontraktbasis eller som driver annen oljerelatert teknisk tjenesteyting.
- Svarprosent: Om lag 100 prosent.
- Revisjon: Det revideres for hvert bedriftsnummer innen de ulike skjematypene. Ved store endringer fra tidligere oppgitte tall for en bestemt bedrift, kontaktes oppdragsgiver.
- Håndtering av totalt og partielt frafall: Det er kun ubetydelig frafall i undersøkelsen.
- Makrokontroller: En vurdering av utviklingen over tid.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger: Ingen.
- Analyseenhet: Som observasjonsenheten.
- Estimeringsmetode: Nivå tall ved aggregering over alle bedrifter, 3-sifret næringsnivå. Totaltall for hver av aktivitetene leting, feltutbygging, felt i drift, landvirksomhet, rørtransport og hovedgrupper innenfor hver av disse.

- Sesongjustering: Ingen.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid: Tallene publiseres 3 uker etter innsendingsfristens utløp og 10 uker etter tellingsperiodens slutt.
- Tilgjengelighet: Statistikken offentliggjøres i Dagens statistikk: <http://www.ssb.no/oljeinv/>. I tillegg legges tallene ut i referansedatabasen under OLJE, og publiseres i NOS Olje- og gassvirksomhet hvert kvartal.
- Publiseringsform og publiseringsnivå: Totaler, 3-sifret næringsnivå, etter aktivitet.
- Historiske serier: I sin nåværende form tilbake til 1983.

Kobling til annen statistikk:

Resultater overføres nasjonalregnskap.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Berner, K. og L. Dalen. (1994): Oljevirkosheten. Dokumentasjon av kvartalsvis investeringsundersøkelse årsstatistikk, Notater 94/14, Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (19xx): Olje- og gassvirksomhet, kvartalsvise utgaver, NOS.

Konjunkturbarometer

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Økonomiske indikatorer (240).
- Produktnr.: 2570.
- Emne: 08.05.10 Konjunkturoversikter, konjunkturbarometer, Nasjonale.
- Formål: Kartlegge industriledernes vurderinger av konjunktursituasjonen og -utsynet for en del faste kjennetegn.
- Hyppighet: Kvartalsvis.
- Historikk: Statistikken ble startet i 1974 og ble senest revidert i 1996.
- Lovhjemmel: Undersøkelsen er frivillig.
- Internasjonal forankring: Undersøkelsen har ingen formell tilknytning til internasjonalt samarbeid. I arbeidet med utviklingen av statistikken og i senere revisjoner er det lagt stor vekt på tilsvarende arbeid i andre nordiske land.

Populasjon og utvalg:

- **Populasjon:**
Alle bransjeenheter innen næringene Bergverksdrift (10, 13-14) og Industri (15-36) (SN94). Trekkpopulasjonen omfatter normalt ikke enheter med 10 eller færre sysselsatte.
- **Observasjonsenhet:**
Bransjeenhet, dvs. alle bedrifter i et foretak som hører til samme 3-sifret næring.
- **Utvalg:**
Bruttoutvalget omfatter om lag 730 enheter. Alle enheter med flere enn 500 sysselsatte inngår fast i undersøkelsen (panel). Enheter med færre sysselsatte trekkes ved proporsjonal allokering. Utvalget ajourføres hvert år i 2. kvartal.
- **Utvalgsfeil:**
Om lag 15 prosent av enhetene i populasjonen er med i utvalget, og dekker til sammen om lag 80 prosent av omsetningen. Det er ikke beregnet mål på usikkerhet knyttet til utvalget.

Datafangst:

- **Innsamlingsgrupperinger:**
Ingen.
- **Kjennemerker:**
Undersøkelsen kartlegger ulike kjennemerker - i mange tilfelle størrelser som er definert i nasjonal-regnskapssystemet. Det er kjennetegn som produksjonsvolum, sysselsetting, ordretilgang, kapasitetsutnyttelse, flaskehals i produksjonen m.fl. I tillegg gir lederne en generell vurdering av konjunkturutsiktene for det kommende kvartal. For kjennetegn som er definert i nasjonal-regnskapssystemet brukes også tilsvarende definisjoner. Andre kjennemerker har definisjoner som samsvarer med sammenlignbare kvantitative undersøkelser.
- **Innsamlingsmetode:**
Spørreskjema, postal undersøkelse, med utsending rundt den 10. i siste måned i kvartalet.
- **Oppgavegiver:**
Hovedkontor eller største bedrift innen bransjeenheten.
- **Svarprosent:**
Vel 80 prosent.
- **Revisjon:**
Data kontrolleres maskinelt for dubletter, logiske feil ved lasting til produksjonsbase.
- **Håndtering av totalt og partielt frafall:**
Manglende oppgaver fra kritiske enheter, dvs. enheter med vesentlig innflytelse på resultater på laveste aggregeringsnivå, følges opp med skriftlige og telefoniske purringer. Både totalfrafall og partielle frafall kodes som uoppgitt og imputeres normalt ikke.
- **Makrokontroller:**
Makrorevisjon på aggregerte nivå - sammenligninger med resultater for identiske

enheter. Det foretas også sammenligninger med relevant kvantitativ statistikk.

Beregninger:

- **Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:**
SN94.
Sluttbrukerkategorier, analytisk gruppering (EUROSTAT).
- **Analyseenhet:**
Som observasjonsenheten.
- **Estimeringsmetode:**
Det beregnes sysselsettingsveide resultater (svarfordelinger for hvert spørsmål) for det enkelte stratum på detaljerte næringsnivå. Hver bransjeenhets svar tilordnes en vekt lik enhetens sysselsetting. For videre aggregering til næringsnivå / totaler blåses stratumresultater opp med stratums / næringas populasjonssysselsetting. Sysselsettingsdata hentes fra BoF.
- **Sesongjustering:**
Justerte tall utarbeides for alle publiserte nivå, men publiseres kun for serier med et signifikant sesongmønster. For de fleste serier nyttes en multiplikativ modell uten prekorrigering. ARIMA-modell bestemmes automatisk. For sesongjustering av serier med nullverdier benyttes en additiv modell.

Publisering:

- **Produksjons-/publiseringstid:**
Innsendingsfrist 5 dager før kvartalets utløp. Publisering om lag 3 uker inn i det påfølgende kvartal.
- **Tilgjengelighet:**
Statistikken offentliggjøres primært under Dagens statistikk, SSBs hjemmeside på Internett. Statistikkenes hjemmeside har adressen: <http://www.ssb.no/kbar/>. I tillegg er tallene tilgjengelige på referansedatabasen under KONJUNKTURBAROME.
- **Publiseringsform og publiseringsnivå:**
Formidles som originalserier og glattede serier for totaler, 2-sifret næring og i enkelte tilfelle på 3-sifret nivå eller grupper av slike. Det publiseres også tall etter en analytisk gruppering over sluttbrukerkategorier (EUROSTAT).
- **Historiske serier:**
For totaler (industri, og industri og bergverksdrift) er det etablert tilbakegående serier etter SN94 til 1. kvartal 1974. For øvrige publiserte nivå går seriene tilbake til 2. kvartal 1987. Tidsserier for industrien totalt for de siste 15 år er tilgjengelig på statistikkens hjemmeside.

Kobling til annen statistikk:

Ingen direkte kobling.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

13 konjunkturindikatorer: En oversikt, Håndbøker 37/76, Statistisk sentralbyrå.

Ukens statistikk nr. 17/97, s. 14-15 gir en presentasjon av revidert opplegg for undersøkelsen.

En bred dokumentasjon av revidert opplegg for undersøkelsen er også tilgjengelig på statistikkens hjemmeside.

For nærmere om bruk av konjunkturbarometerinformasjon i analysesammenheng - se Stensrud O. (1981): Kvantifisering av Statistisk sentralbyrås konjunkturbarometer som grunnlag for korttidsprognoser, Interne notater 81/22, Statistisk sentralbyrå.

Kontrollerte slakt

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Seksjon for primærnæringsstatistikk (430).
- Produktnr: 4361.
- Emne: 10.04 Jordbruk og skogbruk.
- Formål: Framskaffe løpende oversikt over kjøttproduksjonen i Norge.
- Hyppighet: Utgis månedlig.
- Historikk: Går tilbake til 1952.
- Lovhjemmel: Statistikkloven § 3-2.
- Internasjonal forankring: Ingen.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Alle som har levert slakt til godkjent slakteri eller kontrollstasjon.
- Observasjonsenhet: Leverandør.
- Utvalg: Totaltelling.
- Utvalgsfeil: Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Kjøttslag.
- Kjennemerker: Vekt og antall av de ulike kjøttslag.
- Innsamlingsmetode: Elektroniske data fra Leveranseregisteret for slakt, administrert av Fraktkontoret for kjøtt.

- Oppgavegiver: Som observasjonsenhet.
- Svarprosent: 100 prosent.
- Revisjon: Fraktkontoret for kjøtt foretar kontroll og oppretting av materialet.
- Håndtering av frafall: Leveranser av reinslakt inngår ikke i registerdata, og hentes inn på skjema fra det enkelte slakteri/kontrollstasjon.
- Makrokontroller: Ingen.

Beregninger:

- Bearbeidings- og aggregeringsgrupperinger: Leveranse pr. måned pr. leverandør.
- Analyseenhet: Kjøttslag.
- Estimeringsmetode: Totaltelling. Nivå tall beregnet ved summering.
- Sesongjustering: Ingen.

Publisering:

- Produksjons- og publiseringstid: Publiseres kvartalsvis, om lag 10 uker etter kvartalets utløp.
- Tilgjengelighet: Statistikken offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er <http://www.ssb.no/slakt/>. Resultatene publiseres også i NOS Jordbruksstatistikk og Statistisk årbok.
- Publiseringsform og publiseringnivå: Totaltall og fordeling på de ulike kjøttslag på fylkesnivå. Mengde og antall.
- Historiske serier:

Kobling til annen statistikk:

Ingen.

Dokumentasjon:

Systemdokumentasjon - leveranseregisteret for slakt.

Lagerstatistikk. Industri

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Økonomiske indikatorer (240).
- Produktnummer: 2540.
- Emne: 08.03.10 Ordretilgang, ordreserver.
- Formål: Måle beholdning og endring i lager av ferdigvarer og varer i arbeid for utvalgte industrinæringers egenproduserte varer.
- Hyppighet: Kvartalsvis.

- **Historikk:**
Data for lagerstatistikken har blitt innhentet fra 1996, og ble første gang publisert i 1998.
- **Lovhjemmel:**
Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3.
- **Internasjonal forankring:**
Undersøkelsen har ingen formell tilknytning til internasjonalt samarbeid. I arbeidet med utviklingen av statistikken er det lagt vekt på tilsvarende arbeid i andre nordiske land.

Populasjon og utvalg:

- **Populasjon:**
Alle bedrifter i næringene tekstil- og bekledningsindustri (17, 18), treforedlingsindustri (21), kjemisk industri (24), metallindustri (27), metallvareindustri (28), maskinindustri (29), elektroteknisk og optisk industri (30-33), oljeplattformer og moduler (35.114/5) og transportmiddelindustri (34-35(-114/5)). Se Standard for næringsgruppering 1994 (SN94), for mer om næringsinndeling. Enhetene trekkes fra BoF. Trekkpopulasjonen omfatter ikke enheter med 10 eller færre sysselsatte.
- **Observasjonsenhet:**
Bedrift.
- **Utvalg:**
Utvalget omfatter om lag 780 bedrifter. Statistikken trekkpopulasjon omfatter alle bedrifter med 10 eller flere sysselsatte. Alle med mer enn 100 sysselsatte, eller som har omsetning større enn 10 prosent av publiseringsnivået, inngår i utvalget. Øvrige enheter inngår ved tilfeldig trekking innen strata. Utvalget suppleres fortløpende, ved konkurser e.l. trekkes nye bedrifter. Det foretas årlig rulling av en tredjedel av de små bedriftene.
- **Utvalgsfeil:**
Om lag 15 prosent av bedriftene i populasjonen er med i utvalget. Utvalgsbedriftene dekker om lag 80 prosent av omsetningen i populasjonen. Det er ikke beregnet mål for utvalgsusikkerheten.

Datafangst:

- **Innsamlingsgrupperinger:**
Ingen.
- **Kjennemerker:**
Lagerbeholdning: Beholdningen av egenproduserte varer, herunder ferdigvarer og varer i arbeid, ved kvartalets utløp. Råvarer og lagerførte handelsvarer medregnes ikke. Utgående beholdning justeres i forhold til inngående for verdiendring. Verdibegrepet som brukes er beregnet salgsverdi eksklusiv merverdiavgift og eventuelle andre avgifter.
Ferdigvarer: Salgsverdien av inngående og utgående bruttostrøm av egenproduserte ferdigvarer til og fra lager.
Varer i arbeid: Beregnet verdiandel av varer under

produksjon, og halvfabrikata på lager ved kvartalets utløp. Verdiandel beregnes ut fra forventet salgsverdi på det ferdige produkt.

- **Innsamlingsmetode:**
Spørreskjema, postal undersøkelse, med preutfylte tall for foregående kvartal. Utsending ved kvartalets utløp.
- **Oppgavegiver:**
Bedrift.
- **Svarprosent:**
95 prosent ved publisering.
- **Revisjon:**
Data kontrolleres for ekstreme verdier og logiske feil. Manuell revisjon av kritiske enheter, dvs. enheter med stor innflytelse på aggregerte resultater. Disse kontaktes ved ikke-akseptable avvik eller ved uklarheter i det utfylte skjema. Maskinell revisjon av mindre bedrifter.
- **Håndtering av totalt og partielt frafall:**
Totalfracfall imputeres maskinelt ut fra tidligere rapporterte tall og rapporterte tall fra andre bedrifter i samme næring. Frafall av enkelte kjennemerker er et svært lite problem, og kan normalt beregnes ved hjelp av de andre opplysningene i skjemaet. Om nødvendig kontaktes oppgavegiver.
- **Makrokontroller:**
Data fra statistikken sammenholdes og kontrolleres mot data fra den årlige industristatistikken. Utviklingen i næringenes lagerbeholdning kontrolleres mot omsetning og produksjon, samt at lagerbeholdningen måles opp mot prisutviklingen i de aktuelle bransjene.

Beregninger:

- **Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:**
Standard for næringsgruppering (SN94), Nasjonalregnskapets sektorgruppering, Sluttbrukerkategorier (EUROSTAT).
- **Analyseenhet:**
Bedrift.
- **Estimeringsmetode:**
Utvalgets data blåses opp til populasjonsnivå ved hjelp av rateestimator. For publiseringsformål beregnes volumindekser og elementære verdiindekser beregnet på grunnlag av de estimerte populasjonstallene. Volumindekser beregnes ved hjelp av prisindekser fra kvartalsvis nasjonalregnskap. Basisår er 1995.
- **Sesongjustering:**
Justerte tall beregnes ved bruk av X12ARIMA. Det brukes en multiplikativ modell. Seriene justeres direkte og det benyttes løpende korrigeringsfaktorer.

Publisering:

- **Produksjons-/publiseringstid:**
Innsendingsfrist 13 dager etter kvartalets utløp. Publisering om lag 5 uker etter innsendingsfrist.

- **Tilgjengelighet:**
Statistikken offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er <http://www.ssb.no/lsi/>. Dessuten publiseres statistikken i Statistisk årbok. Tallene er tilgjengelige for en del brukere i referansedatabasen under LAGER_INDUSTRI.
- **Publiseringsform og publiseringsnivå:**
Det formidles tall for lagerendring og lagerbeholdning. Resultater formidles i form av endringstall i prosent (lagerendring) og for beholdninger som indekser original- og trendserier. Tall publiseres på total for de industrinæringene som er omfattet, på 2- eller 3-sifret nivå. Resultatene på totalnivå brytes også ned på gruppene varer i arbeid og ferdigvarer.
- **Historiske serier:**
Serier tilbake til 1989 ligger på Internett.

Kobling til annen statistikk:

I datafangsten er statistikken samordnet med kvartalsvis ordrestatistikk. Det pågår et arbeid med å utnytte lagerstatistikken i arbeidet med kvartalsvis nasjonalregnskap.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Bakken, P., H. Hagen, og J. A. Osnes, (1999): Kvartalsvis lagerstatistikk, Notater 99/28, Statistisk sentralbyrå.

Månedlig og kvartalsvis elektrisitetsstatistikk

Generelt:

- **Ansvarlig seksjon:**
Seksjon for utenrikshandel, energi og industristatistikk (230).
- **Produktnummer:**
2390
- **Emne:**
10.08.10 Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning.
- **Formål:**
Kartlegge produksjon av elektrisitet (vannkraft og varmekraft) fordelt på fylker, import og eksport av elektrisitet og brutto forbruk av elektrisitet der forbruk innen kraftintensiv industri er spesielt spesifisert.
- **Hyppighet:**
Månedlig og kvartalsvis.
- **Historikk:**
I nåværende form tilbake til 1979. Tidligere var statistikken knyttet til produksjonsindeksen.
- **Lovhjemmel:**
Statistikkloven § 2, 2. og 3. ledd. Foreløpig brukes ikke tvangsmulkt, men vil bli brukt på forbrukstillene.

- **Internasjonal forankring:**
Data fra statistikken rapporteres på frivillig basis til EUROSTAT og International Energy Agency.

Populasjon og utvalg:

- **Populasjon:**
Alle kraftstasjoner (Standard for næringsgruppering 1994 (SN94): 40.1), samt følgende forbrukere av elektrisitet: Kraftintensiv industri (SN94: 24.1, 27.1, 27.3, 27.42 og 27.43-27.45). Gruvedrift (SN94: 10.1, 13.1 og 13.2). Raffinerier (SN94: 23.2). Transport (SN94: 60.1 og 60.21). Treforedling (SN94: 21.1).
- **Observasjonsenhet:**
Bedrifter (kraftstasjoner, landtransportforetak, oljeraffinerier).
- **Utvalg:**
Produksjon: Totaltelling av alle kraftstasjoner (om lag 620).
Forbruk: Rundt 65 bedrifter innen bergverk og kraftintensiv industri, om lag 25 treforedlingsbedrifter, om lag 7 bedrifter innen produksjon av raffinerte petroleumprodukter og 3 transportforetak. De fleste bedrifter i de næringene som inngår i statistikken har mer enn 50 sysselsatte.
Produksjonen dekkes 100 prosent (ingen utvalgsfeil), mens forbruket dekkes mellom 95 og 100 prosent.
- **Utvalgsfeil:**
Ingen.

Datafangst:

- **Innsamlingsgrupperinger:**
Det harmoniserte system (HS).
- **Kjennemerker:**
Produksjon og forbruk av fast (prioritert) og tilfeldig (uprioritert) kraft, målt i gigawatt-timer (GWh) og megawatt-timer (MWh). Fast kraft er elektrisitet som er kjøpt i kontrakter for ett eller flere års varighet. Tilfeldig kraft er elektrisitet som kjøpes dersom det er behov for det eller ut fra lønnsomhetskriterier, og brukes vanligvis umiddelbart etter at det er kjøpt.
- **Innsamlingsmetode:**
Produksjon: Elektronisk. Datafil som inneholder produksjonen i alle kraftstasjoner i Norge (fylkesfordelt) fra Nord Pool ASA hver måned. Import- og eksporttall fås fra utenrikshandelen i SSB.
Forbruk: Postal undersøkelse. Skjema innhentes hver måned av seksjon 240. I tillegg mottas to spesialskjema postalt; forbrukstall fra Hydro og varmekraftproduksjon på Svalbard samfunnsdrift, samt telefonbeskjed/faks om levert kraft til LKAB fra Narvik Energiverk. Forbruk innen treforedling og transport innhentes postalt hvert kvartal.
- **Oppgavegiver:**
Tilsvarende observasjonsenhetene. Kraftverkene (data

innhentes av Nord Pool ASA), treforedlingsbedrifter, bedrifter innen kraftintensiv industri, oljeraffinerier, transportsektorer.

- Svarprosent:
Ved førstegangs publisering: om lag 93-95 prosent.
Ved annen gangs publisering: 100 prosent.
- Revisjon:
Data for produksjon kontrolleres for forholdsvis store endringer i verdier. Ved mistenkelige verdier kontaktes oppgavegiver (Nord Pool ASA). Forbrukstall revideres for den enkelte bedrift innen de ulike næringene. Ved store endringer fra tidligere oppgitte tall kontaktes den aktuelle oppgavegiver.
- Håndtering av totalt og partielt frafall:
Skriftlig og telefonisk purring. Frafall imputeres.
- Makrokontroller:
Data i månedlig elektrisitetsstatistikk kontrolleres opp mot data i årlig elektrisitetsstatistikk.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
  - Bedriftsnavn
  - SN94 (4-sifret nivå).
  - HS

Månedlig elektrisitetsstatistikk: Total elektrisitetsproduksjon fordeles på vann og varmekraft (SN94: 40.1). Totalproduksjonen er fordelt fylkesvis. Forbruk innen kraftintensiv industri er spesifisert på følgende (med SN94-kode i parentes): Produksjon av kjemiske råvarer (24.1), produksjon av jern, stål og ferrolegeringer (27.1 og 27.3) og produksjon av aluminium og andre ikke jernholdige metaller (27.421, 27.43-27.45).

Kvartalsstatistikk: I tillegg til opplysningene i månedlig elektrisitetsstatistikk benyttes følgende inndelinger: Pumpekraftforbruk, tap i linjenett, forbruk innen bergverk (10.1, 13.1 og 13.2), oljeraffinerier (23.2), treforedling (21.1) og transport (60.1 og 60.21). Kraftforbruket er fordelt på forbruk av fast og tilfeldig kraft. Produksjon er ikke fordelt fylkesvis i kvartalsstatistikken.
- Analyseenheter:
Som observasjonseenheten.
- Estimeringsmetode:
Nivå tall beregnet ved summering.
- Sesongjustering:
Ingen.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
For månedlig elektrisitetsstatistikk tar det om lag 10 dager fra alle data er seksjon 230 i hende til statistikken publiseres. Tall publiseres i begynnelsen av hver måned om lag 6 uker etter den aktuelle månedens utløp. Kvartalsstatistikken er ferdig om lag 7 uker etter kvartalets utløp.
- Tilgjengelighet:
Månedlig elektrisitetsstatistikk utgis en gang i

måneden i Dagens statistikk på webadresse <http://www.ssb.no/elektrisitet/>. Den er også tilgjengelig i Statistisk månedshefte på vår webtjeneste. Kvartalsvis elektrisitetsstatistikk publiseres ikke særskilt, men inngår i kvartalsvis nasjonalregnskap.

- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Tabellene viser total produksjon av vann og varmekraft og fordeling av produksjon på fylker. Forbruk deles i totalt bruttoforbruk og på forbruk i kraftintensiv industri, som igjen er fordelt på produksjon av kjemiske råvarer, produksjon av jern, stål og ferrolegeringer og produksjon av aluminium og andre metaller. Tallene publiseres i gigawatt-timer (GWh).
- Historiske serier:
Data for statistikken er tilgjengelig tilbake til 1979.

Kobling til annen statistikk:

Kvartalsvis elektrisitetsstatistikk beregnes på grunnlag av tall fra månedlig elstatistikk. Datagrunnlaget for elstatistikken benyttes på Seksjon for økonomiske indikatorer til beregning av månedlig produksjonsindeks for oljeutvinning, bergverk, industri og kraftforsyning. Forbrukstall innen treforedling og transport benyttes også i forbindelse med energibalansen og energiregnskapet for Norge på Seksjon for miljøstatistikk og på Seksjon for utenrikshandel, energi- og industristatistikk. Kvartalsvis elektrisitetsstatistikk benyttes på nasjonalregnskapet i kvartalsvis nasjonalregnskap.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Bøeng, A. C., O. T. Djupskås, og E. Hoffart, (1996): Energistatistikk: Dokumentasjon av produksjonsrutiner, Notater 96/12, Statistisk sentralbyrå.

Omsetningsstatistikk. Olje- og gassutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning

Generelt:

- Ansvarlig seksjon:
Økonomiske indikatorer (240).
- Produktnummer:
2500.
- Emne:
08.03.20 Omsetning.
- Formål:
Kartlegge nivå og utvikling i omsetningen innen bergverksdrift og utvinning, industri og kraftforsyning.
- Hyppighet:
Tomånedlig også betegnet termin, (januar/februar osv).
- Historikk:
Det er beregnet omsetningsstatistikk fra 1991.

Statistikken ble første gang publisert i februar 1996.

- Lovhjemmel:
Statistikkloven § 3-2.
- Internasjonal forankring:
Rådsforordning (EU) nr. 1165/98 av 19. mai 1998 om korttidsstatistikk. (Council Regulation (EC) No 1165/98 of 19 May 1998 concerning short-term statistics). Detaljerte regler og anbefalinger er nedfelt i EUROSTATs "Methodology on Industrial Short-Term Indicators, rules and recommendations (1998)".

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Alle bedrifter i næring 10-40, se Standard for næringsgruppering 1994 (SN94), som er tilknyttet et momsnummer som har rapportert tall, dvs. ingen estimering av ikke observerte bedrifter (om lag 15 prosent av bedriftene i det sentrale bedrifts- og foretaksregisteret (BoF), 2 prosent av omsetningen). Foretak med større avgiftspliktig omsetning enn 30 000 (70 000) i løpet av de siste 12 måneder er pliktige til å rapportere. Populasjonen består av om lag 25 000 momsenheter eller 30 000 bedrifter.
- Observasjonsenhet:
Momsenhet, dvs. normalt lik foretak, men kan også inneholde deler av et foretak eller flere foretak (§ 12 i merverdiavgiftsloven).
- Utvalg:
Totaltelling.
- Utvalgsfeil:
Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennermerker:
Sum avgiftspliktig og avgiftsfri omsetning (§§ 13, 14, 16 og 17 i merverdiavgiftsloven), dvs. omsetning av alle varer og tjenester, med mindre de er definert som utenfor loven, f.eks. omsetning fra kunstnere, leger, tannleger, museer o.l.
- Innsamlingsmetode:
Registerbasert. Oppgaveskjema sendes av de avgiftspliktige enhetene til de respektive fylkesskattekontorene. Derfra blir de oversendt til Skattedirektoratet (SKD), som sender dem elektronisk (på tape) til SSB, Seksjon for bedriftsregister.
- Oppgavegiver:
Momsenheten.
- Svarprosent:
Rundt 98 prosent ved foreløpige tall og om lag 99 prosent ved endelige tall.
- Revisjon:
Data kontrolleres for ekstreme verdier og logiske feil. Det tas kontakt med momsenheter ved

inkonsistente verdier, totalt eller partielt frafall når dette har betydning på aggregert nivå. Manuell oppretting.

- Håndtering av totalt og partielt frafall:
Frafall imputeres manuelt, og kun dersom enheten har stor betydning for publiserte tall.
- Makrokontroller:
Kontroll av seriene foretas på aggregert nivå, statistikken sammenholdes med produksjonsindeksen, men også med annen statistikk dersom avvik i tidsserien avdekkes.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
SN94, Kommune- og fylkesgrupperinger, Nasjonalregnskapets sektorgruppering, Sluttbrukerkategorier (EUROSTAT).
- Analyseenhet:
Bedrift.
- Estimeringsmetode:
Momsenhetens tall fordeles på de tilhørende aktive bedriftene i henhold til omsetningstall fra BoF. Deretter summeres tallene til de ulike aggregeringsnivåene.
- Sesongjustering:
Ingen.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
De avgiftspliktige enhetene har innsendingsfrist til Fylkesskattekontorene 1 måned og 10 dager etter utløpet av terminen (to månedersperioden). SSB får tallene fra SKD om lag 3 ½ måned etter terminens utløp. Produksjonstiden er på om lag 4 uker. Tallene publiseres rundt den 15. i måneden etter at vi får tallene, dvs. om lag 4 ½ måned etter terminens utløp.
- Tilgjengelighet:
Statistikken offentliggjøres på Internett som Dagens statistikk, på <http://www.ssb.no/ogibkoms/> Tallene er lagret i referansedatabasen under OMSETNING_IND.
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Omsetning publiseres som ujusterte verditall for totaler på 2-sifret næring (SN94) og i enkelte tilfelle på 3-sifret nivå eller grupper av slike. Det publiseres også tall etter ei analytisk gruppering over sluttbrukerkategorier (EUROSTAT).
- Historiske serier:
Serier fra og med 1993 foreligger på elektronisk form.

Kobling til annen statistikk:

Forskningsavdelingen bruker fylkestall i fylkesvise konjunkturoversikter. Kvartalsvis ordre- og lagerstatistikk bruker omsetningsstatistikken som hjelpekjennermerke. Statistikken inngår også i nasjonalregnskapssystemet.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Hallenstvedt, A. og E. Sørensen, (1998): Omsetningsstatistikk for industrien, Notater 98/86, Statistisk sentralbyrå.

Klungsøyr, O. og L.-C. Zhang, (1998): Med orden på data. Estimering av terminvise omsetningstall, Notater 98/76, Statistisk sentralbyrå.

Ordrestatistikk. Industri

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Økonomiske indikatorer (240).
- Produktnummer: 2540.
- Emne: 08.03.10 Ordretilgang, ordreserver.
- Formål: Gi indikasjoner på utviklingen i ordretilgang og -reserver for utvalgte næringer innen industrien.
- Hyppighet: Kvartalsvis.
- Historikk: Ordrestatistikken ble første gang publisert i 1976.
- Lovhjemmel: Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3.
- Internasjonal forankring: I henhold til EØS-avtalen er Norge, ved Statistisk sentralbyrå, pålagt å produsere denne statistikken. Rådsforordning (EU) nr. 1165/98 av 19. mai 1998 om korttidsstatistikk. (Council Regulation (EC) No 1165/98 of 19 May 1998 concerning short-term statistics) definerer krav til statistikken.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Alle bedrifter i næringene tekstil- og bekledningsindustri (SN94: 17, 18), treforedlingsindustri (21), kjemisk industri (24), metallindustri (27), metallvareindustri (28), maskinindustri (29), elektroteknisk og optisk industri (30-33), oljeplattformer og moduler (35114/5) og transportmiddelindustri (34-35 (-114/5)). Se Standard for næringsgruppering 1994 (SN94), for mer om næringsinndeling. Trekkpopulasjonen omfatter ikke enheter med 10 eller færre sysselsatte.
- Observasjonsenhet: Bedrift.
- Utvalg: Utvalget omfatter om lag 780 bedrifter. Alle bedrifter med 10 eller flere sysselsatte kan trekkes ut. Alle med mer enn 100 sysselsatte, eller som har omsetning større enn 10 prosent av publiseringsnivået, inngår i utvalget. Øvrige enheter inngår ved tilfeldig trekking innen strata. Utvalget suppleres fortløpende, ved konkurser e.l.

trekkes nye bedrifter. Det foretas årlig rullering av en tredjedel av de små bedriftene.

- Utvalgsfeil: Om lag 15 prosent av bedriftene i populasjonen er med i utvalget. Utvalgsbedriftene dekker om lag 80 prosent av omsetningen i populasjonen. Det er ikke beregnet mål for spredning av indeksverdier.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Ingen.
- Kjennermerker: *Ordretilgang:* Verdien av alle nye ordre og bestillinger bedriften mottar i løpet av ett kvartal på varer og tjenester den allerede har eller skal produsere. Ordre og bestillinger på handelsvarer, dvs. varer bedriften ikke selv produserer, medregnes ikke. Ordre fra annen bedrift i samme foretak medregnes ikke dersom bedriften driver i samme bransje (næringshovedgruppe). Verdien er eksklusiv merverdiavgift og eventuelle andre vareavgifter. Emballasje- og transportutgifter er inkludert dersom de inngår i fakturaen. *Ordreserver:* Verdien av alle bedriftens påbegynte og ikke påbegynte ordre, målt ved kvartalets utløp. Ordrene fordeles på hjemme- og eksportmarked.
- Innsamlingsmetode: Spørreskjema, postal undersøkelse, med preutfylte tall for foregående kvartal. Utsending ved kvartalets utløp.
- Oppgavegiver: Bedrift.
- Svarprosent: 95 prosent ved publisering.
- Revisjon: Data kontrolleres for ekstreme verdier og logiske feil. Manuell revisjon av kritiske enheter, dvs. enheter med stor innflytelse på aggregerte resultater. Disse kontaktes ved ikke-akseptable avvik eller ved uklarheter i det utfylte skjema. Maskinell revisjon av mindre bedrifter.
- Håndtering av totalt og partielt frafall: Totalfracfall imputeres maskinelt ut fra tidligere rapporterte tall og rapporterte tall fra andre bedrifter i samme næring. Ved partielle frafall brukes manuelle korreksjonsrutiner. Om nødvendig kontaktes oppgavegiver.
- Makrokontroller: Data fra statistikken sammenholdes og kontrolleres mot data fra Omsetningsstatistikk for industrien, Produksjonsindeksen og prisstatistikk. I tillegg granskes hver enkelt serie før publisering, ved hjelp av figurer og tabeller. Det foretas også makrokontroller med utgangspunkt i tidsserieegenskaper til dataene; det identifiseres ved hjelp av X12ARIMA ekstremer på ulike aggregeringsnivå.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger: Standard for næringsgruppering (SN94), Nasjonalregnskapets sektorgruppering, Sluttbrukerkategorier (EUROSTAT).
- Analyseenhet: Bedrift.
- Estimeringsmetode: Utvalgets data blåses opp til populasjonsnivå ved hjelp av rateestimator. For publiseringsformål beregnes elementære verdiindekser beregnet på grunnlag av de estimerte populasjonstallene. Basisår er 1995.
- Sesongjustering: Justerte tall beregnes ved bruk av X12ARIMA. Det brukes en multiplikativ modell. Seriene justeres direkte og det benyttes løpende korrigeringsfaktorer.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid: Innsendingsfrist 13 dager etter kvartalets utløp. Publisering om lag 4 uker etter innsendingsfrist.
- Tilgjengelighet: Statistikken offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er <http://www.ssb.no/osi/>. Dessuten publiseres statistikken i Statistisk månedshefte og i Statistisk årbok. Tallene er tilgjengelige for enkelte eksterne brukere i referansedatabasen under ORDRE_INDUSTRI.
- Publiseringsform og publiseringsnivå: Ordretilgang og ordreserver publiseres i tabeller som viser ujusterte serier og trendserier på indeksform. Seriene som utgis er totaler for alle næringer og serier på 2- eller 3-sifret nivå (SN94), eller grupper av slike. Dessuten publiseres det for enkelte næringer tall brutt ned på eksport og innenlands.
- Historiske serier: Serier tilbake til 1986 ligger på Internett.

Kobling til annen statistikk:

Bruker tall fra Omsetningsstatistikken for industrien til å estimere populasjonstall.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Bakken, P. og J. A. Osnes, (1998): Kvartalsvis ordrestatistikk, Notater 98/36, Statistisk sentralbyrå.

Halle, Hans K. (1980): Deflatering av ordrestatistikken, Interne notater 80/6, Statistisk sentralbyrå.

Priser på elektrisk kraft**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon: Utenrikshandel, energi og industristatistikk (230).

- Produktnummer: 2393.
- Emne: 10.08.10 Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning.
- Formål: Vise et tverrsnitt av kraftprisene i sluttbruker- og engrosmarkedet, og utviklinga i disse prisene.
- Hyppighet: Kvartalsvis.
- Historikk: Data for statistikken har blitt innhentet fra 1. kvartal 1998 og ble da publisert for første gang.
- Lovhjemmel: Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3.
- Internasjonal forankring: Ingen.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Undersøkelsen omfatter energiverkene i elektrisitetsforsyningen (40.10 i SN94). En totaltelling vil representere om lag 342 elverk.
- Observasjonsenhet: Energiverk.
- Utvalg: Undersøkelsen består av et utvalg på om lag 66 elverk som blant annet består av de største kraftprodusentene og distributørene.
- Utvalgsfeil: Om lag 19 prosent av enhetene i populasjonen er med i utvalget. Men fordi de største elverkene er med, er dekningsgraden drøyt 60 prosent.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Det innhentes kraftpris og kvanta inndelt etter ulike næringer basert på Standard for næringsgruppering 1994 (SN94). Det er også inndelt etter ulike kontraktskategorier (variabel pris, fast pris osv.).
- Kjennemerker: Priser på elektrisk kraft eksklusive offentlige avgifter (forbruksavgift på elektrisk kraft og merverdiavgift) og eksklusive nettleie. Statistikken måler dermed bare den konkurranseutsatte delen av kraftforsyningen. Målingen skjer i den uken som inkluderer den 8. midt i kvartalet.
- Innsamlingsmetode: Postal innsending av skjema. Skjema sendes ut i måleuken. Det sendes ikke ut før fordi oppgavegiverne ikke har alle nødvendige data før en tid etter måleuken. Frist for innsending om lag 4 uker etter måleuken.
- Oppgavegiver: Enhet er lik observasjonsenhet.
- Svarprosent: 92-95 prosent.

- **Revisjon:**
Det er lagt inn kontroller i Excel regneark for sjekk av ekstremverdier. Konsistensen i rapportert datamateriale sjekkes også, samt at det kontrolleres mot tidligere oppgitte data. Ved mistenkelige data kontaktes oppgavegiver pr. telefon.
- **Håndtering av totalt og partielt frafall:**
Elverk som etter puring ikke svarer i det hele tatt imputeres ikke. Ved partielle frafall inkluderes det som er rapportert i statistikken. Dette gjelder så lenge både pris og kvanta er rapportert (må ha kvanta for å vekte) for de ulike næringer og kontraktstyper.
- **Makrokontroller:**
Prisene sammenholdes med spotprisene hos Nord Pool ASA og Konkurransetilsynets oversikt over kraftpriser til husholdninger. Oppgitte kvanta sammenholdes med årlig elektrisitetsstatistikk.

Beregninger:

- **Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:**
Noen av kontraktstypene slås sammen. Ellers brukes inndelinga i næringer som nevnt under innsamlingsgrupperinger over.
- **Analyseenhet:**
Elverk.
- **Estimeringsmetode:**
Gjennomsnittspriser (nivå) beregnes ut fra rapporterte priser og tilhørende kvanta som brukes som vekter. Prosentvis vekst fra tidligere perioder regnes også ut.
- **Sesongjustering:**
Ingen.

Publisering:

- **Produksjons-/publiseringstid:**
Produksjonstiden er 3-4 uker. Publiseringstiden 7-8 uker.
- **Tilgjengelighet:**
Dagens statistikk, Internett på <http://www.ssb.no/elkraftind/>
- **Publiseringsform og publiseringsnivå:**
Tabellene viser priser på elektrisk kraft både i sluttbruker- og engrosmarkedet. I sluttbrukermarkedet er det kraftpriser til følgende sluttbrukere: husholdninger, tjenesteytende næringer, industri (unntatt kraftintensiv industri) og kraftintensiv industri. I engrosmarkedet er det priser for salg av engroskraft og kraft tilgang. Prisene er også delt inn etter ulike kontraktstyper (bl.a. variabel og fastpriskontrakter) for begge markeder.
- **Historiske serier:**
Statistikken er publisert hvert kvartal siden 1. kvartal 1998.

Kobling til annen statistikk:

Skal etter hvert benytte produsentprisindeksen. Opplysningene kan videre benyttes i nasjonalregnskapet og konsumprisindeksen.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Lindstrøm, J. (1998): Dokumentasjon: Kvartalsvis kraftprisstatistikk, Notater 98/12, Statistisk sentralbyrå.

Produksjonsindeks for olje- og gassutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning

Generelt:

- **Ansvarlig seksjon:**
Økonomiske indikatorer (240).
- **Produktnr:**
2520.
- **Emne:**
08.04 Produksjonsindekser.
- **Formål:**
Måle utviklingen i volumproduksjonen innen olje- og gassutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning.
- **Hyppighet:**
Månedlig.
- **Historikk:**
Den månedlige produksjonsindeksen ble satt i regulær produksjon i 1933.
- **Lovhjemmel:**
Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3.
- **Internasjonal forankring:**
I henhold til krav gjennom EØS-avtalen er Norge, ved SSB, pålagt å produsere og rapportere tall fra denne til Eurostat.
Rådsforordning (EU) nr. 1165/98 av 19. mai 1998 om korttidsstatistikk. (Council Regulation (EC) No 1165/98 of 19 May 1998 concerning short-term statistics) definerer krav til denne statistikken.

Populasjon og utvalg:

- **Populasjon:**
Bedrifter i næringene bergverksdrift (10, 12-14), olje- og gassutvinning (11), industri 10-37 og kraftforsyning (40). Se Standard for næringsgruppering 1994 (SN94) for nærmere om næringsklassifiseringen. Trekkpopulasjonen omfatter ikke enheter med 10 eller færre sysselsatte.
- **Observasjonsenhet:**
Bedrift, bransjeenhet, foretak.
- **Utvalg:**
Utvalget omfatter om lag 2 000 bedrifter. Alle bedrifter med minst 100 sysselsatte inngår fast i undersøkelsen. Det trekkes et utvalg av bedrifter mellom 10 og 100 sysselsatte, på bakgrunn av optimal fordeling på stratumnivå. Utvalget

oppdateres årlig. For om lag 200 av bedriftene hentes data (for elektrisitetsproduksjon) fra totaltellingen Månedlig elektrisitetstatistikk ved seksjon 230.

- Utvalgsfeil:
Om lag 18 prosent av bedriftene i populasjonen er omfattet av utvalget. Samlet dekker disse enhetene vel 77 prosent av bearbeidingsverdi til faktorpris. Det er ikke beregnet utvalgsusikkerhet for denne undersøkelsen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
HS (Harmonized System).
- Kjennemerker:
I produksjonsindeksen brukes det to tilnærminger (basisinformasjon) for å måle produksjonen: I næring 10-21, 23-27, 29.7, 31.3, 36 og 40 benyttes produksjon av de viktigste produktene til bedriftene. I næring 22, 28-35 unntatt 29.7 og 31.3 benyttes timeverk for produksjonsarbeidere og funksjonærer.
- Innsamlingsmetode:
Spørreskjema, postal undersøkelse. Skjema sendes ut ved månedens utløp. Data for elektrisitetsproduksjonen mottas elektronisk fra ansvarlig seksjon.
- Oppgavegiver:
Bedrift, bransjeenhet, foretak.
- Svarprosent:
Om lag 95 prosent.
- Revisjon:
Det foretas kontroller for dubletter, registreringsfeil mv. Det foretas videre kontroller for ekstremverdier i mikrodata. Revisjonsarbeidet omfatter også kontroller på aggregert nivå ved bruk av tidsserieanalyse.
- Håndtering av totalt og partielt frafall:
Ved frafall av kritiske oppgaver, dvs. oppgaver med stor betydning for aggregerte resultater, eller antatte logiske feil i data kontaktes oppgavegiver. Det tas kontakt med oppgavegiver ved antatte feil i kritiske verdier (har stor betydning for aggregerte resultater). Partielle frafall imputeres manuelt. Det tas kontakt med oppgavegivere for kritiske enheter som ikke kommer inn i tide. Ved totalfrafall benyttes tvangsmulkt. Manglende oppgaver imputeres maskinelt.
- Makrokontroll:
Produksjonsindeksen sammenholdes med annen statistikk som kvartalsvis ordre- og lagerstatistikk, kvartalsvis investeringsstatistikk og konjunkturbarometeret. Opplysningene fra disse statistikkene vurderes opp mot utviklingstrekk på næringsnivå i produksjonsindeksen. Statistikk over utenrikshandel med varer anvendes også i tilsvarende kontroller og i kontrollarbeider på noe mer detaljert nivå.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
SN94
Sluttbrukerkategorier (EUROSTAT).
- Analyseenheter:
Bedrift.
- Estimeringsmetode:
Kjedet Laspeyres-indeks med 1995 som basisår. Bearbeidingsverdi til faktorpris (fra årlig industristatistikk) framskrives (kjedeindeks) med indikatorer for fysisk produksjon av viktige varer for bedriften eller med timeverksinnsats (sum timeverk for bedriftens ansatte) i næringer hvor produksjonen ikke er tilstrekkelig homogen til å måles direkte. I noen få tilfeller brukes også innsatsfaktorer.
- Sesongjustering:
Indeksens aggregater sesongjusteres ved bruk av X12ARIMA. Det brukes en multiplikativ modell. Seriene prekorrigeres for månedslengde, antall virkedager, påskeeffekter og ekstreme verdier. Sesongjusteringen skjer indirekte og det benyttes løpende korrigeringsfaktorer. Rutinene ajourholdes årlig.

Publisering

- Produksjons-/publiseringstid:
Produksjonsoppgava har normalt innsendingsfrist den 15. i påfølgende måned, og statistikken publiseres normalt om lag 5 uker etter månedens utløp.
- Tilgjengelighet:
Statistikken offentliggjøres på Internett som Dagens statistikk. Statistikkens Internett-adresse er <http://www.ssb.no/pii/>. Tallene er lagret i referansedatabasen under PRODUKSJON_INDU.
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Det publiseres totaler, indekser på 2-sifret næringsnivå (SN94) og i enkelte tilfelle på 3-sifret nivå eller grupper av slike. For analytiske formål publiseres tall etter sluttbrukerkategorier. Publiseringen omfatter sesongjusterte og uke-korrigerede indekser, råindekser (ujusterte/original) og trendtall.
- Historiske serier:
Serier tilbake til 1986 foreligger elektronisk etter SN94. Serier for perioden 1980-1995 foreligger etter SN83 (ISIC, Rev.2).

Kobling til annen statistikk :

Resultater fra produksjonsindeksen overføres til nasjonalregnskapet. Vekter i produksjonsindeksen er hentet fra årlig industristatistikk. Det brukes tall fra månedlig elektrisitetsstatistikk fra S230 som målestokk på kraftproduksjonen i Norge. Tall over forbruk av elektrisk kraft innen kraftintensiv industri benyttes i månedlig elektrisitetsstatistikk.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur :

Sørensen, E. (1998) : Produksjonsindeksen for industrien, Notater 98/44, Statistisk sentralbyrå.

Rodriguez, J. (1997) : Sesongjustering i praksis - en innføring , Notater 97/29, Statistisk sentralbyrå.

Salg av petroleumsprodukter

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Utenrikshandel, energi og industristatistikk (230).
- Produktnummer: 2410.
- Emne: 10.07 Industri (petroleumsprodukter).
- Formål: Vise salg av petroleumsprodukter fordelt på kjøpergrupper, fylker og totalt i Norge. Målt i antall solgte liter. Sammenligne de enkelte selskapers salgstall (oppdragsdata).
- Hyppighet: Månedlig.
- Historikk: Fram til 1973 innhentet Handelsdepartementets beredskapsavdeling oppgaver fra oljeselskapene over salg av oljeprodukter fordelt på fylker og enkelte kjøper-/forbrukergrupper. Dette ble samlet i statistiske tabeller en gang i året. Fra 1973 ble denne oppgava erstattet av månedlige tabeller produsert i SSB. Dette var et resultat av et samarbeidsprosjekt mellom SSB, Handelsdepartementet, Norsk petroleumsinstitutt (NP) og de markedsførende oljeselskaper. Ut fra erfaringer og endrede forhold er statistikken blitt forandret i detalj flere ganger siden 1973. Statistikken er et oppdrag fra Norsk petroleumsinstitutt på vegne av oljeselskapene i Norge. NP har opphavs- og eiendomsrett til statistikken. Det er inngått avtale med SSB om publisering av deler av den som derved inngår i Norges offisielle statistikk.
- Lovhjemmel: Ingen. Frivillig undersøkelse (oppdrag).
- Internasjonal forankring: Statistikken har ingen internasjonal forankring.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Alle oljeselskap som selger petroleumsprodukter i Norge og som er medlem av NP. Smøreolje-importører, lokale oljeselskaper mv. med salg over en viss minstegrense, gir ei forenklet oppgave. I tillegg fanges andre forhandleres samt eventuelle forbrukeres direkte import opp gjennom utenrikshandelsstatistikken.
- Observasjonsenhet: Foretak (hovedkontor).

- Utvalg: Utvalget omfatter om lag 9 oljeselskap (komplett inndata) og 3 smøreoljeselskap (forenklet oppgave), samt en rekke "småselskapers" direkteimport.
- Utvalgsfeil: Full telling, men se omtale under populasjon.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Selskapene oppgir salg pr. produkt, fylke, kjøpergruppe. Inndeling i kjøpergrupper etter egen standard utarbeidet i samarbeid med NP og selskapene.
- Kjennermerker: Antall solgte liter registreres i det fylket den fysiske leveringen finner sted. Kjøpers hovedbeskjeftigelse, målt etter omsetning, avgjør innenfor hvilken kjøpergruppe (næring) salget plasseres i. Statistikken omfatter leveringer i Norge (inkl. Svalbard, Bjørnøya og Jan Mayen) og på norsk kontinentalsokkel. Leveranser til norske skip og fly i utlandet er ikke med. Vanlig eksport registreres ikke selv om salget skjer fob norsk havn.
- Innsamlingsmetode: 1) Data på disketter og via elektronisk overføring 2) Skjema, postalt (faks).
- Oppgavegiver: Observasjonsenhet.
- Svarprosent: Som oftest 100 prosent.
- Revisjon: Totalsalget fra hvert selskap blir kontrollert mot kontrollark vi får fra selskapene sammen med datafilene. Ellers kontrollerer selskapene at den ferdige statistikken er i samsvar med deres tall. Selskapene mottar tabeller over eget salg, totalt salg og markedsandeler.
- Håndtering av totalt og partielt frafall: Hvis et selskap ikke leverer data i tide, kopieres fjorårets tall for samme måned.
- Makrokontroller: Ingen.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger: Kjøpergruppene blir samlet i hovedgrupper (jordbruk, fiske, industri, bergverk, olje- og gassutvinning, transport osv) for tabellene brukt i SSBs publikasjoner.
- Analyseenhet: Foretak.
- Estimeringsmetode: Ingen.
- Sesongjustering: Ingen.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid: Innsendingsfrist den 13. hver måned og statistikken har utsendingsfrist (til selskapene) den 15. samme måned. Tallene publiseres normalt uka etter innsendingsfristen.
- Tilgjengelighet: Statistikken offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er <http://www.ssb.no//petroleumsalg/>. Tallene er tilgjengelige for enkelte eksterne brukere i referansedatabasen under PETROLEUM. Ellers publiseres statistikken i Statistisk månedshefte og i NOS Energistatistikk.
- Publiseringsform og publiseringsnivå: Petroleumsstatistikken publiseres i tabeller som viser salg av forskjellige petroleumsprodukter i antall liter enten fordelt på fylker eller på kjøpergrupper eller totalt.
- Historiske serier: Serier tilbake til 1952 ligger på Internett.

Kobling til annen statistikk:

Inngår i datagrunnlaget til energiregnskapet og energibalansen.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Dokumentasjon av statistikken er ikke tidligere publisert.

Vannmagasinenes fyllingsgrad**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon: Utenrikshandel, energi og industristatistikk (230).
- Produktnummer: 2393.
- Emne: 10.08.10 Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning.
- Formål: Vise fyllingsgraden i vannmagasinene i Norge.
- Hyppighet: Ukentlig.
- Historikk: Statistikken startet først opp med månedlig publisering fra juli 1994. Fra april 1995 er den publisert ukentlig. Det er også laget mediantall for perioden 1982-1991 på ukenivå.
- Lovhjemmel: Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3.
- Internasjonal forankring: Statistikken publiseres på samme tidspunkt som den svenske vannmagasinstatistikken publiseres. Dette gjøres fordi landene utgjør et felles el-børsområde for kraft.
-

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Alle vannmagasiner i landet. Produksjon og distribusjon av elektrisitet (SN94: 40.1).
- Observasjonsenhet: Vannmagasiner.
- Utvalg: Undersøkelsen er lagt opp som en fulltelling. Det innhentes imidlertid ikke oppgaver for noen mindre magasiner, som til sammen har vel 2 prosent av magasinkapasiteten.
- Utvalgsfeil: Minimalt.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Ingen.
- Kjennemerker: Statistikken viser fyllingsgrad i prosent, samt magasinkapasitet og magasininnhold i giga-watt-timer (GWh).
- Innsamlingsmetode: Data samles inn og bearbeides i Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og rapporteres til SSB.
- Oppgavegiver: Enhet er lik observasjonsenhet.
- Svarprosent: Til NVE: 99 prosent.
- Håndtering av totalt og partielt frafall: Det er minimalt med frafall i denne statistikken. Ved frafall imputeres det ikke. Svarprosenten oppgis ved hver publisering.
- Makrokontroller: Sammenligner med fyllingsgraden uka før og i tilsvarende uke tidligere år.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger: Undersøkelsen viser fyllingsgraden aggregert for hele landet, og pr. område. Områdeinndelingen er basert på ei gruppering av vassdrag:
  - Område 1 omfatter Østlandet og deler av Sørlandet.
  - Område 2 omfatter Sørlandet og mesteparten av Vestlandet.
  - Område 3 omfatter Møre og Romsdal, Trøndelagsfylkene og Nord-Norge.
- Analyseenhet: Som observasjonsenheten.
- Estimeringsmetode: Det beregnes en aggregert fyllingsgrad for hele landet og pr. område på grunnlag av data om fyllingsgraden i enkeltmagasinene. Energiinnholdet i vannet (i GWh) beregnes ut fra den aggregerte fyllingsgraden for landet og pr. område.
- Sesongjustering: Ingen.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Hver onsdag klokken 14.45 offentliggjøres fyllingsgraden på Internett. Tallene gjelder da pr. mandag samme uke. Den sendes på dette tidspunktet også ut på telefaks til de som abonnerer på disse opplysningene.
- Tilgjengelighet:
Dagens statistikk, Internett på <http://www.ssb.no/vannmag/>, og i referansedatabasen under VANNMAGASIN.
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Prosentvis fyllingsgrad, magasin kapasitet (i GWh) og magasininnhold (i GWh) for hele landet og per område.
- Historiske serier:
Mediantall for perioden 1982-1991 på ukenivå.
Månedlige tall fra juli 1994 til april 1995.
Ukentlige tall fra april 1995 og framover.

Kobling til annen statistikk:

Elektrisitetsstatistikk.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Bøeng, A. C., O. T. Djupskås og E. Hoffart, (1996): Energistatistikk: Dokumentasjon av produksjonsrutiner, Notater 96/12, Statistisk sentralbyrå.

5.4 Konsum**Detaljomssetningsindeks****Generelt:**

- Ansvarlig seksjon:
Bygg- og tjenestestatistikk (460).
- Produktnummer:
6770.
- Emne:
08.03.20 Omsetning.
- Formål:
Måle endring i verdi og volum av omsetning for bedrifter innen detaljhandel.
- Hyppighet:
Månedlig.
- Historikk:
Data siden 1936.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3.
- Internasjonal forankring:
Rådsforordning (EF) nr. 1165/98 av 19. mai 1998.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Alle bedrifter innen næringene Detaljhandel, unntatt handel med motorkjøretøyer og motorsykler, reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk (SN94: 52.1-52.6).

- Observasjonsenhet:
Bedrift.
- Utvalg:
Panel med totalt rundt 4 500 bedrifter. Alle bedrifter er trekkbare. Bedriftene stratifiseres etter næring, bedriftstype, alder og omsetning. Etter alder deles populasjonen inn i 3 grupper. Både i den eldste og i den mellomste aldersgruppa blir alltid de syv bedriftene i populasjonen med størst omsetning trukket med i utvalget. Disse 7 bedriftene utgjør en egen omsetningsgruppe både for en- og flerbedriftsforetakene for hver næringsundergruppe (4- eller 5-siffer NACE). Disse omsetningsgruppene blir dermed fulltellingsstrata. For de øvrige strata trekkes minst 4 bedrifter hvis det er så mange. Ved trekking tas hensyn til fordeling på geografisk område og kommune. Størrelsen på utvalget for de ulike næringsundergruppene har blitt justert ut fra hvordan indeksen avviker mot Omsetningsstatistikk for varehandel og reparasjon av kjøretøyer og husholdningsapparater og den årlige strukturstatistikk for varehandel. I 1997 ble utvalget justert på bakgrunn av beregninger av utvalgsstandardavvik. Nevnte omsetningsstatistikk legges til grunn ved rullering av utvalget. Det rulleres 2 ganger i året med 2. termin og 5. termin i omsetningsstatistikken som grunnlag. Bedrifter som har vært med i utvalget i 4 år skiftes ut dersom de ikke tilhører et fulltellingsstrata.
- Utvalgsfeil:
Utvalget dekker rundt 30 prosent av omsetningen i populasjonen. Relativt utvalgsstandardavvik for totalindeksen er estimert til om lag 1,1 prosent. Utvalget utgjør om lag 20 prosent av bedriftene i populasjonen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennemerker:
Omsetning eks. merverdiavgift.
- Innsamlingsmetode:
Postalt spørreskjema. Skjema for måned m sendes ut en av de siste dagene i denne måneden. Frist for innsending den 12. i måned $m + 1$.
- Oppgavegiver:
Bedrift.
- Svarprosent:
Om lag 94 prosent ved publisering av endelige tall. Rundt 86 prosent når foreløpige tall utgis.
- Revisjon:
Det er lagt inn matematiske og logiske kontroller i dataregistreringsrutinen. Summeringsfeil og manglende harmoni mellom oppgitt omsetning og utgående merverdiavgift oppdages. Omsetning sammenlignes med tall fra Omsetningsstatistikk for detaljhandel.
- Håndtering av frafall:
Bedrifter med frafall pures og ilegges tvangs-

mulkt. Store bedrifter som ikke svarer pures også over telefon like før publisering. Bedrifter som ikke svarer behandles på samme måte som bedrifter som ikke er med i utvalget. Det vil si at de tildeles samme prosentvise endring i omsetning som gjennomsnittsendringen for stratum bedriftene tilhører.

- Makrokontroll:
Næringsvise og stratumvise omsetningstall sammenlignes med tilsvarende tall for forrige måned og for samme måned ett år tilbake. Ved stor endring i et stratum eller næring kontrolleres enhetene med størst endring i det aktuelle stratum/næring nærmere og kontaktes eventuelt over telefon.

Beregninger:

- Bearbeidings- og aggregeringsgrupperinger:
Inndeling i identiske, tilgangs- og overgangsbedrifter. Disse begrepene er definert i Notater 93/17 Detaljometningsindeksen. De identiske bedriftene stratifiseres etter kjennemerkene næring, bedriftstype, alder og omsetning.
- Analyseenheter:
Bedrift.
- Estimeringsmetode:
Rateestimator. Som oppblåsningsfaktor for identiske bedrifter i et stratum benyttes forholdet mellom populasjonens og utvalgets omsetning innen dette stratum.
- Sesongjustering:
Volumindeksene sesongjusteres. Benytter X12ARIMA med løpende korrigeringsfaktor og en multiplikativ modell. Det prekorrigeres for påske. Sesongjusteringen er direkte.

Publisering:

- Produksjons- og publiseringstid:
Foreløpige tall for måned m publiseres den 23. i måned $m + 1$. Produksjonstiden for endelige tall er om lag 3 uker. Disse tallene publiseres i den første fulle uke i måned $m + 2$.
- Tilgjengelighet:
<http://www.ssb.no/doi>
- Publiseringsform/nivå:
Verdi- og volumindekser på NACE. Verdiindekser publiseres på 2-, 3- og 4-sifret næringsnivå, samt noen næringer på 5-sifret nivå. Ujusterte og sesongjusterte volumindekser publiseres kun på 2-, 3- og 4-sifret næringsnivå.
- Historiske serier:
Indeksen er publisert siden 1936. Etter NACE er indeksen tilbakeregnet til 1974 for de fleste næringshovedgrupper og for totalindeksen. Fra og med 1995 er indeksen beregnet etter ny næringsstandard.

Kobling til annen statistikk:

Brukes i nasjonalregnskapet. Prisstatisikk for detaljhandel benyttes ved beregning av volumindeks. Data fra Skattedirektoratets oppgaveregister benyttes til å beregne omsetningsandel for tilgangsbedrifter.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Næs, P. og L. Solheim, (1993):
Detaljometningsindeksen, Notater 93/17.

Seliussen, I. (1997): Utvalgsstandardavvik i detaljometningsindeksen, Rapporter 97/24.

Omsetningsstatistikk. Varehandel og reparasjon av kjøretøyer og husholdningsapparater

Generelt:

- Ansvarlig seksjon:
Bygg- og tjenestestatistikk (460).
- Produktnr.:
4700.
- Emne:
10.10 Varehandel og reparasjonsvirksomhet.
- Formål:
Kartlegge nivå og utvikling i omsetningen innen varehandel.
- Hyppighet:
Tomånedlig (januar/februar osv.).
- Historikk:
Første gang utgitt i 1993, men da kun for ISIC-næring 62.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven § 3-2.
- Internasjonal forankring:
Statistikken kreves i EUs lovforordning nr. 1165/98. Bortsett fra at tall utgis tomånedlig, mens det ifølge forordningen skal publiseres hvert kvartal.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Enheter innen næringshovedområdet Varehandel, reparasjon av kjøretøyer og husholdningsapparater (SN94:G) bortsett fra næringshovedgruppa Agenturhandel (SN94:51.1).
- Observasjonsenhet:
Momspliktig enhet.
- Utvalg:
Totaltelling.
- Utvalgsfeil:
Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.

- **Kjennemerke:**
Innrapportert omsetning, grunnlag for investeringsavgift og diverse avgifter.
- **Innsamlingsmetode:**
Registerbasert. Omsetningsoppgaveskjema sendes av de avgiftspliktige til de respektive fylkesskattekontorene, som overfører tall til Skattedirektoratet en gang i uka. SSB mottar data fra Oppgaveregisteret i Skattedirektoratet tre ganger for hver termin.
- **Oppgavegiver:**
Momspliktig enhet.
- **Svarprosent:**
Rundt 99 prosent ved første publisering, 100 prosent ved tredje kjøring.
- **Revisjon:**
Opplysninger kontrolleres i Manntallet for merverdiavgiftspliktige innarbeidet i BoF, Enhetsregisteret, Arbeidsgiverregisteret, Årsstatistikk og mot utvalget i Detaljomsetningsindeksen.
- **Håndtering av frafall:**
Fylkesskattekontoret ringes opp ved frafall av store enheter. Ellers imputeres ved første og andre gangs kjøring. Manglende omsetning for bedrifter som er aktive og tilknyttet et aktivt momsnummer i både statistikkterminen og foregående termin. I imputeringen gis disse bedriftene samme prosentvise omsetningsendring som den prosentvise endringa i totalomsetningen for bedrifter som har registrert omsetning i disse to terminene. Omsetningsendringen beregnes på 5-sifret NACE-næring. Ved tredje (og siste) gangs kjøring imputeres ikke.
- **Makrokontroll:**
Omsetning for næring sammenlignes med forutgående termin og samme termin året før. Endring sammenlignes med Detaljomsetningsindeksen, førstegangsregistrerte personbiler.

Beregninger:

- **Bearbeidings- og aggregeringsgrupperinger:**
SN94.
- **Analyseenhet:**
Bedrift.
- **Estimeringsmetode:**
Nivå tall. Momsenhetens tall fordeles på de tilhørende aktive bedriftene i henhold til omsetning i siste årsfil fra BoF eller i henhold til Arbeidsgiver-/arbeidstakerregister i tilfeller hvor tall i sistnevnte er mer oppdatert.
- **Sesongjustering:**
Ingen.

Publisering:

- **Produksjons- og publiseringstid:**
Innsendingsfrist til Fylkesskattekontoret er 1 måned og 10 dager etter terminens utløp. Oversendes SSB om lag 7 uker deretter.

Produksjonstiden er 8-10 uker.

Førstegangspubliseringsom lag 24 uker etter statistikkperiodens utløp. Tall revideres når nye data for termin mottas fra Skattedirektoratet. Reviderte tall utgis henholdsvis 2 og 4 måneder etter førstegangspubliseringsom lag.

- **Tilgjengelighet:**
<http://www.ssb.no/vroms>.
- **Publiseringsform og nivå:**
Total terminomsetning i millioner kroner på 5-sifret NACE-næring. Fylkesvis på 2-sifret nivå. På oppdrag er tall også tilgjengelig på detaljert regionalt nivå (kommune, postnr. osv.).
- **Historiske serier:**
Statistikken er publisert for ISIC-næring 62 Detaljhandel i perioden 1993 - 1995. Publisert i henhold til ny næringsstandard siden 1995.

Kobling til annen statistikk:

Statistikken utarbeides samtidig som statistikk for andre merverdiavgiftspliktige næringer.

Henter fordelingsnøkler for omsetning for bedrifter innen foretak fra årsfila i BoF.

Bruker sysselsetting fra Arbeidsgiver/-arbeidstakerregisteret.

Handels- og servicenæringa anvender statistikken til sine prognoser.

Dokumentasjon:

Ukens statistikk 42/94, 11.

Personbilregistreringer, førstegangs**Generelt:**

- **Ansvarlig seksjon:**
Bygg- og tjenestestatistikk (460)
- **Produktnummer:**
Ikke relevant.
- **Emne:**
Ikke relevant.
- **Formål:**
Måle antall førstegangsregistrerte biler.
- **Hyppighet:**
Månedlig.
- **Historikk:**
Registrering av kjøretøy i Norge begynte rundt 1913. I 1966 ble statistikk for bestanden av kjøretøy utgitt med tall tilbake til 1913. Statistikk over førstegangsregistrering av personbil utgitt første gang i 1973.
- **Lovhjemmel:**
Statistikkloven § 3-2. Vegdirektoratet innhenter data med hjemmel i Vegtrafikkloven av 18/6-1965.
- **Internasjonal forankring:**
Rådsforordning (EF) nr. 1165/98 av 19. mai 1998.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Alle førstegangsregistrerte personbiler i statistikkmåned.
- Observasjonsenhet:
For Vegdirektoratet: Førstegangsregistrert personbil. For SSB: Vegdirektoratet.
- Utvalg:
Totaltelling.
- Utvalgsfeil:
Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Vegdirektoratet innhenter opplysninger i henhold til Forskrift av 25/1-1990.
- Kjennermerker:
Vegdirektoratet innhenter detaljerte data om eier, bilens tekniske spesifikasjoner, mål og lasteevne. SSB innhenter ingen kjennermerker.
- Innsamlingsmetode:
Personbil registreres direkte i databasen Autosys hos den lokale trafikkstasjon. SSB innhenter månedlige totaltall fra Vegdirektoratet over telefon.
- Oppgavegiver:
Bileier til Vegdirektoratet, som så leverer oppgave til SSB.
- Svarprosent:
100 prosent.
- Revisjon:
Ikke relevant.
- Håndtering av totalt og partielt frafall:
Ikke relevant.
- Makrokontroller:
Resultatet av indeksskjøring kontrolleres.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
Ingen.
- Analyseenheter:
Personbil.
- Estimeringsmetode:
Ikke relevant.
- Sesongjustering:
Benytter X12ARIMA med løpende korrigeringsfaktor og en multiplikativ modell. Sesongjusteringen er direkte.

Publisering:

- Produksjons- og publiseringstid:
Statistikk for måned m publiseres den første virkedag i måned $m + 1$.
- Tilgjengelighet:
På nøkkeltallsiden i Dagens statistikk:
<http://www.ssb.no>
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Ujusterte og sesongjusterte totaltall, samt trend.

Publiseres kun på Nøkkeltallsiden i Dagens statistikk. Oversendes EUROSTAT.

- Historiske serier:
Går ubrutt tilbake til 1973.

Kobling til annen statistikk:

- Ingen

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Forskrift om krav til kjøretøy fastsatt av Vegdirektoratet 25. januar 1990 med hjemmel i vegtrafikkloven av 18. juni 1965.

Pham D. Q. (1998): Sesongjustering av tidsserier i Statistisk sentralbyrå. En sammenligning mellom X11 ARIMA og X12 ARIMA. Notater 98/20, Statistisk sentralbyrå.

Rodriguez J. (1993): Drøfting av sentrale rutiner ved bruken av X11ARIMA, Interne notater 93/29, Statistisk sentralbyrå.

Varekonsumindeksen**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon:
Nasjonalregnskap (210).
- Produktnummer:
1774.
- Emne:
08.03 Verdi- og volumindekser.
- Formål:
Angi den kortsiktige utviklinga i husholdningens varekonsum.
- Hyppighet:
Månedlig.
- Historikk:
Innføring av ny standard for næringsgruppering (SN94) medførte at detaljomsetningsindeksen fra og med januar 1996 ikke lenger inkluderte salg av biler og salg fra bensinstasjoner. Blant annet for å bøte på denne mangelen ble varekonsumindeksen etablert, med første gangs publisering januar 1998.
- Lovhjemmel:
Det vises til de lovhemler som gjelder for de ulike statistikkilder som inngår i beregningen av indeksen.
- Internasjonal forankring:
Statistikken har ingen internasjonal forankring.

Statistikkgrunnlag:

Detaljomsetningsindeksen (se egen omtale pkt. 5.6.1) benyttes i utgangspunktet som kilde for de varer som omsettes innen detaljhandelsnæringa. For de ulike varer benyttes det detaljerte bransjeindekser basert på produktkryssløpet i årlig nasjonalregnskap. Unntak gjelder for nytelsesmidlene mineralvann, øl og tobakk. For mineralvann og øl benyttes omsetningsoppgaver

fra Norsk Bryggeri- og Mineralvannindustri forening. For beregningen av tobakkskjøpene benyttes volumoppgaver fra Avgiftsdirektoratet. For husholdningenes kjøp av motorkjøretøyer benyttes Vegdirektoratets tall for nyregistrerte personbiler og motorsykler (se og egen omtale av denne statistikken, pkt 5.6.3). Tall for nyregistrerte personbiler 3 år tilbake i tid er lagt til grunn ved beregningen av husholdningens kjøp av brukte biler fra næringslivet. For husholdningenes konsum av bensin og fyringsoljer benyttes Petroleumsstatistikken (se omtale pkt 5.5.11), mens den månedlige elektrisitetsstatistikken er kilden i beregningen av husholdningenes konsum av elektrisitet (se omtale pkt. 5.5.1). Kvaliteten eller usikkerheten i varekonsumindeksen avhenger først og fremst av usikkerheten i kildematerialet. Det metodiske opplegget ved beregningen av indeksen er også i seg selv en kilde til usikkerhet i indeksen.

Beregninger:

Det er lagt til grunn de samme metoder og definisjoner ved utarbeidelsen av varekonsumindeksen som ved utarbeidelsen av husholdningenes varekonsum i det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR). Vektene som benyttes ved aggregering av de ulike varegrupper er dermed identiske. Vektene er basert på informasjon fra det siste året det foreligger et endelig årlig nasjonalregnskap for. Til forskjell fra beregningen av varekonsumet i KNR, der en ut i fra en helhetsbetragtning kan gjøre manuelle justeringer på antatt usikre indikatorer, gjøres dette ikke ved beregningen av varekonsumindeksen. Denne ulike behandlingen kan gi mindre avvik mellom varekonsumindeksen og varekonsumet i KNR.

En generell omtale av metodene som benyttes ved utarbeidelsen av KNR er ført opp under omtalen av KNR, se kapittel 2. For varer der detaljomsetningsindeksen er benyttet som kilde, tar man utgangspunkt i årsregnskapets verdi for vedkommende vare i basisåret og lar utviklinga i denne størrelsen følge verdi-utviklinga i den detaljerte bransjeindeks som inngår i detaljomsetningsindeksen. Verditallet blir etter dette deflatert med relevant delindeks fra konsumprisindeksen. Fastpristallene blir så summert, og summen blir til sist indekset. Varekonsumindeksen *sesongjusteres* ved bruk av X12ARIMA. Det benyttes multiplikativ modell og justeringen skjer indirekte. Det benyttes løpende justeringsfaktorer. Rådata virkedagskorrigeres og påskekorrigeres.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid: Varekonsumindeksen publiseres parallelt med den endelige detaljomsetningsindeksen om lag 5 uker etter regnskapsmånedens utgang.
- Tilgjengelighet: Statistikken offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er <http://www.ssb.no/vki/>

- Publiseringsform og publiseringsnivå: Husholdningenes totale varekonsum publiseres i tabell som viser ujustert og sesongjustert serie på indeksform.
- Historiske serier: Serier tilbake til 1980 kan tilsendes elektronisk ved forespørsel.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Pr. i dag (juni 1999) er denne type publikasjon ikke utgitt.

5.5 Kredittmarkedet

Livs- og skadeforsikringselskaper

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Seksjon for offentlige finanser og kredittmarkedsstatistikk (250).
- Produktnummer: 2245.
- Emne: 10.13.20 Forsikring og pensjonsfond.
- Formål: Bidra med tall til nasjonalregnskapet og finansielle sektorbalanser, samt få inn resultat og balansetall for norske forsikringselskaper.
- Hyppighet: Kvartalsvis.
- Historikk: Regnskapsstatistikk for livs- og skadeforsikring ble første gang publisert i NOS Kredittmarkedsstatistikk 1912.
- Lovhjemmel: Statistikklovens §3-2.
- Internasjonal forankring: EUs Rådsforordning nr. 410/98.

Populasjon og utvalg :

- Populasjon: Det blir samlet inn regnskapsstatistikk for alle norske livs- og skadeforsikringselskaper (SN94 66.01 og 66.03) med konsesjon fra Kredittilsynet.
- Observasjonsenhet: Foretak.
- Utvalg: Totaltelling.
- Utvalgsfeil: Ingen pga. totaltelling.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Ingen.
- Kjennemerke: Det blir samlet inn resultat- og balansetall hvor enkelte av størrelsene er fordelt på innland/utland (land), valuta og sektor.

- **Innsamlingsmetode:**
SSB mottar rapportene på regneark, og legger disse inn i en felles database for Kredittilsynet, Norges Bank og SSB.
- **Oppgavegiver:**
Norske forsikringsselskaper.
- **Svarprosent:**
100 prosent.
- **Revisjon:**
Det er lagt inn kontroller i mottaket, samt at det er lagt inn kontrollrutiner ved innlegging i databasen. Videre er det laget enkelte kontrollrutiner i databasen, og tidsserier i makro og for det enkelte selskapet blir kontrollert. Hvis uoverensstemmelser oppdages, kontaktes oppgavegiver over telefon.
- **Håndtering av frafall:**
Ingen frafall.
- **Makrokontroller:**
Tidsseriene kontrolleres i makro.

Beregninger:

- **Bearbeidings- og aggregeringsgrupperinger:**
Forsikringsselskapene deles inn i to grupper; NACE 66.01 Livsforsikringsselskaper og NACE 66.03 Skadeforsikringsselskaper.
- **Analyseenhet:**
To analyseenheter; summen av alle livsforsikringsselskaper og summen av alle skadeforsikringsselskaper.
- **Estimeringsmetode:**
Ingen.
- **Sesongjustering:**
Ingen.

Publisering:

- **Produksjons-/publiseringstid:**
Produksjonstid er rundt 1 md. Publiseringstid er om lag 1,5 md.
- **Tilgjengelighet:**
Livs- og skadeforsikring blir publisert i Dagens statistikk på <http://www.ssb.no/forsikring/> og i heftet Bank- og kredittstatistikk.
- **Publiseringsform og publiseringsnivå:**
Livs- og skadeforsikring blir publisert hver for seg. Tabellene inneholder aggregerte resultat- og balansestørrelser. Videre inneholder publikasjonene tabeller hvor enkelte objekter er sektorfordelt.
- **Historiske serier:**
Enkelte balanse- og resultatstørrelser finnes tilbake til 1912.

Kobling til annen statistikk:

Statistikk fra forsikringsselskaper blir brukt i nasjonalregnskapet, finansielle sektorbalanser og finansstillingen.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Statistisk sentralbyrå (1998): *Forsikring i nasjonalregnskapet*, Økonomiske analyser 7/98.

Statistisk sentralbyrå (1999): *Forsikring i Norge*, Økonomiske analyser 2/99.

Statistisk sentralbyrå (19xx): *Livs- og skadeforsikring*, NOS.

Statistisk sentralbyrå (19xx): *Bank- og kredittstatistikk*, NOS.

Strøm, T. og A. H. Tangen, (1996): Forprosjektnotat om EØS-tilpasning og samordning av regnskapsoppgaver for forsikringsselskaper, Notater 96/41, Statistisk sentralbyrå.

Forsikringsstatistikk er fra og med 1998 også publisert i Ukens statistikk.

Åpnede konkurser

Generelt:

- **Ansvarlig seksjon:**
Seksjon for offentlige finanser og kredittmarkedsstatistikk (250).
- **Produktnummer:**
2271.
- **Emne:**
11.02 Konkurser.
- **Formål:**
Publisere statistikk over åpnede konkurser i Norge fordelt på fylke, næring mv.
- **Hyppighet:**
Månedlig.
- **Historikk:**
Tilgjengelige data i database for konkursstatistikken finnes fra 1981. Det finnes tall for konkurser i papirpublikasjoner tilbake til 1920 (NOS).
- **Lovhjemmel:**
Statistikklovens § 3-2.
- **Internasjonal forankring:**
Ingen.

Populasjon og utvalg :

- **Populasjon:**
Alle konkurser i Norge som blir registrert i Konkursregisteret i Brønnøysund.
- **Observasjonsenhet:**
Personlige konkurser og foretakskonkurser.
- **Utvalg:**
Totaltelling.
- **Utvalgsfeil:**
Jf. punktet over.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennemerke:
Personlige konkurser og foretakskonkurser.
- Innsamlingsmetode:
SSB mottar en fil med konkurser fra Konkursregisteret i Brønnøysund hver måned. Den inneholder informasjon om foretaks-/personnummer, navn og adresse på konkursen.
- Oppgavegiver:
Konkursregisteret i Brønnøysund.
- Svarprosent:
100 prosent.
- Revisjon:
Det foretas ingen revisjon av opplysningene. Vi regner med at opplysningene som kommer fra Konkursregisteret, som bygger på opplysninger fra skifteretten, er korrekt.
- Håndtering av frafall:
Ingen kjente frafall.
- Makrokontroller:
Ingen.

Beregninger:

- Bearbeidings- og aggregeringsgrupperinger:
Konkursene får ved hjelp av koblinger på foretaksnummer tilført kjennemerker fra diverse registre for kommunenummer, næring, eierform, antall sysselsatte, omsetning og størrelse på aksjekapital.
- Analyseenhet:
Personlige konkurser og foretakskonkurser.
- Estimeringsmetode:
Ingen.
- Sesongjustering:
Ingen.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Produksjonstid er rundt 1 uke. Publiseringstid er om lag 1 md.
- Tilgjengelighet:
Hver måned utgis utvalgte konkurstill i Månedens statistikk på Internett. Hovedpubliseringen blir foretatt hvert kvartal med publisering i Dagens statistikk på <http://www.ssb.no/konkurs/> og i heftet Bank- og kredittstatistikk. Tall fra og med 1981 er også tilgjengelig i egen database.
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Geografisk blir konkursstatistikken publisert ned på fylkesnivå. Det blir publisert tabeller etter næring for personlige konkurser og foretakskonkurser, samt at enkelte foretakskonkurser blir publisert etter næring og fylke. Videre inneholder noen av tabellene opplysninger om omsetning, sysselsetting, aksjekapital og eierform.
- Historiske serier:
Totaltall for konkurser finnes tilbake til 1920. Konkurser for enkelte næringer finnes tilbake til 1929.

Kobling til annen statistikk:

Ingen kobling til annen statistikk.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Tall før 1981 finnes i NOS Sivilrettsstatistikk og Historisk statistikk 1994. Konkursstatistikk etter 1981 er publisert i Ukens statistikk (Statistisk Ukehefte) og i Bank- og kredittstatistikk.

5.6 Finansinstitusjoner. Bankvirksomhet og annen finansiell tjenesteyting

Dokumentasjonen gjelder følgende statistikk:

Kvartalsvis publisering av balanse- og nøkkeltallstabeller.

Økonomiske nøkkeltall (Internett): Finansielle hovedstørrelser (pengemengde, kredittindikatorer, bankenes kreditt mv.), Norges Banks regnskap og renter.

Statistisk månedshefte (Internett): Publikums likviditet, utlån til publikum, innskudd i banker, kreditttilførsel, pengemarkedsrenter, Norges internasjonale reserver og Statens Petroleumsfond, utvalgte norske rentesatser, samt figurene 3 md. eurorente og Utlånsrente og innskuddsrente.

Generelt:

- Ansvarlig seksjon:
Offentlige finanser og kredittmarkedsstatistikk (250).
- Produktnummer:
2241.
- Emne:
10.13.10. Bankvirksomhet og annen finansiell tjenesteyting.
- Formål:
Bidra med tall til nasjonalregnskapet og finansielle sektorbalanser og finanstillingen, samt publisere aktuell kredittmarkedsstatistikk.
- Hyppighet:
Kvartalsvis og månedsvis.
- Historikk:
Regnskapstall for sparebanker ble publisert første gang i en NOS i 1870. Fra 1996 har Norges Bank stått for innsamling, bearbeiding og publisering av den detaljerte kvartalsstatistikken for banker og finansieringsforetak.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven § 2-2 (statlige låneinstitutter) og § 3-2 (banker og finansieringsforetak).
- Internasjonal forankring:
Kredittmarkedsstatistikken klassifikasjonsprinsipper er basert på FNs "System of National Accounts" av 1993 (SNA 1993) og EUs European System of National and Regional Accounts" av 1995 (ESA 1995). Norge er som EØS-medlem forpliktet til å følge forordningene i ESA 1995.

Populasjon og utvalg:

- **Populasjon:**
Alle offentlige og private banker, kredittforetak og finansieringsselskaper under Kredittilsynets kontroll (SN94 65.11, 65.12 og 65.22).
- **Observasjonsenhet:**
Foretak.
- **Utvalg:**
Totaltelling: 159 banker og 55 finansieringsforetak.
- **Utvalgsfeil:**
Utvalget er definert ut fra foretak med konsesjon fra Kredittilsynet til å drive virksomhet. Innenfor disse definisjoner er utvalgsprosenten 100.

Datafangst:

- **Innsamlingsgrupperinger:**
Ingen.
- **Kjennemerker:**
Kvartalsstatistikk: Kredittinstitusjonenes balanse, samt viktige økonomiske nøkkeltall hentet fra kredittinstitusjonenes balanse og resultatregnskap. Eksempler: Utlån, forvaltningskapital, driftsresultat, plasseringer i verdipapirer.
Månedstatistikk: Finansielle hovedstørrelser, Norges Banks regnskap og renter.
- **Innsamlingsmetode:**
Elektronisk rapportering til Norges Bank. Tallene legges i en felles database for Norges Bank, Kredittilsynet og SSB. Tabellene på nettsiden Økonomiske nøkkeltall oppdateres automatisk ved direkte opptrekk fra Norges Banks database.
- **Oppgavegiver:**
Banker og finansieringsforetak. Data samles inn via Norges Bank.
- **Svarprosent:**
100 prosent.
- **Revisjon:**
Revisjon av kredittinstitusjonenes oppgaver foretas av Norges Bank.
- **Håndtering av totalt og partielt frafall:**
Ikke relevant.
- **Makrokontroller:**
Ikke relevant.

Beregninger:

- **Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:**
Institusjonene aggregeres opp i gruppene Norges Bank, sparebanker, forretningsbanker inkl. Postbanken, statlige låneinstitutter, kredittforetak og finansieringsselskaper.
- **Analyseenhet:**
Norges Bank, sparebanker, forretningsbanker inkl. Postbanken, statlige låneinstitutter, kredittforetak og finansieringsselskaper.
- **Estimeringsmetode:**
Ikke relevant.
- **Sesongjustering:**
Ikke relevant.

Publisering:

- **Produksjons-/publiseringstid:**
Kvartalstall: Norges Bank publiserer kvartalstall 6-9 uker etter kvartalets utløp. SSB publiserer tallene om lag 3 uker etter dette.
Månedstall: Tabellene blir oppdatert når tallene er klare fra Norges Bank.
- **Tilgjengelighet:**
Balansetabeller publiseres i Dagens statistikk på Internett.
Nøkkeltall gis ut i heftet Bank- og kredittstatistikk. Aktuelle tall. Finansielle hovedstørrelser, Norges Banks regnskap og renter publiseres i Økonomiske nøkkeltall på Internett:
<http://www.ssb.no/emner//00/00/10/nokkeltall/>
Tabellene Publikums likviditet, Utlån til publikum, innskudd i banker, kreditttilførsel, pengemarkedsrenter og Norges internasjonale reserver og Statens Petroleumsfond publiseres i Statistisk månedshefte på Internett: <http://www.ssb.no/www-open/maanedshefte/emne11.shtml>. Tabellen Utvalgte norske rentesatser, samt figurene 3 md. eurorente og Utlånsrente og innskuddsrente publiseres i Statistisk månedshefte. Konjunkturindikatorer for Norge på Internett: <http://www.ssb.no/www-open/maanedshefte/del1/indeks.shtml>.
- **Publiseringsform og publiseringsnivå:**
Aggregerte balanse- og nøkkeltallstabeller, med beløp i millioner kroner. Rentetabellene viser de aggregerte gruppenes utlåns- og innskuddsrenter. Finansielle hovedstørrelser viser pengemengde, innenlands kreditt, bankenes kreditt og bankenes fordringer til utlandet i milliarder kroner.
- **Historiske serier:**
Statistikk for offentlige og private banker og kredittforetakene er blitt publisert i NOS Kredittmarkedsstatistikk fra 1953, men det finnes tall for sparebanker helt tilbake til 1870. Fra 1981 er statistikken publisert i serien Bank- og kredittstatistikk. Aktuelle tall. Tabellene i månedsheftet har serier tilbake til mellom 1955 - 1987.

Kobling til annen statistikk:

Statistikk fra finansinstitusjonene blir brukt i nasjonalregnskapet, finansielle sektorbalanser og finansstillingen.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Statistisk sentralbyrå (1996): Prinsipper og definisjoner i kredittmarkedsstatistikken, Bank- og kredittstatistikk. Aktuelle tall, 7/96 - temahefte.

5.7 Finansmarkeder. Aksjer, obligasjoner, aksjekurser, valutakurser

Dokumentasjonen gjelder følgende statistikk: Kvartalsvis publisering i Bank- og kredittstatistikk. Aktuelle tall: Månedstall for emisjoner av og renter på

sertifikater og obligasjoner. Økonomiske nøkkeltall (Internett): Rente på statsobligasjoner med 5 årsløpetid og Totalindeksen ved Oslo Børs. Statistisk månedshefte (Internett): Aksjeemisjoner, Oslo Børs. Aksjekursindeks og verdipapiromsetning, Valutakurser, Effektive renter på obligasjoner og sertifikater, Effektive renter på obligasjoner i sentrale valutaer, Eurorenter og effektiv avkastning på statsobligasjoner, Valutakurser og Norges Banks penge- og kredittindikatorer.

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Offentlige finanser og kredittmarkedsstatistikk (250).
- Produktnummer: 2250.
- Emne: 11.01 Aksjer, obligasjoner, aksjekurser, valutakurser.
- Formål: Bidra med tall til nasjonalregnskapet og finansielle sektorbalanser. Publisere aktuell statistikk over verdipapirmarkedet.
- Hyppighet: Månedlig.
- Historikk: Det finnes tall tilbake til 1899 for ihendehaverobligasjonsgjelden. For emisjoner av obligasjoner finnes tall fra 1914, mens aksjekursindeksen går tilbake til 1921.
- Lovhjemmel: Statistikkloven § 3-2.
- Internasjonal forankring: Ingen.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Emisjoner: Alle som utsteder verdipapirer; offentlig forvaltning, foretak og selvstendig næringsdrivende (dekker alle næringer). Aksjekursindekser: Foretak notert ved Oslo Børs. Valutakurser: Valutaer.
- Observasjonsenhet: Emisjoner: Utstedende enhet i offentlig forvaltning, foretak og selvstendig næringsdrivende.
- Aksjekursindekser: Foretakstyper ved Oslo Børs. Valutakurser: Valuta.
- Utvalg: Alle relevante enheter er med.
- Utvalgsfeil: Ingen pga. fulltelling.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Ikke relevant.
- Kjennemerker: Emisjoner av obligasjoner og sertifikater. Effektive

renter på ulike sertifikater og obligasjoner. Valutakurser. Aksjekursindeksen inndelt etter banker, forsikring, finans, industri, skip og IT.

- Innsamlingsmetode: Emisjonsstatistikk på regneark fra Norges Bank. Tabellene på nettsiden Økonomiske nøkkeltall oppdateres automatisk fra Norges Banks database. Tabellene i Statistisk månedshefte oppdateres manuelt. Kilde her er Norges Bank.
- Oppgavegiver: Norges Bank, Oslo Børs og Verdipapirsentralen.
- Svarprosent: 100 prosent.
- Revisjon: Tall over emisjoner av verdipapirer, samt utestående obligasjonsgjeld fra Verdipapirsentralen kontrolleres av SSB og samordnes med Norges Banks registre.
- Håndtering av totalt og partielt frafall: Ikke relevant.
- Makrokontroller: Ikke relevant.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger: Aggregering etter institusjonell hoved- og undersektor.
- Analyseenhet: Emisjoner: Offentlig forvaltning, foretak og selvstendig næringsdrivende. Aksjekursindekser: Foretak notert på Oslo Børs. Valutakurser: Valuta.
- Estimeringsmetode: Ikke relevant.
- Sesongjustering: Ikke relevant.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid: SSB publiserer månedstall for emisjoner av og renter på sertifikater og obligasjoner, samt utestående sertifikatgjeld, kvartalsvis. Tabellene publiseres om lag 6 uker etter kvartalets utløp. Månedstatistikken på Internett har en produksjonstid på om lag 1 måned.
- Tilgjengelighet: Månedstall for emisjoner av og renter på sertifikater og obligasjoner gis ut i heftet Bank- og kredittstatistikk. Aktuelle tall kvartalsvis. Tabellene Rente på statsobligasjoner med 5 års løpetid og Totalindeksen ved Oslo Børs publiseres i Økonomiske nøkkeltall på Internett: http://www.utv.ssb.no/www-open/statistikk_etter_emne/nokkeltall/indeks.shtml Tabellene Aksjeemisjoner registrert i Verdipapirsentralen etter utstedersektor, Oslo Børs. Aksjekursindeks og verdipapiromsetning, Valutakurser, Effektive renter på obligasjoner og Effektive renter på obligasjoner i sentrale valutaer,

publiseres i Statistisk månedshefte på Internett:

<http://www.ssb.no/www-open/maanedshefte/emne11.shtml>

[open/maanedshefte/emne11.shtml](http://www.ssb.no/www-open/maanedshefte/del1/indeks.shtml)

Tabellene Eurorenter og effektiv avkastning på statsobligasjoner. Prosent og Valutakurser og Norges Banks penge- og kredittindikatorer, samt figuren Valutakurser publiseres i Statistisk månedshefte. Konjunkturindikatorer for Norge på Internett: <http://www.ssb.no/www-open/maanedshefte/del1/indeks.shtml>

På Statistikk etter emne. Finansmarkeder, publiseres noen av de samme tabellene; tabeller for aksjer, obligasjoner, aksjekurser og valutakurser: http://www.ssb.no/www-open/statistikk_etter_emne/11finans/1101aksjer/.

- Publiseringsform og publiseringsnivå: Emisjoner publiseres i tabeller som viser emisjoner av sertifikater og obligasjoner etter sektor. Videre publiseres tabeller som viser effektiv rente på ulike sertifikater og obligasjoner. Valutakurstabellene viser tidsserier med ulike valutakurser. Aksjekursindeksene er inndelt etter banker, forsikring, finans, industri, skip og IT.
- Historiske serier: Det finnes tidsserier som begynner i 1899 for ihendehaverobligasjonsgjelden. For emisjoner av obligasjoner finnes tidsserier fra 1914, mens tidsserien for aksjekursindeksen begynner i 1921. Valutakursene går tilbake til 1915.

Kobling til annen statistikk:

Emisjonsstatistikken sammen med utestående sertifikatgjeld blir brukt i nasjonalregnskapet og finansielle sektorbalanser.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Statistisk sentralbyrå (1996): Prinsipper og definisjoner i kredittmarksstatistikken, Bank- og kredittstatistikk. Aktuelle tall, 7/96 - temahefte.

5.8 Offentlige finanser

Skatteregnskapsstatistikk. Innbetalt og fordelt skatt

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Seksjon for offentlige finanser og kredittmarksstatistikk (250).
- Produktnummer: 2205.
- Emne: 12.01.30 Skatteregnskap.
- Formål: Månedlig offentliggjøring av skatteinntekter fra alle kommuner og fylkeskommuner for løpende oppfølging av konjunkturutviklinga i forbindelse med nasjonalbudsjett, revidert nasjonalbudsjett,

kommuneøkonomiproposisjonen og grunnlagstall for det tekniske beregningsutvalgets rapporter om kommunal og fylkeskommunal økonomi.

- Hyppighet: Månedlig.
- Historikk: Data i database tilgjengelig tilbake til 1985.
- Lovhjemmel: Statistikkloven § 3-2.
- Internasjonal forankring: Ikke relevant.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Data omfatter innbetalt og fordelt skatt fra alle kommuner med respektive skattekreditorer og skattepliktige uten varig tilknytning til landet (fra Oljeskattekontoret i Sandnes).
- Observasjonsenhet: Alle kommuner.
- Utvalg: Omfatter alle kommuner.
- Utvalgsfeil: Ingen utvalgsfeil (fulltelling).

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Ingen.
- Kjennemerker: *Innbetalt og fordelt skatt:* *Innbetalt skatt* blir etter fradrag for en marginavsetning fordelt på ulike skattekreditorer delvis ved hjelp av beregnede fordelingstall. Skattekreditorene består av kommunene, fylkeskommunene, staten og folketrygden. *Forskuddsskatteordningen* omfatter alle personlige skatteyttere i inntektsår t. *Etterskuddsskatteordningen* omfatter alle upersonlige skatteyttere, som aksjeselskaper og institusjoner som lignes som egne skattesubjekter skatteår t-1. *Innbetalt og fordelt skatt* er fordelt etter skatteart, bl.a. inntekts- og formuesskatt, fellesskatt, arbeidsgiveravgift, fellesskatt til staten.
- Innsamlingsmetode: Statistikken omfatter innbetalt og fordelt skatt, som baserer seg på månedsoppgjørsskjemaene i skatteregnskapet. Data blir innhentet fra ulike dataleverandører av SKD elektronisk og satt sammen i en fil for videresendelse til SSB. Innhenting av oljeskatter (ordinær og særskatt olje) fra skattefogden i Oslo og Akershus skjer på papir og blir registrert elektronisk av SSB.
- Oppgavegiver: Alle landets kommunekasserere.
- Svarprosent: 100 prosent.
- Revisjon: Revisjon omfatter feilkontroll på summeringsnivå.

Oppdages det store avvik, kontaktes SKD for oppretting av feil og oversendelse av ny fil. SKD foretar endringer gjennom året i fordelingsnøkkelen etter hvert som foreløpige og endelige ligningsresultater foreligger. Slike endringer blir bare delvis innarbeidet i statistikk materialet da korreksjoner gjøres, men ikke på tilbakegående tallmateriale. Dette medfører avvik mellom oppgavene fra statistikken og skattekreditorenes egne regnskaper.

- Håndtering av totalt og partielt frafall: Tall blir ikke publisert før alle data foreligger fra SKD.
- Makrokontroller: Kontroll foregår på makronivå. Hvis store endringer i størrelser (de største byene) som kan gi utslag på makronivå foretas en nærmere undersøkelse.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger: Kun summeringer over oppgavegivere på de enkelte skatteordninger/-arter.
- Analyseenheter: Skattekreditorer og skatteart.
- Estimeringsmetode: Ingen.
- Sesongjustering: Ingen.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid: Produksjonstiden er om lag 7 dager. Publiseringstiden er om lag 17 dager, fra månedsslutt til publisering.
- Tilgjengelighet: Statistikken publiseres i Dagens statistikk for ulike skatteordninger/-arter totalt og fylkesfordelt. På <http://www.ssb.no/skatteregn/> publiseres data for skatteordninger/-arter totalt og fylkesfordelt, samt ulike skattetyper på kommunenivå. Statistikken publiseres også i Regionalstatistikken. I Statistisk månedshefte publiseres makrotall. Disse tallene er også tilgjengelige på referansedatabasen under SKATTEREGNSKAP.
- Publiseringsform og publiseringsnivå: Verditall for ulike skatteordninger/-arter på totaler, fylkesnivå og kommunenivå.
- Historiske serier: Fra 1985.

Kobling til annen statistikk:

Ingen koblinger til annen statistikk.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Røyne, H. (1978): Registrering og beregning av bokførte direkte skatter, Arbeidsnotat IO 78/20.

Statsgjelden ved utgangen av kvartalet

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Offentlige finanser og kredittmarksstatistikk (250).
- Produktnummer: 2192.
- Emne: 12.01.10 Statlige finanser.
- Formål: Gi publikum en oversikt over utviklingen i statsgjelden over tid.
- Hyppighet: Kvartalsvis.
- Historikk: Kvartalsdata er innhentet og publisert siden 1998. Publiseringen omfatter kvartalstall f.o.m. 1997, og årstall tilbake til 1965.
- Lovhjemmel: Statistikklovens § 2-2.
- Internasjonal forankring: Statistikken dekkes av IMF's Special Data Dissemination Standard. Denne standarden innebærer ingen standardisering av statistikkens kjennetegn, men stiller krav til hva som publiseres, samt hyppighet og aktualitet.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Staten v/Finansdepartementet.
- Observasjonsenhet: Ikke relevant.
- Utvalg: Ikke relevant.
- Utvalgsfeil: Ikke relevant.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Ikke relevant.
- Kjennemerker: Gjeld i norske kroner/utenlandsk valuta. Gjeld i norske kroner fordeles etter type gjeld.
- Innsamlingsmetode: Finansdepartementet publiserer kvartalstall for statsgjelden løpende på Internett. SSB henter tall derfra ved oppdatering av vår tidsserie.
- Oppgavegiver: En oppgavegiver (Finansdepartementet).
- Svarprosent: Ikke relevant.
- Revisjon: Ingen revisjon foretas i SSB.
- Håndtering av totalt og partielt frafall: Ikke relevant.
- Makrokontroller: Ikke relevant.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
Ingen aggregering foretas.
- Analyseenhet:
Ikke relevant.
- Estimeringsmetode:
Ikke relevant.
- Sesongjustering:
Ikke relevant.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Finansdepartementet publiserer tall for statsgjelden pr. utgangen av hvert kvartal den 10. i måned nr. 2 etter kvartalets utløp (eller første påfølgende arbeidsdag). SSB publiserer tallene kort tid etter dette - det er ingen fast publiseringstid siden alle tallene allerede er publisert. Tallene pr. utgangen av 4. kvartal er foreløpige, og revideres når stortingsmeldingen om statsregnskapet medregnet folketrygden (årsregnskapet) er lagt fram, vanligvis i slutten av april.
- Tilgjengelighet:
Statistikken offentliggjøres under Dagens statistikk på Internett på den faste siden <http://www.ssb.no/statsgjeld/>, enkelte tall publiseres på Økonomiske nøkkeltallsiden på Internett (<http://www.ssb.no/nokkeltall/>). Tallene er også tilgjengelige på referansedatabasen under OFFSEKTOR_SM.
- Publiseringsform og publiseringnivå:
Beløp i mill. kr ukorrigerede tall. På nøkkeltallsiden også prosentvis endring fra samme periode siste år.
- Historiske serier:
Årstall tilbake til 1965 og kvartalstall tilbake til 1997 ligger på Internett og i referansedatabasen.

Kobling til annen statistikk:

Statsgjelden inngår i det sentrale statsregnskapet (kapitalregnskapet) og benyttes dermed indirekte i statistikken over Offentlig forvaltnings fordringer og gjeld.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

St. meld. nr. 3 (1998-99): Statsrekneskapen medrekna folketrygda for 1998, Det Kongelige Finans- og Tolldepartement (utkommer årlig).

Statsregnskapets inntekter og utgifter**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon:
Offentlige finanser og kredittmarksstatistikk (250).
- Produktnummer:
2190.

- Emne:
12.01.10 Statlige finanser.
- Formål:
Publisering på vegne av Finansdepartementet for å oppfylle IMF-krav.
- Hyppighet:
Kvartalsvis og delvis månedlig.
- Historikk:
Kvartalstall er innhentet siden 1985, men ikke publisert før i 1998 (det ble da publisert tall tilbake til 1985). En del månedstall er innhentet og publisert siden før annen verdenskrig.
- Lovhjemmel:
Statistikklovens § 2-2.
- Internasjonal forankring:
Statistikken dekkes av IMF's Special Data Dissemination Standard. Denne standarden innebærer ingen standardisering av statistikken kjennetegn, men stiller krav til hva som publiseres, samt hyppighet og aktualitet.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Alle regnskapsførende enheter som inngår i det sentrale statsregnskapet.
- Observasjonsenhet:
Kapittel og post i statsregnskapet.
- Utvalg:
Ikke relevant.
- Utvalgsfeil:
Ikke relevant.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ikke relevant.
- Kjennemerker:
Kapittel, post/underpost (art), programområde (formål) og bokført beløp etter kontantprinsippet.
- Innsamlingsmetode:
Statsregnskapet medregnet folketrygden (kvartal) er et administrativt register. I tillegg sender Finansdepartementet inn tall for en del skattearter på papir (månedlig).
- Oppgavegiver:
Finansdepartementet
- Svarprosent:
Ikke relevant.
- Revisjon:
Ingen revisjon foretas i SSB.
- Håndtering av totalt og partielt frafall:
Ikke relevant.
- Makrokontroller:
Ikke relevant.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
Aggregeringen følger ikke noen standard, men er basert på de aggregeringer som Finansdeparte-

mentet vanligvis benytter i forbindelse med statsbudsjettet og statsregnskapet.

- Analyseenheter:
Ikke relevant.
- Estimeringsmetode:
Ikke relevant.
- Sesongjustering:
Ikke relevant.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Det administrative registeret statsregnskapet medregnet folketrygden (kvartal) er normalt tilgjengelig om lag 8 uker etter kvartalets utløp for 1. kvartal, 5 uker etter for 2. og 3. kvartal, og 11 uker etter kvartalets utløp for 4. kvartal. Publisering skjer vanligvis om lag ei uke etter dette, unntatt for 4. kvartal som ikke publiseres før etter at stortingsmeldingen om statsregnskapet medregnet folketrygden (årsregnskapet) er lagt fram, vanligvis i slutten av april. Månedstallene sendes ikke ut på noe fast tidspunkt fra Finansdepartementet, de mottas fra 3-12 uker etter månedens utløp og publiseres umiddelbart deretter.
- Tilgjengelighet:
Statistikken offentliggjøres under Dagens statistikk på Internett på de faste sidene <http://www.ssb.no/statsregn/>, enkelte tall publiseres på Økonomiske nøkkeltallsiden på Internett <http://www.ssb.no/nokkeltall/>. Tallene er også tilgjengelige på referansedatabasen under OFFSEKTOR_SM.
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Beløp i mill. kr ukorrigerte tall. På Økonomiske nøkkeltallsiden også prosentvis endring fra samme periode siste år.
- Historiske serier:
Kvartalstall tilbake til 1985 og en del månedstall tilbake til 1980 ligger på Internett og i referansedatabasen. Månedstall for årene før 1980 tilbake til rundt 1930 er publisert i eldre utgaver av Statistisk månedshefte.

Kobling til annen statistikk:

Kvartals- eller månedsstatistikken inngår ikke direkte i noen annen statistikk, men en del av regnskapsartene omkodes til nasjonalregnskapsarter og benyttes deretter i det kvartalsvise nasjonalregnskapet.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

St. meld. nr. 3 (1998-99): Statsrekneskapen medrekna folketrygda for 1998, Det Kongelige Finans- og Tolldepartement (utkommer årlig).

5.9 Priser og lønninger

Byggekostnadsindekser for riks- og fylkesveganlegg, riks- og fylkesvegvedlikehold (byggekostnadsindeks for veier) og for vannkraftanlegg.

Felles for de tre indeksene:

Generelt:

- Ansvarlig seksjon:
Bygg- og tjenestetatistikk (460).
- Produktnummer:
6890.
- Emne:
08.02.30 Boligpris- og byggekostnadsindekser.
- Formål:
Måle endringer i kostnadene entreprenører har ved bygging av likeverdige anlegg.
- Hyppighet:
Kvartalsvis.
- Historikk:
Går tilbake til 1985.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven § 2-2.
- Internasjonal forankring:
Ingen internasjonale krav.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Ikke relevant.
- Observasjonsenheter:
Ikke relevant.
- Utvalg:
Ikke relevant.
- Utvalgsfeil:
Ikke relevant.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennemerker:
Priser entreprenører må betale ved kjøp fra produsent eller grossist, dvs. priser inkludert rabatter. Prisene er eksklusive merverdiavgift og pr. den 15. i midterste måned i kvartalet.
- Innsamlingsmetode:
Benytter opplysninger fra andre konjunkturindikatorer Statistisk sentralbyrå produserer. Innhenter i tillegg noen priser over telefon.
- Oppgavegiver:
Bedrifter (for henvendelse over telefon).
- Svarprosent:
Ikke relevant.
- Revisjon:
Ser på prosentendringer fra forrige kvartal. Prisene/indeksene kontrolleres ved store endringer.

- Håndtering av totalt og partielt frafall: Ingen.
- Makrokontroller: Indekser på alle beregningsnivå kontrolleres ved å sammenligne med indeksverdier for kvartalet før og for samme kvartal i foregående år.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid: Produksjonstiden er 8 - 10 uker. Tall publiseres om lag 5 uker etter kvartalets utløp.
- Tilgjengelighet: Statistikken offentliggjøres hvert kvartal i Dagens statistikk på Internett under <http://www.ssb.no/bkianl>. Publiseres også i Bygginfo. Tallene er tilgjengelige for enkelte eksterne brukere i referansedatabasen under BYGGEKOST_ANLEGG.
- Publiseringsform og publiseringsnivå: Totalindekser, indekser for delprodukter eller hovedvaregrupper, og kombinasjoner av delprodukter. Det publiseres en totalindeks og en materialindeks for hver indeks. I tillegg oppgis maskinindekser og lønnsindekser for riks- og fylkesveganlegg og for riks- og fylkesvegvedlikehold.
- Historiske serier: Går tilbake til 1985.

Kobling til annen statistikk:

Tall fra byggekostnadsindeks for anlegg benyttes i byggekostnadsindeks for bolig og i Nasjonalregnskapet. Henter resultater fra Byggekostnadsindeks for boliger, Prisindeks for engroshandel, Konsumprisindeksen og Prisindeks for førstegangsomsetning innenlands.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Seliussen, I. (1996): Status for byggekostnadsindeksane, Notater 96/50.
Wilhelmsen, Å. og O. Godal (1994): Byggekostnadsindeks for vegger og vannkraft, ikke-publisert notat.

Indekser for vegger**Beregninger:**

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger: Gruppering av varer etter spesifikasjoner i Prosesskode for Statens vegvesen minimumsspesifikasjon.
- Analyseenheter: Bedrift.
- Estimeringsmetode: Laspeyres-indeks. Vektene bygger på Vegdirektoratets driftsregnskap fra 1989. De ble sist revidert i 1991.

- Sesongjustering: Ingen.

Indeks for vannkraftanlegg:**Beregninger:**

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger: Grupperer representantvarene i 15 hovedvaregrupper i henhold til Prosjektinndeling for Byggekostnadsindekser for vannkraftanlegg.
- Analyseenheter: Bedrift.
- Estimeringsmetode: Laspeyres-indeks. Vektene er basert på kostnader i Asbjøraanlegget som ble fullført i 1980. De ble vurdert i 1991, men det ble da ikke funnet grunnlag for revisjon.
- Sesongjustering: Ingen.

Byggekostnadsindeks, boliger**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon: Bygg- og tjenestestatistikk (460).
- Produktnummer: 6881.
- Emne: 08.02.30 Boligpris- og byggekostnadsindekser.
- Formål: Måle endringer i kostnadene entreprenører/bedrifter har ved oppføring av likeverdige bygninger.
- Hyppighet: Månedlig.
- Historikk: Går tilbake til 1978. Før den tid laget Aspelin-Stormbull byggekostnadsindekser for Oslo-området for tomannsbolig av tre og boligblokk (ikke fra Statistisk sentralbyrå). Denne indeksen går tilbake til 1935.
- Lovhjemmel: Statistikkloven § 2-2.
- Internasjonal forankring: Oppfyller kravene til EU- forordning for korttidsstatistikk. Rådsforordning (EF) nr. 1165/98 av 19. mai 1998.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Alle bedrifter som selger byggevarer til entreprenører, byggmestere, malermestere o.l. Observasjonsenhet: Bedrifter, og i noen tilfeller foretak.
- Utvalg: Panel av om lag 320 bedrifter.
- Utvalgsfeil: Ingen mål tilgjengelig.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennemerker:
Priser bedriften oppnår ved salg til entreprenør, byggmester, malermester o.l., dvs. priser fratrukket rabatter. Prisene oppgis pr. 15. i måneden og eksklusive merverdiavgift.
- Innsamlingsmetode:
Postalt spørreskjema. Sender ut skjema rundt den 12. i statistikk måneden. Frist for innsending knapt 10 dager seinere.
- Oppgavegiver:
Som observasjonsenhet.
- Svarprosent:
Om lag 99 prosent.
- Revisjon:
Oppgitte priser for en måned sammenlignes med priser gitt i foregående måned. Ser også på lengre tidsserier av priser. I tillegg sammenlignes prisendringer på varer innen samme varegruppe. Dersom prisendringen fra foregående måned overstiger +/- 5 prosent, kontaktes oppgavegiver over telefon.
- Håndtering av totalt og partielt frafall:
Dersom en bedrift ikke oppgir pris på ei eller flere varer gis disse varene en prisendring lik gjennomsnittlig prisendring for hele landet for varene.
- Makrokontroller:
Ingen.

Beregninger:

Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
Inndeling av landet i fire geografiske handelsfelt.
Gruppering av varegrupper i delprodukt i henhold til Prosjektinndeling i Byggekostnadsindekser for boliger.

- Analyseenheter:
Bedrift.
- Estimeringsmetode:
Laspeyres-indeks. Vektene bygger på kostnadene i 31 utvalgte byggeprosjekter fullført i perioden 1986-1989, og ble utarbeidet i henhold til Norsk Standard NS 3419: Rigging og drift av byggeplass og Norsk Standard NS 3420: Beskrivelsestekster for bygg og anlegg. Vektene har vært i bruk siden 1990.
- Sesongjustering:
Ingen.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Produksjonstid om lag 2 uker. Statistikken publiseres om lag den 8. i påfølgende måned.
- Tilgjengelighet:
Statistikken offentliggjøres hver måned i Dagens statistikk på Internett på under <http://www.ssb.no/bki>. Publiseres også i Bygginfo, samt at det sendes ut abonnementskort. Tallene er

tilgjengelige for enkelte eksterne brukere i referansedatabasen under BYGGEKOST_BOLIG.

- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Totalindeks og 6 delindekser for hver av boligtypene eneboliger av tre, rekkehus av tre og boligblokker. For hver av disse indekser gis en i alt indeks og en materialindeks.
- Historiske serier:
Går tilbake til 1978. Før den tid laget Aspelin-Stormbull byggekostnadsindekser for Oslo-området for tomannsbolig av tre og boligblokk (ikke fra Statistisk sentralbyrå). Denne indeksen går tilbake til 1935.

Kobling til annen statistikk:

Resultater overføres til Byggekostnadsindeks for riks- og fylkesveganlegg, Byggekostnadsindeks for riks- og fylkesvegvedlikehold, Prisindeks for engroshandel og Konsumprisindeksen.

Resultatene benyttes også i Nasjonalregnskapet.

Anvender omsetning fra BoF.

Resultater hentes fra Prisindeks for engroshandel, Byggekostnadsindeks for anlegg, Konsumprisindeksen og Lønnsstatistikk.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Lund, N. H. (1981): *Byggekostnadsindeks for boliger*, Rapporter 81/3, Statistisk sentralbyrå.

Næs, P. (1991): *Byggekostnadsindeks for boliger*, Rapporter 91/3, Statistisk sentralbyrå.

Næs, P. (1990): Vekter og representantvarer, (ikke-publiseret notat).

Seliussen, I. (1996): Status for byggjekostnadsindeksane, Notater 96/50, Statistisk sentralbyrå.

Byggekostnadsindeks for rørleggerarbeid i kontor- og forretningsbygg**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon:
Bygg- og tjenestestatistikk (460).
- Produktnummer:
6900.
- Emne:
08.02.30 Boligpris- og byggekostnadsindekser.
- Formål:
Måle endringer i kostnadene rørleggere har ved rørleggerarbeid i likeverdige kontor- og forretningsbygg.
- Hyppighet:
Månedlig.
- Historikk:
Går tilbake til januar 1999.

- Lovhjemmel:
Statistikkloven § 2-2.
- Internasjonal forankring:
Ingen internasjonale krav.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Grossister og leverandører til rørleggerbedrifter.
- Observasjonsenhet:
Grossister og leverandører.
- Utvalg:
Landets 8 største rørgrossister og 2 leverandører av større elektriske kjeler.
- Utvalgsfeil:
De 8 største rørgrossistene dekker om lag 80 prosent av omsetningen til rørgrossistene. Det er ikke beregnet skjevhet og varians.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennermerker:
Priser på innsatsfaktorer til materialer, lønn og generell administrasjon.
- Innsamlingsmetode:
Elektronisk spørreskjema utarbeidet på regneark. Regnarket sendes til grossistene via e-post eller på diskett i posten.
- Oppgavegiver:
Som observasjonsenhet.
- Svarprosent:
100 prosent.
- Revisjon:
Oppgavegiver kontaktes dersom prisendringen fra foregående måned overstiger +/- 5 prosent på en vare.
- Håndtering av totalt og partielt frafall:
Dersom en grossist ikke oppgir priser på en eller flere varer, gis disse varene en prosentvis prisendring lik gjennomsnittlig prisendring for alle oppgitte varer. En annen mulighet er å erstatte varen med en likeverdig vare.
- Makrokontroller:
Indeksen kan sammenlignes med delindeksene for rørleggerarbeid i Byggekostnadsindeksene for boliger.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
Ingen.
- Analyseenhet:
Som observasjonsenhet.
- Estimeringsmetode:
Laspeyres-indeks. Vektgrunnlaget er utarbeidet i samarbeid med et eksternt konsulentfirma, Teknisk VVS A/S, i 1996-1998, og bygger på anbudsbeskrivelsen til 4 kontor- og forretningsbygg i Oslo, som ble bygget i 1995/1996. Det er ikke beregnet usikkerhet til

vektgrunnlaget. Prisgrunnlaget reflekterer kostnadsnivået i Oslo og Akershus. Det er korrigert for dette, ved at lønnskostnaden er justert ned med 3,5 prosent, basert på SSBs lønnsstatistikk fra 1998.

- Sesongjustering:
Ingen.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Produksjonstid er foreløpig 4-5 uker.
- Tilgjengelighet:
Indeksen publiseres i Dagens statistikk på Internett under <http://www.ssb.no/bkiror> og i Bygginform. I tillegg sendes det ut abonnementskort.
- Publiseringsform og publiseringsnivå
Det publiseres en totalindeks og delindekser for sanitær- og varmeanlegg. I tillegg publiseres indekser for hovedinnsatsfaktorene: administrasjon, lønn og materialer.
- Historiske serier:
Påbegynt januar 1999.

Kobling til annen statistikk:

Som grunnlag for beregningene av innsatsfaktorene, administrasjon, lønn og transport, benyttes delindekser fra Konsumprisindeksen, Kvartalsvis lønnsstatistikk og Kostnadsindeks for lastebiltransport for kjøretøygruppe 5: Nærtransport, 2-akslet bil.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Thomassen, A. (1999): Byggekostnadsindeks for rørleggerarbeid i kontor- og forretningsbygg, upublisert notat.

Konsumprisindeks, herunder prisindeks for detaljhandel og husleieindeksen**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon:
Økonomiske indikatorer (240).
- Produktnr:
2480.
- Emne:
08.02.10 Konsumprisindeks (KPI).
- Formål:
Måle den faktiske prisutviklinga for varer og tjenester etterspurt av private husholdninger bosatt i Norge.
- Hyppighet:
Månedlig.
- Historikk:
Konsumprisindeksen går tilbake til 1959. Inntil da publiserte SSB en levekostnadsindeks som refererte til forbruket i arbeiderfamilier i byer og industristeder. Fra 1959 ble omfanget utvidet til gjennomsnittsfbruket i private husholdninger i hele befolkningen.

- Lovhjemmel:
Statistikkloven §2- 2 og 2- 3.
- Internasjonal forankring:
International Labour Office sin konvensjon 160:
"Concerning Labour Statistics" er ratifisert og forplikter Norge til minst å utarbeide en kvartalsvis konsumprisindeks.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Priser ved forbruk til private husholdninger bosatt i Norge.
- Observasjonsenhet:
Bedrifter, husholdninger, kommuner, varer og tjenester.
- Utvalg:
Todimensjonalt. Et utvalg av varer og tjenester på rundt 900 representantvarer. Representantvarene er valgt ut blant annet på grunnlag av informasjon fra Forbruksundersøkelsen og annen bransjeinformasjon. I tillegg har vi et utvalg forretninger, kommuner (ulike delundersøkelser på kommunale tjenester) som vi innhenter priser fra. Forretningene utgjør et panelutvalg der 1/6 av utvalget rulleres hvert år. Utvalgets størrelse er om lag 2200 bedrifter og 150 kommuner. I husleieindeksen som er en delundersøkelse inngår om lag 4000 husholdninger. Bedriftene / forretningene til hovedundersøkelsen trekkes fra BoF etter PPS-prinsippet (tilfeldig trekning med hensyn på størrelse) der omsetning brukes som mål på størrelse. Trekningen stratifiseres i tillegg etter næring og geografisk område. For delundersøkelsene rettet mot kommuner brukes egne metoder.
- Utvalgsfeil:
Dekningsgrad er på om lag 14 prosent målt ved omsetning, men varierer mellom næringene fra 1 til 100 prosent. Utvalgsfeil (standardavvik) beregnes kun på representantvarenivå.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Region
- Kjennemerke:
Kjennemerket som benyttes i konsumprisindeksen er faktiske utsalgspriser på varer og tjenester som etterspørres av husholdningene. Det vil si priser inkludert indirekte skatter, avgifter og subsidier som legges på varer og tjenester. Tilbuds- og salgspriser registreres. Pris per 15. i tellingsmåneden.
- Innsamlingsmetode:
Hovedsakelig ved postal undersøkelse med utsending av skjema rundt den 10. i indeksmåneden. I tillegg innhentes data elektronisk og per telefon. Husleieundersøkelsen foretas ved bruk av CATI (Computer Assisted Telephone Interview) direkte fra husholdninger.

- Oppgavegiver:
Bedrifter, kommuner eller husholdninger.
- Svarprosent:
95 prosent.
- Revisjon:
Optisk leste data blir kontrollert maskinelt. Manuelle kontroller benyttes av skjema, herunder navn, adresse og beskjeder påført av oppgavegiver. Skjemainngang kontrolleres etter næring. Maskinelle rutiner benyttes for å identifisere feil i dataregistrering og kontroll for ekstremverdier i grunnlagsmaterialet. Maskinelle rutiner anvendes også ved imputering og makrokontroll. I utviklinga av rutiner for kontroll for ekstreme verdier benyttes metoder og prinsipper for slike arbeider utviklet i Canada. I hovedsak kontaktes ikke oppgavegiverne i forbindelse med revisjonen.
- Håndtering av totalt og partielt frafall:
Totale og partielle frafall imputeres maskinelt. Prisen blir i hovedsak imputert med gjennomsnittlig prisendring for innleverte priser for samme vare i samme region (hot deck). I enkelte tilfeller blir imputert pris satt lik gjennomsnittsprisen for samme vare i samme region.
- Makrokontroller:
Delindekser og indekser på representantvarenivå blir kontrollert mot historiske serier og sammenholdes med annen statistikk, blant annet prisgrunnlaget til prisindeks for førstegangsomsetning innenlands og produsentprisindeksen. I tillegg sammenlignes beregnede endringer i KPI mot annonserte avgiftsendringer.

Beregninger:

- Bearbeidings/aggregeringsgrupperinger:
Classification of individual consumption by purpose (COICOP), en internasjonal klassifisering av forbruksutgiftene utarbeidet av EUROSTAT (fra august 1999), Standard for næringsgruppering (SN94) Region.
- Analyseenhet:
Som observasjonsenheten.
- Estimeringsmetode:
Kjedet Laspeyres- indeks med publiseringsbasis i 1998. Vektene er et glidende gjennomsnitt av de tre siste forbruksundersøkelsene (årlig), de endres i august hvert år. Indeksen kjedes med juli som basis, på alle nivå fra representantvarenivå til totalindeks. Aggregeringer opp til ferdig totalindeks på grunnlag av korttidsindeks før kjeding.
- Sesongjustering:
Totalindeksen og prisindeks for detaljhandel sesongjusteres ved bruk av X12ARIMA. Seriene justeres direkte og det benyttes løpende korrigerings.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Prisene er registrert pr. 15. i måneden og publiseres den 10. i måneden etter tellingsmåneden eller på nærmeste virkedag. Produksjonsperioden er på rundt 3 ½ uke.
- Tilgjengelighet:
Statistikken offentliggjøres ved pressemelding og som Dagens statistikk på Internett. Hjemmesideadressen er: <http://www.ssb.no/kpi/>. I tillegg er tallene tilgjengelige på referanse-databasen under KONSUMPRIS.
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Totalindeks, indeks for 2-, 3- og enkelte 4-sifrete konsumgrupper (COICOP). I tillegg indekser etter leveringssektor, næring og for en del representantvarer, især matvarer. Ingen regionale tall publiseres.
- Historiske serier:
Totalindeksen finnes på elektronisk medium tilbake til 1865.

Kobling til annen statistikk:

Noe data innhentes fra Byggekostnadsindeksen (byggevarer) og fra Lønnsstatistikk. Resultater overføres til Nasjonalregnskapet og brukes også i deflatingen av detaljomsetningsindeksen. Videre benyttes datamaterialet i utarbeidingen av den harmoniserte konsumprisindeksen (HKPI). Det er videre en negativ koordinering av konsumprisindeksens bedriftsutvalg mot det som benyttes i detaljomsetningsindeksen. Det betyr at bedrifter i konsumprisindeksutvalget er skjermet mot å komme med i detaljomsetningens utvalg.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Statistisk sentralbyrå (1991): *Konsumprisindeksen*, Rapporter 91/8.

Statistisk sentralbyrå (1983): *Konsumprisindeksen*, Rapporter 83/26.

Statistisk sentralbyrå (1980) *Konsumprisindeksen*, Rapporter 80/29.

Statistisk sentralbyrå (1997): *Kilder til målefeil i konsumprisindeksen*, Økonomiske analyser 5/97.

Populasjon og utvalg - konsumprisindeksen, Notater 96/61, Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (1971): *Konsumprisindeksens representantvarer: Gruppering etter leveringssektor og art*. Håndbøker 32/71.

Statistisk sentralbyrå (1961 og 1969): *Statistisk månedshefte* 5/1961 og 6/1969.

Statistisk sentralbyrås nettbaserte tjeneste
<http://www.ssb.no/kpi>

Dokumentasjoner publisert i 1998-1999:

Lilleås, P. E. (1999), Hovland, K. A. og F. Bendiksen, (1999, 1998), Koht, B. og K. A. Hovland, (1998),: Foreldrebetalingundersøkelse, Notater 99/63, 99/26, 98/72, 98/21, Statistisk sentralbyrå.

Johannessen, R. (1999): Kvalitetssikring av korttidsstatistikk; Notater 1999/60, Statistisk sentralbyrå.

Johannessen, R. (1999): Kommunale gebyrer knyttet til bolig. Januar 1999, Notater 99/41, Statistisk sentralbyrå.

Nossum, Å. og K. A. Hovland, (1999): Flyreiser i konsumprisindeksen, Notater 1999/90, Statistisk sentralbyrå.

Johannessen, R. (1998): Prisindeks for hotell-overnatting - delundersøkelse i konsumprisindeksen, Notater 98/95, Statistisk sentralbyrå.

Harmonisert konsumprisindeks**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon:
Økonomiske indikatorer (240).
- Produktnummer:
2480.
- Emne:
08.02.10 Harmonisert konsumprisindeks (HKPI).
- Formål:
Måle den faktiske prisutviklinga for varer og tjenester etterspurt av private husholdninger i Norge. Statistikken er primært benyttet til internasjonale sammenligninger av prisutviklinga.
- Hyppighet:
Månedlig.
- Historikk:
Konvergenskravene gitt i Maastricht-traktaten økte kravet til sammenlignbare konsumprisindekser for EU-landene. Et internasjonalt samarbeid startet i 1993 hvor man også ønsket å få et sammenlignbart prisutviklingsmål. Det internasjonale samarbeid hvor også Norge deltok, resulterte i et konkret forslag om hvordan en harmonisert konsumprisindeks skulle utarbeides. Den ble første gang publisert i 1997.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3.
- Internasjonal forankring:
Formell basis kom i en lovforordning vedtatt av EUs Ministerråd i oktober 1995 (Council Regulation EC No. 2494/95 concerning harmonized indices of consumer prices), som gjennom EØS - avtalen også er forpliktende for Norges del.

Populasjon og utvalg:

- **Populasjon:**
Priser i privat forbruk for alle typer husholdninger i Norge, inkludert turister.
- **Observasjonsenhet:**
Bedrifter, kommuner, husholdninger, varer og tjenester.
- **Utvalg:**
Det innhentes prisinformasjon fra et panelutvalg av forretninger der 1/6 av utvalget rulleres hvert år. Utvalget i hovedundersøkelsen omfatter rundt 2 000 bedrifter basert på PPS-prinsippet (tilfeldig trekning etter størrelse basert på en stratifisering etter næring og geografisk område). Hovedundersøkelsen bygger på et utvalg av varer og tjenester på om lag 750 representantvarer, der varene er valgt ut blant annet på grunnlag av informasjon fra Forbruksundersøkelsen og annen bransjeinformasjon. For husleieundersøkelsen trekkes i tillegg et utvalg på om lag 1 800 husholdninger. Videre benyttes et utvalg på om lag 150 kommuner for arbeidet med kartlegging av betalingssatser på kommunale tjenester. Bedriftene / forretningene til hovedundersøkelsen trekkes fra Det sentrale bedrifts- og foretaksregisteret (BoF).
- **Utvalgsfeil:**
Den norske harmoniserte konsumprisindeksen omfatter vel 85 prosent av det private konsum slik det inngår i konsumprisindeksen. Områder utelatt fra den harmoniserte indeksen, men som er dekket av den tradisjonelle konsumprisindeksen, er helse og utdanningstilbud berørt av offentlige overføringer, selveierens bokostnader og enkelte forsikringstjenester. Dekningsgraden for bedrifter er på om lag 14 prosent målt ved omsetning. Men dekningsgraden varierer mellom næringene fra 1 til 100 prosent. Utvalgsfeil (standardavvik) beregnes kun på representantvarenivå.

Datafangst:

- **Innsamlingsgrupperinger:**
Region.
- **Kjennemerker:**
Kjennemerker som benyttes i den harmoniserte konsumprisindeksen er faktiske utsalgspriser på varer og tjenester som etterspørres av husholdningene. Det vil si priser inkludert indirekte skatter, avgifter og subsidier som legges på varer og tjenester. Tilbuds- og salgspriser registreres. Prisen skal være pr. 15. i tellingsmåneden.
- **Innsamlingsmetode:**
Hovedsakelig ved postal undersøkelse med utsending av skjema rundt 10. i indeksmåneden. I tillegg innhentes noe data elektronisk og via telefon.
- **Oppgavegiver:**
Bedrifter, kommuner eller husholdninger.

- **Svarprosent:**
Om lag 95 prosent.
- **Revisjon:**
Optisk leste data som blir kontrollert maskinelt. Manuelle kontroller benyttes av skjema, herunder navn, adresse og beskjeder påført av oppgavegiver. Skjemainngang kontrolleres etter næring. Maskinelle rutiner benyttes for å identifisere feil i dataregistrering og kontroll for ekstremverdier i grunnlagsmaterialet. Maskinelle rutiner anvendes også ved imputering og makrokontroll. I utviklinga av rutiner for kontroll for ekstreme verdier benyttes metoder og prinsipper for slike arbeider utviklet i Canada. I hovedsak kontaktes ikke oppgavegiverne i forbindelse med revisjonen.
- **Håndtering av totalt og partielt frafall:**
Totale og partielle frafall imputeres maskinelt. Prisen blir i hovedsak imputert med gjennomsnittlig prisendring for innleverte priser for samme vare i samme region. I enkelte tilfeller blir imputert pris satt lik gjennomsnittsprisen for samme vare i samme region.
- **Makrokontroller:**
Delindekser og indekser på representantvarenivå blir kontrollert mot historiske tall og sammenholdes med annen statistikk. Blant annet prisgrunnlaget til prisindeks for førstegangsomsetning innenlands og produsentprisindeksen. I tillegg sammenlignes beregnede endringer i HKPI mot annonserte avgiftsendringer.

Beregninger:

- **Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:**
Classification of individual consumption by purpose (COICOP), en internasjonal klassifisering av forbruksutgiftene utarbeidet av EUROSTAT, Standard for næringsgruppering (SN94)
Region
- **Analyseenhet:**
Som observasjonsenheten.
- **Estimeringsmetode:**
Kjedet Laspeyres-indeks med publiseringsbasis i 1996. Vektene er et glidende gjennomsnitt av de tre siste forbruksundersøkelsene (årlig), og endres i januar hvert år. Indeksen kjedes årlig med desember som basis. Aggregeringer opp til ferdig totalindeks på grunnlag av korttidsindeks før kjeding.
- **Sesongjustering:**
Ingen.

Publisering:

- **Produksjons-/publiseringstid:**
Prisene er registrert pr. 15. i måneden og publiseres den 10. i måneden etter tellingsmåneden eller på nærmeste virkedag. Produksjonsperioden er på om lag 3 ½ uke.

- Tilgjengelighet:
Statistikken offentliggjøres ved pressemelding og som Dagens statistikk på Internett.
Hjemmesideadressen er: <http://www.ssb.no/hkpi/>.
I tillegg er tallene tilgjengelige på referansedatabasen under HARMKPI.
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Totalindeks, indekser for 2-sifret konsumgruppe (COICOP).
- Historiske serier:
Den harmoniserte indeksen har publisert tall fra 1995 og fram til i dag.

Kobling til annen statistikk:

Noe data innhentes fra Byggekostnadsindeksen (byggevarer) og fra Lønnsstatistikk.
Data fra konsumprisindeksen brukes i den harmoniserte konsumprisindeksen.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Nossum, Å. og L. Sandberg, (1999): *Harmonisert konsumprisindeks*, Rapporter 99/18, Statistisk sentralbyrå.

Compendium of HICP reference documents, Eurostat januar 1999.

Se også Statistisk sentralbyrås webbaserte tjeneste: <http://www.ssb.no/hkpi/> for mer informasjon om statistikken.

Kostnadsindeks for lastebiltransport

Generelt:

- Ansvarlig seksjon:
Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk (440)
- Produktnummer:
3099.
- Emne:
10.12.20 Veitransport.
- Formål:
Beskrive utviklinga i kostnadsstrukturen for 10 ulike kjøretøygrupper innen lastebiltransport.
- Hyppighet:
Månedlig.
- Historikk:
Månedlige undersøkelser utført fra januar 1998.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven § 2-2 og § 2-3. Pliktig undersøkelse.
- Internasjonal forankring:
Ingen.

Populasjon:

- Populasjon:
Foretak/bedrifter innenfor lastebilnæringa.
- Observasjonsenhet:
Leverandører av varer og tjenester til

lastebilbransjen (banker, forsikringsselskaper, verksteder, forhandlere av drivstoff, dekk, bompengeselskaper etc).

Utvalg:

Det er egne utvalg for hver av kostnadspostene.

- Lønn og sosiale kostnader er basert på oppgaver fra de årlig tariffoppgjør, kvartalsvis lønnsstatistikk fra S420; i alt 51 prisleverandører.
- Reparasjon/service er basert på oppgaver fra de 4 største merkeverkstedene, i alt 4 prisleverandører.
- Drivstoff.
Pumpepriser fra 40 stasjoner, i alt 40 prisleverandører.
- Dekkostnader.
Pris for dekktyper innenfor de 6 største dekkmerkene; i alt 6 prisleverandører.
- Administrasjonskostnader.
Priser innhentes av S240 og S420. Består av husleie (4 000 prisrapportører), porto, tele, papirrekvisita og lønn til administrasjon. Rundt 4 600 prisleveringer.
- Forsikringsselskaper.
De 3 største forsikringsselskapene dekker det meste av omsetningen, i alt 3 prisleverandører.
- Fergekostnader,
i alt 7 prisleverandører.
- Bomselskaper,
i alt 5 prisleverandører.
- Kapitalkostnader.
Rentenivået: i alt 1 prisleverandør.
- Chassis:
4 prisleverandører (de markedsdominerende).
- Påbyggere:
27 prisleverandører.
- Utvalgsfeil:
Utvalgsprosenter, dekningsgrader og standard avvik er ikke beregnet.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Bransje.
- Kjennermerker:
Kostnadskomponenter for ulike kjøretøygrupper (lønn, reparasjon og service, drivstoff, dekk, administrasjon, forsikring, kapital).
- Innsamlingsmetode:
Postale spørreskjema.
- Svarprosent:
95 prosent.
- Revisjon:
Innlagte matematiske kontroller i dataregistreringsrutinen.
- Håndtering av frafall:
Ved partielle frafall eller ved andre feil av betydning rekontaktes enten oppgavegiver eller det middelverdiimputeres maskinelt. Prisen blir imputert med gjennomsnittlig prisendring for

innleverte priser for næringa. Øvrige partielle frafall håndteres manuelt med kopiering av forrige måneds priser.

- Makrokontroller:
Ingen.

Beregninger:

- Bearbeidingsgrupperinger:
Produkter tilknyttet de 8 delkostnadsindeksene (lønn, reparasjon og service, drivstoff, dekk, administrasjon, forsikring, kapital) og de 10 kjøretøygruppene.
- Analyseenhet:
Lastebil.
- Estimeringsmetode:
Laspeyres-indeks. Vektene er beregnet ved hjelp av en undersøkelse av kostnadsstrukturer for lastebilnæringa basert på regnskapstall for 1996. Revisjon av vektene vil finne sted med 3 - 5 års mellomrom.
- Sesongjustering:
Ingen.

Publisering:

- Produksjons- og publiseringstid:
Tallene publiseres normalt 4 uker etter tellingstidspunktet.
- Tilgjengelighet:
Statistikk offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er:
<http://www.ssb.no/kilt>
- Publiseringsnivå:
Landsnivå.
- Historiske serier:
Historiske serier er gitt i abonnementsserien Aktuell lastebilstatistikk og i Ukens statistikk.

Kobling mot annen statistikk:

Data fra undersøkelsen brukes i Kvartalsvis nasjonalregnskap.

Dokumentasjon:

Dokumentasjon i Aktuell lastebilstatistikk. Fullstendig dokumentasjon er planlagt publisert i Notater.

Prisindeks, bruktbolig.

Generelt:

- Ansvarlig seksjon:
Bygg- og tjenestestatistikk (460).
- Produktnummer:
3170.
- Emne:
08.02.30 Boligpris- og byggekostnadsindekser.
- Formål:
Gi en løpende prisstatistikk for brukte boliger.
- Hyppighet:
Kvartalsvis.

- Historikk:
Går tilbake til 1991.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven § 2-2.
- Internasjonal forankring:
Ingen internasjonale krav.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Alle tinglyste boliger omsatt i fritt salg i kvartalet.
- Observasjonsenhet:
Boligeiendom.
- Utvalg:
Totaltelling.
- Utvalgsfeil:
Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennemerker:
Tinglyst omsetningspris på boligeiendom i fritt salg.
Karakteristikker for boligen og dens beliggenhet.
- Innsamlingsmetode:
Kombinasjon av postale spørreskjema og informasjon fra Grunneiendoms-, Adresse- og Bygningsregisteret (GAB-registeret). Spørreskjema sendes ut om lag 3 uker etter kvartalets utløp. Frist for innsending er knapt 3 uker etter utsending.
- Oppgavegiver:
Privatperson (for spørreskjemaet).
- Svarprosent:
Om lag 80 prosent etter puring.
- Revisjon:
Det er lagt inn matematiske og logiske kontroller i dataregistreringsrutinen. Maskinelle kontroller tar ut boliger med svært høye/lave priser eller arealer. Ingen rekontakt med oppgavegiver.
- Håndtering av totalt og partielt frafall:
Benytter data fra alle skjema så sant nøkkeltkjennemerket er oppgitt.
- Makrokontroller:
Sammenligner indeksverdiene med resultater fra Norges Eiendomsmeglerforbund og Norges Boligbyggelags Landsforbund.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
3 boligtyper: eneboliger, småhus og blokkleiligheter.
Geografiske soner i henhold til Regional inndeling av bruktboligpriser.
- Analyseenhet:
Som observasjonsenhet.
- Estimeringsmetode:
Delindekser for de 12 kombinasjonene av boligtype og prissone beregnes ved bruk av hedonisk metode. Disse delindeksene vektet sammen til

totalindekser. Vektene er andel av den totale boligbestanden innenfor hver kombinasjon av boligtype og prissone. Totalindeksen hadde i 1997 et estimert standardavvik på om lag 0,4 prosentpoeng på grunn av frafall i skjemaundersøkelsen.

- Sesongjustering:
Ingen.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Produksjonstiden for statistikken er om lag 6 uker, og endelige tall publiseres om lag 3 måneder etter kvartalets utløp. Foreløpige tall, som baserer seg på datamateriale innkommet før purring på oppgavegiverne, publiseres om lag 8 uker etter kvartalets utløp.
- Tilgjengelighet:
Foreløpige og endelige tall offentliggjøres hvert kvartal i Dagens statistikk på Internett under <http://www.ssb.no/bruktbolig>. Publiseres også i Bygginfo og Statistisk årbok. Tallene er tilgjengelige for enkelte eksterne brukere i referansedatabasen BRUKTBOLIG.
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Indekser publiseres for selveierboliger og for borettslag. For hver av disse gis det indekser for de tre boligtypene eneboliger, småhus og blokkleiligheter for 4 prissoner i landet, samt hele landet. Indeksene for borettslag lages av Norges Boligbyggelags Landsforbund (NBBL). Det publiseres også gjennomsnittlige priser pr. kvadratmeter for hvert fylke, i tillegg til kommunene Bergen, Trondheim og Stavanger.
- Historiske serier:
Går tilbake til 1991.

Kobling til annen statistikk:

Statistikken benytter informasjon om omsatte boligeiendommer fra samme GAB-rapport som seksjon for primærnæringer benytter i eiendomsomsetningsstatistikk.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Lillegård, M. (1994): *Prisindekser for boligmarkedet*, Rapporter 94/7.

Jensen, R. (1999): *Beregninger av usikkerhet for boligprisindeksene på grunn av frafall*, Rapporter 99/4.

Prisindeks, engroshandel

Generelt:

- Ansvarlig seksjon:
Bygg- og tjenestestatistikk (460).
- Produktnummer:
6780.

- Emne:
08.02.20 Produsent- og engrosprisindekser.
- Formål:
Måle prisutviklinga på omsetningen i engroshandelen.
- Hyppighet:
Kvartalsvis.
- Historikk:
Går tilbake til 1985.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven § 2-2.
- Internasjonal forankring:
Ingen internasjonale krav.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Alle bedrifter innen næringa Agentur- og engroshandel unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler (SN94: 51), utenom innen næringshovedgruppa Agenturhandel (SN94: 51.1).
- Observasjonsenhet:
Bedrift.
- Utvalg:
Panel av om lag 1 200 bedrifter. Bare bedrifter med mer enn 5 millioner kroner i omsetning er med i utvalget. Utvalget vurderes løpende. Nåværende utvalg er trukket i 1994. Det ble supplert i 1996. Populasjonen stratifiseres etter næring og omsetning. Omsetningsgrensene mellom strata varierer fra næring til næring.
- Utvalgsfeil:
Utvalget står for om lag 40 prosent av omsetningen i populasjonen. Utvalget utgjør rundt 10 prosent av bedriftene i populasjonen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennemerker:
Priser eksklusive merverdiavgift og medregnet rabatter pr. den 15. i midterste måned i kvartalet.
- Innsamlingsmetode:
Postalt spørreskjema. Skjema sendes ut rundt den 10. i midterste måned i kvartalet. Frist for innsending er knapt 2 uker seinere.
- Oppgavegiver:
Som observasjonsenhet.
- Svarprosent:
Om lag 95 prosent.
- Revisjon:
Ved totalt frafall purres bedriften først skriftlig og deretter over telefon eller telefaks. For hver enkelt bedrift sammenlignes oppgitte priser for kvartalet med priser gitt i foregående kvartal. Ser også på lengre tidsserier av priser for hver bedrift. Til slutt sammenlignes priser innen utvalgte varegrupper. Ved store endringer kontaktes oppgavegiver over telefon.

- Håndtering av totalt og partielt frafall: Ved frafall av pris på en vare, gis varen samme pris som i forrige kvartal. Er det kun noen få bedrifter innen en 5-sifret NACE-næring som gir priser for varen, gis imidlertid varen en prosentvis prisendring. Denne endringa er lik gjennomsnittlig prisendring for varen for bedriftene innen næringa som har gitt priser.
- Makrokontroller: Sammenligner prisendringen med prisindeks for førstegangsomsetning innenlands.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger: Kjennemerker i stratifisering er næring og omsetning.
- Analyseenhet: Som observasjonsenhet.
- Estimeringsmetode: Laspeyres-indeks. Andel av omsetning innen de ulike næringsgruppene i varehandelsstatistikken benyttes som vekter.
- Sesongjustering: Ingen.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid: Produksjonstiden er 8-9 uker. Statistikken publiseres om lag 5 uker etter kvartalets utløp.
- Tilgjengelighet: Statistikken offentliggjøres hvert kvartal i Dagens statistikk på Internett under <http://www.ssb.no/engrospris>. Tallene er tilgjengelige for enkelte eksterne brukere i referansedatabasen under ENGROSPRIS.
- Publiseringsform og publiseringsnivå: 2- og 3-sifret næring, samt noen 4- og 5-sifrete næringer.
- Historiske serier: Går tilbake til 1985.

Kobling til annen statistikk:

Priser overføres til Byggekostnadsindeks for riks- og fylkesveganlegg, Byggekostnadsindeks for riks- og fylkesvegvedlikehold og Byggekostnadsindeks for boliger. Henter resultater fra Byggekostnadsindeks for bolig og Prisindeks for førstegangsomsetning innenlands. Benytter omsetning i Varehandelsstatistikken som vekter ved estimering.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Nygårdseter, S. (1997): Prisindeks engroshandel, Notater 97/67, Statistisk sentralbyrå.

Prisindeks, nye eneboliger

Statistikken er finansiert av Norges forsikringsforbund.

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Bygg- og tjenestetatistikk (460).
- Produktnummer: 6860.
- Emne: 08.02.30 Boligpris- og byggekostnadsindekser.
- Formål: Måle utviklinga i pris pr. kvadratmeter som kjøper må betale for ny enebolig, eksklusiv tomtkostnader, kommunale tilknytningsavgifter, gebyrer og byggelånsrenter.
- Hyppighet: Kvartalsvis.
- Historikk: Går tilbake til 1989.
- Lovhjemmel: Statistikkloven § 2-2.
- Internasjonal forankring: Ingen internasjonale krav.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Alle eneboliger fullført i kvartalet.
- Observasjonsenhet: Enebolig.
- Utvalg: Totaltelling.
- Utvalgsfeil: Ingen utvalgsfeil, men indeksens standardavvik er i 1996 og 1997 estimert til 0,5 - 0,7 prosentpoeng på grunn av frafall i skjemaundersøkelsen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Ingen.
- Kjennemerker: Kostnader inklusive merverdiavgift. Karakteristikker for boligen, beliggenheten og arbeidet med boligen.
- Innsamlingsmetode: Postalt spørreskjema. Skjema sendes ut i siste halvdel av første måned etter kvartalets utløp. Frist for innsending er knapt 3 uker etter utsending.
- Oppgavegiver: Eier av enebolig.
- Svarprosent: Om lag 70 prosent etter puring.
- Revisjon: Det er lagt inn matematiske og logiske kontroller i dataregistreringsrutinen. Maskinell kontroll tar ut boliger med svært høye/lave priser eller arealer. Ingen rekontakt med oppgavegiver.
- Håndtering av totalt og partielt frafall: Benytter data fra alle skjema så sant nøkkeltkjennemerker er oppgitt.
- Makrokontroller: Sammenligner med prisendring fra Byggekostnadsindeks for enebolig av tre.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
Ingen.
- Analyseenhet:
Som observasjonsenhet.
- Estimeringsmetode:
Hedonisk prisindeks der basis endres hvert år. Indeksens standardavvik er i 1996 og 1997 estimert til 0,5 - 0,7 prosentpoeng på grunn av frafall i skjemaundersøkelsen.
- Sesongjustering:
Benytter X12ARIMA med løpende korrigeringsfaktor og en multiplikativ modell. Sesongjusteringen er direkte.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Produksjonstid er 6 - 7 uker. Statistikken publiseres om lag 3 måneder etter kvartalets utløp.
- Tilgjengelighet:
Statistikken offentliggjøres hvert kvartal i Dagens statistikk på Internett under <http://www.ssb.no/enebolig>. Publiseres også i Bygginfo og Statistisk årbok. Tallene er tilgjengelige for enkelte eksterne brukere i referansedatabasen under NYE_ENEBOLIGER.
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Ujustert og sesongjustert indeks.
- Historiske serier:
Går tilbake til 1989.

Kobling til annen statistikk:

Benytter informasjon om fullførte eneboliger fra Byggearealstatistikken.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Wass, K. Å. (1992): *Prisindeks for nye eneboliger*, Rapporter 92/21, Statistisk sentralbyrå.

Jensen, R. (1999): *Beregninger av usikkerhet for boligprisindeksene på grunn av frafall*, Rapporter 99/4, Statistisk sentralbyrå.

Prisindeks for førstegangsomsetning innenlands**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon:
Økonomiske indikatorer (240).
- Produktnummer:
2560.
- Emne:
08.02.20 Produsent- og engrosprisindekser.
- Formål:
Prisindeks for førstegangsomsetning innenlands skal måle prisutviklinga ved førstegangsomsetning av varer i norsk marked - fra norsk produksjon og ved import.

- Hyppighet:
Månedlig.
- Historikk:
Prisindeks for førstegangsomsetning innenlands går tilbake til 1926. Før 1989 het undersøkelsen Engrosprisindeksen.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven § 2-2 og § 2-3.
- Internasjonal forankring:
Undersøkelsen har ingen formell tilknytning til internasjonalt samarbeid. I arbeidet med utviklinga av statistikken og i seinere revisjoner er det lagt stor vekt på tilsvarende arbeider i andre nordiske land.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Alle bedrifter innen olje- og gassutvinning (11), bergverksdrift (10, 13-14), industri (15-37), kraftforsyning (40) og deler av engroshandel. Følgende næringer er unntatt : bryting av uran- og thoriummalm (12), forlagsvirksomhet (22.1), produksjon av kjernebrensel (23.3), produksjon av våpen og ammunisjon (29.6), bygging og reparasjon av skip og båter (35.1) og produksjon og reparasjon av fly og romskip (35.3). Se Standard for næringsgruppering 1994 (SN94), for mer om næringsinndeling. Trekkpopulasjonen omfatter ikke enheter med 10 eller færre sysselsatte.
- Observasjonsenhet:
Bedrift - i enkelte tilfelle foretaket.
- Utvalg:
Utvalget omfatter pr. i dag om lag 820 bedrifter og omtrent 2 800 varer. Alle enheter med flere enn 100 sysselsatte skal inngå permanent i undersøkelsen, mens enheter med 10-100 sysselsatte trekkes ved proporsjonal allokering.
- Utvalgsfeil:
Utvalgsbedriftene dekker om lag 60 prosent av omsetningen i populasjonen. Det utføres ikke beregninger av utvalgsfeil i denne undersøkelsen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennemerker:
Pris ved salg til norsk marked definert ab fabrikk, dvs. salgspris ved fabrikkporten inkl. eventuell fakturert verdi av emballasje og transport med bedriftens eget personell og materiell. Priser ved import er definert av cif ved tollstasjon. Alle priser skal rapporteres eksklusive alle avgifter og skal referere seg til den 15. hver måned.
- Innsamlingsmetode:
Spørreskjema, postal undersøkelse med preprintede skjema. Utsending rundt den 10. hver måned.

- Oppgavegiver: Som observasjonsenhet.
- Svarprosent: 90-95 prosent.
- Revisjon: Viktige oppgaver med stor innflytelse på aggregerte resultater på laveste nivå revideres manuelt. Oppgavegiver kontaktes på nytt dersom ekstremverdier er identifisert (maskinell identifisering).
- Håndtering av totalt og partielt frafall: Partielle frafall imputeres (middelverdi). Ved totalfrafall kontaktes oppgavegiver og imputeres dersom oppgave uteblir.
- Makrokontroller: Resultater sammenlignes med annen korttidsstatistikk, samt eksport- og importopplysninger fra Utenrikshandelen.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger: HS (Harmonized System). CPA SITC (Standard International Trade Classification).
- Analyseenhet: Som observasjonsenhet.
- Estimeringsmetode: Indeks med faste vekter, Laspeyres-formel, med 1981 = 100. På nivå under laveste vektnivå benyttes et aritmetisk gjennomsnitt av vareindekser for representantvarer innen samme HS-vare. For videre aggregering nyttes markedsindekser på HS-nivå for henholdsvis hjemmemarked og import. Totalindekser beregnes på grunnlag av delindekser for hjemmemarked og import, og med vekter hentet fra nasjonalregnskapets tall for produksjon og import i de aktuelle næringene.
- Sesongjustering: X12ARIMA - for enkelte hovedaggregater.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid: Priser pr. den 15. i måneden har innsendingsfrist 20. i samme måned. Tallene publiseres den 10. i påfølgende måned eller på nærmeste virkedag.
- Tilgjengelighet: Publiseres månedlig i Dagens statistikk. Indeksene er også tilgjengelig på Internett under <http://www.ssb.no/pif> og i referansedatabasen under PRODUSENTPRIS.
- Publiseringsform og publiseringsnivå: Indekser publiseres etter SITC-totaler, 2-sifret nivå og i enkelte tilfelle på 3-sifret nivå. For analytiske formål beregnes også indekser etter sluttanvendelse (konsum, investering).
- Historiske serier: Serier for totalindeksen går tilbake til 1926. Fra 1953 har vi serier på 1-sifret SITC-nivå, mens det

fra 1977 foreligger serier på detaljert nivå på elektronisk medium.

Kobling til annen statistikk:

Resultater benyttes i Nasjonalregnskapet og vektgrunnlaget hentes fra Nasjonalregnskapet. Detaljerte tall for produksjon hentes fra Industristatistikken (PRODCOM). Importtall hentes fra Utenrikshandelsstatistikken.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Statistisk sentralbyrå (1976): 13 konjunkturindikatorer: En kort oversikt, Statistisk Sentralbyrås håndbøker 37/76.

Statistisk sentralbyrå (1982): *Engrosprisstatistikk, engrosprisindeks og produsentprisindeks*, Rapporter 82/29.

En bred dokumentasjon er også tilgjengelig på statistikkens hjemmeside.

Produsentprisindeks

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Økonomiske indikatorer (240).
- Produktnummer: 2560.
- Emne: 08.02.20 Produsent- og engrosprisindekser.
- Formål: Produsentprisindeksen skal måle prisutviklinga i produsentleddet ved salg til norsk marked og ved salg til eksport.
- Hyppighet: Månedlig.
- Historikk: Produsentprisindeksen ble startet i 1977.
- Lovhjemmel: Statistikkloven § 2-2 og § 2-3.
- Internasjonal forankring: Norge er pålagt å produsere produsentprisindeks gjennom tilknytningen til EØS. Statistikken må utarbeides i henhold til Rådsforordning (EU) nr. 1165/98 av 19. mai 1998 om korttidsstatistikk. (Council Regulation (EC) No 1165/98 of 19 May 1998 concerning short-term statistics). Detaljerte regler og anbefalinger er nedfelt i EUROSTATs "Methodology on Industrial Short-Term Indicators, rules and recommendations (1998)".

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Alle bedrifter innen olje- og gassutvinning (11), bergverksdrift (10, 13-14), industri (15-37) og kraftforsyning (40). Følgende næringer er unntatt : bryting av uran- og thoriummalm (12),

forlagsvirksomhet (22.1), produksjon av kjernebrensel (23.3), produksjon av våpen og ammunisjon (29.6), bygging og reparasjon av skip og båter (35.1) og produksjon og reparasjon av fly og romskip (35.3). Se Standard for næringsgruppering 1994 (SN94), for mer om næringsinndeling. Trekkpopulasjonen omfatter ikke enheter med 10 eller færre sysselsatte.

- Observasjonsenhet:
Bedrift - i enkelte tilfelle foretaket.
- Utvalg:
Utvalget omfatter pr. i dag om lag 820 bedrifter og omtrent 2 800 varer. Alle enheter med flere enn 100 sysselsatte skal inngå permanent i undersøkelsen, mens enheter med 10-100 sysselsatte trekkes ved proporsjonal allokering.
- Utvalgsfeil:
Utvalgsbedriftene dekker om lag 60 prosent av omsetningen i populasjonen. Det utføres ikke beregninger av utvalgsfeil i denne undersøkelsen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennermerker:
Pris ved salg til norsk marked eller til eksport er definert ab fabrikk, dvs. salgspris ved fabrikkporten inkl. eventuell fakturert verdi av emballasje og transport med bedriftens eget personell og materiell. Alle priser skal rapporteres eksklusive alle avgifter og skal referere seg til den 15. hver måned.
- Innsamlingsmetode:
Spørreskjema, postal undersøkelse med preprintede skjema. Utsending rundt den 10. hver måned.
- Oppgavegiver:
Som observasjonsenhet.
- Svarprosent:
90-95 prosent.
- Revisjon:
Viktige oppgaver med stor innflytelse på aggregerte resultater på laveste nivå revideres manuelt. Oppgavegiver kontaktes på nytt dersom ekstremverdier er identifisert (maskinell identifisering).
- Håndtering av totalt og partielt frafall:
Partielle frafall imputeres (middelverdi). Ved totalfrafall kontaktes oppgavegiver og imputeres dersom oppgave uteblir.
- Makrokontroller:
Resultater sammenlignes med annen korttidsstatistikk, samt eksport- og importopplysninger fra Utenrikshandelen.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
HS (Harmonized System).

CPA.
SN94.

- Analyseenhet:
Som observasjonsenheten.
- Estimeringsmetode:
Indeks med faste vekter, Laspeyres-formel, med 1981 = 100. På nivå under laveste vektinnivå benyttes et aritmetisk gjennomsnitt av vareindekser for representantvarer innen samme HS-vare. For videre aggregering nyttes markedsindekser på HS-nivå, henholdsvis hjemmemarked og eksport. For beregning av totaler veies indekser for hjemmemarked og eksport sammen. Vektgrunnlaget er hentet fra nasjonalregnskapets tall for produksjon og eksport i de aktuelle næringene.
- Sesongjustering:
X12ARIMA - for enkelte hovedaggregater.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Priser per den 15. i måneden har innsendingsfrist 20. i samme måned. Tallene publiseres den 10. i påfølgende måned eller på nærmeste virkedag.
- Tilgjengelighet:
Publiseres månedlig i Dagens statistikk. Indeksene er også tilgjengelig på Internett under <http://www.ssb.no/ppi> og i referansedatabasen under PRODUSENTPRIS.
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Indekser for totaler, 2-sifret næring og i enkelte tilfeller på 3-sifret nivå eller grupper av slike.
- Historiske serier:
Serier på detaljert nivå går tilbake til 1977.

Kobling til annen statistikk:

Resultater benyttes i Nasjonalregnskapet og vektgrunnlaget hentes fra Nasjonalregnskapet.

Detaljerte opplysninger om eksport hentes fra Utenrikshandelen.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Statistisk sentralbyrå (1976): 13 konjunkturindikatorer: En kort oversikt, Statistisk Sentralbyrås håndbøker 37/76.

Statistisk sentralbyrå (1982): *Engrosprisstatistikk, engrosprisindeks og produsentprisindeks*, Rapport 82/29.

En bred dokumentasjon er også tilgjengelig på statistikkens hjemmeside.

Utenrikshandel med varer: Indekser

Generelt:

- Ansvarlig seksjon:
Utenrikshandel, energi- og industristatistikk (230).

- Produktnummer: 2460.
- Emne: 09.05 Utenrikshandel.
- Formål: Dekomponere den forholdsvis verdiutviklinga for utenrikshandelen med varer i en pris- og en volumkomponent.
- Hyppighet: Kvartalsvis/Årlig.
- Historikk: Fra 1880 årsindekser for import, total, volum; fra 1919 kvartalsindekser for pris og volum import og eksport etter varegrupper.
- Lovhjemmel: Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3 og 3-2.
- Internasjonal forankring: *FNs retningslinjer* International Merchandise Trade Statistics, Concepts and Definitions ST/ESA/STAT/SER.M/52/Rev. 2 (inneholder kun helt generelle anbefalinger når det gjelder indekser).

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Varebevegelser mellom norsk statistikkområde og utlandet (unntatt varepartier med statistisk verdi mindre enn 1 000 kroner og unntatt visse typer av varebevegelser, f.eks. varer for reparasjon). Norsk statistikkområde omfatter norsk tollområde, norsk del av kontinentalsokkelen, Svalbard, Bjørnøya og Jan Mayen.
- Observasjonsenhet:
- Alle tolldeklarerte varebevegelser. Særskilte varebevegelser utenfor tollvesenets virkeområde: se Utenrikshandelen med varer: eksport av råolje og naturgass (mens det fra 1965 for skip og fra 1983 for oljeplattformer ikke er utarbeidet indekser i statistikken over utenrikshandel).
- Utvalg: Det trekkes et utvalg av totalpopulasjonen ut fra kravet om tilfredsstillende dekningsgrad (se nedenfor), gitt utvalgsplanen.
Utvalgsplan: Årlig utvelgelse av representantvarer basert på variansanalyse av pris pr. vareparti for fjoråret. Varer hvor pris pr. vareparti har et standardavvik under et valgt maksimum, og er blitt akseptert etter en manuell undersøkelse, velges som representantvarer.
- Utvalgsfeil: Dekningsgrad: eksport om lag 80 prosent av total verdi; import om lag 50 prosent av total verdi.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Varegruppering: den norske tolltariffnomenklaturen, følger (fra 1988) den internasjonale toll- og statistikkomenklaturen Det harmoniserte system (HS).

Landgruppering: ved import opprinnelsesland, ved eksport bestemmelsesland.

- Kjennemerker: Mengde: nettovekt i kilo og for visse varer kvantum i annen mengdeenhet
Statistisk verdi: verdi ved passering norsk grense. Toll-, merverdi- og andre avgifter inngår ikke i verdien.
Landkoder: Alfa-2 ISO-koder (International Standardization Organization).
- Innsamlingsmetode: Elektronisk uttrekk fra databasen for utenrikshandel.
- Oppgavegiver: Se dokumentasjonen for Utenrikshandelen og Utenrikshandelen med varer: eksport av råolje og naturgass.
- Svarprosent: Se dokumentasjonen for Utenrikshandelen og Utenrikshandelen med varer: eksport av råolje og naturgass.
- Revisjon: Generell revisjon: Se dokumentasjonen for Utenrikshandelen og Utenrikshandelen med varer: eksport av råolje og naturgass.
Særskilt revisjon for representantvarer: Revisjon av foregående kvartaler samme år ved produksjon av indekser for nytt kvartal basert på revisjon av utenrikshandelsdata siden forrige indeksproduksjon. Ekstremverdier: varer hvor gjennomsnittsprisen pr. kvartal er mer enn 2 ganger eller mindre enn 0,5 ganger gjennomsnittsprisen for fjoråret ekskluderes fra utvalget av representantvarer for den kvartalsvise indeksberegningen.
- Håndtering av totalt og partielt frafall: Ikke relevant.
- Makrokontroller: Ingen.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger: Prisrelativer beregnes for alle varer på mest detaljerte tolltariffnivå.
- Analyseenhet: Grunnleggende analyseenhet: se observasjonsenhet.
- Estimeringsmetode: Prisindeks: Paasche-indeks.
Volumindeks: Laspeyres-indeks.
Basisår: foregående år. Referanseår: 1988 = 100.
Vekter: Eksport-/importverdien foregående år; kjedet fra forrige år til referanseår.
Beregningsnivå: Prisindekser beregnes for alle SITC-varegrupper på 3-sifret nivå (SITC-3), basert på prisrelativer for alle representantvarer innen denne varegruppa. Tolltariffvarer som ikke er representantvarer får prisindeksen for sin SITC-3-varegruppe som imputert prisrelativ.

- Sesongjustering:
Kvartalsvise volumindekser for eksport i alt uten skip og oljeplattformer, eksport i alt uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass, og import i alt uten skip og oljeplattformer ; totalt og for varegrupper på SITC-2-sifret nivå som har sesongmønster. Metode: X12ARIMA; direkte korrigerings; multiplikativ modell; løpende korrigeringsfaktorer.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Produksjonstid om lag 2 uker for andre, tredje og fjerde kvartal; for første kvartal om lag 5 uker grunnet omfattende revisjon av representantvarer etter avsluttet årsrevisjon av data i utenrikshandelen. Publisering av foreløpige kvartalsindekser for andre, tredje og fjerde kvartal inngår i frigivingen av foreløpige tall for utenrikshandel med varer 15. dag i måneden etter utløpet av kvartalet, eventuelt nærmeste påfølgende virkedag. Foreløpige tall for første kvartal frigis 15. mai. Endelige kvartalsindekser for foregående år frigis i april måned.
- Tilgjengelighet:
Statistikken offentliggjøres på Internett i Dagens statistikk, Statistisk månedshefte og Månedsstatistikk over utenrikshandelen. Hjemmesideadressen for utenrikshandel er <http://www.ssb.no/uhvp/> . Månedsstatistikk over utenrikshandelen utgis også som papirpublikasjon. Statistikk tilpasset individuelle brukerbehov kan fås ved Opplysnings- og abonnementsstjenesten for utenrikshandelsstatistikk, e-post: utenrikshandel@ssb.no .
Indeksserier er (begrenset) tilgjengelige på referansedatabasen under UTENRIKSHANDEL.
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Verdi-, pris- og volumindekser: Total uten skip og plattformer; for eksport også total uten skip, plattformer, råolje og naturgass. 1-sifret SITC, grupper av slike; 2-sifret SITC og for utvalgte grupper også 3-sifret SITC-nivå. Verdiindekser også total inkl. skip og oljeplattformer, og skip og oljeplattformer særskilt.
- Historiske serier:
Fra 1880 volumindekser for total import, årsindekser Historisk statistikk.
Fra 1919 indekser for pris og volum total import og eksport; og etter varegrupper Historisk statistikk.
Fra 1957 kvartalsindekser Månedsstatistikk over utenrikshandelen og Statistisk månedshefte.
Perioden 1943-58: Månedsindekser for volum i Statistisk månedshefte og Månedsstatistikk over utenrikshandelen.
Perioden 1947-58: Månedsindekser for pris i Statistisk månedshefte og i Månedsstatistikk over utenrikshandelen 1948-58.

Kobling til annen statistikk:

Statistikken brukes i kvartalsvis og årlig nasjonalregnskap.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Dokumentasjon av rutineprosedurene for indeksberegningene på utenrikshandelen: ikke-publisert notat.

5.10 Tjenesteyting

Camping. Overnattingsstatistikk

Generelt:

- Ansvarlig seksjon:
Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk (440)
- Produktnummer:
3112.
- Emne:
10.11 Hotell- og restaurantvirksomhet.
- Formål:
Å kartlegge den kommersielle overnattingstrafikken.
- Hyppighet:
Månedlig.
- Historikk:
Data fra statistikken er hentet inn fra 1968, men månedlige data er hentet inn fra 1998.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven § 2-2. Pliktig undersøkelse.
- Internasjonal forankring:
Council Directive 95/57/EC of 23 November 1995 on the collection of statistical information in the field of tourism.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Alle campingplasser med minst 8 hytter/rom eller totalkapasitet på 50 enheter eller mer. Campingplassene er valgt ut i henhold til EUs turismedirektiv og SN 55.22.
- Observasjonsenhet:
Bedrift.
- Utvalg:
Totaltelling.
- Utvalgsfeil:
Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennermerker:
Gjestedøgn etter nasjonalitet i henhold til standard for land og statsborgerskap.
Antall rom belagt med gjester.
- Innsamlingsmetode:
Postal undersøkelse med preprintede skjema.

- Oppgavegiver:
Alle større campingplasser (med minst 8 hytter/rom eller minst 50 enheter).
- Svarprosent:
85-90 prosent veid etter antall senger.
- Håndtering av frafall/revisjon:
Innlagte matematiske og logiske kontroller i dataregistreringsrutinen. Rekontakt med oppgavegiver ved partielle frafall eller ved andre feil av betydning. Etter både postal og telefonisk purring imputeres frafall på den måten at de får tildelt samme kapasitetsutnyttning som campingplasser det er naturlig å sammenligne med (bedrifter som ligger i samme fylke).
- Makrokontroller:
Ingen makrokontroller.

Beregninger:

- Bearbeidingsgrupperinger:
Fylke.
- Analyseenheter:
Campingplasser.
- Sesongjustering:
Ingen sesongjustering.
- Estimeringsmetode:
Nivå tall funnet ved summering.

Publisering:

- Produksjons- og publiseringstid:
Sender ut skjema for måned m den 25. i måned m-1. Frist for innsending om lag ei uke inn i måned m+1. Produksjonstiden er om lag 4 uker. Tallene publiseres den 3. i måned m+2.
- Tilgjengelighet:
Statistikk offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er:
<http://www.ssb.no/camping>
- Publiseringnivå:
Fylke.
- Historiske serier:
Statistikken går tilbake til 1968. Tidsserier er beskrevet i SSBs Rapport 95/17 Camping i Norge 1984-1994 av Jan-Erik Lystad.

Kobling mot annen statistikk:

Sammenstilling med øvrig overnattingsstatistikk som SSB utarbeider.

Dokumentasjon:

Ingen dokumentasjon av nåværende opplegg for campingstatistikken.

**Fergetransport mellom Norge og utlandet.
Passasjerstatistikk****Generelt:**

- Ansvarlig seksjon:
Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk (440).

- Produktnummer:
3083.
- Emne:
10.12.40 Sjøtransport.
- Formål:
Å kartlegge omfanget av passasjertrafikk ved fergene.
- Hyppighet:
Månedlig.
- Historikk:
Data fra statistikken er hentet inn fra 1997.
- Lovhjemmel:
Frivillig.
- Internasjonal forankring:
Statistikken vil med forankring i "Council Directive 95/64/EC of 8 December 1995" bli utvidet fra 1. kvartal 2000 til også å omfatte innreiste passasjerer.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Alle fergeselskaper som trafikkerer linjer fra Norge til utlandet. SN 61.102.
- Observasjonsenhet:
Fergestrekning.
- Utvalg:
Totaltelling.
- Utvalgsfeil:
Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Fergeselskap.
- Kjennermerker:
Antall passasjerer etter nasjonalitet i henhold til standard for land og statsborgerskap.
Antall kjøretøyer etter bilens registreringsland.
Antall kjøretøyer etter kjøretøygruppe.
- Innsamlingsmetode:
Post-/fakssendt skjema.
- Oppgavegiver:
Fergeselskaper.
- Svarprosent:
100 prosent.
- Håndtering av frafall/revisjon:
Innlagte kontroller av matematiske og logiske sammenhenger i dataregistreringsrutinen. Rekontakt med oppgavegiver ved partielle frafall eller ved andre feil av betydning.
- Makrokontroller:
Ingen.

Beregninger:

- Bearbeidingsgrupperinger:
Ingen.
- Analyseenheter:
Fergeselskaper.
- Estimeringsmetode:
Nivå tall funnet ved summering.

- Sesongjustering:
Ingen sesongjustering.

Publisering:

- Produksjons- og publiseringstid:
Frist for innsending 20 dager etter tellings-
månedens utløp. Produksjonstiden er om lag 4
uker. Tallene publiseres den 15. i måned m+2.
- Tilgjengelighet:
Statistikk offentliggjøres som Dagens statistikk på
Internett, hjemmesideadressen er:
<http://www.ssb.no/ferge>
- Publiseringsnivå:
Landsnivå.
- Historiske serier:
Tidsserier tilbake til 1997 er publisert i NOS Sjøfart.

Kobling mot annen statistikk:

Ingen.

Dokumentasjon:

Ingen.

Godstrafikk med lastebil over grensen.**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon:
Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk (440)
- Produktnummer:
3096.
- Emne:
10.12.20 Veitransport.
- Formål:
Å kartlegge de ulike lands trafikk med lastebil over
grensetollstedene.
- Hyppighet:
Kvartalsvis.
- Historikk:
- Lovhjemmel:
Frivillig.
- Internasjonal forankring:
Ingen.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Alle grensepasseringer av lastebil.
- Observasjonsenhet:
Tollsted.
- Utvalg:
Totaltelling.
- Utvalgsfeil:
Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennermerker:
Godstransport med lastebil over grensen. Inn- og

utpasserte biler samt transportmengde etter
nasjonalitet og måned.
Godstransport med lastebil over grensen. Inn- og
utpasserte biler samt transportmengde etter
nasjonalitet og tollsted.

- Innsamlingsmetode:
Postal undersøkelse med forhåndstrykte skjema.
- Oppgavegiver:
Det enkelte tollsted.
- Svarprosent:
100 prosent.
- Håndtering av frafall/revisjon:
Innlagte matematiske og logiske kontroller i
dataregistreringsrutinen. Rekontakt med
oppgavegiver ved partielle frafall eller ved andre
feil av betydning. Purring ved telefon, eller telefaks.
- Makrokontroll:
Ingen makrokontroll.

Beregninger:

- Bearbeidingsgrupperinger:
Ingen.
- Analyseenhet:
Det enkelte tollsted.
- Estimeringsmetode:
Ingen.
- Sesongjustering:
Ingen.

Publisering:

- Produksjons- og publiseringstid:
Sender ut skjema omtrentlig en gang årlig.
Kvartalspublisering (fra 1999) er beregnet
offentliggjort den 20. etter kvartalets utløp.
Produksjonstiden er om lag 3 uker.
- Tilgjengelighet:
Statistikk offentliggjøres som Dagens statistikk på
Internett, hjemmesideadressen er:
<http://www.ssb.no/godstans>
- Publiseringsnivå:
Hvert enkelt tollsted.
- Historiske serier:
Tall er publisert fra januar 1961. Det er imidlertid
ikke publisert noen samlet.

Kobling mot annen statistikk:

Ingen.

Dokumentasjon:

Ingen.

Hoteller. Overnattingsstatistikk**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon:
Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk (440)
- Produktnummer:
3111.

- Emne:
10.11 Hotell- og restaurantvirksomhet.
- Formål:
Å kartlegge den kommersielle overnattingstrafikken.
- Hyppighet:
Månedlig.
- Historikk:
Data fra statistikken er hentet inn fra 1950, men månedlige data er hentet inn fra 1985.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven § 2-2. Pliktig undersøkelse.
- Internasjonal forankring:
Council Directive 95/57/EC of 23 November 1995 on the collection of statistical information in the field of tourism.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Alle hoteller og andre overnattingsbedrifter med 20 senger eller mer. Hotellene og overnattingsbedriftene er valgt ut i henhold til EUs turismedirektiv innen næring 55.1 (SN94).
- Observasjonsenhet:
Bedrift.
- Utvalg:
Totaltelling.
- Utvalgsfeil:
Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennermerker:
Gjestedøgn etter nasjonalitet i henhold til standard for land og statsborgerskap.
Gjestedøgn etter formål med hotelloppholdet.
Antall rom belagt med gjester.
Antall ankomne gjester etter Nordmenn og utlendinger.
Losji-omsetning, dvs. omsetning for utleie av rom eksklusiv omsetning for eventuell servering som måtte være inkludert i prisen for hotelloppholdet.
- Innsamlingsmetode:
Postal undersøkelse med preprintede skjema.
- Oppgavegiver:
Hoteller og andre lignende overnattingsbedrifter med en kapasitet på 20 senger eller mer.
- Svarprosent:
90-95 prosent veid etter antall senger.
- Håndtering av frafall/revisjon:
Innlagte matematiske og logiske kontroller i dataregistreringsrutinen. Rekontakt med oppgavegiver ved partielle frafall eller ved andre feil av betydning. Etter både postal og telefonisk purring imputeres frafall på den måten at de får tildelt samme kapasitetsutnyttning for senger og for rom som bedrifter det er naturlig å sammenligne

med (bedrifter med samme hotellgruppestatus og som ligger i samme fylke).

- Makrokontroller:
Ingen makrokontroller.

Beregninger:

- Bearbeidingsgrupperinger:
Fylke; Hotellgruppe.
- Analyseenhet:
Hoteller.
- Estimeringsmetode:
Nivåfall funnet ved summering.
- Sesongjustering:
Ved justeringen benyttes X12ARIMA med løpende korrigeringsfaktor på en multiplikativ modell.

Publisering:

- Produksjons- og publiseringstid:
Sender ut skjema for måned m den 25. i måned m-1. Frist for innsending om lag ei uke inn i måned m+1. Produksjonstiden er om lag 3 uker. Tallene publiseres den 25. i måned m+1.
- Tilgjengelighet:
Statistikk offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er:
<http://www.ssb.no/hotell>
- Publiseringnivå:
Fylke.
- Historiske serier:
Statistikken går tilbake til 1950. Tidsseriene er beskrevet i Historisk statistikk og i Sosiale og økonomiske studier 77 Norsk Hotellnæring 1950-1990 Jan-Erik Lystad.

Kobling mot annen statistikk:

Samordning med annen statistikk:
Sammenstilling med øvrig overnattingsstatistikk som SSB utarbeider.

Dokumentasjon:

Daasvatn, L. (1995); Hotellstatistikken - Dokumentasjon av imputering og tabellrutiner på ny edb-plattform. Notater 95/36, Statistisk sentralbyrå.

Pham, D. Q. (1995): Sesongjusterte hotellovernattinger for nordmenn og utlendinger, ikke-publisert notat, Statistisk sentralbyrå.

Hytteformidlere. Overnattingsstatistikk

Generelt:

- Ansvarlig seksjon:
Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk (440)
- Produktnummer:
3113.
- Emne:
10.11 Hotell- og restaurantvirksomhet.

- Formål: Å kartlegge den kommersielle overnattingstrafikken.
- Hyppighet: Månedlig.
- Historikk: Data er hentet inn fra 1999.
- Lovhjemmel: Statistikkloven § 2-2. Pliktig undersøkelse.
- Internasjonal forankring: Ingen internasjonal forankring.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Alle hytteformidlers omfang av formidling av gjester til private hytter. Eget register utarbeidet av ansvarlig seksjon på grunnlag av opplysninger fra BoF supplert med informasjon fra bransjen.
- Observasjonsenhet: Bedrift.
- Utvalg: Totaltelling.
- Utvalgsfeil: Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Ingen.
- Kjennermerker: Gjestedøgn etter nasjonalitet og etter fylke. Antall hytter det er skrevet kontrakt om utleie med, samt tallet på senger for disse formidlerne.
- Innsamlingsmetode: Postal undersøkelse.
- Oppgavegiver: Alle norske samt noen av de største utenlandske hytteformidlere.
- Svarprosent: 80 prosent veid etter antatt trafikk. To utenlandske oppgavegivere unnlater å gi oppgaver.
- Håndtering av frafall/revisjon: Ingen frafallsberegninger. Det er innlagte matematiske og logiske kontroller i dataregistreringsrutinen. Rekontakt med oppgavegiver ved partielle frafall eller ved andre feil av betydning.
- Makrokontroll: Ingen makrokontroll.

Beregninger:

- Bearbeidingsgrupperinger: Fylke.
- Analyseenhet: Bedrift.
- Estimeringsmetode: Nivå tall funnet ved summering.
- Sesongjustering: Ingen sesongjustering.

Publisering:

- Produksjons- og publiseringstid: Sender ut skjema for måned m den 25. i måned m . Frist for innsending om lag ei uke inn i måned $m+1$. Produksjonstiden er om lag 4 uker. Tallene publiseres den 3. i måned $m+2$.
- Tilgjengelighet: Statistikk offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er: <http://www.ssb.no/hytteform>
- Publiseringnivå: Fylke/Landsdeler.
- Historiske serier: Ingen historiske serier.

Kobling mot annen statistikk:

Sammenstilling med øvrig overnattingsstatistikk som SSB utarbeider.

Dokumentasjon:

Internt notat om det faglige opplegget for undersøkelsen er på det nærmeste ferdig.

Hyttegrender. Overnattingsstatistikk

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk (440)
- Produktnummer: 3114.
- Emne: 10.11 Hotell- og restaurantvirksomhet.
- Formål: Å kartlegge den kommersielle overnattingstrafikken.
- Hyppighet: Månedlig.
- Historikk: Data er hentet inn fra 1998.
- Lovhjemmel: Statistikkloven § 2-2. Pliktig undersøkelse.
- Internasjonal forankring: Council Directive 95/57/EC of 23 November 1995 on the collection of statistical information in the field of tourism.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Alle hyttegrender med minst 3 hytter. Hyttegrendene er valgt ut i henhold til EUs turismedirektiv og SN 94.
- Observasjonsenhet: Bedrift.
- Utvalg: Totaltelling.
- Utvalgsfeil: Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Ingen.
- Kjennemerker: Gjestedøgn etter nasjonalitet i henhold til standard for land og statsborgerskap. Antall rom belagt med gjester.
- Innsamlingsmetode: Postal undersøkelse med forhåndstrykte skjema.
- Oppgavegiver: Alle hyttegrender med en kapasitet på 3 hytter eller mer.
- Svarprosent: 80-85 prosent veid etter antall senger.
- Håndtering av frafall/revisjon: Innlagte matematiske og logiske kontroller i dataregistreringsrutinen. Rekontakt med oppgavegiver ved partielle frafall eller ved andre feil av betydning. Etter både postal og telefonisk purring imputeres frafall på den måten at de får tildelt samme kapasitetsutnyttning som campingplasser det er naturlig å sammenligne med (bedrifter som ligger i samme fylke).
- Makrokontroller: Ingen makrokontroller er gjennomført.

Beregninger:

- Bearbeidingsgrupperinger: Fylke.
- Analyseenheter: Bedrift.
- Estimeringsmetode: Nivå tall funnet ved summering.
- Sesongjustering: Ingen sesongjustering.

Publisering:

- Produksjons- og publiseringstid: Sender ut skjema for måned m den 25. i måned m-1. Frist for innsending om lag ei uke inn i måned m+1. Produksjonstiden er om lag 4 uker. Tallene publiseres den 3. i måned m+2.
- Tilgjengelighet: Statistikk offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er: <http://www.ssb.no/hyttegrend>
- Publiseringnivå: Fylke.
- Historiske serier: Ingen historiske serier.

Kobling mot annen statistikk:

Sammenstilling med de andre overnattingsstatistikkene til SSB. Ellers ingen kobling mot annen statistikk.

Dokumentasjon:

Ingen dokumentasjon.

Lastebilundersøkelse. Internasjonal transport**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon: Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk (440)
- Produktnummer: 3093.
- Emne: 10.12.20 Veitransport.
- Formål: Beskrive norskregistrerte godsbilers transporttytelse og transportmønster i utlandet.
- Hyppighet: Kvartalsvis.
- Historikk: Kvartalsvise undersøkelser utført fra 1996.
- Lovhjemmel: Statistikkloven § 2-2. Pliktig undersøkelse.
- Internasjonal forankring: Rådsforordning (EF) nr. 1172/98.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Alle norskregistrerte godsbiler med over 3,5 tonn nyttelast eller mer.
- Observasjonsenhet: Godsbiler.
- Utvalg: Utvalget omfatter 2 800 bedrifter som har lisens til transport i utlandet iht. Fellesskapstillatelsesregisteret. Ved trekking stratifiseres etter bedriftsgrupper (antall tillatelser) og landsdeler, i alt 12 strata. Bedrifter med 3 eller flere lisenser trekkes ut 2 ganger i løpet av et år, mens bedrifter med 1 eller 2 lisenser, trekkes ut kun 1 gang. Utvalget trekkes slik at det er jevnt fordelt på hver uke i kvartalet. Dette gjøres fordi det sendes ut skjema for en del av utvalget hver uke. Det trekkes nytt utvalg for hvert kvartal.
- Utvalgsfeil: *Utvalgsprosent:* Utvalget pr. kvartal dekker om lag 70 prosent av bedriftene. *Dekningsgrad:* For bedrifter med over 3 tillatelser dekkes alle (100). *Standardavvik:* Foreløpig ingen beregninger.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger: Bedrift. Landsdel. Varegruppering (NST/R).
- Kjennemerker: Transportmengde, dvs. bruttovekten av det som er transportert (inkl. emballasje) av vareslag i henhold til EUs transportstatistiske varenomenklatur NST/R. Fraktinntekt ekskl. merverdiavgift. Kjørte kilometer i Norge og utlandet med og uten henger. Totalvekt for kjøretøyet.

Frakt av Volumgods (vekten av varen er mindre enn nyttelasten på bilen når lasterommets volum er fullt utnyttet).

Frakt av farlig gods (ADR-klassen).

Transittland.

Bruk av ferge/tog.

Utenlandsk transport, dvs. transport med av- og/eller pålesning i utlandet.

Type transport.

Leietransport, dvs. ervervsmessig transport for annen oppdragsgiver mot betaling.

- **Innsamlingsmetode:**
Kombinasjon av postale spørreskjema og informasjon fra kjøretøyregisteret. Sender ut 1/13 av skjemaene hver uke i kvartalet (totalt 2 500 skjema).
- **Oppgavegiver:**
Den enkelte bedrift med lisens til transport i utlandet.
- **Svarprosent:**
85 prosent (brutto).
- **Håndtering av frafall/revisjon:**
Innlagte matematiske og logiske kontroller i dataregistreringsrutinen. Rekontakt med oppgavegiver ved partielle frafall eller ved andre feil av betydning. Deretter imputeres ved bruk av erfaringer fra andre svar. Totalfracfall håndteres direkte i beregningsmetoden.
- **Makrokontroller:**
Ingen makrokontroller.

Beregninger:

- **Bearbeidingsgrupperinger:**
Godset grupperes etter vareslag i EUs varekatalog NST/R.
Kjøretøygruppe.
- **Analyseenhet:**
Lastebilbedrift.
- **Estimeringsmetode:**
Nivå tall beregnet ved oppblåsing. Oppblåsing foretas kvartalsvis og det beregnes separate oppblåsningsfaktorer for hver av de 12 strata.
- **Sesongjustering:**
Ingen.

Publisering:

- **Produksjons- og publiseringstid:**
Tallene publiseres normalt 12 uker etter kvartalets utløp.
- **Tilgjengelighet:**
Statistikk offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er:
<http://www.ssb.no/lbuint> og i Aktuell lastebilstatistikk. Hovedtall gis dessuten i NOS Samferdselsstatistikk og i Statistisk årbok.
- **Publiseringnivå:**
Landsdel.
- **Historiske serier:**
Data fra 1996.

Kobling mot annen statistikk:

Samordnet med Lastebil over grensa, statistikk over utenrikshandel.

Data fra undersøkelsen brukes i ressursregnskapet og energiregnskapet.

Dokumentasjon:

Ingen.

Lastebilundersøkelse. Nasjonal transport

Generelt:

- **Ansvarlig seksjon:**
Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk (440)
- **Produktnummer:**
3093.
- **Emne:**
10.12.20 Veitransport
- **Formål:**
Beskrive norskregistrerte godsbilens transportytelser og bidra til å kartlegge transportmønsteret i Norge.
- **Hyppighet:**
Kvartalsvis.
- **Historikk:**
Kvartalsvise undersøkelser utført fra 1993. Tidligere 5-årige undersøkelser fra 1948.
- **Lovhjemmel:**
Statistikkloven § 2-2. Pliktig undersøkelse.
- **Internasjonal forankring:**
Rådsforordning (EF) nr. 1172/98.

Populasjon og utvalg:

- **Populasjon:**
Alle norskregistrerte godsbiler med over 1 tonn nyttelast og inntil 35 tonn totalvekt.
- **Observasjonsenhet:**
Godsbil.
- **Utvalg:**
Utvalget omfatter 2 500 godsbiler hvert kvartal. Ved trekking stratifiseres etter kjøretøygruppe og fylke, i alt 190 strata. Utvalget trekkes slik at det er jevnt fordelt for hver uke i kvartalet. Dette gjøres fordi det sendes ut skjema for en del av utvalget hver uke. Det trekkes nytt utvalg for hvert kvartal.
- **Utvalgsfeil:**
Utvalgsprosent: Utvalget for et år dekker om lag 7 prosent av totalbestanden.
Dekningsgrad: For kjøretøyer med over 3,5 tonn nyttelast dekker undersøkelsen om lag 20 prosent av bestanden.
Standardavvik: Foreløpig ingen beregning.

Datafangst:

- **Innsamlingsgrupperinger:**
Kjøretøy.
Fylke/kommune.
Vareslaggruppe (NST/R).

- **Kjennemerker:**
Totalvekt.
Oppdragsgiver.
Drivstofforbruk.
Transportmengde, dvs. bruttovekten av det som er transportert (inkl. emballasje). Vareslag i henhold til EUs transportstatistiske varenomenklatur NST/R. Fraktinntekt ekskl. merverdiavgift.
Kjørte kilometer.
Frakt av Volumgods (vekten av varen er mindre enn nyttelasten på bilen når lasterommets volum er fullt utnyttet).
Frakt av farlig gods (ADR-klassen).
Innenlandsk transport, dvs. transport med både av- og pålessing i Norge.
Leietransport, dvs. ervervsmessig transport for annen oppdragsgiver mot betaling.
Egentransport, dvs. transport for egen regning av eget gods.
- **Innsamlingsmetode:**
Kombinasjon av postale spørreskjema og informasjon fra kjøretøyregisteret. Sender ut 1/13 av skjemaene hver uke i kvartalet (totalt 2 500 skjema).
- **Opgavegiver:**
Eier av et godskjøretøy.
- **Svarprosent:**
90 prosent (brutto).
- **Håndtering av frafall/revisjon:**
Innlagte matematiske og logiske kontroller i dataregistreringsrutinen. Rekontakt med oppgavegiver ved partielle frafall eller ved andre feil av betydning. Deretter imputeres ved bruk av erfaringer fra andre svar. Totalfrafall håndteres direkte i beregningsmetoden.
- **Makrokontroll:**
Ingen makrokontroll.

Beregninger:

- **Bearbeidingsgrupperinger:**
Godset grupperes etter vareslag i EUs varekatalog NST/R.
Kjøretøygruppe.
- **Analyseenhet:**
Den enkelte lastebil.
- **Estimeringsmetode:**
Nivå tall beregnet ved oppblåsing.
Oppblåsningsfaktoren er et produkt av to delfaktorer. Disse faktorene er forholdet mellom bilbestanden og antallet bileiere som har gitt brukbare svar og forholdet mellom kjørte kilometer pr. år forrige år og kilometer i rapporteringsuka.
- **Sesongjustering:**
Ingen.

Publisering:

- **Produksjons- og publiseringstid:**
Tallene publiseres normalt 12 uker etter kvartalets utløp.

- **Tilgjengelighet:**
Statistikk offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er: <http://www.ssb.no/lbunasj> og i Aktuell lastebilstatistikk. Dessuten publiseres tall i årlig NOS. Hovedtall publiseres i NOS Samferdselsstatistikk og Statistisk årbok.
- **Publiseringsnivå:**
Fylke.
- **Historiske serier:**
I Historisk statistikk er det gitt noen hovedtall fra de tidligere periodiske 5-årige tellinger, som sist ble holdt i 1988. Kvartalsvis statistikk går tilbake til 1993.

Kobling mot annen statistikk:

Data fra undersøkelsen brukes i Nasjonalregnskapet, ressursregnskapet og energiregnskapet, samt i statistikksystemet innenlandske transportytelser.

Dokumentasjon:

NOS Lastebiltransport.

Omsetningsindeks eiendomsdrift, forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet

Generelt:

- **Ansvarlig seksjon:**
Bygg- og tjenestestatistikk (460).
- **Produktnr.:**
6740.
- **Emne:**
10.14 Eiendomsdrift, forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet.
- **Formål:**
Måle endringa i verdien av omsetningen for bedrifter innen forretningsmessig tjenesteyting.
- **Hyppighet:**
Kvartalsvis.
- **Historikk:**
Data har blitt innhentet siden 1. kvartal 1996, og ble publisert første gang i 1997.
- **Lovhjemmel:**
Statistikkloven § 2-2 og § 2-3.
- **Internasjonal forankring:**
Statistikken utgis ifølge EUs rådsforordning nr. 1165/98.

Populasjon og utvalg:

- **Populasjon:**
Alle bedrifter i næring K Eiendomsdrift, forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet.
- **Observasjonsenhet:**
Bedrift.
- **Utvalg:**
Panel av om lag 2 550 ikke-momspliktige bedrifter. Populasjonen stratifiseres etter næring, omsetning,

bedriftstype og alder. Fra hvert stratum trekkes minst 4 bedrifter hvis det er så mange. Det trekkes systematisk med lik trekk sannsynlighet. Ved trekking tas også hensyn til fordeling på geografisk område og kommune. Etter alder deles populasjonen inn i 3 grupper. Både for foretakene i den eldste og i den mellomste aldersgruppa blir alltid de 7 foretakene i populasjonen med størst omsetning trukket med i utvalget. Disse 7 foretakene utgjør en egen omsetningsgruppe både for en- og flerbedriftsforetakene for hver næringsundergruppe (4- eller 5-siffer NACE). Disse omsetningsgruppene blir dermed fulltellingsstrata. Utvalget rulleres en gang i året. Da skiftes 1/4 av bedriftene som ikke er med i fulltellingsstrata ut.

- **Utvalgsfeil:**
Utvalget består av om lag 12 prosent av bedriftene i populasjonen.
Dekningsgraden for omsetning er rundt 45 prosent.

Datafangst:

- **Innsamlingsgrupperinger:**
Ingen.
- **Kjennemerker:**
Omsetning eksklusiv merverdiavgift, utgående mva., antall sysselsatte.
- **Innsamlingsmetode:**
For ikke avgiftspliktige næringer (70, 73 og følgende i næring 74 på 5-sifret nivå: 110, 121, 122, 123, 130, 140, 502, 600, 830) hentes data ved postalt spørreskjema. Skjema sendes ut rundt den 20. i første måned etter kvartalets utløp. Frist for innsending rundt 1 måned etter utsending. For avgiftspliktige næringer hentes data fra momsregisteret.
- **Oppgavegiver:**
Bedrift.
- **Svarprosent:**
Om lag 90 prosent.
- **Revisjon:**
Det er lagt inn matematiske og logiske kontroller i dataregistreringsrutinen. Summeringsfeil og manglende harmoni mellom oppgitt omsetning og utgående merverdiavgift oppdages. Omsetning sammenlignes med tall fra Omsetningsstatistikk for varehandel og reparasjon av kjøretøyer og husholdningsapparater.
- **Håndtering av frafall:**
Bedrifter med frafall purres. Store bedrifter som ikke svarer purres også over telefon like før publisering. Bedrifter som ikke svarer behandles på samme måte som bedrifter som ikke er med i utvalget. Det vil si at de tildeles samme prosentvise endring i omsetning som gjennomsnittsendringen for stratum bedriftene tilhører.
- **Makrokontroll:**
Næringsvise og stratumvise omsetningstall sammenlignes med tilsvarende tall for forrige måned og for samme måned ett år tilbake. Ved stor

endring i et stratum eller næring kontrolleres enhetene med størst endring i det aktuelle stratum/næring nærmere og kontaktes eventuelt over telefon.

Beregninger:

- **Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:**
Inndeling i identiske, tilgangs- og overgangsbedrifter. Disse begrepene er definert i Notater 93/17 Detaljomsetningsindeksen. De identiske bedriftene stratifiseres etter kjennemerkene næring, bedriftstype, alder og omsetning.
- **Analyseenhet:**
Bedrift.
- **Estimeringsmetode:**
Rateestimator. For momspliktige bedrifter hentes resultater fra terminvis omsetningsstatistikk. Som oppblåsningsgrunnlag for identiske bedrifter i et stratum benyttes forholdet mellom populasjonens og utvalgets omsetning i stratumet. Populasjonens omsetning hentes fra siste årsfil fra Strukturstatistikk for forretningsmessig tjenesteyting.
- **Sesongjustering:**
Ingen.

Publisering:

- **Produksjons-/publiseringstid:**
Produksjonstid er 6-7 uker. Statistikken publiseres om lag 5 måneder etter kvartalets utløp.
- **Tilgjengelighet:**
<http://www.ssb.no/efuoi>
- **Publiseringsform og publiseringsnivå:**
Det publiseres ujusterte indekstall for totalomsetning og for omsetning på 2-sifret nivå i den enkelte næring. Tilsvarende delindeks utgis i tillegg på 3-sifret nivå i næring 74. Det gis 2-månedlige omsetningstall for momspliktige næringer.
- **Historiske serier:**
Indeksen går tilbake til 1996.

Kobling til annen statistikk:

Brukes i nasjonalregnskapet. Opplysninger fra næringer som ikke er momspliktige hentes inn på skjema. For momspliktige næringer benyttes tall fra Terminvis omsetningsstatistikk.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Næs, P. og L. Solheim, (1993):
Detaljomsetningsindeksen, Notater 93/17, Statistisk sentralbyrå.

Dokumentasjon av Detaljomsetningsindeksen gjelder også for Omsetningsindeks eiendomsdrift, forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet når det gjelder datainnhold, datainnsamling og beregning.

Servering. Omsetningsstatistikk**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon:
Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk (440)
- Produktnummer:
3116.
- Emne:
10.11 Hotell- og restaurantvirksomhet.
- Formål:
Kartlegge omsetningens nivå og utvikling under året for serveringsnæringa.
- Hyppighet:
2-månedlig (januar/februar osv.).
- Historikk:
Data er hentet inn fra 1. termin 1996.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven § 3-2.
- Internasjonal forankring:
Delvis forankret i Council Regulation (EC) No 1165/98 of 19 May 1998 concerning short-term statistics (Korttidsforordningen).

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Alle momspliktige enheter innenfor SN94 55.11 Hoteller etc. med restaurant og 55.301 Restaurantvirksomhet.
- Observasjonsenhet:
Momspliktig enhet.
- Utvalg:
Totaltelling.
- Utvalgsfeil:
Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennemerker:
Innrapportert omsetning.
- Innsamlingsmetode:
Elektronisk registerbasert innhenting basert på Momsregisterets oppgaver over omsetning.
- Oppgavegiver:
Momsenheten.
- Svarprosent:
Om lag 100 prosent.
- Håndtering av frafall/revisjon:
Kontrollerer opplysninger i Momsregisteret ved hjelp av BoF -registeret, Enhetsregisteret og Arbeidsgiverregisteret.
- Makrokontroller:
Ingen makrokontroller.

Beregninger:

- Bearbeidingsgrupperinger:
Fylke.
- Analyseenhet:
Momsenhetene.

- Estimeringsmetode:
Nivå tall funnet ved summering.
- Sesongjustering:
Ingen sesongjustering.

Publisering:

- Produksjons- og publiseringstid:
Produksjonstiden er 5-6 uker og førstegangspubliseringsom lag 22 uker etter terminens utløp.
- Tilgjengelighet:
Statistikk offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er:
<http://www.ssb.no/servering>
- Publiseringnivå:
Fylke.
- Historiske serier:
Publiseres fortløpende i Ukens statistikk.

Kobling mot annen statistikk:

- Henter fordelingsnøkler for omsetning for bedrifter innen foretak fra årsfila fra BoF.

Dokumentasjon:

- Ukens statistikk 13/98.

Telekommunikasjon. Trafikk- og omsetningsstatistikk**Generelt:**

- Ansvarlig seksjon:
Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk (440)
- Produktnummer:
3101.
- Emne:
10.12 Transport og kommunikasjon.
- Formål:
Kartlegge nivå og utvikling i omsetning og trafikk for telekommunikasjonsnæringa.
- Hyppighet:
Kvartalsvis.
- Historikk:
Data er hentet inn fra og med 1. kvartal 1998.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven § 3-2.
- Internasjonal forankring:
Forankring i Council Regulation (EC) No 1165/98 of 19 May 1998 concerning short-term statistics.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Alle foretak i næring 64.20 (SN94).
- Observasjonsenhet:
Konsern for Telenor og foretak for øvrige enheter.
- Utvalg:
21 enheter i 1. kvartal 1999. Utvalget består av registrerte tilbydere av offentlige telenett og offentlige teletjenester (registreres av Post- og

teletilsynet) samt noen store aktører innenfor SN94 64.20 som ikke tilbyr offentlige telenett eller offentlige teletjenester. (Dvs. fulltelling for offentlige telenett og offentlige teletjenester.) Utvalget vil øke etter hvert som flere aktører vil tilby offentlige telenett og offentlige teletjenester.

- Utvalgsfeil:
Ingen beregninger av utvalgsfeil.
Utvalgsprosent: Utvalget dekker 96 prosent av omsetningen i populasjonen.
Dekningsgrad: Ingen beregning.
Standardavvik: Ingen beregning.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Ingen.
- Kjennemerker:
Driftsinntekter, driftskostnader, investeringer i realkapital samt omsetning, antall abonnement, trafikk og eksport/import for ulike telefontjenester (produktnivå).
- Innsamlingsmetode:
Postalt spørreskjema.
- Svarprosent:
Om lag 95 prosent målt i omsetning.
- Håndtering av frafall/revisjon:
Purring.
- Makrokontroll:
Ingen makrokontroll.

Beregninger:

- Bearbeidingsgrupperinger:
Produkter.
- Analyseenhet:
Foretak innen bransjen.
- Estimeringsmetode:
Oppblåsing på bakgrunn av omsetning.
- Sesongjustering:
Ingen sesongjustering.

Publisering:

- Produksjons- og publiseringstid:
Ennå ingen faste rutiner.
- Tilgjengelighet:
Statistikk skal etter hvert offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er: <http://www.ssb.no/>
- Publiseringsnivå:
Hele landet.
- Historiske serier:
Publiseres fortløpende i Ukens statistikk.

Kobling mot annen statistikk:

Henter omsetning for populasjonen fra BoF og Bkf-materialet (AS-regnskaper).

Dokumentasjon:

Notat vil være ferdig ved årsskiftet 1999/2000.

5.11 Utenriksøkonomi

Eksport av laks. Uketall

Generelt:

- Ansvarlig seksjon:
Utenrikshandel, energi- og industristatistikk (230).
- Produktnummer:
2460.
- Emne:
09.05 Utenrikshandel.
- Formål:
Følge kvantum og pris i eksporten av oppdrettslaks.
- Hyppighet:
Ukentlig.
- Historikk:
Uketall for eksport av laks ble første gang publisert i 1995, uke 33.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3 og 3-2.
- Internasjonal forankring:
Statistikken har ingen internasjonal forankring.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Eksportforsendelser av fersk, kjølt eller fryst oppdrettslaks med eller uten hode.
- Observasjonsenhet:
Alle tolldeklarete eksportforsendelser.
- Utvalg:
Totaltelling.
- Utvalgsfeil:
Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Utvalgte varenumre etter norsk tolltariffnomenklatur.
- Kjennemerker:
Kroner pr. kilo: Verdi ved passering norsk grense pr. kilo nettovekt, eventuell is medregnet.
Vekt: Tonn nettovekt, eventuell is medregnet.
- Innsamlingsmetode:
Administrative oppgaver innhentet av tollvesenet med hjemmel i tollovens §§ 32 og 40 samt tollovforskriftenes kap. 5. Elektronisk overføring av data (innhentet ved tolldeklarasjon i Enhetsdokumentet) fra Toll- og avgiftsdirektoratet til Statistisk sentralbyrå.
- Oppgavegiver:
Alle deklarasjonspliktige etter loven.
- Svarprosent:
Ikke relevant, hører til under tollmyndigheten.
- Revisjon:
Data er foreløpige, ureviderte, men med visse kontroller for ekstreme verdier og logiske feil.
- Håndtering av totalt og partielt frafall:
Ikke relevant.

- Makrokontroller:
Se revisjon.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
Aggregering fersk laks over varenumrene 0302.1201 og .1202 og fryst laks over 0303.2201 og 2202.
- Analyseenhet:
Fersk laks og fryst laks.
- Estimeringsmetode:
Ingen.
- Sesongjustering:
Ingen.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Tirsdag påfølgende uke.
- Tilgjengelighet:
Statistikken offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett, hjemmesideadressen er <http://www.ssb.no/laks/>. Månedstill for eksport av laks inngår i Statistisk månedshefte (SM), tabellene "Oppdrettsfisk. Eksportpriser. Kroner per kilo" og "Fiskeoppdrett. Eksportert mengde". Disse seriene er også (begrenset) tilgjengelige på referansedatabasen under UTENRIKSHANDEL.
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Eksport av fersk laks og av fryst laks, ukesenitt foregående uke, kroner pr. kilo og tonn.
- Historiske serier:
Ikke relevant, jf. at datagrunnlaget er foreløpige, ureviderte tall, og fordi uke ikke inngår i grunnlagsdata, noe som ville vært nødvendig for å kunne lage endelige, ureviderte uketall.

Kobling til annen statistikk:

Datagrunnlaget er en integrert del under utenrikshandelen med varer.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Ingen.

Utenrikshandel med varer

Se også Utenrikshandel med varer: indekser for utenrikshandelen, skip og oljeplattformer, eksport av råolje og naturgass og eksport av laks, uketall.

Generelt:

- Ansvarlig seksjon:
Utenrikshandel, energi- og industristatistikk (230).
- Produktnummer:
2460.
- Emne:
09.05 Utenrikshandel.
- Formål:
Måle varestrømmene mellom Norge og utlandet.

- Hyppighet:
Månedlig.
- Historikk:
Månedsstatisikk over utenrikshandelen med varer er blitt publisert siden 1913.
- Lovhjemmel:
Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3 og 3-2.
- Internasjonal forankring:
FNs retningslinjer i International Merchandise Trade Statistics, Concepts and Definitions ST/ESA/STAT/SER.M/52/Rev.2.
Rettsakter under EØS-avtalen, med forpliktelser etter EU-forordninger på statistikkområdet og som legger føringer for datafangst og oversending av data til EUROSTAT.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
Varebevegelser mellom norsk statistikkområde og utlandet (unntatt varepartier med statistisk verdi mindre enn 1 000 kroner og unntatt visse typer av varebevegelser, f.eks. varer til reparasjon). Norsk statistikkområde omfatter norsk tollområde, norsk del av kontinentalsokkelen, Svalbard, Bjørnøya og Jan Mayen.
- Observasjonsenhet:
Alle tolldeklarererte vareforsendelser. Særskilte varebevegelser utenfor tollvesenets virkeområde: se teknisk dokumentasjon for særskilte varebevegelser i utenrikshandelen: skip, plattformer og eksport av råolje og naturgass.
- Utvalg:
Totaltelling.
- Utvalgsfeil:
Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Varegruppering: den norske tolltariffnomenklaturen, følger (fra 1988) den internasjonale toll- og statistikkomenklatur; Det harmoniserte system (HS).
Landgruppering: ved import opprinnelsesland og avsenderland; ved eksport bestemmelsesland.
Transportmåte og leveringsbetingelser:
Internasjonale koder som følges av tollvesenet.
- Kjennemerker:
Mengde: nettovekt i kilo og for visse varer kvantum i annen mengdeenhet.
Statistisk verdi: verdien ved passering norsk grense. Toll, merverdiavgift og andre avgifter inngår ikke i den statistiske verdien.
Landnomenklatur: Alfa-2 ISO-koder (International Standardization Organization).
Regionalinndelinger: tollsted/tolldistrikt; opprinnelsesfylke ved eksport.
Andre kjennemerker: Transportmåte, transportmidelets nasjonalitet, prosedyrekode (spesifiserer kategorier av varestrømmer),

preferansekode, organisasjonsnummer for importør/eksportør, ekspedisjonstollsted og -dato, leveringsbetingelse, m.fl.

- **Innsamlingsmetode:**
Administrative oppgaver innhentet av tollvesenet med hjemmel i tollovens §§ 32 og 40 samt tollovsforskriftenes kap. 5. Elektronisk overføring av data (innhentet ved tolldeklarasjon i Enhetsdokumentet) fra Toll- og avgiftsdirektoratet til Statistisk sentralbyrå (SSB) to ganger i uka.
- **Oppgavegiver:**
Alle deklarasjonspliktige etter loven.
- **Svarprosent:**
Ikke relevant, hører til under tollmyndigheten.
- **Revisjon:**
Data gjennomgår kontroller i det elektroniske tolldeklareringsystemet TVINN. Kontrollene er dels fastlagt av tollvesenet, dels kontroll lagt inn som følge av samarbeidet med SSB og som gjelder pris, mengde og land. I revisjonen i SSB sjekkes prosedyrekoder, varenummer, mengder, land- og transportkoder etter et system som tar sikte på å fange opp de potensielt mest alvorlige feilene i datagrunnlaget, med oppretting etter kontakt med tollsted og/eller oppgavegiver.
- **Håndtering av totalt og partielt frafall:**
Ikke relevant.
- **Makrokontroller:**
Se revisjon, SSBs andel.

Beregninger:

- **Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:**
Import og eksport, handelsbalanse.
Landfordeling: Import etter opprinnelsesland og avsenderland.
- **Regionalfordeling:** eksport etter opprinnelsesfylke; import-/eksportmengder etter tollsted og distrikt.
Transportmåte: etter transportmiddel ved grensepassering.
Aggregering etter varenomenklaturer: Varene aggregeres etter FNs internasjonale standard for varegruppering (SITC) hvor varene er gruppert etter bearbeidingsnivå, mens grupperingen i HS er basert vesentlig på materialets art og tollmessige hensyn.
BEC (Broad Economic Categories): FNs gruppering av varer etter anvendelse.
CTSE: internasjonal vareinndeling for transportstatistikk.
NACE: EUROSTATs næringsklassifikasjon.
- **Analyseenhet:**
Grunnleggende analyseenhet: se observasjonsenhet.
- **Estimeringsmetode:**
Nivå tall beregnet ved summering.
- **Sesongjustering:**
Verdiserier på aggregert nivå justeres til SSBs publiseringer av nøkkeltall i Dagens statistikk og til Månedstatistikk over utenrikshandelen samt

Statistisk månedshefte (SM). Til SM og til SSBs referansedatabase justeres også utvalgte verdiserier på varegruppenivå. Metode: X12ARIMA; korrigerende direkte på totaler og varegrupper; multiplikativ modell (med mindre additiv er særskilt angitt); løpende korrigeringsfaktorer; manuell prekorrigering for nomenklaturskiftet 1987/88.

Publisering:

- **Produksjons-/publiseringstid:**
15. dag i påfølgende måned eller nærmeste påfølgende virkedag. Endelige tall for foregående år frigis i april.
- **Tilgjengelighet:**
Statistikken offentliggjøres i Dagens statistikk på Internett, Statistisk månedshefte; Månedstatistikk over utenrikshandelen og årspublikasjonen NOS Utenrikshandel; hjemmesideadressen er <http://www.ssb.no/muh/>. Månedstatistikk over utenrikshandelen og NOS Utenrikshandel utgis også som papirpublikasjoner. Statistikk tilpasset individuelle brukerbehov kan fås ved Opplysnings- og abonnementsstjenesten for utenrikshandelsstatistikk, e-post: utenrikshandel@ssb.no. Utvalgte tidsserier er (begrenset) tilgjengelige på referansedatabasen under UTENRIKSHANDEL
- **Publiseringsform og publiseringnivå:**
Tabeller over totaler, 2-, 3- og 5-sifret SITC varenivå og 8-sifret toll- og statistikkomenklatur (HS-basert). Tabeller etter opprinnelsesland for import og etter bestemmelsesland og opprinnelsesfylke for eksport, totaler og 2-sifret varenivå. Utvalgte varer på 8-siffer-nivå etter land. For ytterligere tabeller og detaljer: se innholdsfortegnelsene i (Internett)publikasjonene Månedstatistikk over utenrikshandelen og NOS Utenrikshandel.
- **Historiske serier:**
Serier som ligger på elektronisk medium eller er publisert:
Fra 1960 detaljerte data etter vare og land.
Fra 1930 tall for utenrikshandelen etter viktige varegrupper og utvalgte land, i Historisk statistikk 1994-utgaven.
Fra 1913 månedspublikasjoner over utenrikshandelen med varer.
Fra 1873 årspublikasjoner over utenrikshandelen med varer.
Fra 1851 totaltall for år i Historisk statistikk 1994.

Kobling til annen statistikk:

Statistikken inngår i:
Månedlig utenriksregnskap; kvartalsvis og årlig nasjonalregnskap.
Fiskeristatistikk: Resultater for eksport av fiskevarer, omgruppert til egen produktstandard.

Transportstatistikk og Produsentprisindeksen, som datagrunnlag for enkelte varer.

Miljøstatistikk: Visse transport-/mengdedata.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Statistisk sentralbyrå (19xx): *Utenrikshandel*, Norges offisielle statistikk.

Statistisk sentralbyrå (19xx): *Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen*. Norges offisielle statistikk.

Dahle, A. B., J. Thomasen og H. K. Østereng (1998): *The Mirror Statistics Exercise between the Nordic Countries 1995*, Documents 98/7, Statistisk sentralbyrå.

Dahle, A. B. (1996): *Sesongjustering og publisering av utenrikshandelstall*, webtjenesten, Statistisk sentralbyrå, <http://www.ssb.no/>

Dahle, A. B. (1996): *Sesongjustering og publisering av utenrikshandelstall*, Økonomiske analyser 3/96, Statistisk sentralbyrå. 32-37.

Gautvedt, A. (1994): Manual for produksjon av utenrikshandelsstatistikk, Interne notater 94/5, Statistisk sentralbyrå.

Utenrikshandelen med varer: Eksport av råolje og naturgass

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Utenrikshandel, energi- og industristatistikk (230).
- Produktnummer: 2460.
- Emne: 09.05 Utenrikshandel.
- Formål: Måle eksport av råolje og naturgass produsert på norsk kontinentalsokkel.
- Hyppighet: Månedlig.
- Historikk: Inngår i månedsstatistikk over utenrikshandelen med varer fra 1976.
- Lovhjemmel: Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3 og 3-2.
- Internasjonal forankring: *FNs retningslinjer* International Merchandise Trade Statistics, Concepts and Definitions ST/ESA/STAT/SER.M/52/Rev.2 *Rettsakter under EØS-avtalen* med EU-forordninger på statistikkområdet utenrikshandel med varer og føringer for datafangst og oversending av data til EUROSTAT.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon:
  - Råolje*: Eksportskipninger og rørtransporter til utlandet.
  - Naturgass*: Rørtransporter til utlandet.
- Observasjonsenhet:
  - Råolje*: Skipninger enkeltvis; rørtransporter pr. måned.
  - Naturgass*: Rørtransporter pr. måned.
- Utvalg: Totaltelling.
- Utvalgsfeil: Ingen.

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
  - Skipningstype (direkte fra felt, fra terminal, i rør, til norsk eller utenlandsk havn), olje-/gassfelt, transportmåte (skip, rørledninger).
- Kjennemerker:
  - Pris; mengde (fat/Sm³ og i tonn); tetthet; bestemmelsesland; nasjonalitet for skip.
- Innsamlingsmetode:
  - Råolje*: For mengder: Skjema for hver skipning fra felt, og månedsvise skjema for skipninger fra terminaler. Telefonisk innhenting av mengder olje- og gassseksport gjennom rørledninger. Foreløpige priser: Beregnes ut fra noteringer i dagspressen. Endelige priser: Hentes inn pr. telefon/telefaks/e-post, samt normpriser pr. telefaks; transporttariffer for rørledninger og separasjons-/fraksjoneringskostnader ved mottakerterminaler i Storbritannia (olje) og Tyskland (gass) innhentes pr. skjema. *Naturgass*: Endelige priser: særskilt, halvårlig skjema. For gass til Storbritannia: Britiske statistikkpublikasjoner.
- Oppgavegiver:
  - For mengder: Operatørselskapene for felt, terminaler og rørledninger (foreløpige tall). Oljedirektoratet (endelige tall).
  - For priser: Eksportørselskapene/rettighetshavere i felt/normpriser fra Olje- og energidepartementet; eksportpriser naturgass til Storbritannia: Storbritannias "Department of Trade and Industry". Transporttariffer fra operatørselskap for rørledningene. Separasjons- og fraksjoneringskostnader: eierselskapene for anleggene i Storbritannia, Tyskland og Belgia.
- Svarprosent: 100 prosent.
- Revisjon: Oppgavene revideres manuelt. Kontakt med oppgavegiver ved ekstremverdier /antatte feil. Alle data revideres ved innhenting av endelige tall 2 til 4 måneder etter publisering av foreløpige tall. Forskjellige oppgavegivere foreløpige tall (operatørselskapene) og endelige tall (eksportørselskaper/rettighetshavere, Oljedirektoratet, eier-

selskap av anlegg i Storbritannia/-Tyskland/Belgia).

- Håndtering av totalt og partielt frafall: Purring dersom oppgave ikke er levert innen fristen.
- Makrokontroller: Ingen.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger: Innsamlede data grupperes etter felt, og det beregnes gjennomsnittlige priser for hvert felt for råolje. Naturgass grupperes til kontinentet (samlet) og Storbritannia ved beregning av gjennomsnittspriser. For naturgass til kontinentet beregnes halvårslige gjennomsnittspriser.
- Analyseenheter: Grunnleggende analyseenhet: se observasjonsenhet.
- Estimeringsmetode: Nivå tall beregnet ved summering. For bakenforliggende estimeringer: se Dokumentasjon.
- Sesongjustering: Aggregert total for råolje og naturgass justeres til Statistisk sentralbyrås publisering av nøkkeltall i Dagens statistikk. Metode: X12ARIMA; korrigerende direkte på total; multiplikativ modell; løpende korrigeringsfaktorer.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid: Produksjonstid: 3-4 dager. Publisering av foreløpige inngår i frigivningen av foreløpige tall for utenrikshandel med varer 15. dag i påfølgende måned eller nærmeste påfølgende virkedag. Endelige tall for foregående år frigis i april.
- Tilgjengelighet: Statistikken offentliggjøres i Dagens statistikk på Internett, Statistisk månedshefte; Månedstatistikk over utenrikshandel (MU) og årspublikasjonen NOS Utenrikshandel som også inneholder spesielle olje- og gasstabeller; hjemmesideadressen for utenrikshandel er <http://www.ssb.no/muh/>. Månedstatistikk over utenrikshandelen og NOS Utenrikshandel utgis også som papirpublikasjoner. *Statistikk tilpasset individuelle brukerbehov* kan fås ved Opplysnings- og abonnements-tjenesten for utenrikshandelsstatistikk, e-post: utenrikshandel@ssb.no. Tidsserier for eksport av råolje og naturgass er (begrenset) tilgjengelige på referansedatabasen under UTENRIKSHANDEL.
- Publiseringsform og publiseringsnivå: Spesialtabeller og tall integrert i øvrige tabeller i statistikk over utenrikshandel.
- Historiske serier: Serier som ligger på elektronisk medium og er publisert i Historisk statistikk og Månedstatistikk over utenrikshandelen:

Fra 1971 for råolje (første eksportår).
Fra 1977 for naturgass (første eksportår).

Kobling til annen statistikk:

Statistikken inngår i Nasjonalregnskapets driftsregnskap med utlandet og i Olje- og energistatistikk.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Dahle, A. B. (1993): Norsk råolje- og naturgasseksport: Dokumentasjon av beregningene i statistikken over utenrikshandel med varer, Interne notater 93/23, Statistisk sentralbyrå.

Utenrikshandel med varer: skip og oljeplattformer

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Utenrikshandel, energi- og industristatistikk (230).
- Produktnummer: 2460.
- Emne: 09.05 Utenrikshandel.
- Formål: Måle import og eksport av skip og mobile oljeplattformer.
- Hyppighet: Månedlig.
- Historikk: Inngår i månedsstatistikk over utenrikshandelen med varer som er blitt publisert siden 1913.
- Lovhjemmel: Statistikkloven §§ 2-2 og 2-3 og 3-2.
- Internasjonal forankring: *FNs retningslinjer* International Merchandise Trade Statistics, Concepts and Definitions ST/ESA/STAT/SER.M/52/Rev.2. *Rettsakter under EØS-avtalen* med EU-forordninger på statistikkområdet utenrikshandel med varer og føringer for datafangst og oversending av data til EUROSTAT.

Populasjon og utvalg:

- Populasjon: Import og eksport av skip og mobile oljeplattformer: overføring til/fra norsk eierskap, i betydningen skifte til/fra norsk juridisk person som registrert eier av fartøyet/plattformen.
- Observasjonsenhet: Overganger til/fra norsk eierskap i ovennevnte betydning.
- Utvalg: Totaltelling. Import og eksport av skip og plattformer registrert i NOR (Norsk Ordinært Skipsregister) og i NIS (Norsk Internasjonalt Skipsregister) §§ 1.1 og 1.2 (ikke 1.3), og (fra

1991) av skip og plattformer med norsk juridisk person som registrert eier av fartøy/plattform under utenlandsk flagg.

- Utvalgsfeil:
Ingen (men se dokumentasjon vedrørende transaksjoner som ikke kan medregnes).

Datafangst:

- Innsamlingsgrupperinger:
Varegruppering: den norske tolltariffnomenklaturen følger (fra 1988) den internasjonale toll- og statistikkomenklatur, Det harmoniserte system (HS).
Landgruppering: ved import opprinnelsesland og avsenderland. Ved eksport bestemmelsesland bestemt av nasjonaliteten til det nye, utenlandske eierselskapet.
- Kjennemerker:
Mengde: bruttotonnasje og dødvekttonn for skip; for plattformer benyttes antallet (stykk).
Verdi: kjøpesum uten verdi av eventuelt medfølgende certeparti.
Landnomenklatur: Alfa-2 ISO-koder (International Standardization Organization).
Andre kjennemerker: organisasjonsnummer for det norske importerende/eksporterende registrerte eierselskap; fartøyets/plattformens 7-sifrete identifikasjonsnummer tildelt av FNs maritime organ (International Maritime Organization, IMO); øvrige kjennemerker som ved generell utenrikshandel med varer.
- Innsamlingsmetode:
Særskilt skjema. Datafangsten er basert på informasjon om tilgang og avgang fra NOR og NIS, samt kvartalsvis informasjon fra Lloyds Information Service om bestand av norskeide skip under utenlandsk flagg.
- Oppgavegiver:
Norsk juridisk person som står som registrert eierselskap for et skip (eller en plattform) og som har overtatt skipet fra/overdratt skipet til en utenlandsk juridisk person.
- Svarprosent:
100 prosent.
- Revisjon:
Oppgavene revideres manuelt. Ved antatte feil kontaktes oppgavegiver.
- Håndtering av totalt og partielt frafall:
Purring dersom oppgave ikke er avlevert ved frist.
- Makrokontroller:
Ingen.

Beregninger:

- Bearbeidings-/aggregeringsgrupperinger:
Import og eksport, nybygde skip og eldre skip. Import etter opprinnelsesland; eksport etter bestemmelsesland.
Varene aggregeres etter FNs internasjonale standard for varegruppering (SITC), etter

bearbeidingsnivå, mens grupperingen etter den norske tollnomenklaturen (HS) med hovedvekt på å skille varer etter materialets art og tollmessige hensyn. Andre nomenklaturer som nyttes til aggregering er BEC (Broad Economic Categories), FNs gruppering av varer etter anvendelse; CTSE internasjonal vareinndeling for transportstatistikk; NACE, som er EUROSTATs næringsklassifikasjon.

- Analyseenheter:
Grunnleggende analyseenhet: se observasjonsenhet.
- Estimeringsmetode:
Nivå tall beregnet ved summering.
- Sesongjustering:
Ingen.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid:
Fortløpende innhenting av data; for norskeide skip under utenlandsk flagg, kvartalsvis 1 til 2 måneder etter kvartalets utløp. Publisering av foreløpige, ufullstendige tall ved frigiving av foreløpige tall for utenrikshandel med varer 15. dag i påfølgende måned eller nærmeste påfølgende virkedag. Endelige tall for foregående år frigis i april.
- Tilgjengelighet:
Statistikken offentliggjøres i Dagens statistikk på Internett, Månedssstatistikk over utenrikshandelen og Statistisk månedshefte; hjemmesideadressen for utenrikshandelen er <http://www.ssb.no/muh/>. Månedssstatistikk over utenrikshandelen utgis også som papirpublikasjon.
Statistikk tilpasset individuelle behov kan fås ved Opplysnings- og abonnements-tjenesten for utenrikshandelsstatistikk, e-post: utenrikshandel@ssb.no. Utvalgte tidsserier er tilgjengelige på referansedatabasen under UTENRIKSHANDEL.
- Publiseringsform og publiseringnivå:
Spesialtabeller og tall integrert i øvrige tabeller i statistikk over utenrikshandel.
- Historiske serier:
Serier som ligger på elektronisk medium eller er publisert:
Fra 1866 totaltall verdi, Historisk statistikk.
Fra 1960 på elektronisk medium.

Kobling til annen statistikk:

Statistikken inngår i Nasjonalregnskapets driftsregnskap med utlandet. Data for å fange opp import-/eksporttransaksjoner for fartøyer under utenlandsk flagg er deler av data som nyttes til utarbeiding av Sjøfartsstatistikk.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Dahle, A. B. og H. K. Østereng (1991): Føring av skip i utenrikshandelen, Interne notater 91/18, Statistisk sentralbyrå.

Dahle, A. B. og H. K. Østereng (1991): Ships in External Trade, upublisert arbeidsnotat datert 30.10.91, i Statistisk sentralbyrå.

Utenriksregnskap

Generelt:

- Ansvarlig seksjon: Nasjonalregnskap (210).
- Produktnummer: 1750.
- Emne: 09.03 Utenriksregnskap.
- Formål: Beskrive resultatet av alt økonomisk samkvem med utlandet.
- Hyppighet: Månedlig.
- Historikk: Fullstendig utenriksregnskap, dvs. både drifts- og kapitalregnskap, finnes på kvartalsbasis etter ny internasjonal standard tilbake til 1981. For driftsregnskapet tilbake til 1978. I løpet av 1999 skal det regnes tall tilbake til 1970.
- Internasjonal forankring: Statistikken utarbeides i tråd med anbefalinger fra International Monetary Fund (IMF), nedfelt i "The Balance of Payments Manual, 5th edition" (BPM5) 1993. Definisjoner og prinsipper i denne er i overensstemmelse med tilsvarende regler for oppstilling av nasjonalregnskapet, gitt i manualen "System of National Accounts 1993" (SNA93), og som er publisert av en rekke internasjonale organisasjoner i fellesskap, deriblant FN. EU har utarbeidet en egen utgave (ESA95), som ivaretar spesielle forhold i medlemslandene. Denne manualen er Norge ifølge EØS-avtale forpliktet til å følge.

Statistikkgrunnlag:

Hovedkildene for oppstilling av utenriksregnskapet er Norges Banks valutastatistikk og bankstatistikk, Statistisk sentralbyrås (SSB) utenrikshandelsstatistikk med varer, skipsfartsstatistikk, statistikk for olje- og gassvirksomhet og statsregnskapet.

Norges Banks forskrifter om valutaregulering sier at ved betaling mellom innlending og utlending gjennom valutabank, plikter valutabanken å rapportere betalingen til Norges Bank. Sammen med data fra andre kilder benyttes denne informasjonen til produksjon av Norges Banks valutastatistikk, som overføres elektronisk til SSB til bruk i utenriksregnskapet.

Statistikk over utenrikshandelen med varer bygger på de administrative oppgavene som tollvesenet innhenter. Ved innførsel og utførsel av varer registreres

innførsels- og utførselsdeklarasjonene elektronisk og informasjonen formidles videre til SSB.

Skipsfartsstatistikken er en årlig statistikk over driftsinntekter og -utgifter, som i prinsippet dekker alle fartøyer i utenriksfart operert av norsk rederi uavhengig av registreringsland.

Statistikk for olje- og gassvirksomhet omfatter kvartalsvis investeringsstatistikk med oppgaver over påløpte kostnader til leting, feltutbygging, felt i drift og landvirksomhet, samt årlige driftskostnader. Det spesifiseres hvor mye av anskaffelsene som tas inn direkte fra utlandet til norsk kontinentalsokkel.

Norges Banks bankstatistikk er en månedlig statistikk for banker og andre finansinstitusjoner som viser balansetall, og dermed balanseendring, for fordringer og gjeld etter finansobjekt. Med utgangspunkt i balanseendringene overfor utlandet blir bankenes finansinvesteringer beregnet. For andre norske sektorer finansinvesteringer overfor utlandet benyttes tall fra valutastatistikken.

Tall for statsregnskapet benyttes bl.a. for offentlige overføringer og enkelte investeringstransaksjoner.

Beregninger:

Norges Banks valutastatistikk er en fullstendig og avstemt oppstilling av betalinger til og fra utlandet. Utenriksregnskapet skal imidlertid i prinsippet vise påløpte transaksjoner. Påløpte tall benyttes for de postene der slike finnes. Dette gjelder først og fremst eksport og import av varer. Også for enkelte tjenesteposter benyttes påløpte tall i stedet for betalingstall. Det publiseres ikke sesongjusterte tall fra utenriksregnskapet. Sesongjusterte serier for eksport og import publiseres imidlertid som del av nasjonalregnskapet.

Feilkilder og usikkerhet:

Utenriksregnskapet bygger på flere statistiske kilder og vil i stor grad avspeile den usikkerheten som ligger i det statistiske kildematerialet. Systemet inneholder mange rutiner for avstemming og konsistenskontroll av data, noe som bidrar til å redusere noe av usikkerheten. På den annen side skal utenriksregnskapet være uttømmende, noe som krever beregning av tall for poster der grunnlagsstatistikken er mangelfull. På slike områder kan usikkerheten være betydelig. Videre vil foreløpige tall i utenriksregnskapet være mer usikre enn endelige tall.

Publisering:

- Produksjons-/publiseringstid: Utenriksregnskapet publiseres om lag 8 uker etter regnskapsmånedens utgang. Endelige tall for et år publiseres 28 måneder etter årets utgang.

- Tilgjengelighet:
Statistikken offentliggjøres som Dagens statistikk på Internett; <http://www.ssb.no/ur/>
- Publiseringsform og publiseringsnivå:
Utenriksregnskapet publiseres som 2 tabeller, 1 for driftsregnskapet og 1 for kapitalregnskapet. Det vises tall både for enkeltmåneder og akkumulert over månedene i inneværende år.
- Historiske serier:
Serier tilbake til 1992 kan tilsendes elektronisk ved forespørsel.

Dokumentasjon og eventuell fagkritisk litteratur om statistikken:

Nørgaard, E. (1998): *The Norwegian Balance of Payments. Sources and methods*, Rapport 98/23, Statistisk sentralbyrå.

International Monetary Fund (1993): *Balance of Payments Manual, fifth edition (BPM5)*, Washington D.C.

FN/OECD/IMF/Verdensbanken/EU-kommisjonen (1993): *System of National Accounts (SNA1993)*, New York, Paris, Washington D.C., Brussels/Luxembourg.

EU-kommisjonen (1995): *European System of Accounts (ESA1995)*, Brussels/Luxembourg.

Viktige konjunkturindikatorer som brukes i Kvartalsvis nasjonalregnskap (KNR)

Arbeidsmarkedet:

STATISTIKK	BRUK I KVARTALSREGNSKAPET
Arbeidskraftundersøkelsen (AKU)	AKU benyttes i KNR sammen med andre kilder (registerbasert arbeidstakerstatistikk) til å beregne sysselsetting etter næring. Den beregnede sysselsettingsutviklinga benyttes som indikator for produksjonsutviklinga i volum i enkelte næringer, bl.a. forretningsmessig tjenesteyting og deler av finansiell tjenesteyting.

Bygg og anlegg:

Byggearealstatistikk	Areal av igangsatte boligbygg brukes for å utvikle boliginvesteringene i faste priser. Igangsettingen de siste 36 måneder er med på å bestemme utviklinga. I beregningen benyttes en fast lagstruktur, der de 5 siste månedene har en vekt på bortimot 50 prosent. Igangsatt byggeareal for andre bygningstyper de siste 36 måneder brukes for å utvikle investeringene i forretningsbygg o.l. i enkelte tjenestenæringer som forretningsmessig tjenesteyting, hotell og restaurant, og privat undervisningsvirksomhet. Samme lagstruktur som for boliger benyttes.
Produksjonsindeks, bygg og anlegg	Indeksen brukes til å utvikle produksjonen i bygg- og anleggsnæringen.

Industri og energi:

Elektrisitetsbalanser. Kvartalsvise	Annet fastkraftforbruk i elektrisitetsbalansene brukes til å utvikle husholdningenes konsum av elektrisk kraft i faste priser.
Investeringsstatistikk. Bergverksdrift, industri og kraftforsyning	Investeringsstatistikken for industri og bergverk brukes til å utvikle nyinvesteringene i industri- og bergverksnæringene i løpende priser. Statistikken gir fordeling av investeringene på artene bygg og anlegg, maskiner og transportmidler.
Investeringsstatistikk. Oljevirkosomhet	Statistikken gir nyinvesteringene i løpende priser i næringene utvinning av råolje og naturgass og rørtransport. Tallene fra statistikken tas inn direkte på nivåform for artene bygg og anlegg, utvinningsplattformer, oljeboring, oljeleting, transportmidler og maskiner og utstyr.
Produksjonsindeks for olje- og gassutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning	I KNR bestemmer produksjonsindeksen for oljeutvinning volumutviklinga i produksjon av næringens egne investeringsarbeider og leiearbeid. Tyngden av produksjonen i næringa er fordelt på produktene råolje og naturgass. Volumutviklinga i produksjonen av råolje beregnes med utgangspunkt i mengdeopplysninger (tonn). For naturgass bestemmes produksjonsutviklinga hovedsakelig av eksportutviklinga. Produksjonsindeksen for bergverksdrift, industri og kraftforsyning benyttes til å utvikle produksjon i faste priser i disse næringene. Indikatoren brukes på detaljerte næringer, med framskrivingsgrunnlag hentet fra årlig nasjonalregnskap.
Salg av petroleumsprodukter	Brukes som volumindikator i beregning av husholdningenes konsum. Salg av fyringsparafin og andre destillater til småhus og boligblokker bestemmer husholdningenes utgifter til parafin og fyringsoljer i faste priser. Salg av bensin til bensinforhandlere brukes som indikator for utvikling av husholdningenes bensinutgifter i faste priser.

Konsum:

STATISTIKK	BRUK I KVARTALSREGNSKAPET
Detalj-omsetningsindeks	<p>Detaljomssetningsindeksen brukes til å utvikle det meste av varekonsumet i løpende priser. Det er etablert overganger mellom bransjeinndelingen i detaljomssetningsindeksen og de enkelte konsumgruppene i KNR.</p> <p>For følgende varekonsumgrupper benyttes ikke detaljomssetningsindeksen, enten fordi varene ikke omfattes av indeksen eller fordi alternativ og bedre informasjon finnes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Bensinkjøp, se petroleumsstatistikken 2) Petroleum og fyringsoljer, se petroleumsstatistikken 3) Elektrisitet, se elektrisitetsbalansen 4) Konsum av øl og mineralvann, se omsetningstatistikk for øl- og mineralvannsomsetning 5) Konsum av tobakk, se omsetningsstatistikk for tobakksvarer 6) Kjøp av transportmidler, se personbilregistreringer.
Personbilregistreringer, førstegangs	<p>Utviklinga i førstegangsregistrerte personbiler og motorsykler brukes til å beregne husholdningenes konsum av hhv. personbiler og motorsykler i faste priser.</p> <p>Utviklinga i førstegangsregistrerte personbiler, busser, varebiler og lastebiler brukes til å beregne nyinvesteringene i transportmidler i en del tjenestenæringer der informasjon om investeringene ellers er mangelfull. Investeringene i transportmidler for disse næringene utgjorde X prosent av nyinvesteringene totalt i 1998.</p>

Kredittmarked:

Livs- og skadeforsikring	Kvartalsvise regnskapsdata brukes til å beregne utvikling i produksjon i løpende priser.
---------------------------------	--

Offentlige finanser:

Statsregnskap, kvartal	Benyttes i beregninger av statlig produksjon, konsum, investeringer og sysselsetting.
-------------------------------	---

Omsetning:

Terminvis omsetningsstatistikk basert på momsregisteret	Det publiseres terminvis statistikk for omsetning i en rekke næringer. Aktualiteten er gjennomgående for svak til at informasjonen kan nyttiggjøres i beregning av det mest aktuelle kvartalet. Resultatene for foregående perioder benyttes imidlertid enten direkte i beregninger eller som sjekk på produksjonsberegningene i KNR.
--	---

Priser og lønninger:

STATISTIKK	BRUK I KVARTALSREGNSKAPET
Byggekostnadsindeks for anlegg	Byggekostnadsindeksen for veianlegg inngår i produktprisen for bygg og anlegg.
Byggekostnadsindeks for boliger	Byggekostnadsindeksen for boligblokker inngår i produktprisen for bygg og anlegg.
Konsumprisindeksen og husleieindeksen	<p>Konsumprisindeksen brukes til å deflatere husholdningenes konsum. Deflateringen foretas på detaljert konsumgruppenivå.</p> <p>Husleieindeksen brukes til å inflatere produksjon og konsum av bolig tjenester.</p>
Kostnadsindeks for lastebiltransport	Inngår i beregning av prisutvikling på transporttjenester
Lønnsstatistikk, kvartalsvis	SSB startet i 1999 opp publisering av en ny kvartalsvis lønnsstatistikk. Den nye statistikken vil bli benyttet i KNR som kilde til beregning av lønnskostnader etter næring.

Prisindeks, nye eneboliger	Prisindeksen for nye eneboliger inngår i produktprisen for bygg og anlegg.
Produsentprisindeks og prisindeks for førstegangsomsetning innenlands	<p>Produsentprisindeksen for en vare levert hjemmemarkedet og eksportprisindeksen for tilsvarende vare veies sammen til en prisindeks på norsk produksjon av varen (basispris). Prisindeksen lages for alle KNR-varer. Varesammensetningen i produksjonen bestemmer den implisitte prisindeksen som blir beregnet for total produksjon i ei næring. Produksjonen i løpende priser i ei næring blir bestemt ved å inflatere produksjonen i faste priser med den veide prisindeksen for næringa.</p> <p>Produsentprisindeksen for en vare levert hjemmemarkedet og importprisindeksen for samme vare veies sammen til en prisindeks som uttrykker prisindeksen for anvendelsen av varen. Det korrigeres for avanse og eventuelle avgifter og subsidier på produktet. Denne kjøperprisindeksen brukes for å inflatere produktinnsatsen i alle næringene. For næringer der vi har opplysninger om produktinnsatsen i løpende priser, f.eks. offentlig forvaltning, vil prisindeksen bli brukt som deflator.</p>
Utenriks-handelen med varer. Indekser	Utenrikshandelsstatistikkens eksport- og importtall innarbeides i KNR på varenivå både i løpende og faste priser. Dermed er handelsstatistikkens priser for eksport og import av varer indirekte innarbeidet på varenivå.

Tjenesteyting:

STATISTIKK	BRUK I KVARTALSREGNSKAPET
Hotellstatistikk	Utviklinga i antall gjestedøgn totalt benyttes til å utvikle produksjonen i hotellnæringa i faste priser. Den månedlige omsetningsstatistikken for hoteller benyttes til å utvikle produksjonen i løpende priser. Utviklinga i gjestedøgn for ferie- og fritidsreisende brukes til å utvikle husholdningenes konsum av hotelltjenester i faste priser.
Servering. Omsetningsstatistikk	Benyttes til å utvikle verdien av samlet servering i næringa hotell- og restaurantvirksomhet.
Lastebilundersøkelse, nasjonal transport	Utviklinga i antall tonnkilometer brukes til å beregne produksjon i faste priser for landtransport ellers (lastebilnæringa) og tjenester i tilknytning til landtransport (spedisjon).
Luftfartsstatistikk	Benyttes til å beregne utvikling i produksjon av luftfartstjenester utenom SAS og i næringa tjenester tilknyttet transport.
Havnestatistikk	Inngår i beregning av produksjon i tjenester tilknyttet transport.

Utenriksøkonomi:

Utenriks-handelen med varer	Tallene fra utenrikshandelsstatistikken for eksport og import av varer tas direkte inn i kvartalsregnskapet både i løpende og faste priser. Nivåtallene tas inn på varenivå ved at handelsstatistikkens detaljerte vareinndeling omkodes og aggregeres til KNR-produkter.
Utenriks-regnskap	Utenriksregnskapets tall for eksport og import av varer utenom utenrikshandelsstatistikken og tjenester brukes direkte i KNR.

Referanser

- Abrahamsen, A. S. m. fl. (1995): Oversikt over innhold, utvalgsplaner og metoder i statistikk basert på bedrifter og foretak, Notater 95/32, Statistisk sentralbyrå.
- Brahaug, Ann Lisbet (1996): Quarterly National Accounts in Norway (Notat presentert i forbindelse med IARIW-konferanse på Lillehammer i august 1996), Statistisk sentralbyrå.
- Bøeng, A. C. m. fl. (1996): Energistatistikk: Dokumentasjon av produksjonsrutiner, Notater 96/12, Statistisk sentralbyrå.
- Daasvatn, L. (1995): Hotellstatistikken: Dokumentasjon av imputering og tabellrutiner på ny edb-plattform, Notater 95/36, Statistisk sentralbyrå.
- Dagum E. B. (1988): *The X11 Arima/88 Seasonal Adjustment Method - Foundations and user's manual*, Statistics Canada.
- Dahle A. B., Q. P. Dinh, J. Rodriguez og T. Skjerpen (1999): *Internasjonalt seminar om sesongjusteringsmetoder. Rapport fra SAM 98: "Seasonal Adjustment Meeting 1998"*. Interne dokumenter 99/2, Statistisk sentralbyrå.
- Dahle, A. B. og H. K. Østereng, (1991): Føring av skip i utenrikshandelen, Interne notater 91/18.
- Dahle, A. B. (1993): Norsk råolje- og naturgasseksport: Dokumentasjon av beregningene i statistikken over utenrikshandel med varer, Interne notater 93/23.
- Dahle, A. B. (1996): Sesongjustering og publisering av utenrikshandelstall, *Økonomiske analyser* 3/96, Statistisk sentralbyrå, 32-37.
- Dalén, J. (1991): *Computing elementary aggregates in Swedish consumer price index*, R&D, Report, Statistics Sweden, R & D Report.
- Diwert, W. E. (1995): *Axiomatic and Economic Approaches to Elementary Price Indexes*, University of British Columbia.
- Eurostat (1996): *Manual: Methodology of Short Term Indicators*, Luxembourg.
- Fisher, B. (1995): *Comparing different methods in theory and practice*, Luxembourg: Eurostat.
- Fløttum, E. J. (1996): Norwegian National Accounts, I/II, Documents 96/5, Statistisk sentralbyrå.
- Fløttum, E. J. (1996): Norwegian National Accounts, III/IV, Documents 96/6, Statistisk sentralbyrå.
- Forsyth, F. G. and R. F. Fowler (1981): The Theory and Practice of Chain Price Index Numbers, *The Journal of the Royal Statistical Society*, Series A, 144, Part 2.
- Frisch, R. (1936): The problem of index numbers, *Econometrica* **4**.
- Gautvedt, A. (1994): Manual for produksjon av utenrikshandelsstatistikk, Interne notater 94/5, Statistisk sentralbyrå.
- Gørtz, E. og Hansen, J. D. (ed) (1977): *Indeksteori*, Odense, Odense universitetsforlag.
- Hansen S. og T. Skoglund, (1997): Beregning av sysselsetting og lønn i nasjonalregnskapet, Notater 97/21, Statistisk sentralbyrå.
- Hendriks C. (1993): Lønnsstatistikk for arbeidere i bergverksdrift og industri 1991, Notater 93/30.
- Håland, I. m. fl. (1993): Dokumentasjon av arbeidskraftundersøkelsen (AKU), Notater 93/27, Statistisk sentralbyrå.

- Jensen, R. (1999): *Beregninger av usikkerhet for boligprisindeksene på grunn av frafall*, Rapporter 99/4, Statistisk sentralbyrå.
- Jule, R. (1997): *Produksjonsindeks for bygg og anlegg*, Rapporter 97/1, Statistisk sentralbyrå.
- Lillegård, M. (1994): *Prisindekser for boligmarkedet*, Rapporter 94/7, Statistisk sentralbyrå.
- Lothian, J. and Morry M. (1977): *The problem of aggregation: Direct or Indirect*, Statistics Canada.
- Lund, N. H. (1981): *Byggekostnadsindeks for boliger*, Rapporter 81/3, Statistisk sentralbyrå.
- Næs, P. (1990): *Vekter og representantvarer, ikke-publisert notat*, Statistisk sentralbyrå.
- Næs, P. (1991): *Byggekostnadsindeks for boliger*, Rapporter 91/3, Statistisk sentralbyrå.
- Næs, P. og L. Solheim, (1993): *Detaljometningsindeksen*, Notater 93/17, Statistisk sentralbyrå.
- Pham D. Q. (1998): *Sesongjustering av tidsserier i Statistisk sentralbyrå. En sammenligning mellom X11 ARIMA og X12 ARIMA*. Notater 98/20, Statistisk sentralbyrå.
- Rodriguez, J. (1997): *Sesongjustering i praksis – en innføring*, Notater 97/29, Statistisk sentralbyrå.
- Rodriguez J. (1993): *Drøfting av sentrale rutiner ved bruken av X11ARIMA*, Interne notater 93/29, Statistisk sentralbyrå.
- Seliussen, I. (1996): *Status for byggekostnadsindeksene*, Notater 96/50, Statistisk sentralbyrå.
- Seliussen, I. og E. Sørensen (1997): *Samledokumentasjon av konjunkturindikatorer i Statistisk sentralbyrå*, Rapporter 97/17, Statistisk sentralbyrå.
- Seliussen, I. (1997): *Utvallsstandardavvik i detaljometningsindeksen*, Rapporter 97/24.
- Solheim, L. (1989): *Den månedlige detaljometningsindeksen*, upublisert notat, Statistisk sentralbyrå.
- Statistisk sentralbyrå (1961): *Statistisk månedshefte*, 5/61.
- Statistisk sentralbyrå (1969): *Statistisk månedshefte*, 6/69.
- Statistisk sentralbyrå (1971) *Konsumprisindeksens representantvarer: Gruppering etter leveringssektor og art*, Håndbøker 32.
- Statistisk sentralbyrå (1976): *13 konjunkturindikatorer: En oversikt*, Håndbøker 37/76.
- Statistisk sentralbyrå (1977): *Prinsipper og metoder for Statistisk sentralbyrås utvalgsundersøkelser*, Samfunnsøkonomiske studier 33.
- Statistisk sentralbyrå (1979): *Produksjonsindeks for bergverksdrift, industri og kraftforsyning*, Rapporter 36/79.
- Statistisk sentralbyrå (1980): *Konsumprisindeksen*, Rapporter 80/29.
- Statistisk sentralbyrå (1982): *Engrosprisstatistikk, engrosprisindeks og produsentprisindeks*, Rapporter 82/29.
- Statistisk sentralbyrå (1983): *Konsumprisindeksen*, Rapporter 83/26.
- Statistisk sentralbyrå (1983): *Standard for næringsgruppering*, Standarder for norsk statistikk 2.
- Statistisk sentralbyrå (1989): *Internasjonal standard for varegruppering i statistikken over utenrikshandelen*, Standarder for norsk statistikk 9.

- Statistisk sentralbyrå (1989): *Standard for handelsområder*, Standarder for norsk statistikk 8.
- Statistisk sentralbyrå (1989): *Standard for utdanningsgruppering*, Standarder for norsk statistikk 7.
- Statistisk sentralbyrå (1991): *Konsumprisindeksen*, Rapporter 91/8.
- Statistisk sentralbyrå (1992): *Ukens statistikk 11/92*.
- Statistisk sentralbyrå (1993): *Datafangstprogrammet. Utredning fra et utvalg nedsatt av statistikkmøtet, 1993*.
- Statistisk sentralbyrå (1993): *Bygge- og anleggsstatistikk 1993*, NOS.
- Statistisk sentralbyrå (1994): *EØS-avtalen: Det statistiske samarbeid og konsekvenser for Statistisk sentralbyrås statistikkproduksjon*, Statistisk sentralbyrås håndbøker 47.
- Statistisk sentralbyrå (1994): *Manual for produksjon av utenrikshandelsstatistikk*, Interne notater 94/5.
- Statistisk sentralbyrå (1994): *Standard for næringsgruppering*, NOS C 182.
- Statistisk sentralbyrå (1994): *Ukens statistikk 42/94*, 11.
- Statistisk sentralbyrå (1995): *Emneinndeling 1995*, Statistisk sentralbyrås håndbøker.
- Statistisk sentralbyrå (1995): *Oppgaveplikt og tvangsmulkt*, Statistisk sentralbyrås håndbøker 49.
- Statistisk sentralbyrå (1996): *Ukens statistikk 8/96*, 8.
- Statistisk sentralbyrå (1995): *Årsrapport om standardarbeidet Statistisk sentralbyrå – 1994*, Planer og meldinger 12/95.
- Statistisk sentralbyrå (1996): *Produktnummerkatalogen pr. 28.02.96*, Statistisk sentralbyrås håndbøker 50.
- Statistisk sentralbyrå (1996): *Ukens statistikk 39/96*, 5.
- Statistisk sentralbyrå (1996): *Ukens statistikk 49/96*, 11.
- Statistisk sentralbyrå (1996): *Ukens statistikk 51/96*, 9.
- Statistisk sentralbyrå (1997): *Lovhjemmel ved datainnsamling*, Interne dokumenter 97/12.
- Statistisk sentralbyrå (1997): *Produksjonsindeks for bygg og anlegg*, Rapporter 97/1.
- Statistisk sentralbyrå (1997): *Ukens statistikk 17/97*, 14-15.
- Statistisk sentralbyrå (1998): *Nasjonalregnskapsstatistikk 1990-1997*, Produksjon, anvendelse og sysselsetting, NOS C 473.
- Statistisk sentralbyrå (1998): *Nasjonalregnskapsstatistikk 1980-1997, Institusjonelt sektorregnskap*, NOS C 474.
- Statistisk sentralbyrå (1998): *Håndbok i datarevisjon, versjon 5*, Statistisk sentralbyrås håndbøker 66/98.
- Statistisk sentralbyrå (19xx): *Olje- og gassvirksomhet, kvartalsvise utgaver*, NOS.
- Statistisk sentralbyrå (årlige utgaver): *Befolkningsstatistikk Hefte I*, NOS.
- Statistisk sentralbyrå (årlige utgaver): *Byggearealstatistikk*, NOS.
- Statistisk sentralbyrå (19xx): *Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen*, NOS.

Statistisk sentralbyrå (19xx): *Utenrikshandel*, NOS.

Stensrud, O. (1981): Kvantifisering av Statistisk sentralbyrås konjunkturbarometer som grunnlag for korttidsprognoser, Interne notater 81/22.

Thomassen, A. (1999): Byggekostnadsindeks for rørleggerarbeid i kontor- og forretningsbygg. Upublisert notat.

Todsen, S. (1999): *Kvartalsvis nasjonalregnskap - dokumentasjon av beregningsopplegget*, Rapport 99/25, Statistisk sentralbyrå.

Tørstad, T. (1996): Bruk av Grunneiendoms-, Adresse- og Bygningsregisteret i Statistisk sentralbyrå, Notater 96/11, Statistisk sentralbyrå.

Wass, K. Å. (1991): Indekser og ordrestatistikk, upublisert notat (WKÅ, 06.06.91).

Wass, K. Å. (1992): *Prisindeks for nye eneboliger*, Rapporter 92/21, Statistisk sentralbyrå.

Litteratur

Stålnacke, M., A. Hustoft og L. Solheim (1999): Vurdering av kvalitet i statistikk. En oversettelse av notater fra Eurostat om kvalitetsrapportering. Notater 99/42, Statistisk sentralbyrå.

Cox B. m. fl.: *Business Survey Methods*, New York: Wiley

Eurostat: *Model Quality Report in Business Statistics vol. 1, Theory and Methods for Quality Evaluation*.

Særndal C., B. Swenson og J. Wretman (1992): *Model-assisted Survey Sampling*. New York: Springer verlag.

Statistisk sentralbyrå (1998): *Standard for yrkesklassifisering*. NOS C 521.

Jensen M. m. fl. (1985): Sesongjustering ved X11-Metoden, ikke-publisert notat, Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (1997): *Arbeidsmarkedet*, Økonomiske analyser 1/97, 56-65.

Statistisk sentralbyrå (19xx): *Arbeidsmarkedsstatistikk*, NOS.

Pham D. Q. og K. Låstad (1996): Sesongjustering av AKU på Unix: Dokumentasjon av rutiner, Notater 96/43.

Hobæk T. (1993): Justering av partielt frafall i arbeidskraftundersøkelsene, Notater 93/34.

Kjelsrud, M. (1993) : Utvikling av arbeidsløshetsstatistikk for innvandrere / utenlandske statsborgere, Notater 93/12, Statistisk sentralbyrå.

Bø, T. P. (1999): "Klassifisering av registrerte arbeidsledige og personer på tiltak i Arbeidskraftundersøkelsen (AKU)", Notat 99/31.

Statistisk sentralbyrå (19xx): *Byggearealstatistikk*, NOS.

Jule, R. (1995): Registrering av byggesaker til GAB-registeret og byggearealstatistikens kvalitet, Notater 95/34, Statistisk sentralbyrå.

Berger m.fl. (1997): *Industriinvesteringer*, Økonomiske analyser nr. 9/97.

Berner, K. og L. Dalen. (1994): Oljevirkosomheten. Dokumentasjon av kvartalsvis investeringsundersøkelse og årsstatistikk, Notater 94/14, Statistisk sentralbyrå.

Bakken, P., H. Hagen, og J. A. Osnes, (1999): Kvartalsvis lagerstatistikk, Notater 99/28, Statistisk sentralbyrå.

Hallenstvedt, A. og E. Sørensen, (1998): Omsetningsstatistikk for industrien, Notater 98/86, Statistisk sentralbyrå.

Klungesøyr, O. og L.-C. Zhang, (1998): Med orden på data. Estimering av terminvise omsetningstall, Notater 98/76, Statistisk sentralbyrå.

Lindstrøm, J. (1998): Dokumentasjon: Kvartalsvis kraftprisstatistikk, Notater 98/12, Statistisk sentralbyrå.

Rådsforordning (EU) nr. 1165/98 av 19. mai 1998 om korttidsstatistikk. (Council Regulation (EC) No 1165/98 of 19 May 1998 concerning short-term statistics) definerer krav til denne statistikken.

Sørensen, E. (1998) : Produksjonsindeksen for industrien, Notater 98/44, Statistisk sentralbyrå.

Rodriguez, J. (1997) : Sesongjustering i praksis - en innføring , Notater 97/29, Statistisk sentralbyrå.

Bøeng, A. C., O. T. Djupskås, og E. Hoffart, (1996): Energistatistikk.: Dokumentasjon av produksjonsrutiner, Notater 96/12, Statistisk sentralbyrå.

Forskrift om krav til kjøretøy fastsatt av Vegdirektoratet 25. januar 1990 med hjemmel i vegtrafikkloven av 18. juni 1965.

Statistisk sentralbyrå (1998): *Forsikring i nasjonalregnskapet*, Økonomiske analyser 7/98.

Statistisk sentralbyrå (1999): *Forsikring i Norge*, Økonomiske analyser 2/99.

Statistisk sentralbyrå (19xx): Livs- og skadeforsikring, NOS.

Statistisk sentralbyrå (19xx): Bank- og kredittstatistikk, NOS.

Strøm, T. og A. H. Hangen, (1996), Forprosjektnotat om EØS-tilpasning og samordning av regnskapsoppgaver for forsikringsselskaper, Notater 96/41.

Statistisk sentralbyrå (1996): Prinsipper og definisjoner i kredittmarkedsstatistikken , Bank- og Kredittstatistikk. Aktuelle tall, 7/96 - temahefte.

Røyne, H. (1978): Registrering og beregning av bokførte direkte skatter, Arbeidsnotat IO 78/20.

St. meld. nr. 3 (1998-99): Statsrekneskapen medrekna folketrygda for 1998, Det Kongelige Finans- og Tolldepartement (utkommer årlig).

Wilhelmsen, Å. og O. Godal (1994): Byggekostnadsindeks for veier og vannkraft, ikke-publisert notat.

Statistisk sentralbyrå (1997): *Kilder til målefeil i konsumprisindeksen*, Økonomiske analyser 5/97. Statistisk sentralbyrå

Statistisk sentralbyrå (1961): Populasjon og utvalg - konsumprisindeksen, Notater 96/61, Statistisk sentralbyrå.

Lilleås, P. E. (1999), Hovland K. A. og F. Bendiksen, (1999, 1998), Koht, B. og K.-A. Hovland (1998),: Foreldrebetalingundersøkelse, Notater 99/63, 99/26, 98/72, 98/21, Statistisk sentralbyrå.

Johannessen R. (1999): Kvalitetssikring av korttidsstatistikk; Notater 1999/60, Statistisk sentralbyrå.

Johannessen R. (1999): Kommunale gebyrer knyttet til bolig. Januar 1999, Notater 99/41, Statistisk sentralbyrå.

Nossum Å. og K. A. Hovland (1999): Flyreiser i konsumprisindeksen, Notater 1999/90, Statistisk sentralbyrå.

Johannessen R. (1998): Prisindeks for hotellovernatting - delundersøkelse i konsumprisindeksen, Notater 98/95, Statistisk sentralbyrå.

Nossum Å. og L. Sandberg (1999): *Harmonisert konsumprisindeks*, Rapporter 99/18, Statistisk sentralbyrå.

Compendium of HICP reference documents, Eurostat januar 1999.

Nygårdseter, S. (1997): Prisindeks engroshandel, Notater 97/67, Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (1982): *Engrosprisstatistikk, engrosprisindeks og produsentprisindeks*, Rapporter 82/29. En bred dokumentasjon er også tilgjengelig på statistikkens hjemmeside.

Norge er pålagt å produsere produsentprisindeks gjennom tilknytningen til EØS. Statistikken må utarbeides i henhold til Rådsforordning (EU) nr. 1165/98 av 19. mai 1998 om korttidsstatistikk. (Council Regulation (EC) No 1165/98 of 19 May 1998 concerning short-term statistics). Detaljerte regler og anbefalinger er nedfelt i EUROSTATs "Methodology on Industrial Short-Term Indicators, rules and recommendations (1998)". beskrevet i SSBs Rapport 95/17 Camping i Norge 1984-1994 av Jan-Erik Lystad .

Pham, D. Q. (1995): Sesongjusterte hotellovernattinger for nordmenn og utlendinger, ikke-publisert notat, Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (19xx): *Lastebiltransport*, NOS.

Statistisk sentralbyrå (1998): *Ukens statistikk* 13/98.

Council Regulation (EC) No 1165/98 of 19 May 1998 concerning short-term statistics

International Merchandise Trade Statistics, Concepts and Definitions ST/ESA/STAT/SER.M/52/Rev.2.

Dahle, A. B., J. Thomasen og H. K. Østereng (1998): The Mirror Statistics Exercise between the Nordic Countries 1995, Documents 98/7, Statistisk sentralbyrå.

Dahle, A. B (1996): *Sesongjustering og publisering av utenrikshandelstall*, webtjenesten, Statistisk sentralbyrå, <http://www.ssb.no/>

FNs retningslinjer International Merchandise Trade Statistics, Concepts and Definitions ST/ESA/STAT/SER.M/52/Rev.2.

Dahle, A. B og H. K. Østereng (1991): Ships in External Trade, upublisert arbeidsnotat datert 30.10.91, i Statistisk sentralbyrå.

Nørgaard, E. (1998): *The Norwegian Balance of Payments. Sources and methods*, Rapport 98/23, Statistisk sentralbyrå.

International Monetary Fund (1993): *Balance of Payments Manual, fifth edition (BPM5)*, Washington D.C.

FN/OECD/IMF/Verdensbanken/EU-kommisjonen (1993): *System of National Accounts (SNA1993)*, New York, Paris, Washington D.C., Brussels/Luxembourg.

EU-kommisjonen (1995): *European System of Accounts (ESA1995)*, Brussels/Luxembourg.

Report on the sources and methods used in compiling GNP in Norway, Eurostat/B1/CPNB/237/EN, 9 December 1997, Luxembourg.

Statistisk sentralbyrå (1999): *Kvartalsvis nasjonalregnskap 1978-1998. Produksjon, anvendelse og sysselsetting*. NOS C 538

Statistisk sentralbyrå (1999): *Nasjonalregnskapsstatistikk 1991-1998, Produksjon, anvendelse og sysselsetting*, NOS C 542.

Statistisk sentralbyrå (1999): *Nasjonalregnskapsstatistikk 1991-1998, Institusjonelt sektorregnskap*, NOS C 544.

Bakken, P. og Osnes, J. A. (1998): Kvartalsvis ordrestatistikk, Notater 98/36, Statistisk sentralbyrå.

Halle, Hans K. (1980): Deflatering av ordrestatistikken, Interne notater 80/6, Statistisk sentralbyrå.

De sist utgitte publikasjonene i serien Norges offisielle statistikk

Recent publications in the series Official Statistics of Norway

Merverdiavgift på 23 prosent kommer i tillegg til prisene i denne oversikten hvis ikke annet er oppgitt

- C 549 Sjølvmeldingsstatistikk 1997 *Tax Return Statistics 1997*. 1999. 111s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4728-4
- C 550 Veitrafikkulykker 1998 *Road Traffic Accidents 1998*. 1999. 92s. 105 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4729-2
- C 551 Befolkningsstatistikk 1997 med tall for 1. januar 1998 *Population Statistics 1997 with Figures as of 1 January 1998*. 2000. 181s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4730-6
- C 552 Fiskeristatistikk 1995-1996 *Fishery Statistics 1995-1996*. 1999. 116s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4731-4
- C 553 Lakse- og sjøaurefiske 1998 *Salmon and Sea Trout Fisheries 1998*. 1999. 41s. 90 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4732-2
- C 554 Kulturstatistikk 1998 *Culture Statistics 1998*. 1999. 132s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4735-7
- C 555 Fiskeoppdrett 1997 *Fish Farming 1997*. 1999. 49s. 90 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4738-1
- C 556 Regnskapsstatistikk 1997: Aksjeselskaper *Accounts Statistics 1997: Joint Stock Companies*. 2000. 58s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4744-6
- C 557 Samferdselsstatistikk 1998 *Transport and Communication Statistics 1998*. 2000. 154s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4748-9
- C 558 Reiselivsstatistikk 1998 *Statistics on Travel*. 2000. 84s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4749-7
- C 559 Pleie- og omsorgsstatistikk 1998 *Nursing and Care Statistics 1998*. 2000. 71s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4750-0
- C 560 Jordbruksstatistikk 1998 *Agricultural Statistics 1998*. 2000. 150s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4752-7
- C 579 Sosialhjelp og barnevern 1998 *Social Assistance and Child Welfare Statistics 1998*. 2000. 58s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4754-3
- C 580 Olje- og gassvirksomhet 3. kvartal 1999: Statistikk og analyse *Oil and Gas Activity 3rd Quarter 1999: Statistics and Analysis*. 2000. 116s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4769-1
- C 581 Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger 1986-1996 *Income and Property Statistics for Households 1986-1996*. 2000. 144s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4772-1
- C 582 Sjøfart 1998 *Maritime Statistics 1998*. 2000. 123s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4777-2
- C 583 Barnehager 1998 *Kindergartens 1998*. 2000. 58s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4778-0
- C 584 Skogstatistikk 1997 *Forestry Statistics 1997*. 2000. 98s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4779-9
- C 585 Pasientstatistikk 1995-1997 *Patient Statistics 1995-1997*. 2000. 85s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4780-1
- C 587 Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen 2000. 2000. 189s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4784-5
- C 588 Kommunehelsetjenesten 1988-1998: Forebyggende tjenester, lege- og fysioterapitjenester *Municipal Health Service 1988-1998: Preventive Services, General Medical Practice and Physiotherapists*. 2000. 46s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4785-3
- C 589 Låne- og verdipapirmarkedet 1992-1998 *The Loan and Securities Market 1992-1998*. 2000. 80s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4792-6
- C 590 Commodity List External Trade 2000: Supplement to Monthly Bulletin of External Trade 2000. 2000. 149s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4793-4
- C 593 Industristatistikk 1997: Næringstall *Manufacturing Statistics 1997: Industrial Figures*. 2000. 134s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4798-5
- C 596 Statistikk over eiendomsdrift, forretningsmessig tjenesteyting og uleievirksomhet 1997 *Real Estate, Renting and Business Activities 1997*. 2000. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4805-1